TEN MANDERE

heemkundige periodiek voor Izegem en omgeving

Vijftig jaar geschiedenis van Izegem Emelgem en Kachtem 1960-2010

o.l.v. Jean-Marie Lernyte
m.m.v. Bart Blomme, Kurt Himpe, Freddy Seynaeve, Raf Vandenberghe, Erik Vantomme en Jacques Viaene

TEN MANDERE
heemkundige periodiek voor Izegem en omgeving

Vijftig jaar geschiedenis van Izegem

Emelgem en Kachtem

1960-2010

Redactie:
Jean-Marie Lermyte

Auteurs:
Bart Blomme
Kurt Himpe
Jean-Marie Lermyte
Freddy Seynaeve
Raf Vandenberghe
Erik Vantomme
Jacques Viaene

NUMMER **146-148**, 50ste JAARGANG NR. 1-3 (2010)

INHOUD

Inleiding ... 4
Vijftig jaar Heemkundige Kring Ten Mandere (Jean-Marie Lermyte) ... 5
De voorgeschiedenis ... 5
De stichting ... 7
De bestuursleden ... 9
Publicaties ... 12
Het tijdschrift *Ten Mandere* ... 12
Boeken ... 15
Voordrachten ... 17
Tentoonstellingen ... 19
Cursussen ... 22
Studiereizen ... 23
Het lokaal ... 25
Het documentatiecentrum ... 27
Ten Mandere vertegenwoordigd in adviesraden ... 27
Aantal leden ... 28
Lidmaatschapsbijdrage ... 29
De Werkgroep Senioren ... 29
Enkele vieringen ... 30

Vijftig jaar gemeentepolitiek (Jean-Marie Lermyte) ... 35
De gemeenteraadsverkiezingen ... 35
De Izegemse politieke partijen ... 45
De burgemeesters ... 46
Stadssecretarissen en -ontvangers van Izegem ... 50
Twee ministers ... 51

Vijftig jaar sociale geschiedenis (Freddy Seynaeve) ... 53
Demografische gegevens ... 53
Stedelijke sociale organisaties ... 54
Verzorgingstehuizen ... 58
Kinderopvang ... 61
De Sint-Jozefskliniek ... 63
Andere private sociale instellingen ... 65

Vijftig jaar economisch leven (Kurt Himpe) ... 69
Enkele algemene gegevens ... 69
De uitbreiding van de Izegemse industrieterreinen en ambachtelijke zones ... 69
Buren protesteren ... 71
De ontsluiting van Izegem en de industrieterreinen ... 72
Brand! ... 75
Voormalige fabrieksterreinen kregen andere bestemming ... 75
Warenhuizen komen en gaan ... 76
Over handelsbeurzen en exposities ... 78
Van Stedelijke Elektriciteitscentrale tot autonoom gemeentebedrijf Etiz ... 81
De bewogen geschiedenis van de schoen- en borstelindustrie ... 82
Landbouwactiviteit krimpt verder in ... 86
Izegem even de sterkste zakenstad van België. Of nog? ... 87

Vijftig jaar urbanisatie (Bart Blomme) ... 89
Nieuwe woonwijken ... 89
Wegennet ... 98
Infrastructuur ... 102
Toekomst ... 108

Vijftig jaar cultureel leven (Erik Vantomme) ... 109
Enkele algemene tendensen ... 109
De culturele infrastructuur ... 110
Verdwenen koren ... 117
Verdwenen instrumentale verenigingen ... 119
Verdwenen toneelverenigingen ... 121
Nog meer culturele verenigingen verdwenen ... 122
Bestaande koren ... 126
Bestaande instrumentale verenigingen ... 129
Nog meer muziek ... 134
Bestaande toneelverenigingen ... 135
Dansgroepen ... 137
Andere culturele verenigingen ... 140
Terugkerende culturele activiteiten ... 144
Eenmalige culturele activiteiten (chronologisch) ... 147
Kunst in het straatbeeld ... 150
Izegem koestert de Europese gedachte (Christian De Forche) ... 151
Izegemse figuren uit de culturele wereld ... 152

Vijftig jaar onderwijs (Raf Vandenberghe) ... 161
Voortdurende veranderingen: in Vlaanderen, in Izegem ... 161
Veranderingen in het basisonderwijs ... 163
Veranderingen in het secundair onderwijs ... 165
Basisonderwijs ... 166
  Izegem ... 166
  Emelgem ... 174
  Kachtem ... 175
Secundair onderwijs ... 176
Andere onderwijsinstellingen ... 183

Vijftig jaar godsdienstig leven (Jean-Marie Lermyte) ... 189
De parochies ... 189
Kapellen ... 193
De kloostergemeenschappen ... 194
Pastoors, medepastoors, diakens, parochieassistenten ... 195
Het godsdienstig leven ... 198

INLEIDING

Dit is een speciale aflevering van Ten Mandere. Niet eens in de eerste plaats omdat dit uitzonderlijk een jaarboek is. Wel omdat in de bestuursvergadering van begin maart 2009 mijn voorstel werd aanvaard om in de drie nummers van Ten Mandere de geschiedenis van Izegem gedurende de laatste vijftig jaar te schrijven. Alle aspecten moesten daarbij aan bod komen: politiek, sociaal, economisch, godsdienstig, cultureel. Ik kreeg de redactie toebedeeld en de bestuursleden Bart Blomme, Kurt Himpe, Freddy Seynaeve en Raf Vandenberghe engageerden zich om een hoofdstuk te schrijven. Toen niemand stond te springen om het onderdeel cultuur te behandelen, kon een beroep worden gedaan op een externe kracht, met name op Erik Vantomme, jarenlang vergroeid met het culturele leven in Izegem. De naam van Jacques Viaene staat bij geen enkel hoofdstuk vermeld, maar hij stoffeerde de bijdragen met gegevens over Kachtem. De bedoeling was dat de drie nummers een eenheid zouden vormen. Op voorstel van drukker Jan Bogaert werd begin 2010 een stapje verder gezet: één jaarboek i.p.v. drie losse nummers.

De taalkundige nazorg was in handen van Jacques Viaene en Raf Vandenberghe. De meeste foto's komen uit het documentatiecentrum van Ten Mandere of uit de Izegemse Infodienst. Ze werden genomen door Maurice en Danny Terryn, Guido Codron, Frank Meurisse en bestuursleden van Ten Mandere.

In dit jaarboek zult u veel, maar lang niet alle thema's terugvinden. In 2011 wordt dat alvast voor een deel goedgemaakt met een sportnummer dat ook qua vormgeving een van de betere nummers zal worden dankzij de Stedelijke Sportraad. Wanneer er ook een nummer komt over de jeugdbewegingen is op dit moment nog niet geweten. Er zijn nog zaken die u in dit jaarboek zult missen, maar welke vertellen we lekker niet. Ons excuus is dat we nu al ruim over het voorziene aantal bladzijden zijn gegaan. Maar meteen hebt u een goede reden om ook de volgende vijftig jaar lid van Ten Mandere te blijven!

Want als bestuur mogen we fier zijn op wat Ten Mandere allemaal gepresteerd heeft. Daarom komt de geschiedenis van de kring in het eerste hoofdstuk aan bod. Ondanks het vernieuwde en strengere reglement dat begin 2009 inging, is Ten Mandere een van de weinige heemkundige kringen die toch nog een provinciale subsidie krijgt.

Ten Mandere wil het contact met zijn leden niet verliezen. Daarom hadden de leden de kans om in een enquête opgesteld door Jacques Viaene hun mening te laten kennen. Daarom organiseerde Ten Mandere op 2 en 16 oktober 2010 een opendeurdag voor leden, maar ook niet-leden waren uitgenodigd. Op deze uitnodiging gingen 153 mensen in, zeker een ruggensteun voor Ten Mandere.

Veel gegevens over Ten Mandere vindt u sedert 5 april 2001 ook op de website www.tenmandere.be

Jean-Marie Lermyte,
voorzitter

Citaten en titels van boeken, tijdschriften, kranten en artikels staan *cursief* gedrukt.

50 JAAR HEEMKUNDIGE KRING TEN MANDERE

Jean-Marie Lermyte

De periode van vijftig jaar geschiedenis van Izegem, Emelgem en Kachtem komt niet toevallig overeen met de bestaansgeschiedenis van Ten Mandere. Fier als we zijn met ons gouden jubileum, willen we dit jaarboek dan ook beginnen met de geschiedenis van Ten Mandere. Voor dit hoofdstuk baseren we ons in hoofdzaak op
- de geschreven verslagboeken en later ook getypte verslagen van secretaris Robert Leroy;
- de jaarverslagen voor de provinciale subsidie;
- allerhande stukken van Rafaël Verholle, de eerste voorzitter;
- een persoonlijk verslagboek dat Antoon Vandromme bijhield tot 1985;
- de persverslagen in *De Mandelbode* de eerste jaren, geschreven door Rafaël Verholle;
- de stukken van Jean-Marie Lermyte vanaf 1983;
- de verslagen van de bestuursvergaderingen, waarvan sedert 1982 elk bestuurslid een exemplaar krijgt.

De voorgeschiedenis

Ten Mandere werd gesticht in 1960, maar onderwijsinspecteur Rafaël Verholle dacht al langer aan de stichting van een heemkundige kring. Op 3 oktober 1955 schreef hij naar pastoor Pieter Declercq en leraar Jozef Geldhof: *Ik heb de eer U ter kennis te brengen, dat ik bij de Heer Burgemeester van onze stad voetstappen hebben* (sic) *gedaan met de volgende bedoeling: dat door het stadsbestuur iemand zou aangesteld worden, buiten het gewone kader van het stadspersoneel, die zou gelast worden met het vastleggen en bewaren van alle waardevolle gegevens over de historie en folklore, het cultureel en godsdienstig leven, alsmede de sociale en economische evolutie van onze stad.* Nadat hij die opdracht in maar liefst zeventien punten toelichtte, vervolgde hij: *Het gaat dus niet om het opmaken of schrijven van een geschiedenis van onze stad, wel om het verzamelen van alle mogelijke documentatie over haar verleden en heden, hetgeen tot nog toe uitsluitend werd overgelaten aan het privaat initiatief. Hiervoor zou iemand moeten aangesteld worden, die over een zekere tijd beschikt en voor dergelijke arbeid ook interesse en liefhebberij heeft. Ik heb hieraan toegevoegd, dat ik mij eventueel met een dergelijke opdracht zou willen gelasten, op voorwaarde dat ik over een crediet kan beschikken, dat de uitvoering er van mogelijk maakt.* Volgens Verholle was zijn suggestie bij een eerste bespreking welwillend onthaald. *Aangezien U echter reeds sedert jaren met de geschiedschrijving van onze stad bezig zijt en derhalve als rechtstreeks geïnteresseerd bij deze aangelegenheid moet beschouwd worden*, had het schepencollege graag het advies van die twee priesters gekend. Zoals blijkt uit een nota van anderhalve bladzijde van Verholle hadden beiden een reeks bedenkingen, maar reageerden ze zeer positief.

Het bleef enkele jaren stil. In het archief van Heemkunde West-Vlaanderen steekt een antwoord van Verholle aan Leon Defraeye uit Deerlijk van 4 mei 1959. De geadresseerde was eind 1958 een van de medestichters van het Westvlaams (later West-Vlaams) Verbond van Kringen voor Heemkunde, in het begin van de eenentwintigste eeuw omgedoopt tot Heemkunde West-Vlaanderen.
Een dergelijke kring bestaat in feite nog niet te Izegem. Regelmatig ontvang ik, op mijn adres, briefwisseling voor deze kring bestemd en ik kan niet vermoeden wie aan de verschillende instanties deze kring als bestaande gesignaleerd hebben.

De aanwezigen op de stichtingsvergadering kregen een Sanderuskaart aangeboden.

Sprekers op de eerste algemene vergadering: burgemeester Jules Sintobin, voorzitter Rafaël Verholle en Klaas Maddens die de allereerste spreekbeurt verzorgde.

Verheugender zal het voor u wellicht zijn te vernemen, dat de oprichting van een dergelijke kring wel overwogen wordt. Voor een paar maanden werd in onze stad een stedelijke kultuurraad gesticht, - waarvan ik ondervoorzitter ben en die, naast andere doeleinden, ook als opdracht kreeg het aanleggen, bewaren en bijhouden van een geschiedkundige, folkloristische en heemkundige documentatie over onze stad, het inrichten van een stedelijk museum, enz.
De kultuurraad zou deze opdracht liefst laten uitwerken door een geschiedkundige kring, die echter nog moet gesticht worden. U ziet: de plannen en de goede wil zijn er en in de naaste toekomst wordt wel iets gerealiseerd, maar u weet bij ervaring dat dergelijke kringen niet in één dag uitgebouwd worden.

Twaalf dagen later stuurde hij de brief door naar Jozef Penninck, de voorzitter van het West-Vlaams Verbond. Hoe die toen reageerde, weten we niet. Of toch, een half jaar later.
Toevallig werd deze zaak besproken op de landdag van ons verbond[1] *te Bokrijk en spontaan heeft zich de heer Fr. Sabbe-D'hondt, Drongensteenweg, 156, te Gent, tel. 26.31.48, aangeboden met U samen te werken. Deze heer kent de streek zeer goed en beschikt over een auto. Hij heeft de verzekering gegeven bereid te zijn de verplaatsingen naar Izegem te maken. Wellicht kan deze heer helpen de plannen te Izegem vaste vorm te geven voorzover dit nog niet het geval zou zijn.*

Verholle antwoordde op 10 januari 1960, zo laat, omdat hij zoveel werk had. De Izegemse kring moest nog worden gesticht.
Hier, zoals overal elders trouwens, zijn het steeds dezelfde mensen, die zich moeten voor de wagen spannen, en zo komt het er moeilijker van. Ik voel, dat ik hierbij het grote werk zou moeten doen, maar aangezien ik het momenteel nogal druk heb in het werkcomité van de Stedelijke Kultuurraad, die in maart ll. gesticht werd en derhalve ook nog in volle ontbolstering is, geraakte de heemkundige kring tijdens de laatste maanden wat op het achterplan. Ik voorzie echter een stichtingsvergadering op het einde van de maand en deel U hierover te gepasten tijde wel meer mede.

Meteen vroeg de toekomstige voorzitter om meer uitleg:
In 't vooruitzicht van deze stichting zou ik wel graag iets meer vernemen over heemkunde en de werking van heemkundige kringen, want ik heb me tot nog toe meer beperkt tot de eigenlijke geschiedenis en ik veronderstel dat de heemkunde een veel ruimer arbeidsveld bestrijkt. Statuten van dergelijke kringen, hun werking en werkwijze, activiteitsterreinen, voorbeelden van kringmededelingen, enz. interesseren mij, want ik zou graag vermijden dat de te stichten kring op een eerder slappe wijze en al zoekend en tastend moet van wal steken.
Het ware U zeker te veel gevraagd dit alles op papier te zetten. Daarom stel ik mijn vraag aldus : Kunt U mij schriftelijke documentatie hierover bezorgen ? En kunt U mij personen aanduiden op de streek tot wie ik mij zou kunnen wenden voor een persoonlijk onderhoud over deze kwesties? Of vindt U het beter, dat ik eens tot bij U kom om daarover te spreken? Datum en uur laat ik aan u over; ik kan mijn werkzaamheden gemakkelijk schikken.

De gevraagde inlichtingen kreeg hij van de West-Vlaamse voorzitter Penninck op 3 februari en op 16 maart schreef hij dat de kring op 28 februari was gesticht.

De stichting

Eigenlijk waren er twee stichtingsvergaderingen, waaraan zelfs nog een andere vergadering was vooraf gegaan. Over die allereerste bijeenkomst schreef Robert Leroy: half februari 1960 vergaderden een tiental mensen en ze beslisten een stichtingsvergadering te beleggen met geïnteresseerden. Wie dat waren noteerde hij niet[2]. Over de andere vergaderingen schreef Verholle naar Penninck: *Op de beide stichtingsvergaderingen, (28/2 en 13/3), waarvoor enkel een beperkte kring van belangstellenden was uitgenodigd, waren een 20-tal aanwezigen. Een voorlopig statuut werd opgemaakt alsmede een voorlopig bestuur aangesteld. Als voorzitter fungeer ik zelf, als secretaris de heer Robert Leroy, Slagmeersenstraat, 45, Izegem.*
We hopen eerstdaags een eerste algemene vergadering te beleggen, waarop alle belangstellenden uit Izegem en omliggende zouden uitgenodigd worden.

Het proficiat van Penninck, een antwoord op een reeks vragen en een aantal aanbevelingen op 21 maart 1960 is de zevende en laatste brief in het dossiertje in het archief van Heemkunde West-Vlaanderen.

Terug naar het eigen archief of dat van de eerste bestuursleden. *U zoudt ons ten zeerste verplichten, indien U zondag eerstkomend, 28 dezer, te 10 h in het Stadhuis (Gemeenteraadszaal) wilde aanwezig zijn op een contact-vergadering met het oog op de stichting van een Heemkundige Kring voor Izegem en omliggende*, schreef R. Verholle *namens de inrichters* aan Geachte Heer op 25 februari 1960. De gemeenteraadszaal toen is de huidige schepenzaal beneden in Pax Intrantibus. De brief was niet gericht aan vrouwen. Vijftig jaar later is nog nooit een vrouw lid van het bestuur geweest, ondanks bewuste pogingen de laatste jaren. Er waren volgens het getypte persverslag dat voorzitter Verholle schreef zestien aanwezigen, in alfabetische volgorde: Jozef Behaeghe, Roger Bekaert, Jozef Bourgeois, Alfons De Jan, André Demeurisse, Alberic Deprez, priester Jozef Geldhof, Jozef Ghekiere, Robert Leroy, Rafaël Parret, Rafaël Sabbe, stadssecretaris Michiel Tanghe, Firmin Vandommele en zijn zoon Jan, Antoon Vandromme en Rafaël Verholle. Vijf mensen waren verontschuldigd: Pieter Declercq, Gabriël Eeckhout, Gerard Feryn, Jozef Tytgat en Maurice Verfaillie[3]. Tytgat was schepen van cultuur en voorzitter van de cultuurraad en Verholle ondervoorzitter van de cultuurraad.

De stimulans tot het stichten van de kring was volgens Verholle drieërlei: belangstellenden uit Izegem die een dergelijke kring wenselijk en noodzakelijk achtten; het (toen nog) Westvlaams Verbond van Kringen voor Heemkunde dat al meerdere keren was komen aankloppen opdat ook Izegem een kring zou stichten (naast de twaalf al bestaande); maar de definitieve stoot kwam van de Stedelijke Cultuurraad die in het najaar van 1959 was gesticht. Het moest een heemkundige kring zijn, geen geschied- of oudheidkundige kring, omdat heemkunde ruimer, breder was dan zuiver geschiedenis. Verholle wilde immers *1° de studie van het eigen heem in al zijn aspecten, niet alleen geschied- en oudheidkundig, maar ook economisch, natuurkundig, aardrijkskundig, taalkundig, folkloristisch, enz. en dit 2° in het verleden, in het heden en in zijn toekomstmogelijkheden.*

Nadat Verholle de doelstellingen had geformuleerd, *gaf hij een overzicht van de onmiddellijke taken EN opdrachten, die de kring op zich zou kunnen nemen: ordenen van het stadsarchief van vóór 1830, het inrichten van een heemkundige bibliotheek, het aanleggen van een iconografische documentatie, de annalen en een hedendaagse kroniek van onze stad, geschiedkundig werk, studie van toponymen, dialect en vaktermen van de locale ambachten, publicatie van handschriften, inrichten van een stedelijk museum, biografie van stadsgenoten, verzamelen van kunstwerken, enz.*
Dit overzicht gaf aanleiding tot het uitbrengen van talrijke bedenkingen en suggesties vanwege de aanwezigen: noodzakelijkheid van een lokaal en bergruimte voor het toekomstig bezit van de kring, financiële steun en materiële medewerking vanwege het stadsbestuur, stichten van werkcomités in eigen kring, enz.
Daarna gaf dezelfde spreker lezing van een voorlopig statuut voor de kring. Besloten werd dit ontwerp eerst door de aanwezigen te laten bestuderen en het in de eerstvolgende vergadering te bespreken.
De heer Michiel Tanghe, stadssecretaris, verschafte daarna enkele belangrijke inlichtingen: de mogelijkheid in het stadhuis de geschikte bergruimte te vinden voor het bezit van de kring, het gevaar dat het oud gedeelte van het stadsarchief zou verhuizen naar het rijksarchief, de noodzakelijkheid fotokopijen te maken van de oudste oorkonden, enz. In dit verband werd besloten tijdens het eerstkomend paasverlof het oude stadsarchief te laten ordenen door een werkgroep uit de kring.
Na een bezoek aan het stadsarchief wordt de vergadering geheven met het besluit op zondag 11 maart opnieuw bijeen te komen om de kring definitief in te richten.

Na een *eerste en zeer vruchtbare contactname* vond op 13 maart een tweede vergadering plaats. Op de agenda stonden: de statuten, de naam en het bestuur van de kring. Dezelfde mensen waren aanwezig, maar nu ook Gabriël Eeckhout, Jozef Tytgat en Maurice Vandommele, en niet Michiel Tanghe die net als Maurice Verfaillie verontschuldigd was. Op een paar details na werden de statuten op die tweede vergadering voorlopig goedgekeurd. Er waren drie doelstellingen en het lijstje van activiteiten om die doelstellingen na te streven bestond uit vijftien punten[4].

Deze kring heeft tot doel:
1° de studie van de heemkunde en het verspreiden van heemkundige kennis te Izegem en omliggende.
2° het bevorderen van de heemkundige activiteit en de samenwerking onder de beoefenaars van de heemkunde.
3° het opzoeken, bewaren, herstellen en beschermen van alles wat waarde heeft voor de heemkunde: landschappen, gebouwen, voorwerpen, kunstwerken, documenten, liederen, folklore, gebruiken, enz.
Met het oog op het verwezenlijken van het gestelde doel onthoudt de kring zich van alle politiek en eerbiedigt streng de godsdienstige, wijsgerige en politieke overtuiging van zijn leden.
De kring zal het gestelde doel trachten te verwezenlijken door:
1° het inrichten van studievergaderingen met voordrachten van eigen leden of van uitgenodigde sprekers, filmavonden, enz.
2° het samenstellen van een bibliotheek met heemkundige werken.
3° het nemen van abonnementen op, en het bewaren van heemkundige tijdschriften.
4° het aanleggen van een archief over de stad en over de streek.
5° het samenstellen van een fototheek.
6° het uitgeven van een eigen periodiek.
7° het aanleggen van de annalen van stad en streek.
8° het verzamelen van kronieken van het hedendaags gebeuren.
9° verzamelen van oude volksliederen, optekenen van gebruiken, enz.
10° inrichten van reizen met bezoeken aan musea, geschiedkundige merkwaardigheden, deelname aan heemkundige manifestaties, enz.
11° heemkundige actie en steun en medewerking aan dergelijke actie in onderwijsinrichtingen.
12° mededelingen aan de pers.
13° het inrichten van een stedelijk museum.
14° kontakten met andere heemkundige verenigingen.
15° aansluiting bij het Verbond voor Heemkunde, sekretariaat Openluchtmuseum, Bokrijk.

Voor de naam waren er op 13 maart diverse voorstellen: Isinga, Heerlijk Verleden, 't Prinsdomme, Boos Izegem, Die Princelycke, maar het werd Ten Mandere, met als kenspreuk 'Vlytigh ende Boos'. Op voorstel van schepen Tytgat werd Rafaël Verholle aangesteld als voorzitter. De andere bestuursleden werden ondervoorzitter Jozef Bourgeois, secretaris Robert Leroy, de redacteurs Jozef Geldhof (sic) en Antoon Vandromme, archivaris-bibliothecaris André Demeurisse en penningmeester Alberic Deprez. De definitieve bestuursverkiezing zou pas in de algemene vergadering van het volgende jaar gebeuren.

Omstreeks die tijd maakte Antoon Vandromme het logo van Ten Mandere. Eigenaardig: in 1981 zou het stadsbestuur – met gunstig gevolg – door Ten Mandere gevraagd worden het juiste wapen van de stad Izegem aan te vragen en te gebruiken, dit wil zeggen met de twaalf merletten ('vogeltjes') in de rand, maar Ten Mandere gebruikt vandaag de dag nog altijd het 'verkeerde' wapen in zijn logo.

Op 18 april 1960 werd de eerste algemene vergadering gehouden. Gastspreker was drs. Klaas Maddens. Volgens het verslagboek van de secretaris waren er 70 aanwezigen, volgens een persverslagje in *De Weekbode* 'ten minste een 75-tal', volgens het verslag bij het tienjarige bestaan ruim 80, volgens Verholle in zijn speech bij het twintigjarige bestaan meer dan 100 aanwezigen en onmiddellijk evenveel inschrijvingen. Moeten we nu, bij het vijftigjarige bestaan, er 150 van maken? Tijdens de paasvakantie 1960 werd 'het stadsarchief gered'. Op 9 mei 1960 besliste het bestuur een tijdschrift uit te geven en werd het lidgeld op 50 frank vastgesteld. Een maand later kreeg elk lid een afdruk van de Sanderuskaart van Izegem. Van 3 tot 12 september 1960 organiseerde Ten Mandere een eerste tentoonstelling in het stadhuis. Medio 1962 lonkte Frans Debrabandere, toen nog ondervoorzitter van De Leiegouw naar Ten Mandere. *Tenslotte nog dit. Meent u ook niet dat er meer kontakt zou mogen zijn tussen de Leiegouw en Ten Mandere. Izegem lag in de kasselrij Kortrijk en onze lezers mogen dus wel weten wat er in Izegem op heemkundig gebied gebeurt. Ik stel u daarom voor bestuurslid te worden van De Leiegouw, om als korrespondent voor het Izegemse op te treden. (…) Let wel, wij maken niet de minste aanspraak op medezeggenschap in Ten Mandere, noch in uw tijdschrift*. Een maand later had hij nog altijd geen antwoord gekregen en hij herhaalde zijn vraag.

De bestuursleden

In de loop van de voorbije vijftig jaar hebben vijfentwintig mannen een bestuursmandaat opgenomen. Zoals we schreven: buiten de schuld van Ten Mandere nog geen enkele vrouw.
Het eerste bestuur bestond uit voorzitter Rafaël Verholle[5] ondervoorzitter Jozef Bourgeois[6], secretaris Robert Leroy[7], de redacteurs priester Jozef Geldhof en Antoon Vandromme, archivaris-bibliothecaris André Demeurisse en penningmeester Alberic Deprez[8]. Pas tijdens de algemene vergadering van 5 mei 1961werd het voorlopige bestuur definitief aangesteld. Geldhof is nooit daadwerkelijk redacteur geweest en in die algemene vergadering werd zijn ontslag meegedeeld en kwam Alfons De Jan[9] als bestuurslid in zijn plaats. De Jan was 'de man aan wie Izegem zijn schoeiselmuseum in feite te danken heeft', schreef Robert Leroy, maar hij was ook het eerste bestuurslid dat overleed: op 6 februari 1965. In februari 1965 nam Roger Bekaert[10] zijn plaats in.
De volgende dertien jaar veranderde er heel weinig: op 4 juli 1967 werd Luc Billiouw bestuurslid en na het overlijden van Jozef Bourgeois op 3 februari 1978 nam Roger Bekaert zijn plaats in als ondervoorzitter.
Op de bestuursvergadering van 20 februari 1979 werd het bestuur met drie leden uitgebreid: André Mistiaen, Freddy Seynaeve en – voor Emelgem – Raf Herman. Herman nam ontslag op 2 februari 1980 en André Mistiaen op 8 oktober 1984, maar laatstgenoemde keerde later terug.
Ook in de jaren 1980 veranderde er een en ander. Op 3 april 1980 nam Johan Noyez de plaats in van Raf Herman, maar hij werd in november 1982 voor zijn diensten bedankt. Op 10 mei 1980 werd Hendrik Willaert bestuurslid. In de bestuursvergadering van 6 november 1982 werd beslist Jean-Marie Lermyte – toen al actief de *Geschiedenis van Izegem* aan het voorbereiden – in het bestuur op te nemen. Op 15 december 1985 werd hij de nieuwe voorzitter, nadat Rafaël Verholle ontslag had genomen. Begin 1986 werd Bart Blomme hoofdredacteur in opvolging van Antoon Vandromme en Raf Vandenberghe redacteur. Beiden werden nochtans pas bestuurslid op 14 maart 1988. Op 15 april 1988 overleed Roger

Rafaël Verholle
eerste voorzitter

Jean-Marie Lermyte
tweede voorzitter

Bekaert. Antoon Vandromme was de enige kandidaat om hem op 26 augustus 1988 als ondervoorzitter op te volgen. De laatste verandering in dat decennium: André Mistiaen werd op 20 februari 1989 opnieuw bestuurslid.
Nadat Alberic Deprez erepenningmeester werd, nam André Mistiaen zijn plaats in; de overdracht gebeurde op 1 april 1997.

Het bestuur in 1985.

In 1998 was er voor het eerst bestuursverkiezing en wel voor de uitgelote helft van het bestuur. Een nieuw provinciaal subsidiereglement dat o.a. bepaalde dat tussen twee bestuursverkiezingen een periode van maximum zes jaar mocht liggen, was op 1 januari 1998 ingegaan. Doordat in augustus 1998 Luc Billouw inging op de vraag van het bestuur om ontslag te nemen, hoefde geen enkel bestuurslid voor zijn mandaat te vrezen. Het bestuur bleef dus aan, maar zag zich op 14 oktober 1998 versterkt met André Bourgeois, Antoine Mallisse en Bertrand Nolf. Mallisse overleed op 16 december 2004.
Op 13 juni 2003 resulteerde de bestuursverkiezing niet in een wijziging. Op 15 juni 2004 werd de ontslagbrief van Hendrik Willaert voorgelezen. Vanaf 5 oktober nam Kurt Himpe zijn plaats in. Op 19 januari 2005 aanvaardde Jacques Viaene een bestuursmandaat.
Na 47 jaar trouwe dienst nam Robert Leroy in de bestuursvergadering van 23 maart 2006 ontslag als secretaris – hij werd eresecretaris – en bij de bestuursverkiezing van eind 2006 was hij geen kandidaat meer. Freddy Seynaeve nam het secretariaat over.
Voor de bestuursverkiezing van 23 december 2006 meldden zich drie nieuwe kandidaten voor één mandaat. Hilde Colpaert werd gekozen, maar zag af van het mandaat. Om gezondheidsredenen herriep ook Philippe Sintobin zijn kandidatuur. Daardoor kon Christiaan De Forche op 12 mei 2007 als bestuurslid verwelkomd worden, al zou hij daarna vaak verstek (moeten) geven. Als archivaris-bibliothecaris – en niet als bestuurslid – liet André Demeurisse in februari 2007 het werk over aan respectievelijk Bertrand Nolf (archief) en Jacques Viaene (documentatie).

Het bestuur in 2003.

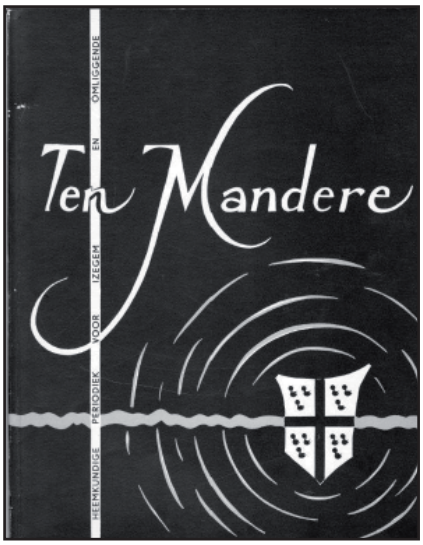

De aangekondigde bestuursverkiezing van 10 oktober 2009 vond niet plaats, omdat zich geen kandidaten meldden, ondanks de oproep. Het bestuur vond Robrecht Vanhaezebrouck bereid. Hij werd begin 2010 bestuurslid. André Demeurisse en Antoon Vandromme hadden eerder al meegedeeld na de viering van het vijftigjarige bestaan ontslag te zullen nemen. André heeft het niet meer effectief kunnen doen: hij overleed al op 6 mei 2010. Antoon nam ontslag op 27 september 2010, waardoor Bart Blomme ondervoorzitter kon worden. André Mistiaen zal eind 2010 het penningmeesterschap overlaten aan Robrecht Vanhaezebrouck.

Publicaties

Het tijdschrift Ten Mandere

Het eerste nummer van *Ten Mandere* draagt de datum september 1960. In de voorbije vijftig jaar kende de heemkundige kring twee hoofdredacteuren: Antoon Vandromme en sedert 1986 Bart Blomme. De titels van alle artikels staan sedert 2009 op de website van Heemkunde West-Vlaanderen; ze werden ingegeven door Robrecht Vanhaezebrouck.

Het was de bedoeling dat Antoon Vandromme het redacteurschap zou delen met zijn schoonbroer Jozef Geldhof, maar het is er nooit van gekomen. Wie het tijdschrift kent, weet dat Vandromme ontzettend veel publiceerde. Minder geweten misschien is dat, als hij dat niet had gedaan, het tijdschrift zijn periode als redacteur nooit zou hebben overleefd. Op 25 januari 1976 diende Antoon Vandromme al eens zijn ontslag in als redacteur, maar duidelijk niet als bestuurslid. Een doorslag van zijn brief steekt in zijn verslagboek. Hij had toen net nummer 43 klaargemaakt en was vijftien jaar redacteur geweest. In zijn ontslagbrief wees hij er o.a. op dat veel artikels laat, te laat en soms nooit binnenkwamen, zodat hij zelf een aantal nummers moest vullen. Hij voelde een gemis aan medewerking van sommige bestuursleden. Zijn laatste zin: *Deze beslissing staat vast en is onder geen voorwendsel herneembaar*. Dat liep dus anders en hij bleef redacteur. Zijn bedenking bleef echter, bijvoorbeeld in de bestuursvergadering van 21 februari 1982: *A.V. oppert de vraag die reeds herhaaldelijk gesteld werd: Is het teveel gevraagd, als ieder lid jaarlijks één artikel klaar maakt rond een onderwerp naar eigen keuze, waarvan hij zelf de lengte bepaalt? Nog geen defenitief* (sic) *antwoord. Wij hernemen de vraag later.* Dat hernemen moest wellicht omdat zes van de elf bestuursleden afwezig waren. Of was de vraagsteller weer eens gesust, want daarover vernemen we geen verder nieuws meer.

Na vijfentwintig jaar dienst nam Antoon wel ontslag als redacteur. Dat gebeurde in de bestuursvergadering van 15 december 1985. De reden was dit keer anders: ontgoocheling omdat hij voorzitter Rafaël Verholle niet was kunnen opvolgen. De nieuwe voorzitter vond zijn oud-leerling Bart Blomme bereid om de taak over te nemen. Op hetzelfde moment kwam een redactieraad tot stand bestaande uit Bart Blomme, Raf Vandenberghe en de bestuursleden Jean-Marie Lermyte en Antoon

Vandromme. De enige verandering kwam begin 2007 toen Jacques Viaene Antoon Vandromme verving.

Er was al in de bestuursvergadering van 27 maart 1983 besloten een redactieraad samen te stellen, *die vóór het typen, de inhoud doorneemt van artikels die handelen over personen uit de laatste eeuw.* Aanleiding was *de bezwarende en eenzijdige tekst t.o.v. de families d'Artois en Allewaert, die nochtans enorme prestaties opbrachten voor de stoffelijke belangen en het welzijn van de arbeiders uit die tijd,* aldus voorzitter Verholle. Het ging om een artikel van Pieter Jan Verstraete over Odiel Spruytte (in *Ten Mandere* nr. 65, jg. 23 nr. 1, 1983, p. 61-76)[11]. Tien maanden later werd nog eens over een redactieraad gesproken, maar een beslissing zou pas in '(een) volgende bestuursvergadering' genomen werden. Dat werd 19 januari 1986. *De redactieraad wordt opgebouwd buiten het bestuur van TM en wordt vanuit het bestuur geleid door J.M. Lermyte en A. Vandromme*, lezen we in het verslag van die bestuursvergadering. Op 1 maart 1987 werd beslist: *De redactieraad zal voortaan uitgenodigd worden tot de Bestuursvergaderingen, telkens deze het nodig en nuttig oordeelt.* Pas nog eens een jaar later, op 14 maart 1988, werden Bart Blomme en Raf Vandenberghe dan eindelijk bestuurslid. Ook Jean-Marie Lermyte had een aantal jaren voordien ondervonden hoe moeilijk het was om in het bestuur opgenomen te worden.

Tot en met 1988 werd het tijdschrift gestencild. Dat gebeurde in het stadhuis buiten zijn diensturen eerst door Carlos Acx en vanaf het najaar 1987 door Herman Samoy. Als typisten vallen ook Carine Renier en Martine Pattyn te vermelden. In die tijd werden de bladen geraapt door de bestuursleden, bijgestaan door enkele leerlingen van het Sint-Jozefscollege. Begin 1984 was al eens sprake geweest om het tijdschrift te laten drukken, maar de meeruitgave bleef onoverbrugbaar. Dat veranderde nadat José Hochepied al een paar keer had aangedrongen *Ten Mandere* te mogen drukken. Op 8 maart 1989 werd met hem een erg voordelige overeenkomst voor drie jaar gesloten. Na die periode wilde Hochepied niet meer instaan voor het intikken van *Ten Mandere*, werk waarvoor zijn echtgenote had ingestaan. Op 10 februari 1992 besliste de kring dan maar een laserprinter aan te kopen en was Jean-Marie Lermyte enkele jaren de typist van dienst[12]. Sedert halfweg 1995 is het typen overgenomen door Bart Blomme die er evenmin rijk is van geworden. Medio 1995 werd aan de Izegemse drukkers een prijsofferte gevraagd. Sedert de jaargang 1996 wordt het blad tot eenieders tevredenheid gedrukt door Jan Bogaert.

Onder de gestencilde vorm nam het aantal bladzijden na verloop van jaren erg toe. Als gedrukt nummer verscheen *Ten Mandere* eerst op 64 bladzijden en vanaf 1995 – omwille van besparing, vooral i.v.m. de posttarieven – op 56 bladzijden. Door samenwerking met andere verenigingen kon tal van keren dat aantal gedrukte bladzijden merkelijk overschreden worden. Al die tijd verschenen drie afleveringen per jaar. Alleen in de periode 1982 tot en met 1988 werd er een vierde nummertje (infoblad) gemaakt om aan de vereisten van de post te voldoen. Vanaf begin 1988 kwam er reclame op de binnenbladzijden.

Teneinde te komen tot een goedkopere uitbestelling van de nummers van T.M. besloot het bestuur op 13 februari 1983 te werken met wat genoemd werd *thuisbestellers*. Tot op heden kunnen – in alfabetische orde – als 'ronddragers' – Marc Christiaens, Germain Cornillie, Valère Denys, Roger Devos, Dirk Himpe, Marcel Nuijttens, Jérôme en Jozef Samyn, Willy Vanlerberghe, Robrecht Vanhaezebrouck (inmiddels wel bestuurslid) en Jules Willaert vernoemd worden.

In de loop van 50 jaar gaf Ten Mandere talrijke themanummers uit.
Luc BILLIOUW en Rafaël VERHOLLE, *Confrerie H. Barbara. Koninklijke Bosseniersgilde. Izegem 1615-1963*, nr. 12, jg. 5 nr. 2, 1965, 43 p. + illustraties, gedrukt op de persen van het Rijksarchief.
De Izegemse schoeiselnijverheid. Historisch overzicht samengesteld door de heemkundige kring 'Ten Mandere', nr. 15, jg. 6 nr. 2, 1966, 50 p.
Luc BILLIOUW en Antoon VANDROMME (red.) Sint-*Jozefscollege jubileert [1867-1967]*, nr. 20-21, jg. 8 nr. 1-2, 1968, 78 p.
Ingeleid door Karel DE LILLE, *Notitie Boekschen van J.-B. Van de Walle. Izegemse kroniek 18e-19e eeuw*, nr. 31, jg. 11 nr. 3, 1972, 63 p.; voorgesteld in het stadhuis op 7 mei 1972.
Antoon VANDROMME, *75 jaar Stedelijke Leergangen te Izegem*, nr. 41, jg.15 nr. 1, 1975, 56 p.
[André MISTIAEN], *Gedenkboek Koninklijke Harmonie der Kongregatie Izegem, 1853-1978*, nr. 52, jg. 18 nr. 3, 1978, 151 p.
Marc VERCRUYSSE, *Latijnse keuren in verband met de middeleeuwse geschiedenis van Izegem*, nr. 56, jg. 20 nr. 1, 1981, 55 p.

José DE MûELENAERE, *Guido Gezelle en Izegem. 2. Gezelle en de Broedersschole of St.-Jozefsgesticht. Gedachten, gedichten en documenten rond Pieter Baes*, nr. 62-63, jg. 22 nr. 1-2, 1982, 181 p.[13]
Hendrik WILLAERT, *Peter Benoit en Izegem. Ter gelegenheid van de Benoitherdenking 1834-1984*, nr. 70, jg. 24 nr. 3, 1984, 107 p.
Antoon VANDROMME, *Kapellen te Izegem*, nr. 72, jg. 25 nr. 2, 1985, p. 121-232.
Roger CALLENS, *Izegemse sagen*, nr. 74-75, jg. 26 nr. 1-2, 1986, 116 p.
Jean-Marie LERMYTE (ingeleid en bewerkt door), *Dagboek Jules Lafaut*, nr. 76, jg. 26 nr. 3, 1986, p. 131-242.
Edwin DECLERCQ, *Honderd jaar Rijkswachtbrigade Izegem 1887-1987*, nr. 77, jg. 27 nr. 1, 1987, 78 p.
Christiaan DE FORCHE (vertaling), *Historische, geografische en sociale aspecten van het schoeisel*, nr. 84, jg. 29 nr. 2, 1989, p. 65-132.
Bertrand NOLF, *De bosseniersgilde St.-Barbara in Izegem 1615-1990*, nr. 87-88, jg. 30 nr. 2-3, 1990, 119 p.; een zestigtal mensen was aanwezig op de voorstelling in het stadhuis op 8 maart 1991. Van dit werk verscheen ook een afzonderlijke oplage voor de Bosseniersgilde. Met deze studie behaalde Nolf de derde prijs in de wedstrijd voor 'de beste heemkundige bijdrage verschenen in de periode 1987-1993' georganiseerd door het West-Vlaams Verbond van Kringen voor Heemkunde.
Jean-Marie LERMYTE (red.), *150 jaar drukkers in Izegem, 1840-1990*, nr. 90, jg. 31 nr. 2, 1991, 111 p.; voor een honderdtal genodigden voorgesteld in de Drukkerij Strobbe op 18 oktober 1991 d.i. het feest van Sint-Lucas, patroon van de drukkers.
Het nummer 91, jg. 31 nr. 3, 1991, n.a.v. de Open Monumentendag, met bijdragen van Bart BLOMME over de kapucijnen, Antoon VANDROMME en Raf VANDENBERGHE over de Dankkapel en Jean-Marie LERMYTE over de Izegemse begraafplaats.[14]
Antoon VANDROMME, *Rond Sint-Crispijn. Patroonheilige van schoenmakers en lederbewerkers*, nr. 93, jg. 32 nr. 2, 1992, 76 p.; aan een vijftigtal aanwezigen voorgesteld in het stadhuis op 13 september 1992.
Jean-Marie LERMYTE en Marcel NUIJTTENS (red.), *De Izegemse vaderlandse verenigingen en de twee wereldoorlogen*, nr. 95, jg. 33 nr. 1, 1993, 88 p.; voorgesteld in Het Blauwhuis op 15 mei 1993, 200 aanwezigen.
Raf VANDENBERGHE (eindred.), *Schoenmode sinds 1900. Catalogus gelegenheidstentoonstelling bij het zilveren jubileum van het museum*, nr. 96, jg. 33 nr. 2, 1993, 48 p.
Bart BLOMME, m.m.v. Jean-Marie LERMYTE, Antoon VANDROMME, en fotograaf Christophe LERMYTE, *Izegem in vlaggen*, jg. 34, nr. 99-100, 1994, 114 p. Deze studie beschrijft een 270-tal vlaggen die volledig in kleur zijn afgedrukt. Deze uitgave was mogelijk dank zij een heel bijzondere subsidie van het stadsbestuur. Dit nummer werd al even uitzonderlijk gedrukt door Yves Nonkel, m.m.v. Grafimon. Zo'n 120 mensen maakten de voorstelling op 1 juli 1995 in de stadsbibliotheek mee.
Christiaan DE FORCHE, Maurice VANDOMMELE, en Rafaël VERHOLLE, *35 jaar stedelijk feestcomité. 35 jaar Herstmuziekfestival in Izegem [1961-1995]*, jg. 35, nr. 102, 1995, 56 p.
Hilde COLPAERT (coördinatie), *Duizend en één. Nationaal Borstelmuseum Izegem, 15 jaar*, nr. 105, jg. 36 nr. 2, 1996, 64 p. Dit nummer verscheen helaas op een ander formaat.
Jean-Marie LERMYTE, *Bibliografie van Izegem, Emelgem en Kachtem*, nr. 108-109, jg. 37 nr. 2-3, 1997, 109 p.
Jean-Marie LERMYTE, *75 jaar Izegemse Bouwmaatschappij*, nr. 111, jg. 38 nr. 2 , 1998, 76 p. Voorgesteld op 5 september 1998 in Het Venster (Emelgem) tijdens de viering van 75 jaar Izegemse Bouwmaatschappij.
Antoon VANDROMME, *De Boerenkrijg. Voor outer en heerd 1798-1998*, nr. 112, jg. 38 nr. 3, 1998, 55 p.
Anneleen SIX, *Beschrijving van de glasramen in de Sint-Tillokerk te Izegem*, nr. 114, jg. 39 nr. 2, 1993, p. 3-49.
Pieternel VERBEKE, *Interbellumarchitectuur in Izegem*, nr. 115, jg. 39 nr. 3, 1999, p. 3-49.
Jean-Marie LERMYTE (tekst), *100 jaar Izegem in 100 foto's*, nr. 117, jg. 40 nr. 2, 2000, 55 p.
Jean-Marie LERMYTE, *100 jaar Stedelijke Elektriciteitscentrale ETIZ*, nr. 120, jg. 41 nr. 2, 2001, 71 p.; het nummer werd op 17 januari 2002 naar aanleiding van het eeuwfeest in de personeelsrefter van ETIZ gepresenteerd.
Jaak DEROLEZ, *Kroniek van 80 jaar gezinsbond te Izegem*, nr. 123, jg. 42 nr. 2, 2002, 46 p.; voorgesteld tijdens de feestzitting van de Gezinsbond op 20 september 2002.
Antoon VANDROMME, *Sint-Tillo in en buiten de kunst*, nr. 126, jg. 43 nr. 2, 2003, 59 p.
Een *Kachtemnummer* door diverse auteurs, nr. 129, jg. 44 nr. 2, 2004; voorgesteld in Kachtem op 1 april 2004.
Kurt HIMPE, *Van Vrije Vakschool tot Vrij Technisch Instituut 1906-2006*, nr. 135, jg. 46 nr. 2, 2006, 55 p.; voorgesteld in het VTI op 20 mei 2006.

De auteurs van de Geschiedenis van Izegem.

Jean-Marie LERMYTE, *200 jaar Koninklijke Stadsfanfaren Izegem, 1806-2006*, nr. 136, jg. 46 nr. 3, 2006, 159 p. In aanwezigheid van de gouverneur voorgesteld op 9 december 2006 ter gelegenheid van de opening van het nieuwe, eigen lokaal van de muziekvereniging.
Geert HOORNAERT, *De heerlijkheid Rode op Kachtem, Emelgem, Izegem, Oekene, Rumbeke, Roeselare*, nr. 139, jg. 47 nr. 3, 2007, 51 p.
Bruno ACX, ingeleid en geannoteerd door Raf VANDENBERGHE, *Hoe ik schoenmaker werd*, nr. 141, jg. 48 nr. 2, 2008, 99 p.

Boeken

Naast het tijdschrift gaf Ten Mandere ook twee boeken onder gestencilde vorm en drie gedrukte boeken uit.

Roger BEKAERT, *Izegem onder het Frans tijdvak*, 1980, 278 p., gestencild; heruitgave van vier artikels verschenen in Ten Mandere.
Antoon VANDROMME, m.m.v. de bestuursleden, *E.H. Leopold Slosse en het Izegemse Slossefonds. Index van het Slossefonds en een biografische schets over de man die het allemaal verzameld heeft,* 1983, 140 p. gestencild.

Naar aanleiding van het zilveren jubileum van Ten Mandere verscheen in 1985: Jean-Marie LERMYTE, m.m.v. Roger BEKAERT, Luc BILLIOUW, Bart BLOMME, R. Frits COGHE, Jan FEYS, Robert LEROY, Gaston PAUWELS, Kurt PRIEM, Antoon VANDROMME, Rafaël VERHOLLE en Hendrik WILLAERT, *Geschiedenis van Izegem*.
Het relaas dat Antoon Vandromme in zijn aantekeningen en Robert Leroy in zijn verslag schrijven klopt niet helemaal met

de realiteit. Begin maart 1982 polste Jean-Marie Lermyte bij Antoon Vandromme of er een geschiedenis van Izegem bestond. Hij was twee jaar voordien gepromoveerd tot doctor in de geschiedenis en had nu meer tijd om in zijn geschiedenislessen in het Sint-Jozefscollege de lokale geschiedenis te betrekken. Op het ontkennend antwoord zei Lermyte dat hij dan maar zelf die geschiedenis wilde schrijven, 'maar niet alleen'. Vandromme nam direct contact op met zijn voorzitter en Lermyte mocht al in de volgende bestuursvergadering van 14 maart zijn plan voorleggen. Enkele bestuursleden zegden hun medewerking toe, andere medewerkers zou Lermyte vinden bij zijn oud-leerlingen Blomme, Feys, Priem; ook Coghe en Pauwels zegden hun medewerking toe. Het taalkundig nazicht zou uiteindelijk ook al door een oud-leerling gebeuren: Christiaan De Forche. Het werk moest na drie jaar af zijn, want zo kon het verschijnen ter gelegenheid van het vijfentwintigjarige bestaan van Ten Mandere. Het werk telt 652 bladzijden en werd gedrukt door de Rumbeekse uitgeverij Concordia. Het kostte 900 frank in voorintekening en 1200 frank nadien. De voorintekening liep als een trein. Daardoor moest niet geleend worden bij het stadsbestuur of een andere sponsor en werd er beslist geen 1000, maar 1750 exemplaren te drukken. Het werk werd door Lermyte voorgesteld op de boekenbeurs op vrijdagavond 8 november 1985. *De Weekbode* blokletterde: *Boekenbeurs werd 'con brio' geopend. Geschiedenisboek zorgt voor kleine volkstoeloop*. Er werden zo'n 300 mensen geteld. De drukker had die vrijdag evenwel maar de helft van de boeken geleverd. De zondagvoormiddag was die eerste levering al uitverkocht, wat bij sommige mensen kwaad bloed zette. In de loop van de week werd de rest geleverd. Ook die exemplaren waren na een paar jaar uitverkocht. Een ander resultaat was dat ondertussen de auteur begin 1983 verwelkomd werd als bestuurslid.

In zekere zin is het werk dat u nu in de hand heeft het vervolg op dit boek.

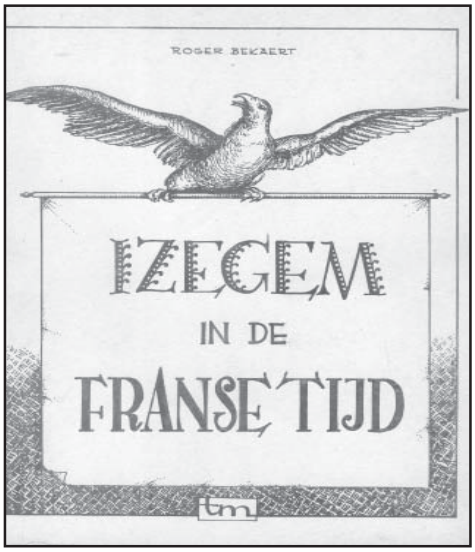

Vijf jaar later gaf Ten Mandere een ander werk uit van Lermyte: *Het Blauwhuis en Izegem*, 256 p. Het initiatief ging uit van de adellijke familie zelf. Jonkheer Johan de Schietere de Lopphem, neef van o.a. de juffrouwen Agnès en Jeanne die inmiddels in Brugge waren gaan wonen, nam contact op met het stadsbestuur en kwam zo in contact met de auteur. Bij een eerste kennismaking werd een hele valies archief overhandigd. Het werk werd gedrukt door Groeninghe uit Kortrijk en aanvankelijk tegen 1050 frank verkocht. De Ambassador Club Izegem nam de voorstelling in het kasteel op 2 november 1990 voor zijn rekening. Onder de vijftig aanwezigen werden ook juffrouw Jeanne Gillès de Pélichy, haar zus Simone, haar schoonbroer Guy de Schietere de Lopphem en haar neef Johan de Schietere de Lopphem geteld.

Ter gelegenheid van het vijftigjarige bestaan van de heemkring kon op 27 maart 2010 een nieuwe publicatie van de hand van voorzitter Jean-Marie Lermyte gepresenteerd worden. Het werd op het allerlaatste nippertje, een kwartiertje voor de academische zitting, door de uitgeverij Groeninghe geleverd. *Leven in het operatiegebied. Izegem 14-18*, 559 bladzijden, brengt niet alleen het verhaal van de gevolgen van de Duitse bezetting op alle mogelijke gebieden. Alle afleveringen van *Onze Iseghemnaar*, het oorlogskrantje bedoeld voor de Izegemse militairen aan het front, zijn er – omgezet in de huidige spelling – in opgenomen.
Het blijft een droom van Ten Mandere ooit de geschiedenis van de deelgemeenten Kachtem en Emelgem te kunnen publiceren.

Aan enkele werken verleende Ten Mandere zijn medewerking, met name aan:
- het fotoboek *Izegem vroeger en nu*, José Hochepied, 1974, 318 p.; door Antoon VANDROMME, m.m.v. de bestuursleden.
- Jozef CLAEYS (red.), Merkwaardige *Hofsteden te Izegem*. [Deel 1], in eigen beheer, (1975), 75 p.

Voordrachten

Ook via voordrachten wordt de kennis over het Izegemse verleden verspreid. Soms gebeurden die met behulp van een dia-apparaat, maar dat is de laatste jaren vervangen door de computer (powerpointvoorstelling).

De allereerste spreekbeurt werd gegeven door Klaas Maddens, de latere rijksarchivaris in Kortrijk, toen nog doctorandus. Tijdens de eerste algemene vergadering op maandag 18 april 1960 besprak hij de economische toestand van onze gewesten op het einde van de zestiende eeuw. Het eerste kalenderjaar liep men heel vlug van stapel, want er werden nog vier voordrachten gegeven, gewoonlijk in de feestzaal van het stadhuis of in zaal Nele.
- 27 mei 1960: Betekenis en oorsprong van de naam Izegem, door Rafaël Verholle en Oorsprong van de huidige wijk- en straatnamen, door Antoon Vandromme.
- 27 juni 1960: De Izegemse molens, door E.H. Pieter Declercq; circa 40 aanwezigen.
- 12 oktober 1960: De Izegemse linnenhandel in vroegere eeuwen door Jozef Geldhof; 60 aanwezigen. Maanden voordien was Geldhof gevraagd voor een spreekbeurt, maar hij had toen geen tijd en suggereerde inspecteur Verholle naar Izegemse sprekers te zoeken, want als priester Declercq en hij enkele keren gesproken zouden hebben, stond men toch weer even ver.
- 29 december 1960: Geld en munten, door Marcel Nuijttens; met dia's.

De volgende jaren zakte het tempo.
- 5 mei 1961: Doodsgebruiken in Vlaanderen, door Maurice Verhaest; 70 aanwezigen.
- 27 oktober 1961: De laatste prinsen van Izegem en de verkoping van hun goederen in 1828, door Rafaël Verholle; 80 aanwezigen.
- 2 mei 1962: Pater Renatus Devos, door Jozef Geldhof; circa 45 aanwezigen.
- 4 april 1963: Honderdjarigen in onze steken en de relatie met wetenschap, geschiedenis en folklore, door Michiel De Bruyne; 30 aanwezigen.
- 12 september 1963: Enkele brokstukken uit de geschiedenis van Lendelede, door Maurice Verhaest.
- 25 maart 1964: De eerste oorlogsmaanden van de Eerste Wereldoorlog in Izegem, door Rafaël Verholle[15].
- 28 oktober 1964: Verkeer en verkeerswezen bij ons in het verleden, door ererijksarchivaris Jos. De Smet.
- 3 maart 1965: Seculiere roepingen in het bisdom Brugge van 1835 tot 1914, door Luc Billouw. De secretaris telde circa 35 aanwezigen, maar elders lezen we 47.
- 26 november 1965: De Izegemse bevolking tijdens de Franse periode, door Guy Gadeyne; 45 aanwezigen.
- 23 december 1965: Ontstaan en inrichting van de veldwachters in het Leiedepartement (Franse tijd), door Daniël Vermandere.
- 1 april 1966: De Vlaamse adel in de middeleeuwen, door rijksarchivaris Ernest Warlop; 75 aanwezigen.
- 3 maart 1967: Beeldsnijder Pieter Johannes Devos tot Iseghem, door Herman Roelstraete[16]; 45 aanwezigen.
- 29 december 1967: De geschiedenis van het klooster der Grauwzusters te Izegem, door Roger Bekaert; 38 aanwezigen.

- 28 december 1968: De post vroeger en nu in Izegem, door Jozef Bourgeois; 47 aanwezigen.

Volgens later mondeling getuigenis van voorzitter Verholle brachten de spreekbeurten te weinig volk op de been en waren er soms meer bestuursleden dan gewone leden of sympathisanten aanwezig. Dat blijkt echter helemaal niet uit het aantal aanwezigen dat de secretaris in zijn notaboekjes noteert. Precies omwille van het karakter van die bron, mogen we ervan uit gaan dat die aantallen niet werden opgedreven in de hoop dat men dan meer subsidie kreeg. Feit is dat de spreekbeurten gedurende meer dan twintig jaar wegvielen. Pas begin 1983 werd de vraag gesteld of weer voordrachten moesten gepland worden. *Het antwoord is, zonder enthoesiasme, positief!* schreef secretaris Leroy. Gedacht werd aan een diavoordracht over oud Izegem door Dirk Desmedt, een voordracht over de schoolstrijd door Jean-Marie Lermyte, een diavoordracht over West-Vlaanderen door René Moyaert, de film en de dia's over de Izegemse boerderijen door Jozef Claeys, en een voordracht over de kerk van Emelgem door Philippe Despriet. Alleen die eerste voordracht vond plaats, al moest daarvoor bijna zeven jaar gewacht worden.

- 12 december 1989: Dirk Desmedt met dia's over oud-Izegem, oud-Emelgem en oud-Kachtem; in de bovenzaal van de ASLK in de Roeselaarsestraat.
- 13 februari 1990: Munten vroeger en nu, door Marcel Nuijttens, in hetzelfde lokaal, met dia's.
- Tijdens de Open Monumentendag van 1995 twee referaten door Jean-Marie Lermyte: 1) Het Blauwhuis en zijn bewoners; 2) De betekenis van zijn bewoners voor de stad Izegem; samen 170 aanwezigen. Die dag hielpen enkele bestuursleden meegidsen in Het Blauwhuis.
- 28 oktober 1994: Banistiek, door Filip Santy, verbonden aan het KADOC in Leuven, dat tijdens de tentoonstelling van de Izegemse vlaggen in de bibliotheek.

Zicht op de tentoonstelling 'Izegem in Vlaggen'.

april 2002 toen voorzitter Lermyte de voormalige schoenmakers Willy Verledens en Eugeen Windels en de borstelmakersfabrikanten Gabriël Dejonghe en Dirk Decoopman ondervroeg voor tachtig mensen.
- 29 april 2004: Wat is er in Izegem, Emelgem en Kachtem allemaal verdwenen sedert de Tweede Wereldoorlog?, een powerpointpresentatie door Jean-Marie Lermyte.
- Ook aan de erfgoeddag van 18 april 2004 met het thema 't Zit in de Familie werkte Ten Mandere mee: Bart Blomme met uitleg bij de tentoonstelling rond Izegemse stambomen, Bertrand Nolf met een uiteenzetting over het opmaken van een stamboom, en Jean-Marie Lermyte met een

- 12 juni 1996: De geschiedenis van de vier Izegemse schuttersverenigingen, door Bertrand Nolf in de bibliotheek.
- 21 september 1997: 150 jaar spoorlijn Kortrijk-Brugge, door Jean-Marie Lermyte; een 60-tal genodigden.
- Tijdens de Open Monumentendag van 12 september 1999 gaf Jean-Marie Lermyte in Het Blauwhuis twee keer een spreekbeurt over de adellijke families die Het Blauwhuis bewoonden; 's morgens waren er 40 en 's namiddags 72 aanwezigen.
- Van een heel andere aard was de vertelavond op 20

Zicht op de aanwezigen tijdens de voordracht van J.-M. Lermyte over kerkhofsymboliek.

powerpointvoorstelling over de geschiedenis van de adellijke bewoners van Het Blauwhuis.
- 4 november 2008: Kerkhofsymboliek, een powerpointvoorstelling door Jean-Marie Lermyte, met circa 90 leden en niet-leden.
- 5 november 2009: Symbolen op de monumenten voor de gesneuvelden uit de Eerste Wereldoorlog, een powerpointvoorstelling door Erik Dewitte.

Tentoonstellingen

Tentoonstellingen werden als dusdanig niet vernoemd in de oorspronkelijke doelstellingen van Ten Mandere, maar al via *De Mandelbode* van 22 juli 1960 werden alle leden uitgenodigd voor een werkvergadering vijf dagen later in de feestzaal van het stadhuis. Het enige agendapunt was de organisatie van een heemkundige tentoonstelling ter gelegenheid van Izegem-kermis. Er ging een 25-tal mensen op de uitnodiging in. De tentoonstelling 'Izegem in het verleden' vond plaats van zaterdag 3 tot zondag 12 september in het stadhuis. Voor de bewakingsbeurten kon men een beroep doen op bestuursleden en vrijwilligers. De pers was lovend. *Een tentoonstelling die 'n waar succes was* titelde *De Weekbode* en volgens *Het Volk* was de tentoonstelling *onder alle opzichten uitgegroeid tot een merkwaardige gebeurtenis* die *naar inhoud en presentatie alle verwachtingen [heeft] overtroffen*. In een ander artikel in *De Weekbode* van 16 september 1960 was ondertekenaar 'Karel Malakias' kritischer: (…) *maar vooral het was allemaal wetenschappelijk zo onnauwkeurig*. Dat was volgens hem geen kritiek op de kring zelf, maar een bewijs dat Ten Mandere historici of germanisten uit Izegem en omliggende goed kon gebruiken. Een maand later zei voorzitter Verholle dat de tentoonstelling door iedereen succesvol en geslaagd werd genoemd en meer dan 4500 bezoekers werden geteld, de schoolbezoeken niet meegerekend. Hij erkende de gewettigde, ongewettigde en ernstige kritiek in *De Mandelbode* van 21 oktober die het had over *de overladenheid en het gemis aan selektie*.

De eerste tentoonstelling die Ten Mandere organiseerde kende een groot succes.

Ook de tentoonstelling Izegems Kerkbezit van 7 tot 15 september 1974 valt op het conto van Ten Mandere te schrijven. Bovendien schreef bestuurslid Antoon Vandromme met zijn schoonzoon Hendrik Willaert de 40 bladzijden van de cataloog.

Nog een initiatief van Ten Mandere was de tentoonstelling '900 jaar Izegem' in 1980 (Wel was op het moment van deze viering al een oorkonde van 1066 met de vermelding van Izegem gevonden). Dat jaar kon de kring ook zijn twintigjarige bestaan vieren met de organisatie van de heemdag van het Westvlaams Verbond van Kringen voor Heemkunde. De tentoonstelling bleef geopend tot 20 april. Ook het Ten Manderenummer *Izegemse keuren* van Marc Vercruysse moet in het licht van '900 jaar Izegem' gesitueerd worden[17]. In 1980 gaf de kring ook een zegel uit met een afbeelding van graaf Boudewijn I.

Van 15 tot 29 oktober 1994 vond de tentoonstelling 'Izegemse vlaggen' in de Stedelijke Openbare Bibliotheek plaats. Veel belangrijker dan de receptie aangeboden door het stadsbestuur was de financiële injectie die het mogelijk maakte het speciale Vlaggennummer 99-100 volledig in kleur uit te geven. Ere wie ere toekomt: het initiatief voor de tentoonstelling en het nummer ging uit van Bart Blomme die ook het meeste werk voor zijn rekening nam.

Bij de plechtige opening van het nieuwe stadhuis in het weekend van 21-23 maart 1997 verzorgde Ten Mandere op vraag van het stadsbestuur een kleine tentoonstelling over de vroegere Izegemse stadhuizen.

2000 was het fameuze millenniumjaar. De bijdrage van Ten Mandere bestond uit de tentoonstelling '100 jaar Izegem in 100 foto's', in de foyer van de Stedelijke Muziekacademie in de maand september 2000. Voor elk jaar van de twintigste eeuw werd een sprekende foto getoond; ze werden achteraf opgenomen in het nummer 117. Daarna verhuisde de tentoonstelling naar De Plataan en het Pandje.

In 2001 kreeg Ten Mandere duizenden foto's van Albert Vandommele via een dochter. Ze maken een wezenlijk bestanddeel uit van het fotoarchief van Ten Mandere, maar van tal van foto's was niet geweten wat er op stond. Daarom werd in de grote vakanties van 2003, 2004 en 2005 een 'Identificatietentoonstelling' op touw gezet. Daarbij werd telkens een hele resem foto's getoond, waarbij een beroep werd gedaan op de bibliotheekbezoekers.

Sedert eind 2003 wordt in de Stedelijke Openbare Bibliotheek jaarlijks, in principe van 15 december tot 15 januari, door Ten Mandere een tentoonstelling georganiseerd. Wat begon met 'een woordje uitleg bij de foto's', werd binnen de kortste keren een heuse spreekbeurt van bestuurslid André Bourgeois, de man die met enkele bestuursleden – vooral Jacques Viaene en Freddy Seynaeve – ook de gebeurtenissen uitzoekt. Sedert enkele jaren organiseert Ten Mandere bij de officiële opening van die tentoonstelling ook een vroege nieuwjaarsdrink voor zijn leden.

Bestuurslid André Bourgeois leidt al enkele jaren de tentoonstelling 'Izegem 50 jaar geleden' in.

In juli en augustus 2006 werden in de Stedelijke Openbare Bibliotheek Izegemse politieke pamfletten van 1891 tot 1914 tentoongesteld.

Het jaar daarop kreeg tijdens juli en augustus een van de eigen bestuursleden een tentoonstelling in de bibliotheek. In december zou Antoon Vandromme 85 jaar worden, een

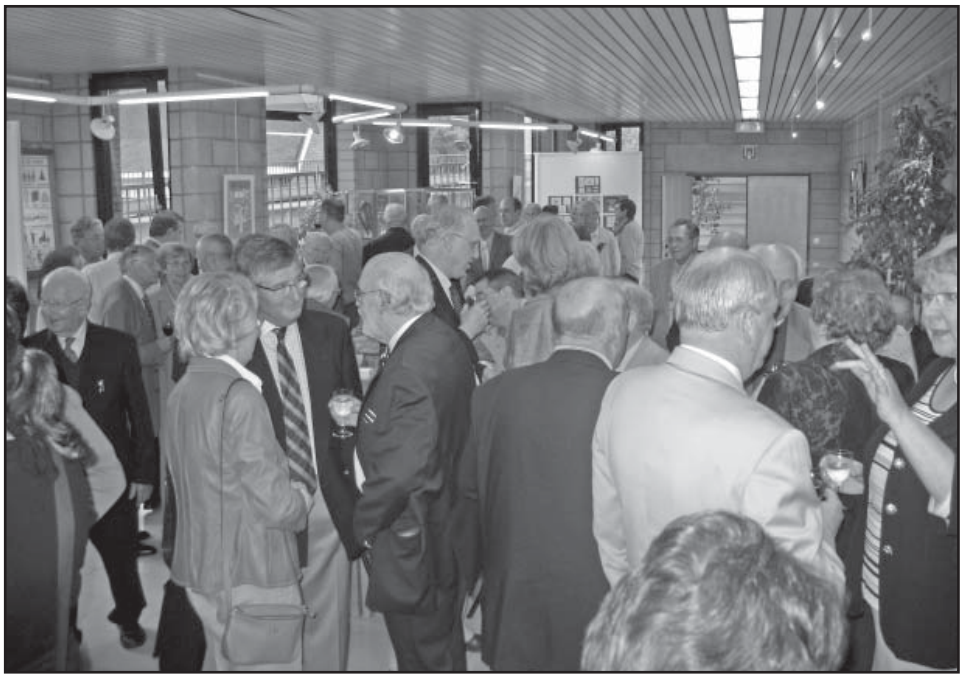

Tentoonstelling waarin Antoon Vandromme centraal stond.

uitgelezen moment om Antoon Vandromme aan het grote publiek ook als kunstenaar voor te stellen. Bij de opening op 12 juli 2007 belichtte voorzitter Jean-Marie Lermyte de persoon Vandromme en Hendrik Willaert de tentoongestelde stukken.

Van 2 mei tot 20 december 2008 kon men in het borstelmuseum de tentoonstelling 'Leven en werken in de periode van de Eerste Wereldoorlog' bezoeken. Een van de twee luiken was in handen van Ten Mandere. Bij opzoekingen hiervoor in het eigen stadsarchief bleek zoveel nog bewaard dat daaruit twee jaar later Ten Mandere een boek over de Eerste Wereldoorlog kon uitgeven. De foto's werden later ook in De Plataan geëxposeerd.

Aan andere tentoonstellingen hielp Ten Mandere wezenlijk mee

- Van 1 tot 8 september 1963 aan de tentoonstelling Izegems Kunstbezit, georganiseerd door de Cultuurraad. Het betrof hoofdzakelijk schilderijen.
- Aan de tentoonstelling 'West-Vlaamse bosseniersgilden' tijdens de kermisweek van 1965 georganiseerd door de Koninklijke Gilde der Bosseniers van de H. Barbara, die 350 jaar voordien was heropgericht. De cataloog was meteen ook het tweede nummer van de jaargang 1965.
- Aan de Schoeiselexpo die van 31 augustus tot 11 september 1966 in de feestzaal van het stadhuis werd georganiseerd door het stadsbestuur en bijna twaalfduizend bezoekers zou hebben gelokt. Niet alleen konden de te etaleren stukken worden afgegeven bij Rafaël Verholle, Roger Bekaert of Antoon Vandromme, Ten Mandere stelde een brochure van vijftig bladzijden samen waarin bijdragen van Jozef Geldhof, Pieter Declercq en Alfons De Jan gebundeld, samengevat of aangevuld werden als nummer 15 van *Ten Mandere*. De bestuursleden van de heemkundige kring maakten deel uit van het (omvangrijke) uitvoerend comité, voorzitter Verholle – een van de sprekers bij de opening – en Roger Bekaert ook van het bestuurscomité. Ook met de oprichting van het schoeiselmuseum had Ten Mandere onrechtstreeks te maken. Er werd in de bestuursvergadering van 1 oktober 1967 een Schoeiselmuseumcomité opgericht waarin ook bestuursleden van Ten Mandere zouden zetelen en er werd beslist dat bestuurslid Roger Bekaert de eerste conservator zou worden. Het museum werd plechtig geopend in het Sint-Lutgardisinstituut in de Wijngaardstraat op 27 januari 1968. Het werd op 4 november 1972 heropend n.a.v. de verhuizing – waaraan Ten Mandere meewerkte – naar de gelijkvloerse verdieping van hetzelfde gebouw. Ook aan Shoerama, waarvan de eerste uitgave op 6 april 1968 in het VTI plaatsvond, verleende Ten Mandere zijn medewerking.

- Voor de kunsttentoonstellingen van Albert Servaes (1967), Felix De Boeck (1969) en Valerius De Saedeleer (1974) deed de Stedelijke Culturele Raad een beroep op Ten Mandere.
- Voor de Nijverheidsexpo van 8 tot 16 november 1980 was Ten Mandere niet gevraagd, en dat stak Verholle, al evenzeer omdat de medewerking van het bestuur altijd gratis was geweest, maar de ontwerpers van deze tentoonstelling 'heel wat konden uitgeven en op de koop toe nog dik betaald werden', lezen we een hele poos later[18].
- Ook voor de opstelling van de voorwerpen in de eerste vestiging van het Borstelmuseum in 1981 kon worden gerekend op het bestuur van Ten Mandere.
- Voor de Consciencetentoonstelling van 5 tot 14 november in 1983 werd voor de materiële uitbouw een beroep gedaan op Ten Mandere en schreef Lermyte (anoniem) de brochure.
- Hetzelfde geldt voor de Peter Benoit-tentoonstelling in 1984, dit keer met een speciaal TM-nummer geschreven door Hendrik Willaert.
- In 1989 was er naar aanleiding van de opening van de tunnel onder de spoorweg een tentoonstelling in het Izegemse station. Het lokale luik was opgezet door Ten Mandere.
- Voor de culturele wandelingen 'Echte adel in 't gemoed' werd uitgegaan van het boek van voorzitter Lermyte over Het Blauwhuis en was Bart Blomme betrokken bij de filmvoorstelling en de historische inhoud van het scenario.

Cursussen

Al drie keer gaf Ten Mandere een cursus Oud Schrift (paleografie), telkens met een uitgebreid cursusboek. Dat dit tot nu toe nog geen vierde keer gebeurd is, komt door het werkongeval dat cursusleider Bertrand Nolf overkwam op 19 oktober 2005 en waarvan hij nog altijd niet is hersteld. In de bestuursvergadering van 10 november 2007 besliste het bestuur te starten met een werkgroep genealogie o.l.v. Bertrand Nolf, maar om dezelfde reden is dat plan tot nu toe opgeborgen gebleven.

- Acht maandag- of dinsdagavonden van eind januari tot maart 1989 in het toenmalige vergaderlokaal van het Borstelmuseum op de eerste verdieping, met op paaszaterdag 25 maart ontvangst van de cursisten op stadhuis met overhandiging van de getuigschriften en receptie. Er waren 38 inschrijvingen.
- Tien lessen: voor beginners van 19 januari tot 9 februari 1993 en voor gevorderden van 16 februari tot 30 maart 1993,

Ten Mandere richtte in 1989 de eerste cursus 'oud schrift' in.

samen 20 cursisten, die ook nu op het stadhuis werden ontvangen.
- Zes lessen van 4 mei tot 8 juni 2004 in de stadsbibliotheek met 24 deelnemers.
Die lessen werden telkens gegeven door Bertrand Nolf, de begincursus in 1993 door Aurel Lagrou.

Studiereizen

N.a.v. de tiende verjaardag en na 'na velerlei besprekingen op verschillende vergaderingen in de loop van 1970' – zo schrijft Antoon Vandromme in zijn verslagboek – werd beslist voor de bestuursleden en hun echtgenotes een uitstap te organiseren. Het zou een (bijna) jaarlijkse traditie worden, waarbij telkens het nuttige aan het aangename gekoppeld werd. Aanvankelijk gebeurde dat met privé-wagens, de laatste jaren met twee kleine busjes. Alleen van 1991 tot 1995 konden alle leden inschrijven en werd een grote bus gebruikt. Die jaren vond de uitstap plaats op 1 mei omdat de Dag van de Arbeid in Nederland een werkdag is en de musea open waren. Omdat die bus niet vol werd gekregen en de reis te verlieslatend was, werd het daarna weer een reis voor de bestuursleden en hun partners. Van 2003 tot 2009 gebeurde dat onder de vorm van een verrassingsreis telkens voorbereid door Bart Blomme, André Mistiaen, Freddy Seynaeve en naderhand ook Jacques Viaene.

Dit waren de 'nuttige bestemmingen':
1970: het Merghelynckmuseum in Ieper, de IJzermonding in Nieuwpoort en de luchthaven van Oostende. 'Daar de kas geen te beste gezondheid genoot', betaalde elk zijn deel, schrijft Vandromme.
1971: Sint-Janshospitaal en de Onze-Lieve-Vrouwkerk in Damme.
1972: naar het Sint-Janshospitaal en het Gruuthusemuseum in Brugge en het Zwin.
1973: wandeling in Sint-Martens-Latem; er was in Deurle een bezoek aan het museum van mevrouw Jules Dhondt-Dhaenens voorzien, maar dat bleek gesloten.
1974: stadhuis en museum Oudenaarde; 14 personen (echtgenotes inbegrepen).
1975: het museum van mevrouw Jules Dhondt-Dhaenens in Deurle (met Sint-Maartens-Latemse schilderijen).
1976: het stedelijk museum in Ronse.
1977: naar kasteel Beauvoorde.
1978: Openluchtmuseum Bokrijk, Scherpenheuvel, Zichem, de abdij van Averbode en Leuven. Dit (voor het eerst) met een bus voor… 12 personen.
1979: busreis naar Frans-Vlaanderen o.l.v. Maurice Verhaest.
1981: de tentoonstelling 'Vlaamse kunst op perkament' in Gruuthuse (Brugge).
1983: het Vredesmuseum in Heuvelland en het openluchtmuseum van Izenberge.
1984: het Visserijmuseum in Oostduinkerke, het stadhuis in Veurne (in de Sint-Walburgakerk was een diakenwijding bezig) en de Sint-Godelieveabdij in Gistel.
1987: het archief van de familie Arenberg bij de kapucijnen in Edingen en een wandeling in Mariemont (de redactieraad mocht mee).
1988: stadswandeling in Mechelen en na de middag de Manufacturen Gaspard De Wit (restauratie van wandtapijten).
1989: '75 jaar Druivelaar' in de Kredietbank in Brugge, het museum voor Volkskunde in Brugge en het Museum der 1000 Wielen in Zwevezele.
1991: het Schoeiselmuseum in Waalwijk en een stadsbezoek aan 's-Hertogenbosch (1 mei!); 40 deelnemers.
1992: de Landcommanderij Alden Biesen en stadsbezoek in Maastricht; 48 deelnemers.
1993: Frans-Vlaanderen o.l.v. Cyriel Moeyaert; 46 deelnemers.
1994: het Ecomuseum en Archief van de Boomse Baksteen en de abdij van Grimbergen; 34 deelnemers.
1995: naar Brussel voor de tentoonstellingen 'Witte magie, zwarte magie' (in de ASLK) en 'Ik was 20 in '45'; 34 deelnemers.
1996: Archeologisch museum Velzeke en Archeolosite in Aubechies.
1997: Heemkundig Museum in Eeklo en Kasteel van Laarne.
1999: in Mechelen het Nationaal Speelgoedmuseum en de Hanswijkprocessie.
2000: het Pajottenland, met het retabel in de kerk van Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek, het Museum voor Oude Technieken in

In 2008 werd Damme bezocht.

Grimbergen en het volksinstrumentenmuseum van 't Kliekske.
2001: Westoria in Diksmuide, het Schoolmuseum in Ieper en het Florishof in Oostduinkerke.
2002: Torhouts aardewerk in het kasteel Ravenhof in Torhout, het Openluchtmuseum Atlantikwall en het Memoriaal Prins Karel in Raversijde en het heemkundig museum De Plate in Oostende.
2003: d'Oude Kaasmakerij in Passendale, het Tabaksmuseum in Wervik en de Groeningheabdij in Kortrijk.
2004: het fort van Liezele en het stedelijk museum in Lokeren.
2005: het Peter Benoitmuseum in Harelbeke en het Wielermuseum in Roeselare
2006: het Talbothouse in Poperinge, het Folkmuseum in Dranouter en de Last Post in Ieper.

In 2009 was het Zuivelmuseum in Blankenberge aan de beurt.

2007: het Textielmuseum, de Sint-Hermeskerk en het Folkloremuseum in Ronse.
2008: in Damme wandeling en bezoek aan het Sint-Janshospitaal en de kerk en na de middag het kasteel van Loppem.
2009: het Zuivelmuseum in Blankenberge, het Romeins Archeologisch Museum in Oudenburg en het Sint-Godelievemuseum in Gistel.
In 2010 werd van het patroon van een verrassingsreis afgestapt en werd de tentoonstelling 'Van Eyck tot Dürer' in het Brugse Groeningemuseum bezocht.

Voor een breder publiek bedoeld waren in 1998 de bezoeken aan de tentoonstellingen 'Van Memling tot Pourbus' in Brugge en '200 jaar steendruk' in de firma van Dirk Strobbe; in 1999 de voorstelling van de brochure *De kerk van Sint-Jan-de-Doper in Kachtem* geschreven door voorzitter Lermyte gevolgd door rondleiding in de kerk met circa 120 aanwezigen; en in 2002 de stadswandeling over interbellumarchitectuur o.l.v. Pieternel Verbeke.

Het lokaal

Al in de statuten was sprake van een bibliotheek met heemkundige werken en heemkundige tijdschriften, een fototheek en een eigen archief. Dan kon uiteraard niet zonder bergruimte.

Aanvankelijk bestond het archief uit niet meer dan enkele rekken op de zolderverdieping van Pax Intrantibus (het oudste deel van het stadhuis). In 1981 en 1982 werden er pogingen ondernomen om een gedeelte van het vrij gekomen postgebouw op de hoek van de Baron de Pélichystraat en de Gentsestraat te mogen betrekken. Een brief van 1 november 1981 aan het stadsbestuur en de gemeenteraad met als onderwerp 'Heemkundig museum en gewezen postgebouw' bracht eerst in herinnering wat Ten Mandere de voorbije twintig jaar had gerealiseerd en wees er dan erop dat al wat Ten Mandere had verzameld opgehoopt lag in een veel te kleine ruimte op de bovenverdieping van het stadhuis. *Daarom durven wij bij U aandringen, opdat U in het stadsbestuur de beslissing zoudt helpen nemen het gewezen postgebouw aan te kopen om ons te laten aldaar een heemkundig museum in te richten. Dit gebouw zou ons immers de mogelijkheid bieden tot het inrichten van:*
- *een bestendige expositie van alles wat wij nu reeds in ons bezit hebben en tot nu toe nog nooit bij de bevolking tot zijn recht gekomen is;*
- *een bibliotheek waar studenten, heemkundige vorsers en andere belangstellenden gespecialiseerde werken, monographieën en thesissen zouden kunnen raadplegen;*
- *een leeszaal, waar deze raadplegingen rustig en onder toezicht zouden kunnen gebeuren;*
- *een werkplaats, waar onze medewerkers het verzameld materiaal voor bewaring en tentoonstelling zouden kunnen bewerken;*
- *een bergplaats voor het onderbrengen van stukken, die nog niet voor onmiddellijk gebruik in aanmerking komen.*

De brief werd geschreven op aanraden van schepen André Bourgeois, wiens vader in het postgebouw had gewoond, maar viel blijkens een nota van Antoon Vandromme 'in een niet te beste grond' om vier redenen: 1) De laattijdige aanvraag. 2) De slechte financiële toestand van de stadskas. 3) De typiste die een fout had begaan: de handtekeningen van de voorzitter en de secretaris waren plakwerk, maar ze had Robert Leroy twee keer 'laten tekenen', namelijk ook als voorzitter. 4) Leroy was toen nog militant bij de CVP, waardoor *de tegenpartij (S.P. en V.U. en L.P.) geen <u>volle</u> aandacht [kon] geven aan dit verstuurd schrijven.* Precies één jaar later werd de brief bijna letterlijk herhaald. Ondertussen was de gemeenteraadsverkiezing achter de rug, waarbij de CVP de volstrekte meerderheid had verloren en het duidelijk was dat een nieuwe coalitie begin 1983 aan de macht zou komen. De nieuwe brief werd in de bestuursvergadering van 30 oktober 1982 besproken en goedgekeurd en op 1 november verstuurd. Het bleek opnieuw een ijdele droom.

In de bestuursvergadering van 16 januari 1983 werd opgemerkt dat de inrichting van de archiefkamer niet voldeed en dat er dringend uitgekeken moest worden naar passende (metalen) kasten en archiefdozen. Omdat een bijkomend lokaal zeker gewenst was, zou André Demeurisse, bestuurslid werkzaam in het stadhuis, na informatie bij de huisbewaarder, aankloppen bij de burgemeester of de bevoegde schepen. Op 18 januari 1983 schreef de voorzitter een brief naar het college van burgemeester en schepenen met de vraag om de kelderverdieping te mogen gebruiken. Die was na verhuizing van de conciërge vrijgekomen. *De kleine ruimte, waarover wij daartoe op de bovenverdieping van het stadhuis beschikken, voldoet*

Het krantenarchief.

Alles digitaal geïnventariseerd.

niet meer om dit op een ordentelijke en rationele manier te doen. En er werd ook gevraagd om wat meubilair te krijgen, *nl. de reeds bestaande en gebruikte rekken en kasten, aangevuld met nog enkele kasten, plus een paar tafels en stoelen, zodat er niet alleen "bewaard" maar ook gewerkt kan worden.* De voorzitter vergat natuurlijk niet te vermelden dat in de statuten stond dat bij ontbinding van de vereniging alles eigendom werd van het stadsbestuur en hij wees er nog eens op hoe Ten Mandere *zich in het verleden stadsgebonden gevoeld en getoond* had. Het nieuwe college van burgemeester en schepenen reageerde in zijn zitting van 19 januari 1983 positief: de kring kreeg de hele kelderruimte en de nodige accommodatie. *Het zal voor onze kring een aanmoediging zijn en tevens een aansporing om zijn werking met dezelfde ijver voort te zetten*, waren de laatste dankwoorden van de tevreden voorzitter. De verhuizing vond plaats tijdens de paasvakantie 1983.

Dertien jaar later was de opslagruimte weer te klein geworden. In een brief van 22 mei 1996 vroeg Ten Mandere aan het schepencollege 'een ruimte in de nieuwbouw voor te behouden'. Het nieuwe stadhuis naderde toen stilaan zijn voltooiing en zou op 21-23 maart 1997 plechtig geopend worden. Een delegatie werd uitgenodigd voor een gesprek met de schepenen Gerda Mylle en Herman Jonckheere op 20 juni 1996. Een concreet antwoord werd niet gegeven. Pas na een nieuwe mondelinge en op 9 februari 1998 een schriftelijke vraag kwam op 18 februari het antwoord *dat Ten Mandere, in afwachting van een definitieve oplossing, het voormalige lokaal van de rekendienst in de gebouwen van het vroegere stadhuis, in gebruik kan nemen.* Er werd verhuisd op 6 en 8 april 1998. Ondertussen was in de bestuursvergadering van 18 november 1997 beslist het eigen archief elke eerste zaterdagvoormiddag van de maand open te houden. Onmiddellijk na de verhuizing werd dat archief omgevormd tot documentatiecentrum, dat sedert september 2003 twee (de eerste en de derde) zaterdagvoormiddagen van de maand open is voor het publiek.

Uiteindelijk kon toch verhuisd worden naar het nieuwe stadhuis. Dat gebeurde in de grote vakantie van 2006 en wel naar de bovenste verdieping die enkel als opslagruimte werd gebruikt. Wegens bouwplannen moest de vorige locatie in allerijl verlaten worden, maar vier jaar later staan die gebouwen er nog altijd. De nieuwe ruimte was een meevaller. Wel liep de lift aanvankelijk maar tot de derde verdieping, maar dat werd later aangepast: voor de vierde verdieping kwam er een 'gouden toets'. Men komt er wel niet zonder liftsleutel.

Intussen is het lokaal vrij goed uitgerust. Een eerste occasiecomputer werd eind 1998 aangekocht; ondertussen staan er drie. De metalen kasten waren allemaal afdankertjes, meestal van de stadsdiensten. In juni 2007 konden daarenboven twaalf nieuwe kasten en een ladenkast aangekocht worden en in 2010 ook een tijdschriftenkast. Op dit moment staan er drieëntwintig metalen kasten. Het laatste fotokopieertoestel kwam er in 2009. Omdat lang niet alle bestuursleden goed met de computerbestanden overweg konden, gaf Bart Blomme in een lokaal van de Stedelijke Leergangen twee keer een namiddag computerles: op 22 februari 2003 en op 21 juni 2006. Op de vraag naar een internetaansluiting kon het stadsbestuur niet ingaan.

Het documentatiecentrum

In ons documentatiecentrum vindt men een hele reeks Izegemse bladen, bijna duizend boeken over heemkunde, de tijdschriften van tal van heemkundige kringen, een hele kast bidprentjes, twee kasten rouwbrieven, meer dan 10 000 foto's van personen, stadszichten, straten, actualiteiten, die in 2009 gedigitaliseerd werden door een werkgroep bestaande uit Bart Blomme, Freddy Seynaeve, Robrecht Vanhaezebrouck en Jacques Viaene, meer dan honderd jaar plaatselijke weekbladen, kiespamfletten, documentatiemappen over talrijke verenigingen of gebeurtenissen… Op de computers in het lokaal kunnen onder meer geraadpleegd worden:
- de rubriek *Actueeltjes* uit ons tijdschrift Ten Mandere (sinds 1960);
- alles wat er te vinden is in het Rijksarchief van Kortrijk over Izegem;
- alles wat er te vinden is in het Stadsarchief van Menen over Izegem;
- het Slossefonds, zowel het Izegemse archief als dit waarover de bibliotheek van Kortrijk beschikt;
- volkstellingen van 1806 en 1830;
- verwijzingen naar de Izegemse weekbladen (geïndexeerd tot 1950);
- de Izegemse geboorteakten tussen 1796 en 1900;
- het bevolkingsregister van Izegem van 1827 tot 1845;
- alle huwelijksakten en geboorteakten van Izegem tussen 1796 en 1900;
- het archief dat in het bezit was van Pieter Pruim over Kachtem;
- inhoud van kranten.

Ten Mandere vertegenwoordigd in adviesorganen

De vertegenwoordiger op de statutaire vergadering van het West-Vlaams Verbond voor Kringen van Heemkunde, nu Heemkunde West-Vlaanderen was eerst Rafaël Verholle, na hem Robert Leroy en sedert enkele jaren Bart Blomme. Vele jaren werd de boekhouding nagekeken door twee commissarissen. Een van die commissarissen was Roger Bekaert of Bart Blomme. Sedert 1986 is Ten Mandere vertegenwoordigd in de raad van bestuur van het West-Vlaams Verbond van Kringen voor Heemkunde. Tot 2010 was dat door Jean-Marie Lermyte die eind 1992 ondervoorzitter werd en vanaf 4 maart 1995 voorzitter was tot hij op 16 september 2010 ontslag nam. Sedert halfweg 2010 is Bart Blomme bestuurslid.

Bij de oprichting van de Stedelijke Culturele Raad in 1959 werd Rafaël Verholle ondervoorzitter. De vertegenwoordiger van Ten Mandere was tot 2002 Antoon Vandromme, daarna Jean-Marie Lermyte, sedert begin 2007 André Bourgeois en sedert oktober 2010 Robrecht Vanhaezebrouck.

Een commissie voor straatnamenadvies is er in Izegem niet. Daarvoor wordt de Stedelijke Culturele Raad of Ten Mandere om informeel advies gevraagd. In een paar gevallen zette de keuze van Ten Mandere kwaad bloed. Op 12 februari 1965 publiceerde een krant het artikel 'Wat is een naam?'van zijn medewerker Omer Linseele, die daarin de volgende woorden in de mond legde van de heer B.D: *"Iedereen weet toch dat de wijzigingen in de straatnamen door een bepaalde kring werden voorgesteld en dat in die kring één persoon het "denkwerk" verricht. Moet de gemeenteraad zich zo maar bij de stokpaardjes van deze ene persoon neerleggen?"* Het voltallige bestuur reageerde op 15 februari 1965 in een brief geschreven door Verholle aan de uitgever, want met 'die kring' was Ten Mandere bedoeld (en met die persoon vermoedelijk Verholle zelf, al staat dat niet in het antwoord). Ten Mandere was via de Stedelijke Cultuurraad door het schepencollege om advies gevraagd met het oog op de te wijzigen straatnamen, want Emelgem was toen net met Izegem gefuseerd en daardoor moest een aantal straten van naam veranderen. Daarbij had Ten Mandere zoveel mogelijk oude toponiemen voorgesteld. *Wij veronderstellen dat men een heemkundige kring hiervoor moeilijk een verwijt kan toesturen. Als men dit "stokpaardjes" wil noemen, dan gaan wij er fier op deze te berijden.* De voorstellen gingen niet uit van één persoon. *Verder kennen wij, jammer genoeg, in de kring niemand die bekwaam is om op zijn eentje het denkwerk op te knappen, want een dergelijk lid zou ongetwijfeld een flinke aanwinst betekenen*. De beslissing werd uiteindelijk genomen door de gemeenteraad, die niet altijd het advies van Ten

Mandere volgde. We maken een hele sprong. Begin 2002 was Ten Mandere ingegaan op het voorstel van Raf Van Walleghem om in Kachtem een straat naar Aimé Behaeghe te noemen. Hij leefde van 1890 tot 1916 en was de eerste piloot in Centraal-Afrika geweest. In zijn eerste levensjaren woonde hij in Kachtem. De Dorpsraad van Kachtem was het niet eens met die keuze, maar het stadsbestuur volgde het advies van Ten Mandere.

Voor Vlasbloemstraat was Ten Mandere dan weer niet te vinden. *Trienhoekstraat: het voorstel van het college om het noordelijk deel van de Trienhoekstraat van een andere benaming te voorzien wordt gunstig geadviseerd. Het bestuur van Ten Mandere verkiest echter de naam van een bloem boven de benaming Vlasbloemstraat. (bloemen: Begoniastraat – Leliestraat – Gladiolenstraat).*[19] Meteen werd hieraan toegevoegd: *In verband hiermede wenst het bestuur de aandacht van het college te vestigen op het feit dat de wijk "Klein Harelbeke" in de volksmond verkeerdelijk wordt gesitueerd. De wijk Klein Harelbeke ligt immers ten zuiden van de Rijksweg. Veel beter ware het deze wijk bvb. "Bloemenwijk" te benamen. Mogelijks kan het gemeentebestuur hierin initiatieven nemen.* De volksmond heeft het echter gehaald. Eind 1995 schreef het stadsbestuur naar Ten Mandere *dat de principieel goedgekeurde straatnamen 'Leon Defauwstraat', 'Pieter Pruimstraat' en 'Roger Vandoornestraat' niet definitief werden goedgekeurd door de gemeenteraad tengevolge van het negatief advies van de Provinciale Commissie van Advies voor Plaatsnaamgeving* en werd, voordat de gemeenteraad definitief zou beslissen, het advies van Ten Mandere gevraagd. Dat was gunstig voor de eerste straatnaam, maar de twee andere werden te lokaal gevonden. Het resultaat? De drie figuren kregen hun straat! Soms wees Ten Mandere straatnamen af die ook niet werden gegeven: in 1984 Abdis Norbertine in Kachtem bijvoorbeeld.

Een greep uit voorstellen (in alfabetische orde) die uitgingen van Ten Mandere of waar Ten Mandere achterstond: Abelestraat, Ambachtenstraat, Cyriel Tangheplein, Emiel Allewaertstraat, Henri Dewaelestraat, Hazelaarstraat, Hildersstraat, Louis De Costerestraat, de opsplitsing na de aanleg van de Rijksweg in Slabaardstraat-Zuid en Slabbaardstraat-Noord, Strijdersstraat, Ter Beemden … Voorstellen van Ten Mandere die geen of nog geen realiteit werden: Alfons De Janstraat, Beekstraat, Borstelmakersplein, (Monseigneur) Buysestraat, Daniël Clementstraat, Depoorterestraat, Hendrik Vandendriesschestraat[20], Henri D'Artoisstraat, Karel de Stoutelaan, Keizer Karel V-straat, Maria Wallaertstraat, Pekkerstraat, Regina Vandaelestraat, Schoenmakersplein, Sergeant Seghersstraat, (burgemeester) Stragierstraat of voor de site-Callens: Houtwerf, Kestelootbeekstraat, Jules Declercqstraat. Er zijn ook straatnamen gegeven waarvoor geen contact werd opgenomen met de heemkundige kring.

Dat met het straatnamenadvies van Ten Mandere geen rekening werd gehouden, daar kon het bestuur zich gemakkelijk bij neerleggen. Een ander heikel punt was echter de benoeming van een stadsarchivaris. Daar werd door Ten Mandere al herhaaldelijk, zowel mondeling als schriftelijk, formeel en informeel op aangedrongen, vooral omdat in het stadsarchief een kat haar jongen niet meer terugvindt. Herhaaldelijk werd de belofte gedaan, het laatst nog door burgemeester Gerda Mylle tijdens de academische zitting van de viering van het vijftigjarige bestaan. Tot nu toe tevergeefs! Een paar bewijzen. Begin 1982 vroeg Ten Mandere dat de stad een conservator voor het Borstelmuseum zou benoemen, die ook het stadsarchief zou kunnen ordenen. En bijna twintig jaar later (26 februari 2001) antwoordde het college van burgemeester en schepenen op nog maar eens een brief: *Wij kunnen u bevestigen dat wij in eerste instantie opdracht hebben gegeven tot het afsluiten van het historisch archief. Onze diensten zullen daartoe zo spoedig mogelijk de nodige maatregelen treffen. Wat het 'levend' archief betreft, wordt gepoogd de toegang zo goed als mogelijk te regelen.* Het werd op zijn minst nog eens tien jaar.

Aantal leden

Op de grafiek kan met het aantal leden op het einde van het jaar aflezen. In de algemene vergadering van 12 oktober 1960 werd meegedeeld dat er al meer dan 190 leden waren. *Het Wekelijks Nieuws* van 3 april 1964 telde 218 werkende, steunende en ereleden, maar vond dat het er veel meer zouden moeten zijn. Op 28 oktober 1964 waren dat er 230. In 1968 was dat aantal net boven de 300 gestegen. Pas eind 1980 was de kaap van de 400 bereikt. Op voorstel van Lermyte kregen alle laatstejaarsleerlingen van het secundair onderwijs in januari 1983 een uitnodiging om abonnee te worden, maar het resultaat was minimaal. Het lange artikel over Ten Mandere in *Het Nieuwsblad* van 31 december 1983-1 januari 1984

vermeldde als ondertitel 'Ledenaantal aangegroeid tot ca 500'. Dat was zijn wensen voor werkelijkheid nemen, want eind 1985 werd het hoogste aantal leden ooit bereikt en dat waren er 447. Vanaf het boekjaar 1989 waren er nog twee soorten leden: ereleden en gewone leden. Tot 2005 daalde het aantal leden bijna voortdurend, tot het dieptepunt van 357. In al deze cijfers zijn de ruilabonnementen niet meegerekend; dat cijfer schommelt de laatste 25 jaar tussen de 24 (in 2000) en de 33 (in 1992 en 1993).

Lidmaatschapsbijdrage

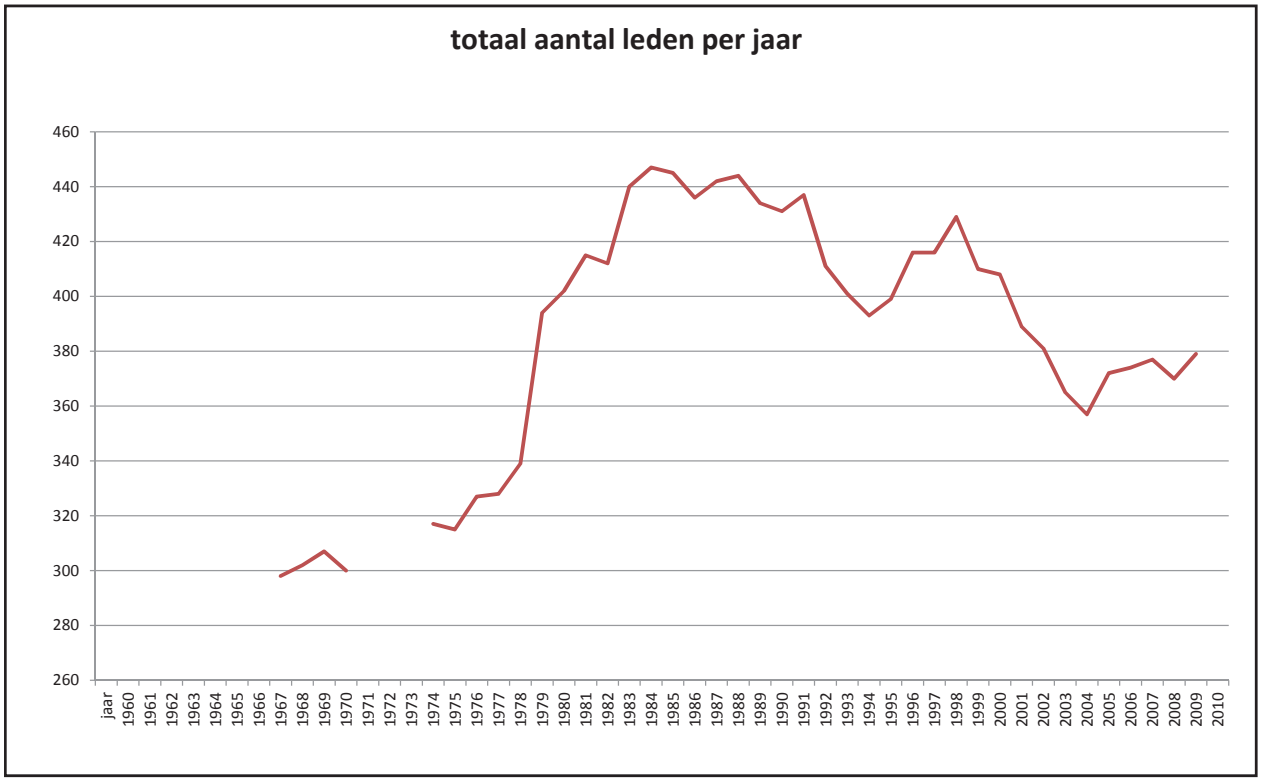

Lid worden van Ten Mandere kostte aanvankelijk 100 frank voor de steunende en 50 frank voor de gewone leden. Na drie jaar betaalden de ereleden 150, de steunende leden 100 en de gewone leden 75 frank. Vanaf 1969 werd dat 200, 150 en 100 frank, maar al een jaar later 300, 200 en 150 frank en in 1978 400, 300 en 200. Vanaf 1982 moest 500, 400 of 300 frank worden betaald, maar al twee jaar later betaalden de gewone leden 400 frank. Sedert eind 1986 worden in elk nummer de ereleden (en aanvankelijk ook de steunende leden) vermeld.
Vanaf 1989 waren er nog ereleden en gewone leden, die 600 en 400 frank betaalden. In 1995 werd beslist de abonnementsprijs niet te veranderen, maar de drie nummers van 64 naar 56 bladzijden te brengen. In 1997 werd de bijdrage voor de gewone leden 500 frank en vanaf het volgende jaar voor de ereleden 700 frank. Bij de omschakeling naar de euro werd de prijs vastgesteld op 18 en 13 euro. In 2005 werd dat 20 en 15 euro en dat is sedertdien niet meer veranderd.

De Werkgroep Senioren

Op 21 februari 2007 startte de Werkgroep Senioren. Die houdt zich vooral bezig met het rangschikken van de rouwbrieven en de bidprentjes en met het identificeren van de duizenden foto's. Als vaste medewerkers mogen we vernoemen:
Marc Christiaens, Dirk Himpe, Aurel Lagrou, Valère Strynckx, Lieve Vandenbussche, Robrecht Vanhaezebrouck (nu ook bestuurslid), Willy Vanlerberghe, Ronald Vansteenkiste en Marcel Nuijttens. Twee jaar later werd de groep aangevuld met Frieda Dumortier, Greet Lecluyse en Nicole Keignaert.

Enkele vieringen

Ten Mandere heeft al drie keer de heemdag van het West-Vlaams Verbond van Kringen voor Heemkunde (nu Heemkunde West-Vlaanderen) georganiseerd. Een eerste keer was dat op 13 maart 1971, zogezegd n.a.v. tien jaar Ten Mandere, al was de kring op dat ogenblik al elf jaar oud. Tijdens de academische zitting in het auditorium van de Stedelijke Muziekacademie

De vrijwilligers aan het werk.

hield Valère Arickx een causerie over 'Hoe schrijft men een parochiegeschiedenis?' voor negenentachtig aanwezigen. Na de middag luisterden zeventig mensen naar Karel De Lille over het Notitie Boecksken van J.B. Van de Walle. De bedoeling was dat dagboek als nummer van Ten Mandere voor te stellen, maar De Lille kwam maar een jaar later klaar met zijn onderdeel. Die dag bezochten de deelnemers ook het Schoeiselmuseum.

Op 29 maart 1980, het jaar van '900 jaar Izegem', vierde Ten Mandere zijn twintigjarige bestaan. De kring trad die dag op als gastheer voor het West-Vlaams Verbond van Kringen voor Heemkunde. Tijdens de feestzitting in het auditorium van de Stedelijke Muziekacademie gaf voorzitter Rafaël Verholle een overzicht van de voorbije twintig jaar en behandelde dr. hist. Ernest Warlop, rijksarchivaris in Kortrijk, het ontstaan van Izegem. Na het feestmaal in Het Damberd werd in de lokalen van de Stedelijke Leergangen in de Wijngaardstraat de tentoonstelling '900 jaar Izegem' bezocht en de diamontage 'Izegem, oud en nieuw' vertoond. Piet Monballyu, voorzitter van de Vereniging voor Archeologisch Bodemonderzoek in West-Vlaanderen, presenteerde *Het Gallo-Romeinse grafveld van Emelgem*, een studie van dr. Hugo Thoen en prof. dr. André Van Doorselaer, door die vereniging uitgegeven als eerste in de reeks Archeologische en Historische Monografieën van Zuid-West-Vlaanderen.[21] In *De Weekbode* besteedde Arnold (lees Albert Vandommele) herhaaldelijk aandacht aan de twintigste verjaardag van Ten Mandere, maar hij sloeg nogal eens de bal mis: zo ontstond Ten Mandere niet na de tentoonstelling 'Izegem in het verleden', maar omgekeerd.

Vijfentwintig jaar Ten Mandere ging gepaard met de voorstelling van de *Geschiedenis van Izegem* op vrijdag 8 november 1985. De volgende dag werd de kring in het stadhuis ontvangen en zwaaiden, na de voorzitter, burgemeester Robert Vanlerberghe en

In 1971 vierde de kring zijn 10-jarige bestaan en organiseerde de heemdag van het West-Vlaams Verbond van Kringen voor Heemkunde.

schepen Erik Vandewalle met het wierookvat. Het gulden boek werd ondertekend door de zes (sic[22]) bestuursleden die er van in het begin bij waren. De receptie en het feestmaal in Nele werden bijgewoond door bijna zeventig mensen die konden genieten van een heerlijke maaltijd, afgewisseld met toespraken door Michiel De Bruyne, voorzitter van het West-Vlaams Verbond van Kringen voor Heemkunde, en van de heer Nicolaï in naam van minister Gaston Geens. De stichtende bestuursleden kregen een bronzen beeldje gemaakt door Leo Belaen.

Op 29 september 1990 organiseerde Ten Mandere de dag der West-Vlaamse volkskundigen. Tachtig mensen luisterden in de refter van de drukkerij Strobbe naar referaten van Luc Strobbe over de scheurkalender en in het bijzonder de Druivelaar, en van José Naert over de Izegemse borstelnijverheid. Na de receptie in het stadhuis waarbij de bestuursleden van Ten Mandere die dertig jaar in functie waren werden gevierd, en het feestmaal in Hotel Royal stonden een bezoek aan het schoeiselmuseum en een stadswandeling met bezoek aan de stoommachine op het programma.

Het veertigjarige bestaan werd in twee keer gevierd. Op 5 februari 2000 gebeurde dat met de overhandiging van de kwartierstaat van burgemeester Willy Verledens in de gemeenteraadszaal, een werk van bestuurslid Bertrand Nolf m.m.v. Valère Strynckx. Daarna commentarieerde kunsthistorica Pieternel Verbeke een diavoorstelling over 'Architectuur in Izegem tijdens het interbellum' en werd het documentatiecentrum van Ten Mandere bezocht. Op 29 april organiseerde Ten Mandere de heemdag van het West-Vlaams Verbond in Hotel-Feestzalen Century. De voordracht van prof. dr. Louis Vos over 'Vlaams-nationalisme in de West-Vlaamse katholieke colleges tijdens het interbellum' werd gevolgd door een alternerend bezoek aan het Nationaal Schoeiselmuseum en de Gouden Kapel van Ave Maria. Tijdens de ontvangst op het stadhuis overhandigde Antoon Vandromme een 'stichtingsoorkonde' aan voorzitter Jean-Marie Lermyte. Na de receptie aangeboden door het stadsbestuur werd voor het feestmaal weer naar de Century verhuisd.

De viering van het vijftigjarige bestaan gebeurde met een academische zitting in de overvolle gemeenteraadszaal op 27 maart

Antoon Vandromme overhandigde in 2000 een stichtingsoorkonde aan voorzitter Jean-Marie Lermyte.

2010. Nadat voorzitter Lermyte een overzicht gaf van de voorbije vijftig jaar, kwam burgemeester Gerda Mylle aan de beurt. Ze kreeg daarbij van Bertrand Nolf haar kwartierstaat. Daarna werd de nieuwe publicatie van Ten Mandere voorgesteld: *Leven in het operatiegebied. Izegem. Izegem 14-18*, geschreven door voorzitter Lermyte. Daarvoor was Roger Verbeke, ereluitenant-kolonel en medewerker van In Flanders Fields in Ieper, aangekondigd, maar hij moest wegens pijnlijke familiale omstandigheden verstek geven. De auteur stelde dan maar zelf het werk voor. Heel wat bestuursleden, niet in het minst Antoon Vandromme en André Demeurisse die als enigen de vijftig jaar als bestuurslid hadden meegemaakt, kregen daarna

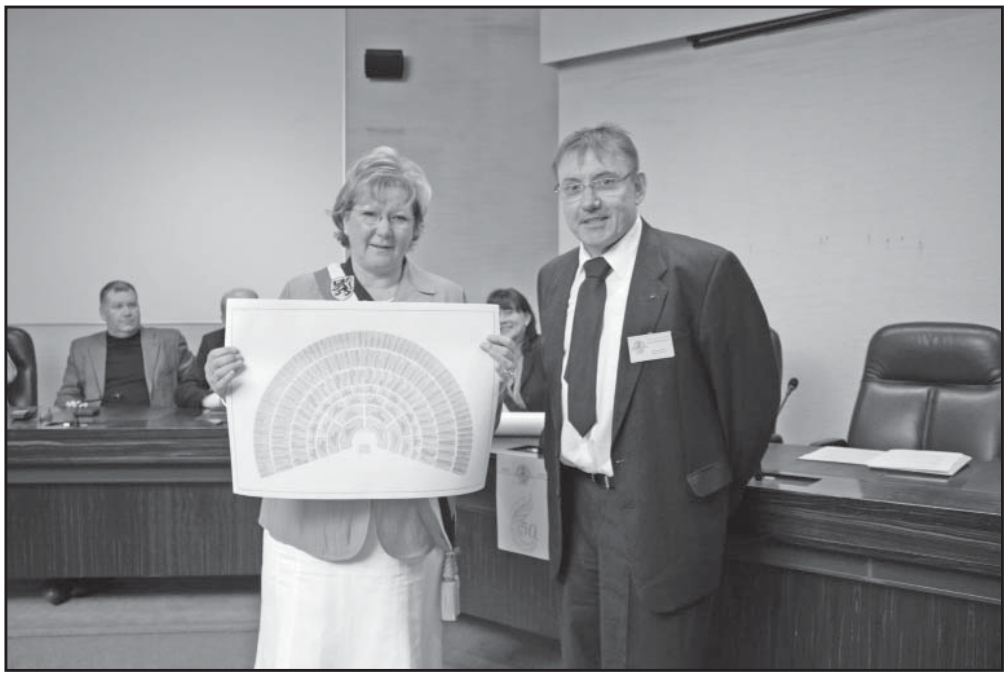

Burgemeester Gerda Mylle kreeg haar kwartierstaat uit handen van bestuurslid Bertrand Nolf op onze jubileumviering.

een provinciale onderscheiding door provincieraadslid Didier Vandeputte, bijgestaan door zijn collega Geert Leenknecht. Tussendoor kon het publiek enkele keren van het spel op dwarsfluit door Lies Seynaeve genieten. Na de receptie werd voor het feestmaal verhuisd naar Hotel Royal.

Het bestuur van Ten Mandere en burgemeester Gerda Mylle bij het gouden jubileum.

Noten

[1] Hier wordt bedoeld het Verbond voor Heemkunde dat de provinciale verbonden overkoepelt.
[2] Robert LEROY, *25 jaar Ten Mandere. Historisch overzicht van het bijzonderste uit die kwart-eeuw*, 6 getypte bladzijden.
[3] De naam van Sabbe is door Verholle bijgeschreven. Ook de speech van Verholle uitgesproken op de eerste algemene vergadering is bewaard.
[4] In 1998 en 2004 werden de statuten aangepast, niet essentieel gewijzigd.
[5] Over hem: Maurice VANDOMMELE in *TM*, nr. 39, jg. 14 nr. 2, 1974, p. 94-101; Robert LEROY, *In memoriam ere-rijksinspecteur Rafaël Verholle*, in *TM* nr. 89, jg. 31 nr. 1, 1991, p. 4; Jean-Marie LERMYTE, *Raphaël Verholle en het Sint-Jozefscollege*, in *TM*, nr. 89, jg. 31 nr. 1, 1991, p. 5-8.
[6] Over hem: Rafaël VERHOLLE in *TM*, nr. 50, jg. 18 nr. 1, 1978, p. 74-76.
[7] Over hem: Jean-Marie LERMYTE in *TM*, nr. 134, jg. 46 nr. 1, 2006, p. 55-56 en Brochure 2010, bijgevoegd in memoriam.
[8] Over hem : Jean-Marie LERMYTE in *TM*, nr. 130, jg. 44 nr. 3, 2004, p. 54-55.
[9] Over hem: Rafaël VERHOLLE in *TM*, nr. 11, jg. 5 nr. 1, 1965, p. 44.
[10] Over hem: Rafaël VERHOLLE in *TM*, nr. 81, jg. 28 nr. 2, 1988, p. 93-97.
[11] Niet iedereen was het eens met die zienswijze, maar dat staat niet genotuleerd.
[12] Het ging om een Brother HL-4V, die vier zwart-wit bladzijden per minuut kon printen. Volgens de overeenkomst werd Lermyte na drie of vier jaar als vergoeding de rechtmatige eigenaar (bestuursvergadering van 10 februari 1992).
[13] Deel 1 verscheen als gewone bijdrage: *Guido Gezelle en Izegem. Gezelle en de Mariaschole of Ave Maria*, in TM, nr. 58, jr. 20 nr. 3, 1980, p. 176-202.
[14] In verband met de stedelijke begraafplaats kan worden gemeld dat op 20 november 1988 ter plaatse een bestuursvergadering had plaatsgevonden met Albert Vandommele i.v.m. de bewaring van een aantal grafzerken omwille van de persoon of het monument zelf.
[15] Volgens *Het Wekelijks Nieuws* van 3 april 1964 dacht Ten Mandere aan de organisatie van een tentoonstelling over de Eerste Wereldoorlog tijdens de kermisweek. Er werd in de krant een oproep naar materiaal gedaan en er werd (ook toen al!) naar het tweede stuk van het Dagboek Gits gevraagd. We horen daar verder niets meer van. Wel publiceerde voorzitter Verholle enkele artikels over die oorlog in de jaargangen 1964 en 1965 van *Ten Mandere*.
[16] Volgens het jaarverslag was de titel: Het artistiek verleden van Izegem: P.J. Devos en J.G. Werbrouck.
[17] Dat jaar werd ook het standbeeld Wandel op de Mandel, ingehuldigd (op zaterdag 29 maart 1980) en werd het boek *Het Gallo-Romeins grafveld in Emelgem* van Hugo Thoen en A. Van Doorselaer gepresenteerd.
[18] Verslag van de bestuursvergadering van 21 februari 1982.
[19] Brief [aan het college van burgemeester en schepenen] van 24 mei 1977.
[20] Ondanks verwijzing naar Roger BEKAERT, *Figuren van bij ons: de zouaaf-priester H. Vandendriessche, vergeten onderpastoor te Izegem*, in TM, nr. 38, jg. 14 nr. 1, 1974, p. 50-53.
[21] Verslagje in *Ons Heem*, jg. 34, 1980, groene p. 12. Volgens de Mededelingen en BV 3 mei 1980 werd het een van de best geslaagde gouwdagen, met een buitengewoon verzorgd programma en een grote belangstelling.
[22] Ook Roger Bekaert tekende, maar was niet vanaf het begin bestuurslid.

VIJFTIG JAAR GEMEENTEPOLITIEK

Jean-Marie Lermyte

De gemeenteraadsverkiezingen[1]

Sedert 1960 werden acht keren gemeenteraadsverkiezingen gehouden, maar we willen starten met die van 1958. Die verkiezing werd toen ook nog in de deelgemeente Emelgem gehouden, want pas de volgende verkiezing was gemeenschappelijk met het oog op de fusie van 1 januari 1965. Kachtem fuseerde pas op 1 januari 1977 met Izegem en kende dus aparte verkiezingen tot en met 1970. In Emelgem ging het om elf, in Kachtem om negen mandaten.

De gemeenteraadsverkiezingen van 12 oktober 1958

In **Izegem** deden in 1958 drie partijen mee: de CVP en de BSP met een volledige lijst en Gemeentebelangen met een onvolledige. Burgemeester Emiel Allewaert kwam niet meer op en de CVP-lijst werd getrokken door Jules Sintobin. Het scheelde niet veel of er waren twee katholieke lijsten geweest, omdat de Middenstanders ten allen prijze het burgemeestersschap in handen wilden krijgen, maar de socialisten wilden niets weten van een schepencollege zonder het ACW. De CVP (61,56%) behaalde tien zetels, de BSP (22,37%) drie, Gemeentebelangen (16,07%) – niet te verwarren met de latere partij van Raphaël Leenknecht – de overige twee.
De CVP-gekozenen waren de ACW'ers Joseph Tytgat (1079 stemmen) – die ook het burgemeesterschap ambieerde, maar moest inbinden –, zijn rivaal Julien Renier (1627), Michel Kesteloot-Denys (934), Michel Kesteloot-Perneel (973), Roger Vandenberghe (970) en Maria Allewaert (812); de Middenstanders Jules Sintobin (957), Aimé Rosseel (1097) en Gabriël Eeckhout (751), en de 'Landbouwer' (steenbakker) Jules Vandeputte (937).
Als socialist zetelden Pierre Van Staay (275), Frans Beheydt (106) en Marcel Vandeweghe (171).
Namens Gemeentebelangen zetelden Marcel Clarysse en Joseph Seynaeve; laatstgenoemde kon de plaats innemen van de gekozen Louis Crochon, die wegens familieverwantschap met Jules Vandeputte afstand moest doen van zijn zitje.
De CVP kon de stad alleen besturen met borstelfabrikant Jules Sintobin als burgemeester en met de schepenen Joseph Tytgat, Jules Vandeputte en Julien Renier.

In **Emelgem** werd al bij de gemeenteraadsverkiezing van 1952 een christelijke broederstrijd gevoerd, waarbij het woord 'christelijk' alleen met de naam van de twee lijsten te maken heeft. Ook in 1958 bekampten de twee katholieke lijsten elkaar.
Lijst nr. 1 van Omer Baert kwam op onder de naam Katholieke Gemeentebelangen.
Lijst nr. 2 van burgemeester Aloïs Vermeersch heette Christelijke Standenlijst nr. 2.
Anders dan in 1952 ging de zege deze keer naar de lijst van dokter Baert (48,33%) die zes van de elf zetels behaalde. De lijst-Vermeersch (37,44%) moest met vier zetels tevreden zijn. De derde lijst (14,23%) was een socialistische – al zou er pas in 1959 in Emelgem een socialistische partij tot stand komen – en behaalde opnieuw één zetel. De communisten kwamen niet meer op.
De gekozenen op de lijst-Baert waren Omer Baert (523 stemmen), Jules Breemeersch (72), Jules Vandewalle (113), Adelson Vanacker (162) die voor de tweede keer van kamp was veranderd, Maurice Schietgat (149) en Jules Terryn (270).
Op de lijst-Vermeersch: Aloïs Vermeersch (596), Roger Martin (103), Palmer Casteleyn (74) en Gerard Buyse (157).
De socialist was zoals de voorbije zes jaar mutualiteitsbediende Constant Bruggeman.
De Bestendige Deputatie verklaarde op 21 november 1958 de verkiezing geldig, maar het duurde nog tot de zitting van 10 april 1959 voor de gemeenteraadsleden de eed konden afleggen. Omer Baert legde pas op 6 mei 1959 de eed als burgemeester af in handen van de gouverneur. De twee schepenen waren Adelson Vanacker en Jules

Omer Baert

	1958	1964	1970	1976	1982	1988	1994	2000	2006
Aantal zetels	15	19	21	29	29	29	29	29	29
CVP>CD&V	10	7	9	15	11	9	9	8	8
ACW		7	6						
BSP>SP>SP.a	3	5	6	9	10	8	9	8	9*
VU>NV.A				4	5	5	4	7	6
PVV>VLD>Open VLD		0		1	1	2	3	4	2
GB	2	0							
GB (Leenknecht)					2	5	4		
Beleid 88					0				
Agalev > Groen!						0	0	1**	
Vlaams Blok>Vlaams Belang							0	1	4
POMM							0		

*Samen met Groen! ** In samenwerking met Vivant.

De resultaten van de gemeenteraadsverkiezingen voor Izegem, in 1958 afzonderlijk, vanaf 1964 met Emelgem en vanaf 1976 ook met Kachtem. De verhoging van het aantal zetels had te maken met de toename van de bevolking, als gevolg van de twee fusies.

Terryn. Nadat eind 1961 laatstgenoemde ontslag nam, werd Maurice Schietgat schepen.

Aan de gemeenteraadsverkiezing van 1958 in **Kachtem** deden twee lijsten mee. Lijst 1 was de katholieke lijst met o.a. burgemeester en landbouwer Albert Verhelst. De andere lijst was onvolledig, heette Gemeentebelangen en werd aangevoerd door de socialist Rafaël Declercq. Slechts de kandidaten van Lijst 1 werden verkozen. Albert Verhelst bleef burgemeester en landbouwer Maurice Bridelance en schoenmaker Cyriel Schietgat waren de schepenen. De andere gekozenen waren Palmer Deleu, Michel Vanneste, Cyriel Devolder, Aloïs Vandromme, Gerard Velghe en August Werbrouck.

De gemeenteraadsverkiezingen van 11 oktober 1964

Jules Sintobin

In Emelgem was er in 1964 geen afzonderlijke gemeenteraadsverkiezing meer; de Emelgemnaren stonden verspreid over de Izegemse lijsten. Dat waren er zes: de Lijst der Twee Burgemeesters (met Jules Sintobin en Omer Baert), het ACW, de BSP, de communisten met twee kandidaten, Gemeentebelangen met elf kandidaten en de liberale partij onder de naam Vernieuwing. De CVP was dus verdeeld over twee lijsten. De gebrekkige samenwerking tussen Sintobin en het ACW was een van de oorzaken, maar al evenzeer dat het ACW meer mandaten opeiste dan de CVP wilde toestaan. Op de Lijst van de Twee Burgemeesters stonden middenstanders, landbouwers en Vlaams-nationalisten. Meteen was met die verkiezing een einde gekomen aan de broederstrijd in Emelgem. Op de Lijst van de Twee Burgemeesters stond toen op de tweede plaats Omer Baert – na de Izegemse burgemeester Jules Sintobin – en op de achtste plaats Antoon Vermeersch, zoon van oud-burgemeester Aloïs die zelf geen politieke ambitie meer had. De Lijst der Twee Burgemeesters (32,45%) behaalde zeven zetels, evenveel als de ACW-lijst (30,33%). De overige vijf zetels waren voor de socialisten (25,53%). De Communisten (1,33%), Gemeentebelangen (5,44%) en Vernieuwing (4,93%) moesten het zonder zetels stellen.

Gekozen op de Lijst van de Twee Burgemeesters werden de inmiddels overleden Jules Sintobin (1154 stemmen), Omer Baert (1503), Hendrik Vanackere (483), Gabriël Eeckhout (882), André Bourgeois (1036), Maurice Schietgat (473) en Vlaams-nationalist Bernard Depoorter (512). Omdat Sintobin tijdens de campagne was overleden, werd hij vervangen door Antoon Rousseau (400).
De ACW'ers stuurden Julien Renier (1927), Joseph Tytgat (515), Robert Lattrez (262), Michel Kesteloot-Denys (409), Roger Vandenberghe (406), Maria Allewaert (392) en Florent Vandenberghe (726) naar de gemeenteraad.
De socialistische fractie bestond uit Gustaaf Nyffels (1287), Pierre Van Staay (207), François Beheydt (143), Marcel Vandeweghe (299) en André Surmont (168).
Het ACW en de Lijst van de Twee Burgemeesters gingen een coalitie aan. André Bourgeois werd burgemeester al stond hij maar op de vijfde plaats. De schepenambten gingen naar de ACW'ers Joseph Tytgat, Julien Renier en Florent Vandenberghe en naar de Middenstanders Omer Baert en Gabriël Eeckhout.

Albert Verhelst

In **Kachtem** waren er twee volledige lijsten, een CVP-lijst (lijst 1) en een socialistische (BSP). De socialisten hoopten dat er twee katholieke lijsten zouden zijn, waardoor ze twee zetels zouden kunnen behalen. Toen uitlekte dat de socialisten met een eigen lijst uitpakten, werd de ruzie binnen de katholieke partij vlug bijgelegd.
Alleen de CVP-kandidaten werden verkozen, met name Albert Verhelst, Cyriel Schietgat, Frans Omer Wyffels, Gerard Velghe, Roger Devolder, Aloïs Vandromme, Gilbert Werbrouck, Valère Geirlandt en Gerard Leenknecht.
In het college van burgemeester en schepenen behielden burgemeester Verhelst en schepen Schietgat hun functie en nam Gerard Leenknecht de plaats in van schepen Bridelance.

De gemeenteraadsverkiezingen van 11 oktober 1970

In **Izegem** deden in 1970 drie partijen mee: de Groep van de Burgemeester (de lijst-André Bourgeois dus), het ACW en de BSP. De Groep van de Burgemeester telde NCMV-kandidaten, Landbouwers, Vlaams-nationalisten, liberalen en zelfs enkele ACW'ers die niet op hun eigen lijst stonden en binnen hun eigen groep als verraders werden beschouwd. Het was een publiek geheim dat het tussen Bourgeois en het ACW niet goed boterde, al probeert Bourgeois dat nu, na veertig jaar, te minimaliseren. Wiens schuld het was laten we in het midden.
De Groep van de Burgemeester (40,66%) behaalde negen zetels, de BSP (31,32%) en het ACW (28,02%) elk zes.

jaar	College Burgemeester en Schepenen	Burgemeester
1958	CVP	Jules Sintobin (CVP)
1964	CVP	André Bourgeois (CVP)
1970	SP-ACW	Gustaaf Nyffels (SP)
1976	CVP	Werner Vens (CVP) tot 1980; Florent Vandenberghe (ACW)
1982	SP-VU-GB	Gustaaf Nyffels (SP) in 1983; Robert Vanlerberghe (SP)
1988	SP-VU-GB	Robert Vanlerberghe (SP); vanaf 1992 Willy Verledens (SP)
1994	SP-CVP	Willy Verledens (SP)
2000	SP-CVP	Willy Verledens (SP)
2006	CD&V-SP.a	Gerda Mylle (CD&V)

De samenstelling van het college van Burgemeester en Schepenen (Izegem)

André Bourgeois

Namens de Groep van de Burgemeester kregen André Bourgeois (3104), Omer Baert (1017), Gabriël Eeckhout (1081), Hendrik Vanackere (652), Bernard Depoorter (978), Jozef Pattyn (636), Georges Couckhuyt (548), Jérôme Demeyere (532) en Louis Crochon (790) een zitje; enkelen van hen waren duidelijk van Vlaams-nationalistische of van liberale signatuur en zouden later trouwens voor die partijen opkomen.
De gekozen ACW'ers waren Joseph Tytgat (799), Julien Renier (965), Florent Vandenberghe (2167), Maria Allewaert (445), Jacques Vandendriessche (578) en Wilfried Vandevoorde (451). Als socialisten werden Gustaaf Nyffels (2157), Pierre Van Staay (322), Robert Vanlerberghe (263), Walter Deprauw (284), Marcel Vandeweghe (505) en Roger Parmentier (292) gekozen.
Na die gemeenteraadsverkiezing stond Izegem op zijn kop. Niet zozeer omdat twee 'christelijke' lijsten lijnrecht tegenover elkaar stonden, want zes jaar voordien was dat ook gebeurd, wel omdat het ACW na de verkiezing in een coalitie met de socialisten stapte en voor het eerst een socialist burgemeester werd. Staf Nyffels werd burgemeester, want het ACW had er voor de verkiezingen geen moment rekening mee gehouden dat de BSP-lijst meer stemmen zou hebben behaald. Veertien dagen voor de nieuwe coalitie aantrad, werd de verhouding twee socialistische en vier ACW schepenen overeengekomen . Bij de BSP viel de keuze op Van Staay en Vanlerberghe en bij het ACW op Tytgat, Renier, Vandenberghe en Allewaert.

Kachtemse gemeenteraadsleden, gemeentesecretaris August Vandenbruaene en veldwachter Pol Vansteenkiste in 1975.

Kachtem was nog een zelfstandige gemeente, maar er waren geen verkiezingen nodig, omdat het tot een akkoord kwam tussen de CVP en de BSP. Door de aangroei van de Kachtemse bevolking waren twee mandaten meer te begeven en burgemeester Albert Verhelst gaf er een aan het ACW en een aan de socialisten, waarmee alle betrokken partijen akkoord gingen. Alle

gemeenteraadsleden behielden hun zitje. De nieuwelingen waren Raphaël Declercq (BSP) en Margriet Timperman-Popelier (ACW), de eerste en laatste vrouw in de Kachtemse gemeenteraad.
Dat er geen verkiezing was, betekende niet dat alles peis en vree was, want Gerard Leenknecht probeerde burgemeester te worden ten nadele van Albert Verhelst. De arrondissementscommissaris moest tussenbeide komen en ook de minister van Binnenlandse Zaken verklaarde dat hij geen 'overgelopen kandidaten' bij de koning zou voordragen. Begin 1971 bleef Verhelst burgemeester, Gerard Velghe werd eerste, en Raphaël Declercq tweede schepen.

Gustaaf Nyffels

De gemeenteraadsverkiezingen van 10 oktober 1976

De gemeenteraadsverkiezing van 1976 is niet alleen de eerste gemeenschappelijke (Izegem, Emelgem en Kachtem), het is ook de eerste die modern aandoet, omdat de lokale partijen met de nationale partijnamen op de proppen kwamen. De eenheid binnen de CVP was moeizaam hersteld en behalve de BSP kwamen ook de Volksunie (VU) en de Partij voor Vrijheid en Vooruitgang (PVV) op. De CVP (48,4 %) haalde vijftien van de negenentwintig zetels, waarvan er zeven naar ACW'ers gingen. De BSP (29%) kreeg negen, de Volksunie (16,6 %) vier en de PVV (7,9 %) één zetel.
Op de CVP-lijst vertegenwoordigden Geneviève Driegelinck-Wyffels (634), Gabriël Eeckhout (928), Rafaël Leenknecht (1112) en lijstduwer André Bourgeois (1453) het NCMV (de christelijke middenstandsorganisatie), Albert Verhelst (802) en Jules Vanacker (658) de Landbouwers en Florent Vandenberghe (2219), Werner Vens (1870), Andrea-Devos-Geldhof (703), Jacques Vandendriessche (1399), Margriet-Timperman-Popelier (677), Wilfried Vandevoorde (1353) en André Vierstraete (858) het ACW. De twee andere CVP-zetels waren voor Gerard Wulleman (763), die de lijst trok en 'standloos' was, en voor Jaak Derolez (625), die zowel door de Landbouwers als door de Middenstand werd voorgedragen. Landbouwer Thierry De Guffroy nam evenwel de plaats in van Gerard Wulleman, omdat die OCMW-voorzitter zou worden.
Van de socialisten kregen burgemeester Gustaaf Nyffels (2554), Pierre Van Staay (262), Robert Vanlerberghe (557), Raphaël Declercq (196), Walter Deprauw (416), Alberick Debacker (387), Willy Verledens (703), Jenny Vandevoorde (179) en Roger Parmentier (194) een mandaat.

Werner Vens

De Volksunie werd vertegenwoordigd door Geert Bourgeois (997), Jef Pattyn (618), Erik Vandewalle (531) en Jérôme Demeyere (370).
Die ene liberaal was advocaat Louis Crochon (505).
Veel gemeentelijke fusies hadden een politieke bijbedoeling. Door Kachtem bij Izegem-Emelgem te voegen, hoopte de CVP zich te versterken. Het zou uiteindelijk anders uitvallen.
De CVP zocht geen versterking en wilde de stad de volgende zes jaar met die kleinst mogelijke meerderheid alleen besturen. Dat gebeurde onder de leiding van Werner Vens, met als schepenen Florent Vandenberghe en Andrea Devos-Geldhof (ACW), André Bourgeois en Gabriël Eeckhout (NCMV), Albert Verhelst (Landbouwer) en… Louis Crochon. Jawel, de liberaal Crochon. Hoe die pottenkijker in het college van Burgemeester en Schepenen was geraakt? Telkens de meerderheid iemand als schepen voordraagt, stelt de oppositie daar een van haar kandidaten tegenover. Tegen de CVP-kandidaat stelde de verenigde oppositie Crochon en laatstgenoemde haalde het met één stem meer. Het was een publiek geheim dat Albert Verhelst de Kachtemse vete met de familie Leenknecht naar Izegem had geëxporteerd. Na een dag druk vergaderen kwam het tot een schriftelijk akkoord: Verhelst zou na drie jaar zijn schepenzetel afstaan aan Leenknecht. Dat akkoord zou hij evenwel nooit nakomen.
Florent Vandenberghe had als eerste ACW-kandidaat het burgemeesterschap

Florent Vandenberghe

geambieerd, maar had het moeten afleggen tegen de vijfde kandidaat Werner Vens, die weliswaar ook ACW'er was, maar als nieuwkomer in de politiek nog niet 'verbrand' was. Vandenberghe werd na drie jaar toch burgemeester. Die nieuwe kans kreeg hij doordat Verner Vens eind februari 1980 gedeputeerde werd. Frans Wyffels, de voorzitter van het Kachtemse ACW, kwam zo in de gemeenteraad, maar naar wie zou de vrijgekomen schepenzetel gaan? Kreeg ook Leenknecht een tweede kans? Neen. De CVP vreesde dat Verhelst weer voor de tegenkandidaat zou stemmen en dat zou dit keer Staf Nyffels geweest zijn, van een heel ander kaliber dan de brave Crochon. Daarom stelde de CVP als schepen Jef Pattyn voor, VU-gemeenteraadslid, maar die – net als Demeyere – binnen die partij nogal eigengereid zijn eigen weg ging. Hij werd inderdaad de nieuwe schepen. Voor die keuze zou Leenknecht twee en een half jaar later de rekening aan de CVP voorleggen.

De gemeenteraadsverkiezingen van 10 oktober 1982

Als gevolg van 'de woordbreuk van de CVP' had Raphaël Leenknecht zich van de CVP afgescheurd en de partij Gemeentebelangen gesticht, niet te verwarren met de gelijknamige partij die tot de jaren bestaan had. Het was een onvolledige lijst met zeventien kandidaten. Ook Beleid 88, met zeven kandidaten, was een scheurlijst. Het was de lijst van Jef Pattyn die de Volksunie verlaten had. De andere lijsten waren die van de SP (de 'B' was weggevallen), de CVP, de VU en de PVV. Binnen de CVP was de eenheid heel broos. Er was ruzie wie de burgemeester zou worden: ACW'er Florent Vandenberghe tegen wie heel wat andere CVP'ers, vooral NCMV'ers bezwaar maakten, of Gabriël Eeckhout. Uiteindelijk werd met twee lijsttrekkers gewerkt: Vandenberghe op de eerste en Eeckhout op de tweede plaats en met twee lijstduwers: André Bourgeois op de op één na laatste plaats en Werner Vens op de laatste plaats. Om de rivaliteit aan banden te leggen kwamen de drie standen overeen dat nergens onvolledige lijsten (lees: van één stand) mochten worden gepubliceerd; op de volledige lijst de eigen kandidaten in een ander lettertype of kleur afdrukken, mocht wel.
De CVP (32,8%) haalde elf (- 4), de SP (30%) tien (+ 1), de VU (18,6%) vijf (+1) en Gemeentebelangen (8,3%) twee zetels. De PVV (7,7%) bleef op één zetel steken. Met een schamele 2,5% was Pattyn zijn zitje en uiteraard ook zijn schepenzetel kwijt. Zijn partij zou een eendagsvlieg blijken.
Voor de CVP werden zes van de veertien ACW'ers, drie van de acht Middenstanders en één van de vier Landbouwers gemandateerd. Er was ook een zetel voor de standloze Gerard Wulleman (539). De gekozen ACW'ers waren Florent Vandenberghe (1109), Andrea Devos-Geldhof (601), Margriet Timperman-Popelier (480), Jacques Vandendriessche (1239), Dirk Van Walleghem (570) en Werner Vens (1901). Als NCMV'ers zetelden Gabriël Eeckhout (839), André Bourgeois (807) en Jacques Derolez (493) die evenwel ook nu door de landbouwers werd gesteund. De enige echte landbouwer was Thierry De Guffroy (883).
De gekozen socialisten waren Gustaaf Nyffels (2179), Robert Vanlerberghe (903), Walter Deprauw (598), Willy Verledens (1579), André Meurisse (337), Jenny Vandevoorde (415), Emile Vandeputte (366), Albéric Debacker (278), Frank Duhamel (320) en Willy Brouckaert (422).
Voor de VU mochten Geert Bourgeois (1334), Bernard Depoorter (425), Jan Maertens (452), Piet Seynaeve (480) en Erik Vandewalle (531) zetelen.
Voor Gemeentebelangen zetelde naast Raphaël Leenknecht (999) ook Carlos Lagae (288).
De PVV-zetel ging naar Nelly Vanbeylen (289; Louis Crochon was geen kandidaat meer.
De gemeenteraadsverkiezing van 1982 had niet alleen als resultaat dat de CVP haar meerderheid kwijt was, maar dat voor het eerst sedert 1830 de katholieke partij volledig naar de oppositie werd verwezen. Er kwam een coalitie tot stand tussen de socialisten, de Vlaams-nationalisten en Gemeentebelangen. Gustaaf Nyffels werd burgemeester, maar wegens gezondheidsredenen nam hij ontslag met ingang van 1 augustus 1983. Als gemeenteraadslid werd hij vervangen door Walter

Hostyn, als burgemeester door Robert Vanlerberghe die op 21 november 1983 de eed aflegde en die als schepen zelf opgevolgd werd door André Meurisse. In de loop van de verdere legislatuur waren er nog enkele wijzigingen. In juni 1984 kwam Leo Belaen in de plaats van Gabriël Eeckhout. De volgende maand ruimde Nelly Vanbeylen plaats voor Eddy Lecluyse. Op 18 november 1985 kwam Geneviève Driegelinck-Wyffels in de plaats van Werner Vens toen die na de verkiezing van 13 oktober 1985 weer gedeputeerde werd. Na het ontslag van Margriet Timperman-Popelier kwam begin januari 1987 Joseph Bossuyt in de plaats.

Robert Vanlerberghe

De gemeenteraadsverkiezingen van 9 oktober 1988

Na de gemeenteraadsverkiezing van 9 oktober 1988 veranderde er niet veel: dezelfde coalitie werd verder gezet. Er namen zes partijen deel: de CVP, Agalev, de PVV, de VU, de SP en de Gemeentebelangen. Agalev stond voor Anders Gaan Leven, deed voor het eerst mee in Izegem en was de voorloper van Groen!. Voor het eerst in de geschiedenis van de CVP voerden de verschillende standen doelbewust geen afzonderlijke propaganda. Het ACW mocht dertien van de negenentwintig kandidaten aanwijzen, de Middengroepen acht, de Landbouwers vier en het CVP-Bureau duidde de overige vier kandidaten aan.
De CVP (28,2%) behaalde negen zetels (- 2), waarvan er zes naar het ACW, twee naar het NCMV en één naar de Landbouwers gingen. Agalev (4,7%) behaalde geen zetels, de PVV (8,7%) twee (+ 1), de VU (16,6%) vijf (status quo), de SP (25,7%) acht (- 2) en Gemeentebelangen (16,1%) vijf (+ 3).
De CVP-gekozenen waren de ACW'ers Leo Belaen (940), Gerda D'Artois-Mylle (595), Dirk Van Walleghem (684), Gabriël Vanneste (754), Frans Vroman (730) en Jacques Vandendriessche (1072), de NCMV'ers Herman Jonckheere (959), die de CVP-lijst aanvoerde en zogezegd standloos was, André Bourgeois (893), en Landbouwer Thierry De Guffroy (640).
De twee PVV'ers waren Eddy Lecluyse (516) en Noël Vansteeland (270).
Voor de VU: Geert Bourgeois (1652), Piet Seynaeve (623), Jan Maertens (495), Bernard Depoorter (556) en Erik Vandewalle (816).
Bij de SP mochten Robert Vanlerberghe (1575), Willy Verledens (1328), André Meurisse (946), Frank Duhamel (751), Jenny Vandevoorde (608), Emile Vandeputte (717), Willy Brouckaert (629) en Didier Vandeputte (568) een mandaat opnemen.
Namens Gemeentebelangen waren de gegadigden Raphaël Leenknecht (2195, veruit de hoogste score van alle deelnemers), Carlos Lagae (510), Marleen Declercq (308), Marnix Desmet (390) en Gerard Vankeirsbilck (319).
Robert Vanlerberghe bleef burgemeester en werd in het college van burgemeester en schepenen geflankeerd door zijn partijgenoten André Meurisse en Willy Verledens, de VU'ers Geert Bourgeois en Erik Vandewalle, en Raphaël Leenknecht en Carlos Lagae. Al onmiddellijk na de verkiezing kwam de onverzoenlijke tegenstelling aan het licht tussen Robert Vanlerberghe en Willy Verledens die ook de burgemeesterssjerp ambieerde. Uiteindelijk kreeg Willy Verledens zijn zin: op 5 maart 1992 mocht hij dan toch partijgenoot Robert Vanlerberghe als burgemeester opvolgen. De nieuwe schepen werd SP-voorzitter Frank Duhamel, het nieuwe gemeenteraadslid Walter Hostyn.
In de loop van de legislatuur brak Marnix Desmet in oktober 1992 met Gemeentebelangen. Nadat hij een jaar als onafhankelijk kandidaat had gezeteld stapte hij in oktober 1993 naar de CVP over, maar hij kwam niet op bij de volgende gemeenteraadsverkiezing. In de loop van de legislatuur brak Leo Belaen dan weer met de CVP en de volgende verkiezing kwam hij op voor Gemeentebelangen.

De gemeenteraadsverkiezingen van 9 oktober 1994

Aan de gemeenteraadsverkiezing van 1994 namen maar liefst acht lijsten deel: de VU, de liberale VLD (voordien de PVV), de CVP, de SP, Agalev, Gemeentebelangen en twee partijen die voor het eerst meestreden: het Vlaams Blok en de jongerenpartij POMM,

de afkorting voor Politiek op Mensenmaat. POMM werd aangevoerd door Bart Dewitte, maar o.a. ook zijn vader Erik stond op de lijst. De twee nieuwe lijsten en Agalev dienden een onvolledige lijst in. Hoewel de CVP zich ook nu nogal als blok profileerde, bestond de partij eigenlijk uit drie 'standen': het ACW, het NCMV en de Landbouwers, met respectievelijk vijftien, tien en vier kandidaten. In vergelijking met 1988 stonden meer dan twee keer zoveel vrouwen op de lijsten: toen 28, nu 62. Drie vrouwen waren zelfs lijsttrekker: Greta Wullaert bij het Vlaams Blok, Gerda Mylle bij de CVP en Carine Duyck bij Agalev.
De negenentwintig zetels werden over dezelfde vijf partijen als in 1988 verdeeld. De SP en de VLD wonnen elk één zetel, de coalitiepartners VU en GB verloren er elk een. Dat gaf het volgende resultaat: CVP (25,03%) negen zetels (status quo), de SP (27,32%) eveneens negen, de VU (14,41%) en Gemeentebelangen (14,48%) elk vier en de VLD (12,21%) drie. Drie partijen behaalden geen enkele zetel: Agalev (4,89%), Vlaams Blok (3,79%) en POMM (2,31%).
Voor de CVP werden gekozen: Gerda Mylle (ACW, 1219 stemmen), Herman Jonckheere (NCMV, 611), Thierry De Guffroy (Landbouwer, 693), Mauricette Deblauwe (ACW, 678), Joris Claeys (NCMV, 578), Frans Vroman (ACW, 788), Dirk Van Walleghem (ACW, 579), Jacques Vandendriessche (ACW, 697) en Werner Vens (ACW, 974).
Voor de SP: Willy Verledens (2110), André Meurisse (815), Frank Duhamel (993), Emile Vandeputte (852), Didier Vandeputte (857), Jenny Vandevoorde (595), Chantal Declercq (452), Kurt Grymonprez (383) en Myriam Vanlerberghe (461).
Voor de VU: Geert Bourgeois (1493), Jan Maertens (468), Piet Seynaeve (483) en Erik Vandewalle (765).
Voor Gemeentebelangen: Raphaël Leenknecht (1723), Leo Belaen (518) die de vorige keer op de CVP-lijst stond, Geert Leenknecht (427) en Carlos Lagae (539).
Voor de VLD: Eddy Lecluyse (550), Christophe Spriet (571) en Noël Vansteeland (438).
Verkozen worden is niet hetzelfde als zetelen. Donald Horré nam de plaats in van Werner Vens die weer Bestendig Afgevaardigde werd. Raphaël Leenknecht nam ontslag, waardoor zijn gekozen neef Geert Leenknecht begin 1995 toch kon aantreden. Ook Marleen Declercq kon zetelen. Kurt Grymonprez kon als schoonzoon van Didier Vandeputte niet zetelen en werd vervangen door Marc Vanlerberghe en dit omdat zus Myriam Vanlerberghe haar beurt oversloeg en zelf werd vervangen door Leona Declercq. Toen ook Chantal Declercq niet wenste te zetelen, moest Koenraad Verledens wegens verwantschap met burgemeester Verledens over het hoofd worden gezien en werd Nadia Staes geïnstalleerd. Jacques Vandendriessche werd in april 1995 OCMW-voorzitter en werd vervangen door Jos Vande Walle. Later waren er nog enkele wijzigingen. De Kachtemnaar Gerard Vankeirsbilck volgde op 25 november 1996 Carlos Lagae op en na drie jaar kwam Didier Vandeputte als schepen in de plaats van naamgenoot Emile Vandeputte.
Na twaalf jaar samenwerking tussen de Socialistische Partij, de Volksunie en Gemeentebelangen kwam een nieuwe coalitie tot stand: die tussen de SP en de CVP. De SP kreeg de burgemeester, drie schepenzetels en de voorzitter van de Izegemse Bouwmaatschappij, de CVP drie schepenen en de OCMW-voorzitter. Willy Verledens bleef burgemeester, de SP-schepenen

werden Frank Duhamel, André Meurisse en Emile Vandeputte, en Didier Vandeputte moest genoegen nemen met de Izegemse Bouwmaatschappij. Met Gerda Mylle (ACW), Herman Jonckheere (NCMV) en Thierry De Guffroy (Landbouwer) verdeelde de CVP de drie schepenmandaten netjes over de standen; het OCMW-voorzitterschap was voor de ACW'er Jacques Vandendriessche.

Willy Verledens

De gemeenteraadsverkiezingen van 8 oktober 2000

Zes van de acht partijen van 1994 deden ook mee aan de verkiezing van 8 oktober 2000. POMM was een eendagsvlieg gebleken en Gemeentebelangen was weggevallen. Agalev had een kartel gesloten met Vivant en de VU had zich eerder al verruimd met ID.
De uitslag was de volgende: SP (25,66%) acht (-1), CVP (25,11%) eveneens acht (-1), VU-ID (23,61%) zeven (+3) en VLD (14,39%) vier (+ 1) zetels. Aangezien Agalev (5,26%) en Vlaams Blok (5,98%) nu ook elk een zetel behaalden, bleef geen enkele partij met lege handen. De winst van sommige partijen was uiteraard ook te verklaren door het wegvallen van Gemeentebelangen.
De SP-gekozenen waren: Willy Verledens (2142 stemmen), Myriam Vanlerberghe (1152), Frank Duhamel (843), Didier Vandeputte (1079), Nadia Staes (743), Kurt Grymonprez (597), Jenny Vandevoorde (524) en André Meurisse (584).
Voor de CVP: Gerda Mylle (ACW, 2264 stemmen), Herman Jonckheere ('standloos', 621), Thierry De Guffroy (Landbouw, 881), Donald Horré (ACW, 428), Joris Claeys (UNIZO en Landbouw, 485), Dirk Van Walleghem (ACW, 557), Mauricette Deblauwe (ACW, 698) en Frans Vroman (ACW, 823). Unizo was de opvolger van het NCMV.
Voor de VU-ID: Geert Bourgeois (3108), Karol Moeyaert (472), Kurt Himpe (716), Marie-José (Josée) Bogaert (461), Jan Verbeke (554), Erik Vandewalle (643) en Piet Seynaeve (658).
Voor de VLD: Christophe Spriet (914), Mieke Houthoofd (418), Geert Leenknecht (voordien Gemeentebelangen, 644) en Noël Vansteeland (525).
De zetel van Agalev ging naar Filip Lombaert (1602) en die van het Vlaams Blok naar Guido Derieuw (283).
Ook nu kon Kurt Grymonprez niet zetelen en hij werd vervangen door Walter Deprauw. Omdat André Meurisse enkele maanden later OCMW-voorzitter zou worden, stond hij zijn gemeenteraadszetel af aan Walter Hostyn. In de loop van de legislatuur waren er nog wijzigingen. Bij de SP.a (voordien SP) kwam Leona Declercq op 27 augustus 2001 in de plaats van Jenny Vandevoorde, en Maureen Raedt op 16 april 2002 in die van de overleden Walter Hostyn. Bij de N-VA (een gedeelte van de vroegere Volksunie) verdwenen Karol Moeyaert, Josée Bogaert, Jan Verbeke en Erik Vandewalle. Chantal Bracke en Hein Depoorter namen op 9 april 2001 (na de verkiezing van de OCMW-raad) de plaatsen in van Josée Bogaert en Jan Verbeke, Bart Rommel volgde op 9 september 2002 Karol Moeyaert op en Jan Maertens kwam op 20 januari 2003 in de plaats van Erik Vandewalle. Bij Vlaams Belang (vroeger Vlaams Blok) werd Guido Derieuw op 1 september 2003 vervangen door Laurent Taverne, maar die was meer afwezig dan aanwezig en woonde al een tijdlang niet meer in Izegem toen op 29 augustus 2005 zijn ontslag wegens verhuizing werd voorgelezen. Martin Claeskens – de enige overgebleven opvolger – verklaarde toen afstand te doen van zijn opvolgingsrecht en de zetel bleef dus vacant.
Dezelfde coalitie bleef aan het bewind. De SP met burgemeester Willy Verledens en de schepenen Frank Duhamel en Didier Vandeputte en OCMW-voorzitter André Meurisse. De CVP met de schepenen Gerda Mylle, Herman Jonckheere, Thierry De Guffroy en Dirk Van Walleghem, en Donald Horré als voorzitter van de Bouwmaatschappij. Na drie jaar volgde Kurt Grymonprez partijgenoot Meurisse op als OCMW-voorzitter. De afspraak dat Willy Verledens na drie jaar zijn sjerp zou geven aan Didier Vandeputte werd niet nagekomen.

Gerda Mylle

De gemeenteraadsverkiezingen van 8 oktober 2006

Vóór de gemeenteraadsverkiezing van 8 oktober 2006 sloot de Izegemse socialistische partij – inmiddels omgedoopt tot SP.a – een kartel met Groen! (het voormalige Agalev). De Volksunie was uiteengevallen en Geert Bourgeois had de N-VA (Nieuw-Vlaamse Alliantie) uit de grond gestampt. De CVP was omgedoopt tot CD&V (Christendemocratisch & Vlaams). In 2006 namen zes partijen op vijf lijsten deel aan de verkiezing: SP.A-Groen! (28%) behaalde negen zetels (status quo, want in 2006 8 + 1), de CD&V (26,15%) acht zetels (status quo), de N-VA (21,52%) zes zetels (-1 in vergelijking met de VU), Vlaams Belang (13,62%) vier zetels (+3) en de VLD (10,47%) twee zetels (-2).
Op de SP.a-Groen!-lijst werden gekozen: Didier Vandeputte (1886 stemmen), Frank Duhamel (1125), Nadia Staes (1135), Kurt Grymonprez (1033), Filip Lombaert (Groen!, 421), Marleen Raedt (405), Sybille Vandeputte (842), Myriam Vanlerberghe (960) en Willy Verledens (899).
De gekozen CD&V'ers waren Gerda Mylle (ACW, 2443), Joris Claeys (Landbouw/UNIZO, 856), Mauricette Deblauwe (ACW, 847), Kurt De Guffroy (Landbouw, 668), Frans Vroman (ACW, 830), Dirk Van Walleghem (ACW, 891), Thierry De Guffroy (Landbouw, 762) en Herman Jonckheere (standloos, 607).
Voor de N-VA: Geert Bourgeois (2513), Piet Seynaeve (761), Bert Maertens (861), Filip Motte (724), Trui Tytgat (620) en Kurt Himpe (913).
Voor Vlaams Belang: Stefaan Sintobin (803), Rik Baert (385), Filip Buyse (300) en Sandy Welsh (243).
Voor de VLD: Noël Vansteeland (717) en Geert Leenknecht (357).
Ook nu was er een verschil tussen gekozen zijn en effectief zetelen. Sybille Vandeputte (SP.a) moest wijken voor haar vader Didier en werd vervangen door Carine Duyck (Groen!). Thierry De Guffroy maakte plaats voor zijn zoon Kurt, waardoor

Burgemeester, schepenen en gemeenteraadsleden in 2009.

Ann Van Essche gemeenteraadslid kon worden. Frans Vroman liet zijn zitje over aan Peter Defreyne. Sandy Welsh moest als echtgenote van Stefaan Sintobin wijken en werd vervangen door Eveline Gheysen. In december 2007 namen schepen Didier Vandeputte en gemeenteraadslid Mauricette Deblauwe ontslag. Maureen Raedt werd de nieuwe SP.a-schepen en Donald Horré het nieuwe CD&V-gemeenteraadslid.
Dezelfde coalitie werd voortgezet. In het college van Burgemeester en Schepenen kreeg de CD&V de burgemeester en twee schepenen, de socialisten vier schepenzetels. Een nieuwigheid was dat een voorzitter de gemeenteraad kon voorzitten (en dus niet meer de burgemeester) en daarvoor viel de keuze op Herman Jonckheere. Nieuw was ook dat de voorzitter van de gemeenteraad en de OCMW-voorzitter in het vervolg wettelijk deel zouden uitmaken van het schepencollege. Het voorzitterschap van het OCMW werd opgedeeld: eerst twee jaar CD&V, daarna vier jaar SP.a, zodat Thierry De Guffroy na twee jaar plaats maakte voor Marc Vanlerberghe. Het voorzitterschap van de Izegemse Bouwmaatschappij ging naar de SP.a'er Myriam Vanlerberghe. Herman Jonckheere nam op 17 november 2009 ontslag. Het boterde al een hele tijd niet meer tussen hem en de coalitie; soms stemde hij zelfs mee met de oppositie. Enkele weken later werd hij als voorzitter van de gemeenteraad opgevolgd door Peter Defreyne en als gemeenteraadslid door Rita Vermeersch. Toen begin 2009 Marc Vanlerberghe de nieuwe OCMW-voorzitter werd, nam zus Myriam ontslag als gemeenteraadslid. Zo kon Heidi Deveeuw haar vanaf 19 januari 2009 opvolgen.

De Izegemse politieke partijen

Over heel de lijn bekeken valt bij de CVP/CD&V de achteruitgang op. In vergelijking met 1958 heeft de partij twee zetels minder, al is het aantal zitjes in de gemeenteraad verdubbeld. De partij had wel de absolute meerderheid tot aan verkiezing van 1982. Men zou kunnen zeggen dat alle zetels die er in 1964 bijkwamen naar de katholieke partij gingen. Maar dat is niet hetzelfde als de CVP, want het ACW kwam in 1964 en 1970 apart op. Zoals we zagen was de verkiezing van 1976 een pyrrusoverwinning. De herstelde eenheid in de CVP – want het ACW sloot weer aan – werd volledig uitgehold door de ruzie binnen de Kachtemse groep en die had grote gevolgen voor de verkiezingen van 1982 en 1988: de partij verzeilde twaalf jaar in de oppositie.
De partij werd bij de stichting in 1946 geleid door dokter Albert Dousy en achtereenvolgens door Joseph Tytgat (zeker al 1958, tot hij kort voor de gemeenteraadsverkiezing van 1964 tot zijn grote ontgoocheling niet herkozen werd), André Bourgeois (1964-1970), Frits Herreman, (1971-1974), Gerard Wulleman **(**1974-1977), Jan Callens (1977-1983), Herman Jonckheere (1983-1989), Gerda Mylle ((1989-1995), Piet Vandenberghe (1996-2001), Stefan Beirnaert (2001-2004), Joris Claeys (2004-2007), Ria Decoopman (2007-2009) en sedertdien Elke Olivier.

De socialistische partij is in de laatste kwarteeuw qua zetels de evenknie van de christelijke volkspartij geworden. De opgang gebeurde heel geleidelijk. De twee grootste sprongen gebeurden na de gemeentefusies: twee zetels erbij in 1964 en drie zetels erbij in 1976. Dat die stemmen van Emelgem en Kachtem kwamen, klopt evenwel niet, want in 1964 had de socialistische partij in Emelgem maar één zetel en in 1970 in Kachtem ook maar één.
De partij werd achtereenvolgens geleid door Pierre Van Staay (tot november 1974), Robert Vanlerberghe (1974-1984), Willy De Graeve (1984-1986), Frank Duhamel (1986-1992), Marc Vanlerberghe (1992-2000), Danny Jonckheere (2000-2003), Ronald Vandommele (2003-2006), Frank Duhamel (2007-2008) en vanaf 2008 Myriam Vanlerberghe.

De liberale partij is in Izegem nooit echt van de grond gekomen. Nationaal ligt het aantal liberale mandatarissen procentueel veel hoger. De lokale partij heeft dus de liberaal-denkenden nooit helemaal kunnen overtuigen.
De partij werd achtereenvolgens geleid door Louis Crochon (tot circa 1980), Nelly Vanbeylen (circ 1980-1984), André Christiaens (1984-1988), Eddy Lecluyse (1988-1996), Christophe Spriet (1996-2001), Filip Viaene (2001-2006), Noël Vansteeland **(**2007-2008 ad interim**)** en nu Freddy Versaevel.

De Volksunie in Izegem ontstond in 1958, maar pas in de algemene ledenvergadering van 8 april 1972 werd beslist dat de

Volksuniemandatarissen in de gemeenteraad als onafhankelijke fractie zouden zetelen. Vandaar dat de partij slechts vanaf 1976 in de tabel voorkomt. Met (slechts) een zesde van het aantal zetels kon de partij haar uitslag goed verzilveren, want vanaf begin 1983 leverde de partij enkele schepenen. Juist op het moment dat ze bleef groeien, viel ze uit de boot.
De partij werd achtereenvolgens geleid door Eugène Wydooghe (zeker in 1962), Jaak Vansteenkiste (late jaren 1960-1972), Joris Verbeke (1972-1980), Palmer Dermaut (1980-†juli 1984), opnieuw Joris Verbeke (1984-1989), Rik Baert (1989-1995), Willy Doop (1995-1999), Bart Rommel (1999-2000), Jan Maertens (2000-2001), Kurt Himpe (ad interim 2001) en Peter Vermeulen (sedert 2002).

Gemeentebelangen ontstond uit ongenoegen van zijn stichter Raphaël Leenknecht toen de CVP hem begin 1977 en nog eens drie jaar later geen schepenmandaat gunde. Toen de politieke loopbaan van Leenknecht eindigde, ontbond de partij zich op 9 mei 1997. Er zijn maar twee voorzitters geweest. Jozef Vandommele werd in april 1995 opgevolgd door Rik Terryn.

Vlaams Belang kon in 2006 zijn aantal zetels verviervoudigen. Of de lokale partij in de malaise van de nationale partij zal delen, dan wel verder zal groeien, valt op dit moment nog niet uit te maken.
In oktober 2002 volgde Rik Baert – overgekomen van de Volksunie – voorzitter Mario Feys op. Hij is nog altijd voorzitter.

Agalev/Groen! is tot op heden een kleine partij, die de laatste keer zelfs in een coalitie met de socialistische partij opkwam. Bij Agalev/Groen! is de functie van secretaris al even belangrijk als die van voorzitter, meer zelfs, tot 2003 was er geen voorzitter. Als secretarissen zijn te vermelden Filip Lombaert (1987-1994), Johan Claerbout (1995-2003), Heidi Vanderhelst (2003-2007) en Katelijn Vandenbroucke (sedert 2007), als voorzitters Johan Claerbout (2003-2004) en Carine Duyck (sedert 2004).

De burgemeesters

In de laatste vijftig jaar kende Izegem acht burgemeesters. Op het moment van de respectieve gemeentefusies waren in Emelgem dokter Omer Baert en in Kachtem Albert Verhelst burgemeester.

Omer Baert

Omer Baert was in Emelgem burgemeester van 1959 tot eind 1964. Hij werd in Ardooie geboren op 28 juni 1898. Tijdens de eerste wereldoorlog werd hij burgerlijk invalide. Dat is de reden waarom hij later op de meeste foto's een hoed droeg. Als huisdokter met een drukke praktijk had hij aanvankelijk geen politieke ambitie. Bij de gemeenteraadsverkiezing van 1946 was hij een van de kandidaten op de CVP-lijst aangevoerd door Aloïs Vermeersch. Vermeersch bleef toen burgemeester (hij was dat begin 1945 geworden) en Baert werd eerste schepen. In 1952 – Baert was inmiddels de lokale CVP-voorzitter geworden – en in 1958 stonden ze als kemphanen op twee lijsten tegenover elkaar. In 1952 bleef Aloïs Vermeersch burgemeester. In 1958 won Baert, maar hij moest toch nog tot 6 mei 1959 wachten om in de handen van de gouverneur de eed als burgemeester af te leggen. Hij ijverde voor de zelfstandigheid van Emelgem, maar kon de fusie met Izegem niet verhinderen. In 1964 was er geen gemeenteraadsverkiezing meer in Emelgem en dokter Baert stond nu samen met Jules Sintobin op de Lijst der Twee Burgemeesters in Izegem. Hij werd verkozen maar moest zich tevreden stellen met een schepenzetel. Zijn ambitie om burgemeester te worden vond hij gerechtvaardigd, want tijdens die verkiezingsperiode overleed Sintobin en Baert behaalde de helft meer stemmen dan André Bourgeois, die wél burgemeester werd. In 1970 stond Baert als tweede, na André Bourgeois, op de lijst Groep der Burgemeester en ook nu werd hij gekozen, maar met drie keer minder stemmen dan Bourgeois. Maar geen van beiden kon nu zijn (eventuele) ambitie waar maken, want het ACW ging een coalitie aan met de socialisten. Voor Baert waren het meteen zijn laatste verkiezingen. Hij overleed op 5 november 1978 in de Izegemse Sint-Jozefskliniek..

Albert Verhelst

Albert Verhelst was in Kachtem, op 3,5 jaar na, burgemeester van 1941 tot eind 1976. Hij werd geboren in Ardooie op 5 maart 1899. Hij werd landbouwer in Kachtem, eerst een tijdje bij enkele familieleden op het Leeghof. Toen hij in 1925 trouwde met Maria Octavie Van Craeymeersch kon hij deze hoeve inruilen voor het Rhodesgoed, dat met zijn veertig hectaren de grootste boerderij van Kachtem was. Dat boeren hield hij vol tot 1992. In 1925 werd Verhelst voorzitter van de Commissie van Openbare Onderstand, de voorloper van het OCMW. Hij was bijna zestig jaar lang voorzitter van de Kachtemse afdeling van de Boerenbond: van 1926 tot 1985. Hij werd in oktober 1932 als gemeenteraadslid gekozen en werd bij het aantreden van de nieuwe ploeg begin 1933 onmiddellijk schepen. De volgende verkiezingen was hij de aartsrivaal van handelaar Achiel Deleu en dat zal Kachtem geweten hebben. Van april 1941 tot november 1944 fungeerde Verhelst een eerste keer als burgemeester. Daarna bezette Achiel Deleu de burgemeestersstoel opnieuw, maar toen hij in november 1946 niet meer opkwam, werd uiteindelijk Verhelst opnieuw burgemeester. Hij bleef dat tot de fusie met Izegem op 1 januari 1977. Daarna was hij tot 1982 schepen. Een andere machtstrijd was die tussen Albert Verhelst en Gerard Leenknecht. We zagen hoger al dat dit grote gevolgen had, want de ruzie werd bij de gemeentefusie op 1 januari 1977 overgedragen naar Izegem, toen door Verhelst de beloofde schepenzetel niet naar zoon Raphaël Leenknecht ging. Albert Verhelst overleed in Kachtem op 23 augustus 1994.

Jules Sintobin

Jules Sintobin was burgemeester van 1959 tot zijn dood in 1964. Hij werd in Izegem geboren op 8 april 1890. Hij verloor heel vroeg zijn vader, moest als veertienjarige zijn studie aan het Sint-Jozefscollege stopzetten en begon op jeugdige leeftijd een eigen borstelbedrijf dat hij later met zijn broer Octaaf uitbouwde tot een van de grootste ondernemingen van Izegem. Hij was de eerste secretaris van de in 1913 in Izegem opgerichte Bond der Borstelnijverheid en hij werd in 1926 de voorzitter. Hij was de stichter eind 1931 en de eerste voorzitter van de Verrekenkas voor Izegem en Omliggende. In 1945 werd hij algemeen voorzitter van de groep Borstel- en Penseelnijverheid van Febelhout en in september 1958 voorzitter van de Europese Federatie der Borstel- en Penseelnijverheid. Voor zijn vroege politieke loopbaan moeten we naar 1908, toen hij lid en secretaris van de Katholieke Jonge Wachten werd. In 1912 werd hij lid van de Commissie van Openbare Onderstand. In 1923 werd hij na het ontslag van Henri D'Artois gemeenteraadslid en drie jaar later een eerste keer schepen, meer bepaald van Regie en Financiën. Onder zijn beleid werd de Stedelijke Elektriciteitscentrale uitgebouwd. Na de gemeenteraadsverkiezing van 1958 volgde hij Emiel Allewaert op als burgemeester. Als burgemeester had hij veel aandacht voor het culturele leven en werden o.a. de Stedelijke Cultuurraad en het Stedelijk Feestcomité opgericht. Er kwamen ook nieuwe wijken tot stand. Sintobin overleed in volle verkiezingsperiode onverwacht op 29 september 1964.

André Bourgeois

André Bourgeois was burgemeester van 1965 tot 1970. Hij werd geboren in Izegem op 7 maart 1928 en studeerde af aan de Rijksuniversiteit van Gent in 1953 als doctor in de rechten. Na zijn legerdienst was hij o.a. van 1955 tot 1962 nationaal ondervoorzitter van de CVP-Jongeren. Hij werd in 1961 voorzitter van het toenmalige NCMV (nu Unizo) in Izegem en bleef dat tot 1990. Het is vanuit die hoek dat zijn politieke loopbaan bekeken moet worden. In 1958 deed Bourgeois voor het eerst mee aan de gemeenteraadsverkiezing. Bij zijn tweede deelname, in 1964, werd hij wel verkozen. Meer zelfs, hij werd de nieuwe burgemeester, want Jules Sintobin was in volle verkiezingstijd overleden. Bij de verkiezing van 1970 was de verdeeldheid binnen de katholieke partij zo groot geworden dat het ACW apart opkwam. Dat leidde tot een coalitie tussen de socialistische partij en het ACW, waardoor Bourgeois met een gemeenteraadszitje genoegen moest nemen. Begin 1977 werd hij opnieuw schepen. Na de verkiezingen van 1982 en 1988 werd de CVP naar de oppositie verwezen en was Bourgeois opnieuw gewoon gemeenteraadslid. In 1994 kwam hij niet meer op.
De carrière van André Bourgeois in de nationale politiek is veel glansrijker. Nadat hij van 1965 tot 1971 provincieraadslid

was, werd hij na de verkiezing van einde 1971 lid van de Kamer van Volksvertegenwoordigers. In 1977 werd hij ondanks 4690 naamstemmen en door het systeem van de apparentering niet herkozen, maar hij werd opgevist als provinciaal senator. Einde 1978 keerde hij naar de Kamer terug. Hij was verslaggever van de werkgroep die door de Vlaamse Raad in februari 1981 werd opgericht en die de sociale en menselijke gevolgen van de naoorlogse repressie en epuratie moest bestuderen. Hij was lid van de Heizelcommissie, die na het Heizeldrama in 1985 werd opgericht. Van 1987 tot 1989 was hij voorzitter van de parlementaire onderzoekscommissie over de onwettige wapenhandel (naar Iran en Irak). Van 1988 tot 1990 was hij voorzitter van de parlementaire onderzoekscommissie over de Bende van Nijvel en de bestrijding van de misdadigheid in ons land. Het hoogtepunt in zijn politieke loopbaan viel echter in 1992 toen eerste minister Jean-Luc Dehaene hem koos als minister van kleine en middelgrote ondernemingen (KMO's) en landbouw. André Bourgeois bleef minister tot 1995.

Gustaaf Nyffels

Gustaaf Nyffels was twee keer burgemeester: van begin 1971 tot eind 1976 en van begin 1983 tot 31 juli 1983. Hij werd geboren in Lendelede op 17 juli 1915. Hij volgde slechts lager onderwijs, maar viel al vlug op door zijn sterke persoonlijkheid en harde werklust. Zijn socialistische activiteit begon hij in Ingelmunster, als bediende, jeugdleider bij de MJA (Mutualiteit van Jonge Arbeiders) en secretaris. Hij was sedert de bevrijding gewestelijk secretaris van de Algemene Centrale. Eind 1960 werd hij voorzitter van het ABVV van het gewest Roeselare-Tielt, maar na een cumulatieverbod moest hij in 1962 zijn syndicale functie neerleggen. Hij was van begin 1947 tot hij in 1961 in Izegem kwam wonen gemeenteraadslid in Lendelede. Op 9 januari 1962 werd hij volksvertegenwoordiger en hij bleef dat tot in 1983. Hij is ook voorzitter geweest van de Federatie van Socialistische Muziekkorpsen en van de arrondissementele BSP. Vanaf begin 1965 zetelde Nyffels in de Izegemse gemeenteraad. Begin 1971 werd hij burgemeester, maar zes jaar later verzeilde zijn partij in de oppositie. Begin 1983 werd hij opnieuw burgemeester, maar lang duurde zijn tweede ambtsperiode niet. Met ingang van 1 augustus 1983 nam hij ontslag uit al zijn politieke functies. Wel was hij nog voorzitter van de Izegemse Bouwmaatschappij van 27 juni 1983 tot zijn dood op 18 juni 1987.

Werner Vens

Werner Vens was burgemeester van begin 1977 tot 1980. Hij werd op 9 maart 1939 in Lendelede geboren. Hij was eerst drukker bij de firma Strobbe, tot hij op 1 februari 1961 vrijgestelde werd voor de KAJ (Katholieke Arbeidersjeugd). In 1963 vertrok hij als lekenmissionaris naar Nyassaland, het huidige Malawi. Einde 1967 keerde hij definitief terug naar België. Hij werd vanaf 1 januari 1968 vrijgestelde van de KWB (Katholieke Werkliedenbond) in het Verbond Roeselare-Tielt, meer bepaald als verantwoordelijke voor het vormingswerk. Op 1 december 1971 veranderde hij nog eens – en niet voor het laatst – van job. Hij werd vrijgestelde in het arrondissementele ACW, concreet als verantwoordelijke voor het vormingswerk en hij was gelijktijdig ook adjunct-secretaris van dat arrondissementele ACW. In 1970 werd hij voorzitter van het Izegemse ACW, wat hij bleef tot 1989. In 1976 deed hij voor het eerst mee aan de gemeenteraadsverkiezingen. Hij werd zelfs onmiddellijk burgemeester, maar gaf dit mandaat in april 1980 op toen hij Bestendig Gedeputeerde werd, met kunst en cultuur als bevoegdheid. Na de provinciale verkiezing van 8 november 1981 verdween hij voorlopig uit de Deputatie. Hij ging deeltijds werken voor het arrondissementele ACW in Roeselare en deeltijds in het kabinet van minister Lenssens. Na de verkiezing van 13 oktober 1985 werd hij weer Bestendig Gedeputeerde, met economie, huisvestingsbeleid, sociale- en gezinsvoorzieningen, gezondheidszorg en ontwikkelingssamenwerking als bevoegdheden. Hij lag (mee) aan de basis van 't Venster in Emelgem, een van de provinciale dienstverleningscentra voor mensen met een handicap. Werner Vens overleed op 14 december 2002 in het AZ in Brugge.

Florent Vandenberghe

Florent Vandenberghe was burgemeester van maart 1980 tot eind 1982. Hij werd in Lendelede geboren op 1 juni 1928, maar in 1935 kwam het gezin in Izegem wonen. Nadat hij vanaf mei 1945 in de firma Rousseau werkte, werd hij begin 1946 vrijgestelde in de christelijke mutualiteit Voorzienigheid in de Gilde. Hij nam in 1964 ontslag om hoofdagent te

worden van De Volksverzekering (DVV) in Izegem. Van 1955 tot 1977 was hij voorzitter van Voorzienigheid. Op 1 juli 1988 ging hij met pensioen. In 1964 deed hij voor het eerst mee aan de gemeenteraadsverkiezing, met name op de ACW-lijst, die opkwam tegen onder andere de rest van de CVP. Hij werd onmiddellijk schepen van openbare werken, een mandaat dat hij in 1970 en 1976 verlengd zag. Als schepen was hij van 1979 tot 1982 voorzitter van de Izegemse Bouwmaatschappij. Na de gemeenteraadsverkiezing van 1976 – toen de eenheid binnen de CVP hersteld was – ambieerde hij het burgemeesterschap, maar dat ging evenwel naar Werner Vens, die drie plaatsen na Vandenberghe als de vijfde op de CVP-lijst stond. Voor Vandenberghe was de tweede keer goede keer, want hij volgde in april 1980 Vens op toen die gedeputeerde werd. De volgende gemeenteraadsverkiezing werd evenwel een fiasco voor de CVP, die aangevoerd door Florent Vandenberghe, in haar geheel naar de oppositie verwezen werd. In 1988 werd Florent Vandenberghe zelfs niet meer verkozen. Hij overleed thuis op 27 april 2001.

Robert Vanlerberghe

Na Florent Vandenberghe werd Gustaaf Nyffels een tweede keer burgemeester, maar dat duurde geen vol jaar en hij werd opgevolgd door partijgenoot Robert Vanlerberghe die burgemeester was van 1983 tot 1992. Vanlerberghe werd in Rollegem-Kapelle geboren op 17 mei 1929. Hij studeerde aan de rijksnormaalschool in Blankenberge af als onderwijzer en behaalde later ook het diploma regent plastische kunsten. Zijn onderwijsloopbaan startte in 1948. Bij de oprichting van de rijksbasisschool in Izegem in 1951 werd hij onderwijzer en leraar handenarbeid en tien jaar later schoolhoofd zonder klas. In 1951 was hij medestichter en secretaris van de Vriendenkring Rijksmiddelbareschool (RMS). Toen bij Koninklijk Besluit van 13 mei 1975 de Rijkslagere School werd opgericht, werd hij directeur van deze autonome rijksbasisschool. In 1954 werd hij voorzitter van de turnclub De Rode Ster en zeker al in 1972 was hij voorzitter van De Voorwacht, het socialistische muziekkorps dat in 1978 ter ziele ging. Van 1974 tot 1984 was hij voorzitter van de lokale socialistische partij. Op 11 oktober 1964 deed Vanlerberghe voor het eerst mee aan de gemeenteraadsverkiezing, maar hij werd niet gekozen. Precies zes jaar later werd hij niet alleen verkozen, maar begin 1971 zelfs schepen van financiën, jeugd en cultuur. Na een oppositiekuur (1977-1981) was hij vanaf begin 1982 opnieuw schepen van financies, Etiz en personeelszaken. Bij Koninklijk Besluit van 20 oktober 1983 werd hij burgemeester. Hij trad af op 5 maart 1992 na een harde strijd met en ten voordele van partijgenoot Willy Verledens. Vanaf 1971 deed hij ook mee aan nationale verkiezingen. Na die van 8 december 1985 werd hij provinciaal senator. De volgende keer, op 13 december 1987, werd hij rechtstreeks gekozen. Hij bleef senator tot aan zijn dood in het Sint-Jozefsziekenhuis in Izegem op 9 juni 1996. Aan twee van zijn kinderen gaf hij de politieke microbe mee.

Willy Verledens

Willy Verledens was burgemeester van 1992 tot 2006. Hij werd op 9 januari 1936 in Moeskroen geboren. Toen hij veertien jaar was, ging hij korte tijd werken in de schoenfabriek Tanghe, daarna elf jaar in de schoenfabriek Dekimpe en tenslotte in de stoelenfabriek Deforche. Ondertussen was hij ook met verzekeringen begonnen. Dat werd op 1 januari 1962 zijn hoofdberoep, tot hij in mei 1992 met prepensioen ging. Bij de gemeenteraadsverkiezing van 1964 en 1970 werd hij niet gekozen, wel in 1976, maar toen kwam de socialistische partij in de oppositie terecht. Na de verkiezing van 1982 werd hij schepen, verantwoordelijk voor verkeer, groenbeleid, leefmilieu en volksgezondheid. Inmiddels was hij ook provincieraadslid geworden, wat hij tien jaar lang bleef, tot hij in 1991 geen kandidaat meer was. In 1988 werd de SP-lijst aangevoerd door burgemeester Vanlerberghe en stond Verledens op de tweede plaats. Binnenskamers was het al lang duidelijk dat Verledens het burgemeesterschap ambieerde en geleidelijk aan had ook het grote publiek daar weet van. Het partijbestuur bleef achter Robert Vanlerberghe staan en Verledens moest zijn ambitie nog een tijd opbergen. Wel kwam het binnen de SP tot een akkoord: Vanlerberghe – indien herkozen als senator – zou als burgemeester plaats maken voor Verledens, tenzij de verkiezingsuitslag beduidend in zijn voordeel zou spreken. Dat laatste zou zeker niet het geval worden en Vanlerberghe hield zich aan de overeenkomst. Hij bood zijn ontslag aan op 18 december 1991, al zou het nog tot 10 februari 1992 duren voordat het aanvaard werd. Tussen 10 februari en 5 maart 1992 was Verledens waarnemend burgemeester. Op die laatste datum legde hij de grondwettelijke eed af en werd hij volwaardig burgemeester.

Op 28 februari 2009 werden André Bourgeois en Willy Verledens ereburgemeesters van Izegem. Jean-Marie Lermyte sprak de laudatio uit.

Gerda Mylle

Sedert begin 2007 heeft Izegem voor het eerst in zijn geschiedenis een vrouwelijke burgemeester. Gerda Mylle werd in Moorslede geboren op 5 september 1953. Twintig jaar later studeerde ze af aan de normaalschool in Tielt. Ze werd Izegemse doordat ze onderwijzeres werd in de Rijksschool in de Bellevuestraat en met een Izegemnaar trouwde. Ze bleef werken toen ze twee schooljaren lang godsdienstwetenschappen studeerde in het Hoger Diocesaan Godsdienstinstituut in Gent. Tot eind 2006 stond ze als godsdienstleerkracht in het gemeenschapsonderwijs. Ze is ondervoorzitster van de KAV en van het Davidsfonds geweest, tot ze in 1988 in de politiek verzeilde. Als CVP'er (later CD&V'er) is ze van ACW-signatuur. Ze is gemeenteraadslid sedert begin 1989. In het najaar van 1989 werd ze CVP-voorzitster. Voor het aanvoeren van de CVP-lijst bij de gemeenteraadsverkiezing die in 1994 moest plaatsvinden, werd binnen het ACW een felle strijd geleverd tussen ACW-voorzitter Leo Belaen en CVP-voorzitter Gerda Mylle; zij haalde het eind 1992 met het kleinste verschil. Ze werd begin 1995 schepen van cultuur, jeugd, onderwijs, toerisme en kinderopvang. Op 8 oktober 2000 streed ze mee als kandidaat-burgemeester. Ze haalde meer stemmen dan de zetelende burgemeester, maar vóór de verkiezingen was overeengekomen dat de partij met het meest stemmen de burgemeester mocht leveren en dat was de SP met 4851 tegen 4748. Met een dergelijke uitslag had de CVP nooit ernstig rekening gehouden, maar het betekende wel dat Willy Verledens aan een nieuwe ambtstermijn kon beginnen. Gerda Mylle bleef eerste schepen; ze behield cultuur, onderwijs en toerisme en kreeg er ontwikkelingssamenwerking bij i.p.v. jeugd en kinderopvang. Na de volgende verkiezing werd ze wél burgemeester, met als bevoegdheid veiligheid, bevolking en burgerlijke stand, (gedeeltelijk) cultuur en toerisme.

Stadssecretarissen en -ontvangers van Izegem

Voor meer gegevens verwijzen we naar ons artikel in *Ten Mandere* nr. 138, jg. 47 nr. 2, 2007, p. 35-43. Hier slechts de namen en hun periode.
Als stadssecretarissen: Michiel Tanghe van 1 november 1944 tot 30 oktober 1974; Daniël Charlier van 1 november 1974 tot hij in 2002 niet meer terugkeerde uit ziekte; daarna ad interim Linda Vannieuwenhuyse; en Anton Jacobus sedert 1 september 2003.

Michiel Tanghe

Daniël Charlier

Anton Jacobus

Als stadsontvangers: Cyriel Bouckaert van 1 augustus 1942 tot hij met ingang van 1 september 1963 ontslagen werd; dan gedurende bijna twee jaar als waarnemend ontvanger Roger Van Acker, die stadsontvanger van Nieuwpoort bleef; vervolgens Jozef Alfons Tanghe van 22 juli 1965 tot 31 januari 1977; daarna August Vandenbruaene, officieel tot zijn dood op 21 juni 1980, maar in werkelijkheid tot hij begin april 1980 met ziekteverlof ging; daarna was stadssecretaris Charlier een tijdje gelijktijdig ook stadsontvanger; Philippe Sintobin werd benoemd op 26 januari 1981; wegens ziekte werd hij in mei 2005 vervangen door Dieter Cardoen, die eerst waarnemend stadsontvanger was en op 4 december 2006 de eed als stadsontvanger aflegde.

Twee ministers

Izegem heeft in de loop van zijn hele bestaan al twee ministers mogen leveren: federaal minister André Bourgeois, wiens biografietje we al gaven en Vlaams minister Geert Bourgeois.

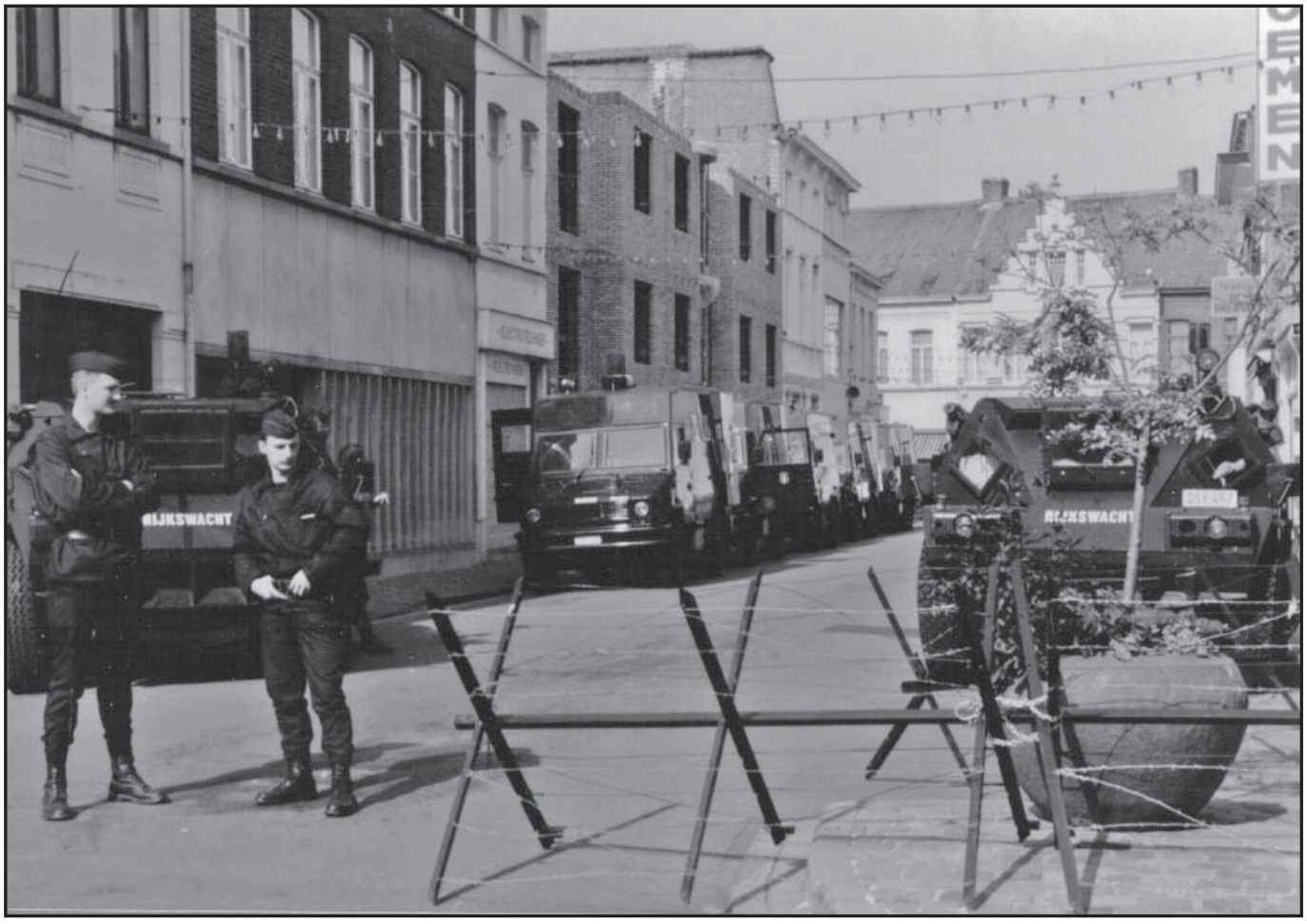

Op 25 maart 1993 'bezochten' boze Waalse boeren minister André Bourgeois.

Geert Bourgeois

Geert Bourgeois werd in Roeselare geboren op 6 juli 1951. In 1975 studeerde hij aan de rijksuniversiteit van Gent af als doctor in de rechten. Samen met zijn vrouw Betty Hoste opende hij het advocatenkantoor dat nog altijd bestaat. Al tijdens zijn middelbare studie aan het Sint-Jozefscollege werd hij Vlaamsbewust. Bij de gemeenteraadsverkiezing van 1976 stond hij voor het eerst op de VU-lijst. Hij werd gekozen en is sedertdien gemeenteraadslid. Hij was bovendien eerste schepen van 1983 tot 1994. Van 1995 tot 2004 was hij federaal volksvertegenwoordiger. Na iets meer dan een jaar nationaal VU-voorzitter te zijn geweest, legde hij in januari 2001 de functie neer; het Lambermontakkoord, dat hij niet wilde steunen, was de splijtzwam. Hij stichtte in september 2001 de N-VA, waarvan hij tot juli 2004 de voorzitter was. In 2004 werd hij Vlaams minister van bestuurszaken, buitenlands beleid, media en toerisme. Op 22 september 2008 nam hij ontslag wegens de breuk in het kartel tussen CD&V en N-VA. Bij de verkiezingen voor het Vlaamse Parlement op 7 juni 2009 was hij de enige verkozen Izegemnaar. Hij werd opnieuw Vlaams minister, dit keer van bestuurszaken, binnenlands bestuur, inburgering, toerisme en Vlaamse rand. In zijn boek *De puinhoop van Paars-groen* bekritiseerde hij fel de federale regering Verhofstadt I.

Noot

[1] Voor meer bijzonderheden zie Karolien DEMEYER, *Overzicht en analyse van de politieke verkiezingen in het kanton Izegem sedert de Tweede Wereldoorlog*, eindverhandeling ingediend tot het behalen van de graad licentiaat in de politieke wetenschappen, RUGent, 1993-1994, 307 p., de werken van Jean-Marie LERMYTE over het ACW, de Middenstand en de Boeren en zijn artikels in *Ten Mandere*, nr. 83, jg. 29 nr. 1, p. 41-46 (over 1988), nr. 101, jg. 35 nr. 1, p. 29-36 (over 1994), nr. 119, jg. 41 nr. 1, p. 15-20 (over 2000) en nr. 137, jg. 47 nr. 1, p. 23-29 (over 2006).

VIJFTIG JAAR SOCIALE GESCHIEDENIS

Freddy Seynaeve

Demografische gegevens

Op 31 december 2009 woonden er in Izegem voor het eerst in zijn geschiedenis meer dan 27.000 inwoners. In de volgende tabel valt de evolutie per vijf jaar af te lezen! We nemen evenwel ook de data 1964 en 1965 en 1976 en 1977 op. In het eerste geval zijn dat de jaren vóór en van de fusie met Emelgem, in het tweede geval vóór en van de fusie met Kachtem.

De meeste immigranten komen uit West-Vlaanderen: 942 in de loop van 2009. De meeste emigranten gaan elders in West-Vlaanderen wonen: 791 in 2009. Eind 2009 woonden in Izegem 463 vreemdelingen (niet-Belgen), een aangroei met 68 tegenover het jaar voordien. De verhuizing uit of naar Polen en Roemenië is daarbij het opvallendst. Uit Polen kwamen 24 mannen en 7 vrouwen, uit Roemenië 26 mannen en één vrouw en naar Polen vertrokken 23 mannen en 5 vrouwen.

IZEGEMSE BEVOLKING SEDERT 1960

jaar	totaal	mannen	vrouwen	geboorten	overlijdens	immigratie	emigratie	huwelijken	echtscheidingen
1960	17.125	8.502	8.623	273	174	399	535	148	2
1964	17.341	8.520	8.821	323	170	571	606	131	4
1965	22.644	11.150	11.494	405	225	624	550	191	7
1970	22.958	11.275	11.683	349	252	609	598	165	10
1975	23.578	11.581	12.006	301	275	671	733	157	24
1976	23.577	11.589	11.988	346	277	604	683	158	18
1977	26.296	12.923	13.373	361	254	662	656	179	29
1980	26.369	12.885	13.484	355	274	762	711	176	26
1985	26.380	12.870	13.510	270	301	615	687	161	36
1990	26.461	12.941	13.520	337	238	610	687	170	64
1995	26.494	13.039	13.455	278	274	900	868	177	93
2000	26.554	13.027	13.527	297	239	842	890	115	91
2005	26.463	13.012	13.451	251	258	909	948	112	67
2009	27.069	13.294	13.775	292	270	1200	974	126	75

We stellen meer en meer de veroudering van de bevolking vast, door betere levensomstandigheden en gezondheidszorg. Maatschappelijk gezien is dat fenomeen van groot belang. Dat de mens steeds langer leeft is ook te merken in de evolutie van het aantal eeuwelingen. We noteren er drie die in de 17de eeuw zijn geboren en één in de 18de eeuw. Zeventien eeuwelingen overleden in de hele 20ste eeuw en van zevenentwintig weten we nu al dat ze in de eerste decennia van de 21ste eeuw zullen overlijden. Het stadsbestuur zet de honderdjarigen in de bloemetjes, maar heeft ervan afgezien hun foto nog in de foyer van de gemeenteraadszaal op te hangen: er is eenvoudig weg geen plaats meer. We kunnen hier wel hun namen memoreren.

Naam	*Geboortedatum*	*Datum overlijden*
Bernard François Kesteloot	04.08.1862	01.06.1966
Helena Platteeuw	08.12.1886	12.04.1988
Cyrillus Pattyn	25.01.1887	30.11.1990
Maria Vercammen	09.02.1888	08.07.1989
Sylvia Roose	26.09.1891	22.04.1992
Marie Verhaest	17.11.1891	02.03.1993
Magdalena Feys	01.02.1894	22.04.1998
Emilia Delaere	04.07.1894	22.02.1996
Octavie Callens	27.03.1895	17.02.1997
Remi Desmet	02.04.1895	16.01.1997
Elisa Thibau	14.10.1896	31.12.1999
Maria Cras	06.11.1896	08.09.1998
Hendrik Verlinde	31.08.1897	22.12.1997
Edgard Vankesbeeck	16.09.1897	25.10.2002
Febronia Desseyn	12.06.1899	06.02.2002
Felicie Dousy	14.12.1899	05.02.2000
Florina Vanhaecke	16.01.1900	14.06.2001
Augusta Vandaele	23.03.1900	27.11.2004
Jacqueline Deldaele	01.05.1901	14.08.2002
Georges Destoop	26.05.1901	26.11.2001
Martha D'hulster	17.09.1901	23.04.2004
Valentina Strobbe	04.08.1902	19.09.2009
Virginie Olivier	07.12.1902	01.02.2005
Elisa Valencyn	19.05.1903	10.02.2005
Godelieve Verduyn	12.12.1904	24.10.2005
Leonia Dutillieux	03.03.1905	09.01.2006
Maria Van Zieleghem	18.05.1905	11.01.2007
Pelagia Vancoillie	27.02.1906	29.11.2008
Maria Vanelslander	12.04.1906	03.03.2010
Suzanne Geirlandt	16.04.1907	03.01.2008
Rachel Cassier	10.11.1907	14.02.2008
Josephine Deprez	14.12.1907	
Maria Vervaele	04.01.1908	17.12.2009
Laura Vancoillie	29.12.1908	
Ivonne Dusselier	10.08.1909	
Maria Welvaert	10.02.1910	19.08.2010
Marcel Masschelein	09.06.1910	27.08.2010
Elvire Decuypere	03.08.1910	
Simonne Couckuyt	14.08.1910	
Elvira Werbrouck	03.10.1910	

Op 19 september 2009 overleed Valentine Strobbe. De Emelgemse die in de Plataan verbleef en overleed, was de oudste Izegemse ooit! Ze werd er 107. Ze bleef lang kerngezond, ondanks de vele jaren rolstoel. Ze was getrouwd met Camiel Kerkhof die in 1972 stierf. Tot de leeftijd van 103 bleef ze zelfstandig wonen in haar huis in de Wezestraat. Ze had één dochter, Els.

Stedelijke sociale organisaties

OCMW

De voorloper van het OCMW was de COO, de Commissie van Openbare Onderstand. Omstreeks 1960 realiseerde de COO

het Maria Rustoord en de Sociale Dienst in de Meensesteenweg. Gelijktijdig werden de woningen in de Blekerijstraat gebouwd op initiatief van voorzitter Robert Holvoet, die ook eigen financiële middelen in het project stak. In 1963 kon de COO zijn administratieve dienst onderbrengen in het Maria Rustoord dat toen zelf 165 individuele kamers had. Later werd het administratief gebouw langs de Kokelarestraat met raadzaal en kantoren uitgebreid. Op 6 mei 1972 werd de eerste steen gelegd van het Revalidatiecentrum Ten Bos, dat op 11 september 1976 plechtig werd geopend, met 90 bedden voor Verlengde Verpleging (de zogenaamde V-bedden)
In 1976 veranderde niet alleen de naam van COO in OCMW, Centrum voor Maatschappelijk Werk, de voordien afzonderlijke COO's van Emelgem en Kachtem werden bij het OCMW van Izegem gevoegd. In 1980 werd het gebouw in de Kokelarestraat 44 gebruikt voor o.a. de Sociale Dienst van het OCMW. Even later volgde een uitbating van een dagcentrum in een gebouw in de Slagmeersenstraat. In 1988 werd de Izegemse Huisvestingsdient door het OCMW opgericht. Dat gebeurde in samenwerking met het stadsbestuur en de Izegemse Bouwmaatschappij. Begin jaren 1990 werd Ten Bos geconverteerd naar 30 geriatriebedden, 24 bedden Speciale Zorg Cardiopulmonair en 30 bedden RVT (Rust- en Verzorgingstehuis). Op 1 oktober 1994 werden de Rode Poort en het Vijverhof in gebruik genomen. Het eerste bestond uit de 27 serviceflats in de Rode Poortstraat, het Vijverhof uit 30 servicewoningen voor bejaarden in de Kokelarestraat. De twee gebouwen hebben elk een polyvalente zaal, een dagelijks toegewezen verantwoordelijke en een alarmoproepsysteem. In 1999 startte het OCMW met thuishulp voor senioren. Zo ontstonden de diensten thuisbezorgde warme maaltijden, poetshulp aan huis, verhuur van personenalarmtoestellen, klusjesdienst, strijkdienst en thuiszorg coördinatie. In november 1999 kon het Woon- en Zorgcentrum De Plataan, met 150 woongelegenheden, in gebruik worden genomen en werden de kleedkamers bij de voetbalvelden omgevormd tot ateliers voor de Technische Dienst.

In 2000 werd de Sociale Dienst uitgebouwd: naast de klassieke financiële steunverlening kwamen andere activiteiten tot stand, zoals budgetbeheer en -begeleiding van Izegemse gezinnen, arbeidstrajectbegeleiding van sociaal tewerkgestelden, schuldbemiddeling en Collectieve Schulden Regelingen (CSR) voor gezinnen van wie de schuldproblematiek onhoudbaar was geworden, uitbating van Lokale Opvang Initiatieven (LOI) voor asielzoekers met momenteel 33 opvangplaatsen verspreid over acht panden. In 2003 werd het Maria Rustoord afgebroken. Bij de uitbreiding van het administratief gebouw langs de Kokelarestraat in 2005 konden alle sociale en thuisdienstverlening worden overgebracht en werd het gebouw in de Slagmeersenstraat verkocht aan de Izegemse Bouwmaatschappij. Op de site van het afgebroken Maria Rustoord kwamen in 2006 twaalf seniorenflats en tien seniorenwoningen Ter Biest tot stand. Het gebouw was een realisatie van de Izegemse Bouwmaatschappij. In 2008 opende het sociaal huis 't Antwoord in de Wijngaardstraat zijn deuren. Het gaat om een gezamenlijk loket van OCMW en stadsbestuur waar Izegemse burgers terecht kunnen met alle vragen over sociale items in de ruimste zin: kinderopvang, studietoelagen, thuiszorg, gemeentelijke premies… In 2009 kwam een samenwerking met Sint-Henricus Rumbeke (OCMW Roeselare) tot stand. Daardoor werd een aantal plaatsen voor Izegemnaren voorbehouden in afwachting van een eigen dagverzorgingscentrum. In 2010 werd het Lokaal Dienstencentrum (LDC) De Leest, in hetzelfde gebouw van het Cultuurhuis van Stad Izegem gerealiseerd. Hetzelfde jaar nam het OCMW het beheer van de Minder Mobielen Centrale (MMC) over. Voor 2011 voorziet men de uitbreiding van de Plataan met 36 bedden.

De Izegemse Bouwmaatschappij

Bij wet van 11 oktober 1919 kwam in 1920 de Nationale Maatschappij voor Goedkope Woningen en Woonvertrekken (NMGWW) tot stand die via plaatselijk erkende vennootschappen moest zorgen voor de bouw van goedkope woningen ten behoeve van gezinnen met lage inkomens; in 1956 werd die maatschappij omgedoopt tot Nationale Maatschappij voor Huisvesting. De NMGWW erkende al op 8 februari 1923 de Izegemse Bouwmaatschappij. De Izegemse Bouwmaatschappij werd opgericht als tijdelijke vereniging, maar de duur werd telkens verlengd. De zetel van de Maatschappij werd in 1973 overgebracht naar de bovenste verdieping van de Zonnebloemlaan 8. Daar was het eerste appartementsgebouw dat de Bouwmaatschappij realiseerde. Sedert 18 september 1985 bevindt de zetel zich in de Brugstraat 16.

Vóór de Tweede Wereldoorlog bouwde de Izegemse Bouwmaatschappij 227 huizen. In de periode 1949-1956 kwamen er 213 huizen bij, voor het overgrote deel in de Kasteelwijk. In de periode 1956-1958 kwamen 80 huizen op de Negenhoek

Viering vijftig jaar Izegemse Bouwmaatschappij in 1973.

tot stand. De Linde was aan de beurt van 1961 tot 1966. De wijk Klein Harelbeke werd volgebouwd in de periode 1968-1976. Een van de realisaties daar was de bouw van de eerste bejaardenhuizen in de Molenhoekstraat, een ander de eerste hoogbouw, met name 24 appartementen in de Zonnebloemlaan. In financieel moeilijke jaren kwam de Bosmolens aan de beurt tijdens de periode 1976-1985. Vanaf de tweede helft van de jaren 1980 was er geen sprake meer van uitbouw van nieuwe stadswijken, maar werden appartementsgebouwen en woningen in het stadscentrum gerealiseerd. Zo bijvoorbeeld kwamen er appartementen en garages in de Brugstraat tot stand, waaraan vanaf 1 oktober 1984 was gebouwd. Het waren niet de eerste garages, want geleidelijk aan was de auto ook bij mensen met een lager inkomen ingeburgerd. Een ander fenomeen was dat gebouwd werd voor derden. Een voorbeeld daarvan was de verbouwing van de onderwijzerswoning en de refter van de vroegere gemeenteschool (kant Roeselaarsestraat) in vijf appartementen met één slaapkamer. De stad bleef eigenaar, maar de huuropbrengst en de renovatiekosten waren voor de Bouwmaatschappij. Vanaf 1995 besteedde de Izegemse Bouwmaatschappij meer aandacht aan het contact met de huurders, o.a. via infovergaderingen. Met de bouwmaatschappijen De Mandel (Roeselare) en De Mandelbeek (Ingelmunster) werd een overeenkomst gesloten die het de Izegemse Bouwmaatschappij mogelijk maakte in de toekomst in Emelgem en in Kachtem te bouwen. De Izegemse Bouwmaatschappij trad voor het eerst op in Emelgem: op 8 juli 1996 werd Werkerslust, het leegstaand gebouw (café) van het Emelgemse ACW, opgekocht en verbouwd tot vier sociale appartementen. Meer en meer werden kleinschalige, zogenaamde inbreidingsprojecten gerealiseerd: bouw of verbouwing op een kleine oppervlakte in het stadscentrum. Voorbeelden daarvan zijn de aankoop van een verkrot pand in de Hondstraat 24 in 2003 en van twee achterliggende panden in de Stationsstraat 45 en 47 in 2004 en waarop in 2009 (pas dan, door problemen met de aannemer) appartementen tot stand kwamen.

In 1998 vierde de Bouwmaatschappij haar 75-jarige jubileum, met een academische zitting in het Provinciaal Bezigheidshome 't Venster en een feestelijk bezoek aan vier van de Izegemse wijken waar veel huizen van de maatschappij werden opgetrokken. Toenmalig voorzitteer Dirk Van Walleghem kon dan meedelen dat er van de 1198 woningen al 909 verkocht waren en er 289 nog steeds verhuurd werden aan een gemiddelde prijs van zowat € 173 per maand. Bij

Het Emelgems café 'Werkerslust' werd omgebouwd tot vier appartementen.

die gelegenheid verscheen als nummer 111 van Ten Mandere de studie *75 jaar Izegemse Bouwmaatschappij* van Jean-Marie Lermyte. De voorzitters van de Izegemse Bouwmaatschappij waren Emile Vanden Bogaerde (1923-1924), Robert Holvoet (1924-1973), Florent Vandenberghe (1973-1980), Wilfried Vandevoorde (1980-1983), Gustaaf Nyffels (1983-1987), Piet Seynaeve (1987-1995), Didier Vandeputte (1995-1998), Dirk Van Walleghem (1998-2000) en Donald Horré (2001-2006). Sedert 2007 is dat Myriam Vanlerberghe.

Robert Holvoet (1882-1978).

Raad voor Verdraagzaamheid, Integratie en Diversiteit (RID)

Na de 19de editie van het Wereldfolklorefestival in juli 2005 nam vzw Booserik, organisator van het Wereldfolkorefestival, het initiatief tot oprichting van een onafhankelijke Werkgroep voor Verdraagzaamheid, Integratie en Diversiteit. De vaststelling toen dat maar liefst 52 nationaliteiten in Izegem woonden, lag mede aan de basis. Dokter Johan Dupont, voorzitter van Booserik, vond onmiddellijk gehoor bij Bart Dewitte, voorzitter van de Stedelijke Noord-Zuidraad. In juni en september 2006 kwamen een 20-tal Izegemnaren en Izegemse verenigingen samen uit bezorgdheid om het groeiende probleem van onverdraagzaamheid zoveel mogelijk uit onze samenleving te bannen. Ook het stadsbestuur bleef niet achterwege en op 2 april 2007 werden de meer dan 300 verenigingen die de stad rijk is, uitgenodigd om mee te

werken. Op 30 juni 2007 ging de Raad voor Verdraagzaamheid, Integratie en Diversiteit officieel van start. Samen met 66 andere verenigingen of organisaties ondertekende ook Ten Mandere de intentieverklaring. Dokter Johan Dupont werd de voorzitter van RID. Op het folklorefestival van 2007 – de start van de RID – gaf professor Ludo Beheydt, oud-Izegemnaar, een uiteenzetting over diversiteit en interculturaliteit in Europa. (Die dag werd Beheydt ook Izegemse ereburger).

Verzorgingstehuizen

Maria Rustoord en De Plataan

Op 10 december 1961 legde Robert Holvoet als voorzitter van de toenmalige COO (nu OCMW) de eerste steen van zijn levenswerk, een modern rustoord aan de Meensesteenweg. Eerst waren er nog plannen geweest om het (toen nog bestaande) rustoord in de Gentsestraat – in de volksmond het oudemannenhuis – te renoveren, maar toen de schoenfabriek Defauw tegen een flinke prijs (toen 8 miljoen frank) de gebouwen wilde kopen en voor de uitbreiding van het bedrijf ook kocht, werden die plannen meteen opgeborgen. Het nieuwe rustoord kwam op de wijk Negenhoek tot stand. De architect werd Van Riel uit Antwerpen. Van de zowat 32 miljoen frank (zo'n 800.000 euro) kwam 60% van de staat, zodat dank zij

Eerstesteenlegging van het rustoord in de Meensesteenweg op 10 december 1961.

de verkoop van het oude rustoord in de Gentsestraat slechts vijf miljoen frank geleend moest worden. Het nieuwe gebouw telde een gelijkvloers en drie verdiepingen. Behalve de verschillende kamers waren er ook verblijfplaatsen en een zaal voor filmprojecties of toneelopvoeringen. Het geheel bood plaats aan ruim honderd personen, maar er werd al meteen rekening met uitbreiding gehouden en daarvoor waren de omliggende gronden groot genoeg. Van belang was ook een afdeling voorbehouden voor dertig chronische zieken. Een laag gebouw aan de linkerkant van de voorkant was bestemd voor het bureau van de COO. Op 10 december 1963 namen de eerste zusters en de eerste kostgangers hun intrek, maar de officiële opening gebeurde pas op 18 april 1964.

In 1993 twijfelden het OCMW en zijn voorzitter Philippe Vandromme nog sterk tussen de renovatie van Maria Rustoord dat 230 miljoen zou kosten of een nieuw rusthuis. Uiteindelijk werd voor de afbraak van het oude en de bouw van een totaal nieuw rustoord gekozen dat 150 bejaarden onderdak moest kunnen bezorgen. Het zou de naam De Plataan krijgen.

Maria Rustoord langsheen de Meensesteenweg.

Halfweg maart 1997 gaf aannemer Denul uit Hofstade-Aalst de eerste spadesteek. De berekening was dat het gebouw over een paar jaar zou klaar zijn en zo'n 360 miljoen frank zou kosten. De Plataan zou alleen echt hulpbehoevende senioren opnemen; want ouderen met O-profiel (vakjargon voor valide of zelfs semi-valide bejaarden) zouden in de serviceflats of bejaardenwoningen terecht komen. Het nieuwe Woon- en Zorgcentrum (Meensesteenweg 74) werd op 21 mei 1999 ingehuldigd. Het bestaat uit twee L-vormige vleugels, telkens met vier afdelingen – genoemd naar de schilders Van Gogh, Matisse, Picasso en Delvaux – van 37 of 38 kamers op de gelijkvloerse of op de eerste verdieping. De vleugels worden verbonden door een centraal gedeelte met onder andere een keuken en een stemmig cafetaria. Vanuit het centrale gedeelte kan elke afdeling direct bereikt worden. Het oude rustoord had weliswaar vijftien kamers meer, maar het OCMW beschikte daarnaast ook over 30 bejaardenwoningen en 27 serviceflats, en er was nog altijd het Pandje en het rustoord in Kachtem. Toch werd al vlug aan uitbreiding gedacht. Einde 2005 keurde de gemeenteraad het OCMW-plan voor de periode 2005-2009 goed. Er kwam een nieuw gebouw dat met het eerste in verbinding stond en het dienstencentrum van het OCMW – voordien in de Slagmeersenstraat gevestigd – kwam erin tot stand.

Rustoord De Plataan.

Het Sint-Vincentiusrusthuis in Kachtem

Het Sint-Vincentiusrusthuis in Kachtem is eigendom van zusters van Vincentius van Anzegem. Zij stichtten op 6 december 1852 een klooster op het Kachtemse Hoge, om in een benarde periode van hongersnood en ziekte (tyfus) hulp te bieden. Met de steun van enkele

De voorgevel van het rustoord in Kachtem.

Het nieuwe Kachtemse rustoord.

weldoeners uit de parochie werd een bejaardentehuis opgericht, werden wezen opgevangen en een speldenwerkschool voor meisjes opgericht. Het eigenlijke kloostergebouw dateert van 1857 zoals blijkt een gedenksteen in de inkomhal van de huidige oostvleugel die in 1967 vernieuwd werd. Het oorspronkelijke gebouwencomplex werd al in 1858 en 1863 uitgebreid. Naast de gebouwen voor onderwijs en opvang van bejaarden en wezen verrees ook een kapel die nog steeds in gebruik is. Het weeshuis bleef bestaan tot in 1948. Tot in 1956 was er een kloosterboerderij die met de opbrengst van de omringende landerijen zorgde voor de voedselvoorziening van kloosterbewoners, bejaarden en wezen. Sedert het ontstaan van de Kachtemse kloostergemeenschap volgden vijftien zusters elkaar op als kloosteroverste en verantwoordelijke voor de leiding van het rustoord. In 1987 werd die dubbele functie opgesplitst: kloosteroverste (verantwoordelijke van de religieuze gemeenschap) en directrice van het rustoord. In de loop van het 150-jarige bestaan werd het personeelsbestand van het rustoord, dat aanvankelijk uitsluitend zusters telde, aangevuld met lekenpersoneel. Op 1 januari 1996 kwam zelfs de leiding van het rustoord in handen van een leek.

Door de toenemende vraag naar opvang voor hulpbehoevende bejaarden groeide het aantal rusthuisbewoners gestaag. Het Sint-Vincentius rustoord biedt momenteel woongelegenheid en passende zorg aan 75 ouderen die niet langer thuis kunnen verblijven. Het bestaande gebouw wordt tegen eind 2010 vervangen door een nieuwbouw die tevens drie woonunits kortverblijf zal omvatten. In de onmiddellijke omgeving is nog ruimte voor de mogelijke bouw van serviceflats, maar daarvoor zijn nog geen concrete plannen getekend.

Een belangrijk onderdeel van de voortdurende zorg is het ontspanningsgedeelte, zowel binnen als buiten de muren van het rustoord. Regelmatig worden uitstappen georganiseerd onder begeleiding van het vast personeel met ondersteuning van familieleden en vrijwilligers. Die vrijwilligers vormen op die manier een belangrijke schakel in de algemene werking van het rustoord: organisatie van creatieve activiteiten, praktische en logistieke ondersteuning van vieringen, openhouden van cafetaria op zondag,…

't Pandje, De Vierstee, Beschut Wonen en De Lochting

't Pandje, De Vierstee en Beschut Wonen situeren zich op de grond van de kapucijnen. De paters komen in het hoofdstuk godsdienst aan bod, maar omwille van de grote veranderingen in de laatste decennia voor een deel ook hier. Door de opheffing van het seminarie in 1967 en het dalend aantal paters, werden de gebouwen veel te groot en kwamen er andere initiatieven tot stand. Voor zover het gaat om sociale initiatieven, gaan we er hier op in.

In een deel van de gebouwen rond het pandhof kwam in januari 1984 het woon- en zorgcentrum 't Pandje tot stand.

't Pandje werd in de tuin van het patersklooster gebouwd.

Het ging om een kleinschalig 'huis-met-een-hart' voor een twintigtal zorgbehoevenden en dementerende bejaarden, in de eerste plaats paters. Met succes werd een renoverende therapie uitgewerkt, bezield door een nieuwe visie en benadering van dementie. In 1993 werd de opvangcapaciteit uitgebreid tot veertig bewoners. De problematische vergrijzing van de bevolking enerzijds en de succesvolle opvangmethode van de instelling anderzijds spoorden 't Pandje er toe aan om in 2001 een nieuwbouw neer te zetten. De capaciteit steeg hiermee tot 70 kamers. Vandaag is 't Pandje een woon- en zorgcentrum van 102 bewoners waarvan 55 RVT's en 10 serviceflats, maar de grote vraag blijft het aanbod overstijgen. De tien serviceflats La Verna zijn gesitueerd op de eerste verdieping van de nieuwbouw, operationeel sedert februari 2009. De naam La Verna verwijst naar 'de heilige berg van Franciscus' in de nabijheid van Assisië. In tegenstelling tot de bewoners van het woon- en zorgcentrum functioneren de huurders van de serviceflats grotendeels op zelfstandige basis. De bovenste verdieping wordt bewoond door een tiental paters redemptoristen, want die werd aan deze kloosterorde verkocht.

De paters Kapucijnen bouwden in het najaar van 1986 in een deel van het vroegere seminarie de Vierstee uit, een opvang voor tien kwetsbare en kansarme personen die een thuis missen. Ook de Zusters van Maria startten begin 1988 een thuis voor personen met een psychische kwetsbaarheid die niet in staat waren zelfstandig te leven. Het ging om vijftien flats voor vrouwen in de Ommegangstraat. Omdat beide initiatieven gelijkaardig waren, werd besloten de krachten te bundelen en zag in oktober 1990 de vzw Beschut Wonen Regio Izegem het levenslicht. Op 17 december 1990 werd Beschut Wonen Regio Izegem erkend door de Vlaamse Gemeenschap, Administratie Gezondheidszorg. In de loop van 1991 en 1995 opende de vzw twee woningen: in de Hondstraat in Izegem en de Schoolstraat in Ingelmunster. Dat bracht de capaciteit op 37 bewoners. Er was vlug nood aan uitbreiding en de vzw kocht in 2008 nog een woning in de Krekelmotestraat 12. Acht mensen kunnen er hun intrek nemen. De vzw richt zich specifiek naar mensen uit de omgeving van Izegem.

Eind 1992 nam de vzw Beschut Wonen het initiatief om De Lochting op te starten. Dit project situeerde zich in de sector biologische tuinbouw, ook op het domein van de kapucijnen, en stelt mensen tewerk die niet terecht kunnen in het gewone arbeidscircuit of in beschuttende werkplaatsen. Vanuit de noodzaak om die personen overlevingskansen te bieden, besloot men in het najaar dat het wenselijk was dat De Lochting een eigen dynamiek zou ontwikkelen. Rond dat tijdstip gaf het stadbestuur van Roeselare te kennen een project voor sociale tewerkstelling te willen realiseren op de Hoeve Dedrie in Roeselare. Op 5 maart 1997 werd dan ook een nieuwe vzw-structuur op poten gezet, nl. Lochting-Dedrie, waarbij privé en overheid samen één ploeg vormen.

Kinderopvang

De idee van de kinderopvang in zijn geheel is gegroeid in de periode 1965-1975. De groei van de tewerkstelling, de stijging van de welvaart en de emancipatie van de vrouw zorgden voor de toenemende vraag.

Binnenzicht Engelbewaarder.

Vzw Engelbewaarder

De Sint-Jozefskliniek, het ziekenhuis vlak naast het kinderdagverblijf gelegen, was met haar vele vrouwelijke werknemers, bij uitstek vragende partij voor de uitbouw van een kinderdagverblijf. Onder de stuwende kracht van Zuster Immolata, werd vanuit de vzw Ondersteuningsgenootschap der Zusters van Liefde in 1976 het initiatief genomen om een braakliggend stuk grond naast de Sint-Tilloschool te gebruiken voor de bouw van een opvang voor 46 kinderen. Het was evident dat de vroegere benaming van de school, namelijk Engelbewaarder, werd overgenomen. Op 1 september 1977 vond de officiële opening als erkend kinderdagverblijf plaats. Er waren op die dag vijf kinderen ingeschreven, maar dit aantal nam snel toe. De eerste jaren was het verzorgende aspect het hoofddoel van de opvang, maar geleidelijk evolueerde dit naar een meer pedagogisch geïnspireerde aanpak. Voortvloeiend uit christelijke inspiratie, staat de kinderopvang nu open voor elk kind, ongeacht kleur, cultuur, nationaliteit of godsdienst. Op 30 maart 1990 kreeg het centrum erkenning voor de uitbreiding tot 49 kinderen, op 1 december 2000 tot 60, en op 1 september 2009 tot 70 kinderen. De vzw Engelbewaarder startte in 1980 met een dienst voor onthaalgezinnen en in 1996 werd een buitenschoolse opvang gestart, beide met groeiend succes.

Okido

Op 21 augustus 1996 werd vanuit de Stedelijke Gezins- en Welzijnsraad, naast de bestaande werkgroep Toegankelijkheid, een werkgroep Buitenschoolse Kinderopvang opgericht met de bedoeling een behoeftenonderzoek te organiseren in de Izegemse scholen en de opvangmogelijkheden in kaart te brengen. Dat onderzoek werd gerealiseerd in samenwerking met de provinciale dienst Buitenschoolse Kinderopvang. Vanuit de scholen was al enkele jaren extra aandacht besteed aan de naschoolse opvang van hun leerlingen. De basisscholen (met uitzondering van het gemeenschapsonderwijs) waren verenigd in een overkoepelend orgaan dat de naschoolse kinderopvang wilde structureren en de problematiek inzake financiering wilde uitdiepen en aan het stadsbestuur voorleggen. Ook de onthaalmoeders van de dienst opvanggezinnen KAV bezorgden het stadsbestuur een verslag over de enquête bij de ouders. Dat verslag werd besproken tijdens de bijeenkomst van de Werkgroep Buitenschoolse Kinderopvang op 14 november 1996. In haar zitting van 24 februari 1997 besloot de gemeenteraad tot de oprichting van een studiecomité Buitenschoolse Kinderopvang. Negen leden, aangeduid in evenredigheid met de sterkte van de politieke fracties, maakten er deel van uit. Na het verschijnen van het decreet van 24 juni 1997 werd vanuit de Stedelijke Gezins- en Welzijnsraad op 3 december 1997 overgegaan tot de samenstelling van het wettelijk voorziene overlegplatform. Uit de onderzoeken bleek dat de nood aan opvang tijdens de vakantieperiodes groot was. Het beleidsplan werd uiteindelijk door de gemeenteraad goedgekeurd in zitting van 6 juni 1998. In december 1998 werd Sabine Desimpel aangesteld om als coördinator een proefproject te lanceren. Okido was geboren en werd voorgesteld aan de pers.

Het proefproject dat het stadsbestuur opstartte zou lopen van 1 januari tot 31 december 1999. Er zou een vakantieopvang georganiseerd worden voor de vakantieperiodes van minstens een week en die zou plaatsvinden in een bestaande locatie, centraal gelegen en met de nodige voorzieningen om kwaliteit binnen de opvang te verzekeren. Om het proefproject zo gevarieerd mogelijk te laten functioneren, coördineerde het secretariaat van het overlegplatform tussen de scholen, de jeugddienst en de sportdienst, en er werd een informatieve tekst opgesteld ten behoeve van de bevolking. Tijdens de

Kinderopvang Okido.

Binnenzicht kinderopvang Okido.

krokusvakantie 1999 ging de Stedelijke Buitenschoolse Kinderopvang van start in het JOC. Ook tijdens de paasvakantie 1999 konden de kinderen er terecht. Het werd meteen een groot succes en de bestaande locatie was algauw te klein. Op aanraden van Kind en Gezin zou het gemeentebestuur tegen de zomervakantie van 1999 uitkijken naar een andere ruimere en centraal gelegen locatie die een zelfstandig bestaan garandeerde. De keuze viel op het oude Vijfwegenschooltje, een afdeling van de vrije Emelgemse basisschool. Op de eerste zomervakantiedag van juli 1999 kon Okido van start gaan in de Kachtemsestraat 1. Binnen de kortste keren werd de werking van Okido veel ruimer opgevat. Dat kwam ook omdat de voor- en naschoolse opvang binnen de Emelgemse scholen wegviel. Okido zou voortaan ook instaan voor de voor- en naschoolse opvang, opvang op woensdagnamiddag, tijdens schoolvakanties en andere losse schoolvrije dagen voor scholen binnen Izegem. Wel zouden andere Izegemse scholen hun eigen opvang behouden, want het was geenszins de bedoeling om in de concurrentie te gaan met bestaande voorzieningen. En toen zat alles op een sneltrein, met alle praktische problemen van dien: infrastructuur, aanwerving van vast personeel, busvervoer, warme maaltijden via een traiteurdienst voor de woensdagen en vakantiedagen, kenbaar maken van de nieuwe locatie en van de openingsperiodes…

Op 27 oktober 1999 gaf de raad van bestuur van Kind en Gezin na een inspectie Okido een principieel akkoord voor het oprichten van een IBO (Initiatieven Buitenschoolse Kinderopvang) op de voorziene locatie. De maximale capaciteit werd vastgelegd op vijftig plaatsen. De raad van bestuur adviseerde positief voor het toekennen van weerwerkgesco's als begeleidend personeel. Na een aantal praktische aanpassingen vroeg het Stadsbestuur op 7 maart 2000 bij Kind en Gezin om erkenning. Die werd met ingang van 1 mei 2000 voor twee jaar toegekend en werd later verlengd. Een voorwaarde om als erkende dienst te kunnen blijven functioneren, was een vast personeelskader. Er werden drie personeelsleden in dienst genomen. Tijdens de vakanties, als de nood het hoogst was, werd bijkomend personeel via T-interim of als jobstudent in dienst genomen. Sabine Desimpel werd na het vereiste examen met ingang van 1 juli 2002 vast benoemd. Maar ook de infrastructuur moest aangepast worden: sanitair, bureau, keuken, refter, … Kortom: verbouwingswerken drongen zich op. De gemeenteraad keurde de verbouwingsplannen goed op 20 januari 2003. Tijdens werkzaamheden vond Okido onderdak in de Stedelijke Leergangen in de Wijngaardstraat. Vanaf 12 juli 2004 kon dat in de vernieuwde gebouwen.

De Sint-Jozefskliniek

In 1840 kwam een eerste Izegemse hospitaal aan de Roeselaarsestraat tot stand. Vanaf 1923 werd gesproken van de Sint-Jozefskliniek. Op 28 januari 1924 had de inzegening plaats van de nieuwe of vernieuwde gebouwen: een kliniek met 55 bedden voor heelkunde en één operatietafel! In 1929 kwamen er 40 bedden bij voor interne geneeskunde en heelkunde. Met de bouw een nieuwe vleugel in 1933 steeg de totale capaciteit tot 122 bedden, waarvan 27 bedden in de kraaminrichting. In 1947 werd er weer bijgebouwd – o.a. voor kindergeneeskunde – en in 1958 werd o.a. het gebouw van 1924 helemaal

Inkom van de Sint-Jozefskliniek.

vernieuwd en de capaciteit op 144 bedden gebracht. Een toegang langs de Ommegangstraat met aanleg van een kleine parking kwam er in 1962. Het volgende jaar kwamen er een gloednieuwe radiologiezaal en volledig vernieuwde installaties. Na de inzegening van een nieuwe vleugel met een afdeling voor dringende hulpverlening, een administratieve eenheid, een nieuwe kraamafdeling met 25 bedden, een couveusekamer met 6 bedjes en 3 incubators en een algemene uitbreiding met 30 bedden heelkunde op 30 maart 1966 telde de kliniek 172 erkende bedden. Op 29 april 1967 kon na verbouwing van de vleugel uit 1933 één verdieping polikliniek en twee verdiepingen 'Dienst voor Functionele Revalidatie' worden ingezegend. Op het Sint-Jozefsfeest van 1968 werd een nieuw operatiecomplex ingehuldigd, bestaande uit drie operatiezalen, een reanimatiezaal, een endoscopiezaal, een gipskamer, en dokters- en personeelslokalen. We gaan voorbij aan de verbouwingswerken in 1970, 1972 en 1977, maar met de vermelding dat in 1973 een tweede parking voor 80 wagens tot stand kwam. Heel belangrijke werken konden worden afgesloten in 1979: een nieuwe vleugel bestaande uit zeven bouwlagen en waarvoor ook de Stuiverskapel was moeten wijken. Op het gelijkvloers vond men een nieuwe keuken en een lokaal voor linnenvoorziening, er waren drie verdiepingen voor het overplaatsen van verpleegeenheden uit het bestaande gebouw, er was een nieuwe dienst geriatrie en revalidatie met 24 bedden en een nieuwe heelkundige verpleegeenheid telde 30 bedden. In 1989 opende men er kerngeneeskunde, oncologie, pathologisch labo en CT-scan. Op 1 januari 1999 telde de vzw Sint-Jozefskliniek 217 erkende bedden, 38 artsen, 440 personeelsleden, 7417 verblijvende patiënten in 1998, 3346 patiënten in dagziekenhuis en 24.003 behandelde patiënten. In 2008 werd de pastorij van de H.-Hartparochie ingenomen voor de uitbreiding van de kliniek en in 2009 verdween de fietsenstalling in de Roeselaarsestraat.

Recent nog noopte de komst van nieuwe specialisten de Sint-Jozefskliniek te investeren in een extra derde verdieping boven de cafetaria langs de Roeselaarsestraat. In de nieuwe vleugel werd een aantal paramedische diensten gecentraliseerd. Enige tijd terug circuleerden geruchten over een mogelijke fusie van de Sint-Jozefskliniek met Roeselare, waar het Heilig-Hartziekenhuis binnenkort een gloednieuwe kliniek op de grens met Izegem bouwt. Directeur Marc Desmet wilde wel van samenwerking met deze of andere klinieken horen, maar niet van fusie. Desmet die sedert 1 januari 1989 algemeen directeur was, nam op vrijdag 20 maart 2009 afscheid en werd opgevolgd door Roger Duyck die eerder al bijna twintig jaar administratief en financieel directeur in het ziekenhuis was.

Andere private sociale instellingen

Gezinsbond

De reus Tillo Vandenbond zag in 1980 het levenslicht.

In dit onderdeeltje nemen we slechts enkele gegevens op, want vele lezers kennen het speciale nummer 123 van Ten Mandere dat Jacques Derolez in 2002 over de Gezinsbond schreef. De Gezinsbond in Izegem dateert van 1 juni 1922 en kan niet los worden gezien van zijn stichter, pionier, oud-burgemeester en senator Emiel Allewaert (1879-1966). Aanvankelijk ging het om een Bond van Grote gezinnen, later om een Bond van Grote en Jonge Gezinnen, afgekort BGJG. Op 28 mei 1961 stond de 40-jarige viering gepland, weliswaar één jaar te vroeg, maar ze werd overschaduwd door de afwezigheid van de zieke plaatselijke en provinciale voorzitter Emiel Allewaert. In 1963 startte een kinderoppasdienst. Bij de aanvang werd een beroep gedaan op de Zonnemeisjes, een plaatselijke jeugdbeweging, maar de dienst werd algauw geïntegreerd in een meer gestructureerde werking. Achtereenvolgens stonden Magda Sagaert, Marijke Belaen, Odette Catrysse en Rita Laethem in voor de coördinatie. Een eerste Dag van het Gezin had plaats op 26 januari 1964. Professor Frans Van Mechelen, algemeen voorzitter van de Grote Gezinnen van België sprak de algemene vergadering toe in de feestzaal van het Sint-Jozefscollege. In de vroege jaren 1960 richtte de Bond zijn actie ondermeer op de voorlichting en bescherming van de gezinnen als verbruikers. Een van de middelen hiertoe was het oprichten van de zogenoemde 'Verbruikersclubs', gespreksgroepen die zich door gevormde deskundigen lieten voorlichten. Een dergelijke club groeide in Izegem in 1964 uit tot de Jonge Gezinnenactie en stond onder de leiding van Eliane Vanhee.

Onder impuls van secretaris Jacques Vanbeckevoort, werd door het stadbestuur in juni 1965 één van de eerste Stedelijke Gezinsraden in het leven geroepen. In hetzelfde jaar werd de Grootoudersclub opgericht. In de jaren 1970 verscheen het *Izegems Bondsnieuws*, eerst een gestencilde uitgave, maar algauw in gedrukte versie. Jaak Vanbeckevoort zorgde voor de opmaak. De idee om voor de Izegemse kinderen goede jeugdfilms te vertonen kreeg in 1972 vorm. De organisatie van de JEFI werd toevertrouwd aan Henri Buyse, eerst bijgestaan en later opgevolgd door Marc Mistiaen. Zes woensdagnamiddagen werden jeugdfilms vertoond in zaal Tijl. In 1977 vond de viering van het vijftigjarige bestaan van het gewest Roeselare plaats in het Izegemse sport- en recreatiecentrum. Bij de viering van 900 jaar Izegem in 1980 wilde de Bond niet afzijdig blijven: het Izegemse reuzenpaar Tijl en Nele kreeg een kind. Secretaris Jaak Vanbeckevoort was de peter; het meterschap ging naar Eliane Vanhee, de echtgenote van de voorzitter. Het kind werd Tillo Vandenbond gedoopt; Tillo is een typische Izegemse voornaam en Vandenbond spreekt voor zich. Op 6 september 1980 werd de nieuwe burger in grote stoet afgehaald aan zijn geboortehuis (een bijgebouw van het Instituut de Pélichy) en naar de Korenmarkt gebracht, waar voor het stadhuis het reuzenkind door de BGJG werd overgedragen aan het stadsbestuur.

Sedert de stichting kende de bond als voorzitters Emiel Allewaert (1922-1966), Marcel Claryse (1966-1973), Jaak Derolez (1973-1981), Jacqueline Breyne (1981-1983), Christiane Vanhalst (1993-1999), Eric Rommel (1999-2005), Manfred Geldof (2005-2010) en Geerty Demeester (2010-) en als secretarissen Philomin Verbeke, Achiel Decock, Pieter Tanghe (1947-

1964), Jaak Vanbeckevoort (1964-1978), Denise Gryspeerdt (1978-1979), Odiel Dubois (1979-1985), Raoul Vandecappelle (1985-1991) en André Vandevelde (1991-).

Van Sociaal Centrum tot Centrum Algemeen Welzijnswerk (CAW)

In oktober 1965 startte het Sociaal Centrum in Izegem, toen geëngageerde vrijwilligers vanuit Wederzijds Hulpbetoon en het Sint-Vincentiusgenootschap besloten om hun inzet te bundelen en aan maatschappelijke dienstverlening te doen binnen Izegem en de omliggende gemeenten. De stichtingsakte werd ondertekend op 15 december 1965 en in het *Staatsblad* van 6 januari 1966 gepubliceerd. Een maatschappelijk werkster werd in dienst genomen en de Werkhuizenstraat 21 werd het eerste bureel. Financiële middelen waren er niet echt voorhanden, maar een financieel comité (dat een eerste keer samenkwam in de refter van drukkerij Strobbe) zorgde voor enig soelaas. Begin de jaren 1970 kreeg de overheid ook belangstelling voor wat her en der gerealiseerd werd en kreeg het Sociaal Centrum een erkenning (en subsidie) als Centrum voor Levens- en Gezinsvragen (CLG). Een nieuwe kans bood zich in 1974 aan toen samen met het Sociaal Centrum Roeselare het Gewestelijk Centrum voor Maatschappelijk Werk opgericht kon worden, wat extra subsidiëring en dus personeel betekende. Na ruim tien jaar pionierswerk groeide de kleine vrijwilligersorganisatie uit tot een volwaardige professionele welzijnsdienst. Op 2 oktober 1976 kon een glas gedronken worden op de nieuwe locatie op het Kerkplein 4, waar de werking van het Sociaal Centrum Izegem zich ten volle verder kon ontwikkelen. Ook het personeelsbestand groeide aan, want nieuwe noden en behoeften dienden een antwoord te krijgen. Eind 1983 startte de televestiaire (tweedehands textielaanbod) in de Gentstraat. Op 12 december 1994 kwam koningin Paola op bezoek.

In 1995 werd het Sociaal Centrum een Ambulant Polyvalent Centrum voor Algemeen Welzijnswerk en werd de werking uitgebreid met een jongerenwerking (JAC, wat staat voor Jongeren-Advies-Centrum). Op 1 januari 1999 startte het CAW Midden West-Vlaanderen zijn werking en bundelde zo het Sociaal Centrum van Izegem, het Sociaal Centrum van Roeselare, het Vluchthuis Roeselare dat nog steeds op een anoniem adres opvang verzekert voor vrouwen die samen met hun kinderen gezinsgeweld ontvluchten, en het crisisnetwerk Roeselare–Izegem–Tielt. Rond die tijd werd ook het Inloopcentrum ’t

Op 12 december 1994 bezocht koningin Paola het Sociaal Centrum.

Koeterke in de Gentsestraat verwezenlijkt. Deze sociale ontmoetingsruimte met cafetaria ligt naast de televestiaire. De vestiging aan het Kerkplein in Izegem groeide bijna letterlijk uit haar voegen. Dank zij de steun van de vele beheerders van het Sociaal Centrum Izegem, de Zusters van de Sint-Jozefskliniek, vele sponsors uit de regio, het stadsbestuur, de provincie en de Vlaamse overheid voor infrastructuurwerken (VIPA) kon een nieuwbouw in de Krekelstraat 56 gerealiseerd worden. Begin januari 2005 nam men er zijn intrek. Hoewel de Zusters van Maria het CAW zeer genegen waren, verkochten ze in 2008 hun pand in de Gentsestraat zodat 't Koeterke een nieuw onderdak moest vinden. De oude locatie is nu het restaurant De Smaak, de nieuwe locatie in de Wijngaardstraat 30 was voordien het VDAB-lokaal. In goede samenwerking met het stadsbestuur vond het CAW voor 't Koeterke in maart 2008 die nieuwe thuis, meer bepaald in het tweede deel van dit gebouw. Met het Sociaal Huis 't Antwoord als buur kunnen Izegemse burgers op één plaats een 'koeterke' (praatje) slaan, geholpen worden met materiële ondersteuning, een luisterend oor en ontmoeting en bovendien nog een antwoord vinden op talrijke vragen en zorgen. Ook 't Kringske, dat is de 'vereniging waar armen het woord nemen' heeft er zijn onderkomen.

Al is het CAW nauw verbonden met Roeselare en Tielt, aan de werking in die gemeenten gaan we voorbij. We willen dit stukje afsluiten met de namen van een aantal Izegemse weldoeners: Jozef Behaeghe en Aline Coussens, eerste en lang enige maatschappelijk werkster; later Tillo Wyffels, 25 jaar voorzitter, Lucien Vanderhelst, secretaris, André Demeester, penningmeester. En zonder bestuurslid Madeleine Van den Avenne, duivel-doet-al en milde schenkster, zou het nieuwe CAW er niet gestaan hebben.

Dynamica

Dynamica ontstond in 1975 in de rangen van KVG Izegem. André Vermeulen en Luc Bouckhout gingen al vanaf 1972 met een vijftiental mensen met een handicap zwemmen bij Dynamica Meulebeke en mogen zich de stichters van Dynamica noemen. Patrick Oosterlynck werd algauw de eerste en enige voorzitter, op een tussenperiode na waarin Luc Seynaeve voorzitter was. Dynamica telde tot 160 leden. De belangrijkste doelstelling was de integratie van de gehandicapten in de gewone leefwereld. Drieëndertig jaar lang stonden vele vrijwilligers elke zaterdag in het stedelijk zwembad om mensen met een handicap te begeleiden tijdens het zwemuurtje, een wandeling of een partijtje voetbal. En wie kende de jaarlijkse pannenkoekenbak van deze vereniging niet? Op 8, 9 en 10 februari 2007 waren ze aan hun 25ste editie toe en gingen maar liefst 2700 kg pannenkoeken de deur uit. In de 24 voorgaande edities bakten ze 47.032 pannenkoeken, waarvoor ze 63.871 eieren, 17.419 kg bloem en 26.129 liter melk nodig hadden!

De Dynamica-pannenkoekenbak in 2005.

De kringwinkel op de industriezone 'Mandeldal'.

Op 6 februari 2009 trok Dynamica een streep onder zijn 33-jarige bestaan Gelukkig werd er een 'overnemer' gevonden in AL Lympic onder impuls van Geert Vanthournout van KVG (Katholieke Vereniging Gehandicapten) en Carlo Depreitere, zij het in een andere context.

Het Kringloopcentrum

In april 1995 ontstond uit een samenwerkingsverbond van verschillende organisaties in de regio Roeselare-Tielt de vzw Kringloopcentrum Midden West-Vlaanderen. Het kringloopcentrum Izegem opende zijn deuren op 21 november 1997 met acht tewerkgestelden; in 2001 waren dat er al 45! Men ging van start met een ophaaldienst, een atelierwerking en een winkel in de Burgemeester Vandenbogaerdelaan. In 1998 haalde het Kringloopcentrum 171.000 kg en in 1999 265.780 kg op. In de Kringwinkel van Izegem kochten 17.991 mensen in 1999 voor 127.270,07 BEF. Door hergebruik werd zowel een ecologische als sociale doelstelling nagestreefd. (OCMW-steuntrekkers krijgen nog een extra korting.) Kansarmen worden er opgeleid om (terug) een plaats te vinden op de reguliere arbeidsmarkt. In de loop van 1999 werd aan 38 verschillende personen (waarvan 19 uit Izegem) arbeidszorg, opleiding en werkervaring, tewerkstelling in de sociale werkplaats en kans op een alternatieve straf aangeboden. Op 27 mei 1999 verhuisde het Kringloopcentrum naar de Lodewijk de Raetlaan 20, tegenover het containerpark van IVIO. Op 25 oktober 2000 werd de vestiging geteisterd door een brand.

De Stamper

De Stamper in Izegem bestaat sedert 2004. Deze sociale organisatie stelt voedselpaketten ter beschikking aan mensen in materiële nood en organiseert kookactiviteiten voor kansengroepen. Diverse sociale diensten verwijzen de mensen naar de organisatie. De stamper heeft recent onderdak gevonden in de hoeve van de paters kapucijnen. Die hoeve werd aangekocht door de Stad Izegem en het OCMW en deed vroeger dienst als bakkerij, en in een ver verleden zelfs als brouwerij en stallingen van het klooster. Later was dit gebouw de uitvalsbasis voor De Harp. Het kreeg in 1999 een grondige facelift. De bestaande appartementen op de eerste verdieping van de hoeve zullen ook ter beschikking gesteld worden voor crisisopvang van het OCMW. Daarnaast kwam er een ontmoetings- en vergaderruimte voor de wijk Centrum-West, en biedt het gebouw onderdak aan allochtonen die door de federale overheid aan Izegem zijn toegewezen.

Medewerkers van De Stamper in 2004.

VIJFTIG JAAR ECONOMISCH LEVEN

Kurt Himpe

Enkele algemene gegevens

Terwijl in de 19de en het begin van de 20ste eeuw het Izegemse economische leven gekenmerkt werd door twee typische nijverheden, is er vanaf het midden van de 20ste eeuw een grotere diversiteit.

Vanaf de late middeleeuwen ontwikkelde het linnenambacht zich stelselmatig, om in de 19de eeuw door een te gebrekkige linnenbedrijvigheid en een te laat doorgevoerde mechanisatie definitief te verzwakken. De schoennijverheid kwam toen gelukkig tot volle ontplooiing en de tewerkstelling nam gestaag toe. Ze piekte in 1951 met 5100 werknemers. Maar ook deze nijverheidstak, die tot midden de jaren 1970 de belangrijkste industrie was, zou helemaal aan belang moeten inboeten. Ongeveer gelijktijdig met de opgang van de schoenindustrie was ook de borstelnijverheid een belangrijke branche die in 1931 een maximale tewerkstellingsgraad van 2.500 werknemers telde. De roemrijke schoen- en borstelnijverheid worden intussen nog vertegenwoordigd door een elftal bedrijven. Die rijke industriële geschiedenis van Izegem wordt ook levendig gehouden door de musea die op een gezamenlijke locatie in de voormalige schoenfabriek Eperon d'Or ondergebracht zullen worden.

Ondanks de teloorgang van de schoenindustrie en de achteruitgang van de borstelnijverheid slaagde men er in Izegem toch in om een grote tewerkstelling te blijven realiseren. De totale tewerkstelling in 1976 bedroeg 9101 werknemers, in 2007 steeg ze tot 10.656. In de loop van de periode 1976-2007 daalde de tewerkstelling zowel in de primaire als in de secundaire sector. De tertiaire en quartaire sector namen de bovenhand. Een kantelmoment was rond 1998, toen de tewerkstelling in de primaire sector 1,05 % bedroeg, de tewerkstelling in de secundaire sector 49,46 % en in de tertiaire (en quartaire) sector 49,49 %.

Verdeling tewerkstelling per sector	***1976***	***1992***	***2007***
Primaire sector	320	57	71
Secundaire sector	6.593	5.733	4.296
Tertiaire (en quartaire) sector	2.188	3.470	6.289
Totale tewerkstelling	9.101	9.260	10.656

Eenzelfde verschuiving is er op het vlak van het aantal vestigingen: in 2007 waren er nog 24 vestigingen in de primaire sector, in de secundaire sector 279, en in de tertiaire en quartaire sector samen 497. De groei van de tertiaire (en quartaire) sector valt uiteraard op. Belangrijkste werkgevers op dat vlak zijn het stadsbestuur en het OCMW (samen 580 werknemers anno 2010), de Sint-Jozefskliniek (met 499 werknemers anno 2010) en de onderwijsinstellingen.

De uitbreiding van de Izegemse industrieterreinen en ambachtelijke zones

De eerste echte industriezone in Izegem situeerde zich tussen de spoorlijn Kortrijk-Brugge en het kanaal Roeselare-Leie en droeg later de benaming industriezone Zuidkaai. De bedrijven die zich in deze zone vestigden, waren of zijn grotendeels afhankelijk van het transport van grondstoffen per schip. Maar al snel was deze zone veel te klein geworden en vanaf de jaren 1960 werden nieuwe industriezones aangesneden, zowel ten noorden als ten zuiden van het kanaal Roeselare-Leie.

Op basis van de Wet op de Economische Expansie van 18 juli 1959 werd het bedrijventerrein Mandeldal met een oppervlakte van 95 hectare ontwikkeld tussen het kanaal en de Kachtemsestraat. Aangezien het gebied zich situeerde in de winterbedding van de Mandel had men veel tijd nodig om de nodige openbare werken uit te voeren, die gespreid waren tussen 1966 en 1975. Zo werd het kanaal Roeselare-Leie verbreed zodat het door schepen tot 1350 ton gebruikt kon worden, de Mandel werd ingekokerd en er werd een kaaimuur gebouwd over de lengte van bijna anderhalve kilometer. Bij de aanleg van het industrieterrein werd gebruik gemaakt van de opgespoten baggerspecie van het kanaal. Na de aanleg van wegen en nutsvoorzieningen bedroeg de beschikbare oppervlakte voor de bedrijven ongeveer 75 hectare. De eerste verkopen van gronden aan bedrijven vonden plaats in 1969. In april 1974 werd meubelfabriek Vanfleteren er als eerste bedrijf geopend. Voor de realisatie van het project deed het Izegemse stadsbestuur toen een beroep op de West-Vlaamse Intercommunale voor Economische Expansie en Reconversie (WIER).

Het eerste industrieterrein in Izegem tussen de spoorweg en het kanaal Roeselare-Leie.

Dat er nood was aan meer industriegebied bleek ondermeer toen in maart 1972 de Izegemse gemeenteraad zich boog over de economische inzinking. Toen hadden net twee grote bedrijven de deuren gesloten, namelijk de schoenfabriek Tanghe-Bana en de meubelfabriek Rousseau, waardoor ongeveer 500 mensen werkloos werden. Een van de vragen was dan ook om de industrieterreinen zo snel als mogelijk bouwrijp te maken en een Economische Raad samen te stellen. Op dat laatste was het wachten tot 7 september 1973, toen de Izegemse Economische Raad plechtig werd geïnstalleerd.

Het bedrijventerrein Mandeldal werd dan uiteindelijk ook vanaf 1985 verder uitgebreid, voornamelijk voor bedrijven die een kleinere oppervlakte nodig hadden. Het bijkomende industriegebied, dat aanvankelijk de naam Mandeldal-uitbreiding kreeg, was voornamelijk een doortrekking van de Prins Albertlaan tot aan de brug in Kachtem. Ongeveer dertien hectare bijkomende industriegronden werden zo ontwikkeld. Ook hiervoor werd een beroep gedaan op de WIER.

In 1970 startte ook de aanleg van een nieuw industrieterrein ten zuiden van het kanaal Roeselare-Leie. De ambachtelijke zone Abele met een oppervlakte van ongeveer 25 hectare, kwam er doordat er een bestendige vraag was voor de vestiging van beginnende ondernemingen. Maar ook voor de overplaatsing van ambachtelijke bedrijfjes was er meer grond nodig. Meer en meer werd er gestreefd naar een goede ruimtelijke ordening, waardoor de functies industrie en wonen gescheiden worden. Ook de ambachtelijke zone Abele werd door de WIER gerealiseerd. Op 6 december 1974 wijdde *Het Wekelijks Nieuws* een artikel aan de inplanting van de eerste industrie in de zone Abele. Het was het bedrijf Handsaeme Machinery dat met deze eer wegliep. Opmerkelijk was dat heel wat bedrijven van buiten Izegem een nieuwe vestiging startten in deze industriezone doordat er in hun regio geen beschikbare ruimte meer voor handen was.

In het begin van 1996 werd door de Economische Raad van Izegem een enquête georganiseerd. Uit de rondvraag bleek dat heel wat Izegemse bedrijven nood hadden aan bijkomende industriegrond. En aan deze vraag werd eind 2008 gedeeltelijk tegemoet gekomen door de beslissing van de Vlaamse regering in verband met de afbakening van het regionaal stedelijk gebied Roeselare. Daarin wordt onder andere een zone voorzien tussen de E403, het kanaal Roeselare-Leie, de Sasstraat, de Sasbrug, de Roeselaarsestraat en de Potaardestraat. In dit regionaal bedrijventerrein is er in de eerste plaats ruimte voor watergebonden industrie die van het kanaal gebruik wenst te maken voor de aanvoer van grondstoffen en afvoer

van afgewerkte producten. Er is ook een zone voor kleinere bedrijven. Langs de spoorlijn Kortrijk-Brugge komt er een strook die bestemd is voor een overslagterminal spoorverkeer en wegverkeer. In een nieuwsbrief meldde de West-Vlaamse Intercommunale (WVI) in april 2010 dat er onderhandelingen gevoerd werden om de bestemde percelen te verwerven en zodra dit is gebeurd zullen de nodige infrastructuurwerken van start gaan. In die afbakening is er ook een tweede regionaal bedrijventerrein gepland in het gebied gevormd door de Krekelmotestraat, de Heibrugstraat en de Mentenhoekstraat. Daarmee wordt een oplossing geboden voor de problematiek van de aanwezige autohandel langs de N36 en het uitbreiden van de bovenlokale kleinhandel.

Begin 2007 besliste het Izegemse stadsbestuur om de industriezones een nieuwe benaming te geven. Sinds begin 2009 zijn de industriezones ten zuiden van het kanaal Roeselare-Leie gebundeld onder de naam Izegem Zuid en de industriezones ten noorden onder de naam Izegem Noord.

De uitbreiding van de Izegemse ambachtelijke en industriezones liep echter niet altijd van een leien dakje. Zo ontstond er eind augustus 1989 serieuze deining toen er plannen opdoken voor de uitbreiding van de bedrijventerreinen in Kachtem en aan de wijk De Mol. Izegem beschikte toen over 87 hectare industriezone en 22 hectare ambachtelijke zone. Het nieuwe ontwerp sprak over een uitbreiding met maar liefst 55 hectare industriezone tussen het Haverhof in Kachtem en de A17 (nu E403) en een ambachtelijke zone tussen de wijk De Mol en de A17. De bewoners van het Haverhof protesteerden tegen het feit dat de industriezone tot vlak tegen de bewoning zou komen. Een maand later bleek dat de intercommunale WITAB, die de opdracht kreeg om het dossier voor te bereiden, zich baseerde op foute plannen. Tijdens de gemeenteraadszitting van 27 augustus 1990 antwoordde schepen van Ruimtelijke Ordening Geert Bourgeois op een interpellatie dat de uitbreiding van de industriezone er niet zou komen en dat de financiële bezwaren doorslaggevend waren.

Anno 2008 bevonden er zich volgens een bedrijvengids opgemaakt door de West-Vlaamse Intercommunale (WVI) en de Provinciale Ontwikkelingsmaatschappij West-Vlaanderen (POM) op het industrieterrein Mandeldal 102 bedrijven en op het industrieterrein Abele (met inbegrip van het industrieterrein Zuidkaai) 28 bedrijven.

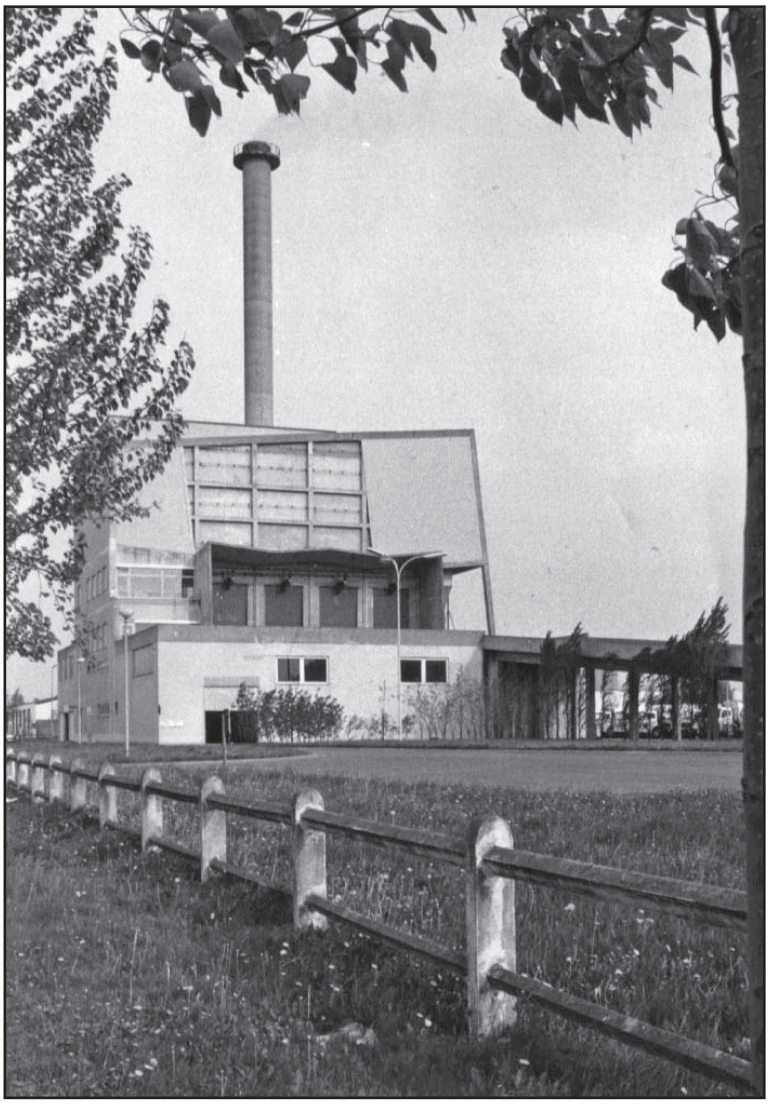

De omstreden verbrandingsoven.

Buren protesteren

De industrieterreinen trokken ook een aantal bedrijven aan die later voor problemen zorgden. In 1976 werd de huisvuilverbrandingsoven van de intercommunale IVIO in gebruik genomen op het industrieterrein Mandeldal. Maar de normen waaraan de oven bij de bouw moest voldoen, waren na meer dan tien jaar voorbijgestreefd. Zeker met een reeks nieuwe Europese richtlijnen waren er

aanpassingswerken nodig en dat zorgde voor de nodige financiële implicaties. In *Het Nieuwsblad* van 6 december 1989 werd een eerste aanzet gegeven over de problematiek. In het artikel met als kop *Verbrandingsoven krijgt respijt* stelde toenmalig directeur Geert Vanoplinus dat er uitstel gekregen werd tot 1 december 2000 om de installaties voor het wassen van de rookgassen aan te passen. De Emelgemse KWB pakte in 1991 uit met een heus dossier over de verbrandingsoven en eiste de onmiddellijke sluiting van de installatie. Volgens de KWB overschreed de oven zwaar de wettelijke normen inzake uitstoot van gassen, waarop het directiecomité van IVIO een onderzoek liet voeren. Maar iedereen stelde zich de vraag wat er met het afval moest gebeuren als de oven effectief gesloten zou worden. Op 13 juli 1993 ging de afvaloven definitief dicht. Het afval wordt sindsdien naar andere afvalverbrandingsovens gevoerd en in hetzelfde jaar werd gestart met containerparken om het restafval te beperken. Op 23 oktober 1996 ging de schoorsteen bij de afbraakwerken tegen de vlakte. In de plaats van de huisvuilverbrandingsoven kwam er een sorteercentrum van Soneville West (nu Sita Recycling Services nv), dat in september 1998 operationeel werd.

Een jaar na de sluiting van de huisvuilverbrandingsoven zorgde de komst van een mestafvalverwerkingsinstallatie langs het kanaal Roeselare-Leie op het industrieterrein Mandeldal voor ophef. De Kachtemse dorpsraad reageerde in september 1994 onmiddellijk op het bericht dat het bedrijf Danis een aanvraag ingediend had voor een bouw- en exploitatievergunning van een mestafvalverwerkingsinstallatie. Uiteindelijk werd, nadat de Raad van State de vergunning niet schorste, de installatie gebouwd en in gebruik genomen.

Tien jaar na het dossier Danis stond Kachtem in 2003 opnieuw in rep en roer. De komst van twee windturbines op de gronden van de bedrijven Ghekiere en Olivier, alweer op het industrieterrein Mandeldal, zorgde voor heel wat beroering en opnieuw schoot de Kachtemse dorpsraad in actie. Er werd gevreesd voor visuele hinder, slagschaduw- en geluidshinder. De dorpsraad en het stadsbestuur stonden op één lijn en zorgden voor de nodige tegenwind voor de windturbines die Electrabel wilde plaatsen. Ondanks het hevige protest gaf de Bestendige Deputatie een positief advies. Er werd daarom zelfs een procedure gestart bij de Raad van State. Op 30 maart 2006 meldde *Het Laatste Nieuws* dat het stadsbestuur, de dorpsraad en het ACW de strijd opgaven en niets de komst van de windmolens in de weg stond. Alle partijen legden zich neer bij het arrest van de Raad van State dat stelde dat de windturbines er mochten komen. Midden 2008 werd effectief gestart met de bouw van de eerste twee windturbines op Izegems grondgebied. Maar het protest luwde niet. Nadat eind 2008 bleek dat er slagschaduw- en geluidshinder waren, waren de windturbines in 2009 hét gespreksonderwerp tijdens tal van gemeenteraadszittingen. Niet alleen in Kachtem zouden er windturbines komen. Eind november 2009 nam het bedrijf Aspiravi twee windturbines in gebruik aan de Klare Gracht. Dit bedrijf maakte eind 2009 ook bekend dat het plannen heeft om in Kachtem twee windturbines te plaatsen langs het kanaal Roeselare-Leie. Die plannen leidden opnieuw tot heel wat protest, omdat de Kachtemnaars vreesden voor een herhaling van de problemen met de bestaande windturbines.

De ontsluiting van Izegem en de industrieterreinen

Dat de economische ontwikkeling van een stad nauw verbonden is met de ontsluiting ervan is overduidelijk. Dat het eerste Izegemse industrieterrein aangelegd werd langs de spoorweg is dan ook geen toeval. Toch was het wachten tot 1883-1884 vooraleer er een eerste goederenstation werd gebouwd ter hoogte van de huidige Stationsstraat. Omstreeks de eeuwwisseling was het gebouw al veel te klein geworden en kort voor de Eerste Wereldoorlog kwam er een nieuw goederenstation aan het Baertshof. Dat goederenstation verloor in de jaren 1980 geleidelijk aan de functie waarvoor het was gebouwd en werd op 31 augustus 1992 helemaal gesloten. Het herbergt nu nog het Drukkerijmuseum Strobbe. Ook aan het station gebeurden wijzigingen. De vleugel die de Telegraafdienst huisvestte, werd afgebroken toen in 1976 de brug over het kanaal en het station werd aangelegd. Het seinhuisje aan de Brugstraat werd in 1983 afgebroken en de seininstallatie werd overgebracht naar het station zelf. De geëlektrificeerde spoorlijn Kortrijk-Brugge werd op dinsdag 27 mei 1986 in gebruik genomen. De stationsomgeving zal in de loop van de volgende jaren drastisch veranderen door de afbraak van het deel van de centrale brug dat uitgeeft op de Korenmarkt, het verschuiven van de perrons in de richting van Ingelmunster en de aanleg van een tunnel onder de spoorweg ter hoogte van de brandweerkazerne.

Langs de Zuidkaai kwam er ook een aftakking van de spoorlijn naar het eerste industrieterrein langs het kanaal. Op 15 februari 1922 werd de samenwerkende vennootschap 'Raccordement Industriel du quai du Canal à Iseghem' opgericht. De vennootschap wilde een spoorverbinding tot stand brengen en uitbaten vanaf het Izegemse goederenstation tot aan het industrieterrein en de handelskaai van het kanaal. De stichters-aandeelhouders waren de NV Oliefabrieken Vandemoortele, NV Spinnerij, vennootschap Verstraete, Georges Van Wtberghe, mevrouw Van de Walle, Maurice Verstraete en Achille Dupont. In de loop van de jaren wijzigde en daalde het aantal aandeelhouders. Zo waren er in 2007 nog vijf vennoten: Vandemoortele, Veroutiz, Sabbe-Dubaere, Vanden Avenne en Carlier. Sinds 1960 vonden een hele reeks investeringen plaats, zoals het aanleggen van onderaansluitingen en vernieuwing van de zijsporen. In 1986 gebeurde een van de laatste grote aanpassingswerken. Toen werd de spoorlijn op de Zuidkaai door Vamo Mills uitgebreid. Maar de kosten voor het onderhoud en de instandhouding van de spoorverbinding waren zeer hoog. In 2001 was er een laatste spooractiviteit en op 12 april 2005 besliste het college van burgemeester en schepenen om de machtiging voor het plaatsen van een spoor langs het kanaal Roeselare-Leie op te zeggen. In 2008 werd de spoorverbinding effectief opgebroken doordat Aquafin er werken uitvoerde.

Andere belangrijke ontsluitingswegen voor Izegem zijn de E403 (vroeger de A17) en de N36 (Rijksweg) die in 1963 werd aangelegd tot aan de Krekelmotestraat en eind 1972 werd doorgetrokken tot Roeselare.

Zicht vanaf de Vredestraat in 1973 op de spoorverbinding langs het kanaal Roeselare-Leie naar de aansluiting op spoorlijn 66 Brugge-Kortrijk.

De aanleg van het kanaal Roeselare-Leie was zeker een belangrijke stap in de ontsluiting van Izegem en de industrieterreinen. Vanaf 1863 werd het kanaal gegraven en in 1872 officieel opengesteld voor de scheepvaart. Het was oorspronkelijk slechts 13,5 meter breed aan de waterlijn. In de jaren 1930 werd het een eerste keer aangepast, tot het 24 meter overspande. De plannen om de waterweg uit te breiden tot een gabariet van 1350 ton dateerden al van 1965, maar werden pas in de jaren 1970 uitgevoerd. Eind 1974 werd in *De Weekbode* een foto gepubliceerd van het eerste zeeschip dat aanmeerde in Izegem. Het bracht 400 ton maïsolie naar de firma Vandemoortele. In 1989 overschreed Izegem voor de eerste keer in de geschiedenis de kaap van één miljoen ton verscheepte goederen. Met 1.028.233 ton stak Izegem ook Roeselare voorbij waar dat jaar 967.099 ton verscheept werd. In 2000 legden in de Izegemse haven 1268 schepen aan die goed waren voor een totale tonnenmaat van 663.309 ton. Anno 2009 waren er in Izegem zes bedrijven die een rechtstreekse aansluiting hadden op het kanaal Roeselare-Leie: op de linkeroever Cargill, Delvaza, Danis, Hendrix, Holcim en op de rechteroever Vanden Avenne en Cargill.

Belangrijk voor de verbinding van de Izegemse bedrijventerreinen zijn ook de bruggen. De vroegere ophaalbruggen werden overal door vaste bruggen vervangen. In Izegem zijn er dit vier: de brug van de E403 op de grens tussen Izegem en Roeselare, de Kachtembrug (1978), de centrale brug (1976) en de Emelgembrug (1987). De oudste ophaalbrug van Kachtem werd door tussenkomst van de Izegemse Watersportvereniging gered en heeft nu een plaats in de onmiddellijke omgeving van de jachthaven. Ze kreeg de naam 'Brug der Verliefden'.

De ophaalbrug anno 1973
die Emelgem met Izegem verbond.

Zicht vanaf de Korenmarkt op de bouwwerken
van de centrale brug op het einde van 1974.

Zicht in 1978 op de nieuwe brug in Kachtem.
Let ook op de toenmalige situatie aan het sas en het opspuiten van de industriegrond.

Brand !

Als industriestad werd Izegem vaak getroffen door zware bedrijfsbranden. Eén van de branden die een zware indruk nalieten in de stad gebeurde in 1970. Op donderdag 26 februari brak er 's morgens brand uit bij schoenfabriek Tanghe in de Papestraat. In een mum van tijd stond alles in lichterlaaie. Er was ook een reeks explosies, waardoor het bedrijf van drie verdiepingen in elkaar stortte. De schade werd op 50 miljoen frank geraamd. Hetzelfde jaar was er op zondagavond 21 juni een zware ontploffing in het bedrijf Vandemoortele, gevolgd door een brand. Volgens *Het Wekelijks Nieuws* was er 75 miljoen frank schade. Het bedrijf zou vaak getroffen worden door branden. In 1973 moest de brandweer uitrukken naar de Schoolstraat, waar zich de gebouwen van de failliete meubelfabriek Rousseau bevonden. De aanpalende huizen konden gevrijwaard worden, maar het volledige fabriekspand en de nog aanwezige machines en voorraad meubels gingen verloren.

Schoenfabriek Tanghe stortte op 26 februari 1970 na een brand en een reeks explosies helemaal in.

Op 28 oktober 1982 was er een miljoenenbrand in de borstelfabriek Bourez-Kesteloot in de Camiel Ameyestraat. Na een kleine brand die snel onder controle was, volgde een grote ontploffing met een steekvlam waardoor de hele voorraad borstels in de vlammen opging.

In 1998 legde in Emelgem een grote brand een deel van de leegstaande meubelfabriek Pareit in de as. Uit onderzoek bleek dat de brand aangestoken was. Aangezien de panden gebruikt werden als opslagruimte was de schade toch aanzienlijk. Ook meubelfabriek Omer Lefevere werd een aantal keer zwaar getroffen door brand. In september 1999 brandde het sorteercentrum van Soneville West volledig uit. Alleen de kantoren en de aanpalende garages konden door de brandweer gevrijwaard worden. Het was de grootste Izegemse bedrijfsbrand in jaren.

De brandweer stond in 1973 bij de brand in meubelfabriek Rousseau voor een onmogelijke opdracht.

Voormalige fabrieksterreinen kregen andere bestemming

Terwijl vanaf 1960 heel wat nieuwe industrieterreinen ontwikkeld werden, wijzigden voormalige fabrieksterreinen van bestemming en werden woonzones. In de buurt van de Kortrijksestraat was dit het geval met meubelfabriek Vander Haeghen en houthandel Callens. In de Nederweg werd de oude site van La Persienne

Nordique samen met de voormalige borstelfabrieken van de families Dejonghe, Bourrez en Christiaens omgevormd tot het Herman Roelstraeteplein met sociale woningen. In de buurt werd ook de borstelfabriek Devolder omgebouwd tot tien sociale woningen.

In 1987 sloot in de Gentsestraat schoenfabriek Defauw de deuren. Die fabrieksterreinen werden later ingenomen voor een verkaveling. De straatnaam in de verkaveling verwijst nog naar de vroegere invulling van het gebied. Recht tegenover Defauw bevond zich trouwens een andere schoenfabriek Dekimpe, waar ook woningen werden opgetrokken.

In de Papestraat werden de vroegere terreinen van Tanghe ingenomen voor sociale woningen. Ook daar verwijst de naam van het Cyriel Tangheplein naar de vroegere schoenfabriek. In juni 2007 betrokken de eerste bewoners de woningen.

In de Camiel Ameyestraat vond in juni 2008 de opening van twee sociale appartementen plaats in de voormalige directeurswoning van de borstelfabriek 'La Brosserie Industrielle'. De Izegemse Bouwmaatschappij kocht ook de andere grond van de borstelfabriek op voor de realisatie van twaalf sociale woningen.

In mei 2009 keurde de Izegemse gemeenteraad een Brownfieldconvenant goed, waardoor ook de site van de verlaten en vervuilde bedrijfsterreinen aan de Zuidkaai gesaneerd zal worden en een woonbestemming kan krijgen. Het betreft hier de eigendommen van Dacar en Talo, de villa Ameye-Vanacker en een perceel van de vennootschap 'Verbindingsspoor der Vaartkaai'.

In de Krekelmotestraat tenslotte kregen de terreinen van het meubelbedrijf Aurora, dat in 2003 na 51 jaar de deuren sloot en waardoor 105 mensen hun werk verloren, ook een andere bestemming en werden in 2009 na grote verbouwingen het winkelcentrum Frunpark.

Ook in Emelgem werden tal van bedrijven omgevormd tot woonzones. Denken we maar aan de fabriek Sintobin aan de Dam, houthandel Decoopman en arduinbedrijf Romolo in de Baronstraat.

Warenhuizen komen en gaan

Vanaf 1960 kwamen er ook in Izegem tal van warenhuizen en dit was niet altijd naar de zin van de lokale winkeliers. Al in 1955 was er sprake van een eerste warenhuis. De Beral in de Roeselaarsestraat 160 werd geopend op 20 juli 1955. De naam van het warenhuis verwees naar de voornamen van de stichters, Bernard Dekeyzer en zijn echtgenote Alice Sanders. Oorspronkelijk was het pand een borstelfabriek. Tegen de komst van dit eerste warenhuis was er fel protest. De Izegemse afdeling van het Nationaal Christelijk Middenstandsverbond (nu UNIZO) hield er zelfs een aparte bestuursvergadering en een algemene vergadering over. Vooral het feit dat de stichters van het warenhuis niet eerst gestart waren als winkelier was een doorn in het oog. Maar een generatie later was de situatie helemaal omgekeerd en werd Sosthenes Dekeyzer bestuurslid van het NCMV en later zelfs lid van het Dagelijks Bestuur. De laatste verkoopdag vond plaats op 21 maart 1998. Sindsdien is de voormalige Beral ingenomen door een dansschool, een restaurant, enkele appartementen en lofts, woningen en een kenniscentrum.

Tegen de komst van de Miblo, verwijzend naar Michel Blomme, was er geen actie. Michel Blomme was immers eerst met een gewone winkel gestart. De Miblo-supermarkt opende in 1962 in de Marktstraat en sloot de deuren in 2008. In de plaats kwam een GB-Express, maar die hield het niet lang vol.

Op 15 november 1973 opende in de Kortrijksestraat de Inter Discount Izegem de deuren. Ongeveer twee jaar later, op 4 september 1975, werd daartegenover het warenhuis Delhaize geopend.

De opening van dat laatste warenhuis werd door het NCMV ook argwanend bekeken en toen in 1995 bekend raakte dat er een vestiging van de Colruyt in de Nederweg zou komen op de grond van voormalige houtdraaierij Casier, startte het NCMV een protestactie op. De organisatie bezorgde aan alle winkeliers een model van klachtenbrief die dan aan het college van burgemeester en schepenen bezorgd zou worden. In de brief stond: *Met dit schrijven willen wij onze bezorgdheid uitdrukken over de mogelijke komst van de Colruyt-groep naar Izegem. De komst van deze grootdistributeur zal de bestaanszekerheid hypothekeren van heel wat Izegemse middenstanders en winkeliers. In Izegem is er reeds een "oververzadiging" van supermarkten. Wij sommen op: Delhaize, Aldi, Unic, Profi, Spar. Daarnaast hebben wij ook een royaal aanbod van "eigen Izegemse bedrijven". Wij sommen op: Beral, Zandberg, Miblo, Groenmarkt.* Het protest haalde echter niets uit en op 26 januari 1999 vond de opening van de Izegemse Colruyt plaats.

Een aantal van de opgesomde warenhuizen in de klachtenbrief sloot ondertussen. Zo gingen de deuren van de Unic op de Grote Markt in de week van 16 maart 1998 dicht door een faillissement. In 2003 sloot de Profi in de Bellevuestraat en op 23 juli 2004 legde de Zandberg de boeken neer. De Zandberg kondigde eind 1997 nog aan te willen uitbreiden om de komst van de Colruyt voor te zijn. In de Nederweg, later in de Slabbaardstraat-Noord, was er ook een tijd een Discount 2000.

Enkele warenhuizen wijzigden van locatie. Zo werd eind 1996 bekendgemaakt dat Aldi de drukke Roeselaarsestraat zou verlaten en naar de Krekelmotestraat zou verhuizen. De Lidl bouwde er in 2010 een vestiging ter vervanging van de oorspronkelijke vestiging in de Kortrijksestraat.

Het meest ingrijpende project uit de periode 1960-2010 is echter de komst van het winkelcentrum Frunpark in de Krekelmotestraat. Op 26 september 2008 vond de eerste steenlegging plaats. Van de oude leegstaande meubelfabriek Aurora bleven na de verbouwing uiteindelijk hooguit wat buitenmuren staan en kwam er parkeerruimte voor 550 wagens met daar rond ruimte voor 21 winkels, waaronder het warenhuis Carrefour. De eigenaar van de gebouwen, Immaura nv, verhuurde voor meer dan tachtig jaar haar gebouwen aan Aurora en nam projectontwikkelaar De Vlier onder de arm om de oude fabriekspanden nieuw leven in te blazen, nadat de meubelfabrikant er onder de druk van de buitenlandse concurrentie de productie tot een minimum beperkte. In *Het Nieuwsblad* van 3 september 2009 verklaarde Peter De Roo van De Vlier: *De woordspeling "Frun" doet denken aan "fun", de prettige en aangename kant van winkelen, maar ook aan "run", het snel en doelgericht boodschappen doen*. Maar de lokale handelaars zagen weinig 'fun' in de komst van het winkelcomplex. Vooral de handelaars uit het centrum van Izegem zagen de komst met lede ogen aan: ze vreesden een achteruitgang, onder andere doordat het winkelende publiek over zoveel parkeerplaats in het nieuwe handelscentrum kon beschikken. Daartegenover stond de herinrichting van de Grote Markt, waarbij heel wat handelaars precies de beperking van het aantal parkeerplaatsen als een bedreiging zagen. Buurtbewoners zagen de komst van het Frunpark dan weer niet zitten omwille van de toename van het autoverkeer in de buurt van de Krekelmotestraat.

De voormalige meubelfabriek Aurora in de Krekelmotestraat werd tot een winkelcomplex omgebouwd. Op 24 juli 2009 zwaaide de eerste winkel de deuren open.

Het spanningsveld tussen de lokale handelaars en de warenhuizen en het Frunpark bleef. Met de invoering van een handelspandenfonds trachtte het Izegemse stadsbestuur meer winkels in het Izegemse centrum te krijgen. Uiteindelijk werd het handelspandenfonds afgeschaft en bleek dat er na deze inspanningen een status-quo was op het vlak van het aantal winkels. In 2010 kwam de situatie van de leegstaande handelspanden opnieuw een aantal keer ter sprake in

de gemeenteraad. Open VLD toonde tijdens een gemeenteraadszitting een fotoreeks van leegstaande winkels en in augustus stelde de N-VA een actieplan 'Winkel in Izegem' voor om het aantal leegstaande handelspanden aan te pakken. Het Izegemse stadsbestuur startte voorbereidingen om na de heraanleg van de Grote Markt, waarvoor de werken begonnen na de kermisweek in september 2010, het Izegemse handelscentrum te promoten.

Ook in de deelgemeenten Emelgem en Kachtem kwamen er vestigingen van warenhuizen. In 1989 startte in de Sint-Jansstraat, gegroeid uit een kleine kruidenierszaak op een andere locatie, de Spar. Het Kachtemse warenhuis breidde in 2009 nog verder uit. In Emelgem hadden de consumenten minder geluk. In 1980 startte de warenhuisketen Profi in de Baronstraat een vestiging in de oude winkel van Konodi nv. Maar eind 2002 sloot het warenhuis de deuren. Het grootste deel van het personeel kon direct aan de slag in het warenhuis Smatch in Ingelmunster. Intussen werd het pand in de Baronstraat ingenomen door verkoopzaal 't Profijt. Plannen in 1998 om een klein winkelcentrum uit te bouwen in de leegstaande fabriek Pareit in de Ingelmunstersestraat draaiden op niets uit, zeker niet na de brand die er in 1998 uitbrak.

Over handelsbeurzen en exposities

Vanaf 1960 werden geregeld handelsbeurzen en exposities georganiseerd. Vaak hadden ze niet enkel het voorstellen van de Izegemse bedrijven als doelstelling, maar waren ze ook een poging om de achteruitgang van bepaalde sectoren te doen kenteren.

In 1960 werd de eerste echte handelsbeurs georganiseerd naar aanleiding van de tiende editie van de Verkoopactie door de Izegemse Middenstand. Toen werd van 16 tot 24 april een grote tent geplaatst op de Grote Markt. Er namen 57 handelaars deel aan die handelsbeurs, die gekoppeld was aan de traditionele Verkoopactie en een Vakboekententoonstelling in het stadhuis. In 1949 werd al eens een handelsbeurs georganiseerd in de Vrije Vakschool in de Wijngaardstraat, maar de editie 1960 werd als de echte start aanzien van een lange traditie.

In 1962 werd een tweede editie gehouden van de Handelsfoor. Ook die vond plaats op de Grote Markt en werd gelijktijdig met Shoerama georganiseerd. In 1962 bleek echter dat er tweederde minder bezoekers waren dan twee jaar voordien. De organisatie verliep niet zo vlot, doordat er tegenwind was omdat er ook standhouders van buiten Izegem mochten deelnemen. Daarbij kwam dat er heel wat aandacht besteed werd aan Shoerama waardoor de eigenlijke Handelsfoor wat op de achtergrond bleef. Het duurde een decennium vooraleer de volgende handelsbeurs georganiseerd werd, maar dan onder een andere vorm.

De volgende beurzen werden georganiseerd onder de vlag Handels- en Tienerfair. Bedoeling was om de bezoeker veel actiever te betrekken, onder meer door mododefilés, prijskampen… De eerste Handels- en Tienerfair vond plaats van 1 tot 4 mei 1970. Twee grote tenten gaven onderdak aan de zestig deelnemers en hun negentig stands. Het werd een succes: ruim tienduizend bezoekers zakten af naar de Grote Markt. Het volgende jaar werd er opnieuw zo'n fair georganiseerd met een honderdtal stands van zestig deelnemers. De kaap van de elfduizend bezoekers werd overschreden. Vanaf dan werd de Handels- en Tienerfair maar om de twee jaar meer georganiseerd, in 1973 nog op de Grote Markt, in 1975 voor de eerste keer in zaal ISO omdat de tenten te duur waren. In 1977 vond de activiteit plaats in de Stedelijke Sporthalle, met 53 handelaars en 100 stands en ongeveer 7000 bezoekers.

Enkele weken voor de Handelsfoor van 1978 werd de zesde uitgave afgeblazen en ook in 1979 werd de foor niet georganiseerd. De editie 1980 kon niet echt een succes genoemd worden: slechts 52 deelnemers met 67 stands en uiteindelijk maar 4708 betalende bezoekers. In 1981 vond de Handelsfoor weer op de Grote Markt plaats. Met 3577 betalende bezoekers was het alweer een minder groot succes. De Handelsfoor van het NCMV stierf een stille dood toen net voor de editie 1982 bleek dat er in maart nog maar 39 van de 68 stands verhuurd waren en de foor dus afgelast werd. Izegem werd geconfronteerd met de harde concurrentie van de succesvolle Roeselaarse Jaarbeurs.

Opening van de Handelsfoor in 1978.

Gelijktijdig met de Handelsfoor in 1962 vond ook de eerste Shoerama plaats in het stadhuis. Shoerama bundelde drie initiatieven die de aandacht moesten vestigen op Izegem als nationaal centrum van de schoennijverheid. Een tentoonstelling gaf een overzicht van de periode 1920 tot 1940, het Vrij Technisch Instituut stelde er zijn activiteiten voor met een mooie stand en bezoekers konden de schoenen bewonderen die bekroond werden in de vakwedstrijd voor herstellers. De wedstrijd De Gouden Schoen werd georganiseerd door het Nationaal Verbond voor Ambacht en Handel in Lederartikelen. Er vonden nadien nog een aantal edities van Shoerama plaats, zowel in het stadhuis als in de gebouwen van het Vrij Technisch Instituut in de Italianenlaan. De doelstelling van Shoerama werd in de krantenkop van een artikel in *De Weekbode* van 12 april 1968 verwoord: *Verdienstelijke poging om schoennijverheid nieuw leven in te blazen*. Dat het initiatief gestaakt werd, had alles te maken met de teloorgang van de Izegemse schoennijverheid.

Ook in Emelgem vond er een hele reeks handelsbeurzen plaats, onder de naam Zomersalon. Het initiatief kwam van elf Emelgemse handelaars die zich groepeerden onder de vereniging Groep 11. De elf oorspronkelijke handelszaken waren het zakenkantoor Deceuninck-Casier uit de Mariastraat, Electrozaak José Deboosere-Haerens, drukkerij Hochepied, bloemsierkunst Guido Daeninck, meubelzaak en begrafenisondernemer Lieven Dedeyne uit de Prinsessestraat, fietsenhandelaar Georges Vanbelleghem, verwarmingstoestellen Gerard Terryn, juwelier en uurwerkmaker Boetiek Christian, Brazilia Koffie van Luc Vankeirsbilck, garage Marc Decaigny en feestzaal Mandeldaele. In de loop van de jaren wijzigde de samenstelling van de leden sterk. Bedoeling van Groep 11 was om door een passende publiciteit en nevenactiviteiten de aandacht op het Emelgemse handelscentrum te vestigen en de bekendheid van de leden te bevorderen.

Het eerste Zomersalon in Emelgem werd georganiseerd van 23 tot 26 juni 1972 en vond plaats in zaal Mandeldaele. In 1973 was er niet alleen een Zomersalon, maar ook een Verkoopactie die bijna een maand duurde. Het Zomersalon van 1974 werd gehouden in zaal Mandeldaele en een aansluitende tent van 300 m^2. Er kwamen vierduizend bezoekers op af. De eerste jaren konden enkel de leden van Groep 11 deelnemen. Vanaf 1977 veranderde dit en in 1978 wou men al een grotere ruimte voor de activiteit. Er werd een reuzentent van 1000 m^2 gehuurd die zou geplaatst worden op de Mandelmeersen.

Het Zomersalon in 1980, georganiseerd in de Haaipanderstraat bij Depoorter.
Op de foto Gilberte Delaere van de Emelgemse elektrozaak Pernelec en Johan Callens die later ook werknemer werd bij Pernelec.

Het stadsbestuur had beloofd dat het terrein door de stadsdiensten klaargemaakt zou worden, maar toen de tentenfirma aankwam, was er niets gedaan. De aanvoer van grind bracht geen soelaas en uiteindelijk konden slechts vijftien deelnemers een stand plaatsen in een kleinere tent op het Emelgemse Plein. Ook het weer viel dat jaar tegen, waardoor de tent dreigde in te storten. Voor de editie 1979 trok men voor de eerste keer naar de Haaipanderstraat. Plaatsgebrek was de oorzaak dat de traditionele locatie niet meer bruikbaar was. Dat jaar waren er 18 exposanten met 33 stands. Ook alle volgende edities vonden plaats in de Hallen Depoorter. Of er in 1982 een elfde editie zou georganiseerd worden, bleef lang onzeker. Uiteindelijk waren er dertien exposanten tijdens het Zomersalon van 26 en 27 juni 1982, het laatste in de reeks. Het succes bleef achterwege en de huur van de locatie viel te duur uit. De laatste Emelgemse Verkoopactie vond plaats in 1979. Groep 11 hield op te bestaan.

Sinds 1969 worden de Batjes in de centrumstraten van Izegem georganiseerd.

Ook de Batjes, voor de eerste keer georganiseerd in 1969, bleven een vaste waarde in Izegem. Er waren toen al jaren plannen om een dergelijke activiteit te organiseren. Dat Roeselare al een lange traditie had (daar werden de Batjes al in 1932 op de sporen gezet) en het feit dat Izegem geen compact handelscentrum had, zorgde voor aarzeling. Maar de eerste editie van de Izegemse Batjes kende een zodanig succes dat het Izegemse verkoopweekend in juni jaar na jaar werd georganiseerd.

Van Stedelijke Elektriciteitscentrale tot autonoom gemeentebedrijf Etiz

Toen op 16 december 1961 het nieuwe gebouwencomplex in gebruik genomen werd, was de Stedelijke Elektriciteitscentrale al zestig jaar actief in Izegem. En om een kort beeld te schetsen van de beginsituatie: aanvankelijk waren er twee personeelsleden en in januari 1902 waren er slechts vijftien huizen aangesloten op het elektriciteitsnet.

Sinds 1960 werd de Stedelijke Elektriciteitscentrale geconfronteerd met een hele reeks uitdagingen. In 1964 besloot de gemeenteraad te participeren in de Intercommunale Vereniging 'Beheerscomité van de Openbare Sector bij de Elektriciteit', tot 1965 in Interpublic en daarna in Inter-Regies. Daardoor werd het Stedelijk Elektriciteitsbedrijf betrokken bij de bespreking die het nationaal controlecomité voerde. Op 1 januari 1965 nam het bedrijf bij de fusie van Emelgem met Izegem ook de openbare verlichting van Emelgem over. In 1960 had de Stedelijke Elektriciteitscentrale ook al de openbare verlichting in Izegem overgenomen.

Op 10 januari 1972 kwam er naast de Stedelijke Elektriciteitscentrale een Stedelijke Regie voor FM- en TV-distributie. Toen veranderde de naam van de Stedelijke Elektriciteitscentrale in Etiz, een letterwoord voor 'Elektriciteit en Televisie Izegem'. Op de Etiz-schoorsteen in de Prins Albertlaan verschenen enkele jaren later antennes en een cabine voor de omvorming. In 1978 besloot de gemeenteraad om de zelfstandigheid van Etiz te behouden en niet aan te sluiten bij Gaselwest of de VEM. Toen werd ook beslist om het elektriciteitsnet van Kachtem aan te kopen. Met de tv-distributie liep het echter niet zo goed af. Krantenkoppen liegen er niet om. *Hoe is tv-distributie nog te redden?* (*Het Wekelijks Nieuws*, 7 juni 1985) en *De melkkoe en het verdronken kalf* (*De Weekbode*, 13 december 1985) lieten vermoeden dat het einde nabij was. Op 29 september 1986 besliste de gemeenteraad om de verdeling van de tv- en FM-signalen over te laten aan Gaselwest.

Op 5 september 1972 werd een antenne geplaatst op de schoorsteen van de electriciteitscentrale.

Op 26 juni 2001 kwam er na prins Albert in 1901 en koning Leopold III in 1937 opnieuw hoog bezoek naar Etiz. Naar aanleiding van het honderdjarige bestaan van Etiz kwamen koning Albert II en koningin Paola naar Izegem en meer specifiek naar de elektriciteitscentrale. Op donderdag 7 juli vond het eigenlijke eeuwfeest plaats.

Vanaf 2001 kwam Etiz in een stroomversnelling van veranderingen terecht. De liberalisering van de energiemarkt, opgelegd door de Europese Unie, zorgde ervoor dat het elektriciteitsbedrijf niet langer én netbeheerder én verkoper van elektriciteit kon zijn. Het Izegemse stadsbestuur en Etiz opteerden ervoor om de commerciële bedrijvigheid van Etiz af te stoten, waardoor Etiz nog enkel als netbeheerder fungeerde. Etiz werd vanaf 1 januari 2003 een autonoom gemeentebedrijf en op 1 januari 2005 werd gestart met een nauwe samenwerking met Infrax (dat intussen ook het rioleringsnetwerk van de stad Izegem overnam). Deze samenwerking zorgde eind december 2009 voor ongerustheid. In *Het Nieuwsblad* van 23 december 2009 verscheen een artikel met als titel *Studie naar toekomst Etiz zorgt voor ongerustheid*. Volgens het artikel was de oppositie er niet gerust in

dat het stadsbestuur een studie bestelde over de toekomst van Etiz. De oppositie vroeg zo snel mogelijk duidelijkheid voor het personeel en het elektriciteitsbedrijf.

Op vrijdag 11 juni 2010 vond de opening van de vernieuwde en energiezuinige Etiz-kantoorgebouwen in de Prins Albertlaan plaats. De renovatie was na de tientallen jaren gebruik broodnodig.

	Aantal personeelsleden
1970	28
1990	34
2010	22

De bewogen geschiedenis van de schoen- en borstelindustrie

Izegem, stad van borstels en schoenen. Maar anno 2010 is Izegem niet meer dé stad van borstels en schoenen.

Schoenfabrieken sluiten en gaan failliet

Het hoogtepunt in de schoennijverheid werd bereikt net na de Tweede Wereldoorlog. In 1947 waren er in Izegem en Emelgem 79 schoenfabrieken met 3165 werknemers. In 1951 was het aantal bedrijven gedaald tot 73, maar gestegen qua tewerkstelling, want er waren 5100 arbeidsplaatsen in de sector. In 1960 was het aantal bedrijven al gedaald tot 62 en waren er in Izegem en Emelgem nog 4525 mensen tewerkgesteld in de schoenindustrie.

De oorzaken van de teloorgang van de schoenindustrie waren velerlei: de import, de export en de bedrijfsorganisatie. De voornaamste factoren hierbij waren de afnemende bescherming van de eigen markt, de zwakke commerciële organisatie, de hoge prijzen voor kwaliteitsschoenen, een ontoereikende productiespecialisatie en de veelal kleine bedrijven met een familiaal karakter. Zowel de vakbonden, de werkgevers als de overheid speelden een rol in de teloorgang.

Nochtans werden pogingen ondernomen om het tij te keren. Zo werd in 1968 Shoerama georganiseerd. In *De Weekbode* van 12 april 1968 werd het opzet van de expo verwoord: *Shoerama '68 – het eerste Schoeiselsalon in ons land – dat in het Vrij Technisch Instituut te Izegem van zaterdag 6 april tot en met dinsdag 9 april werd gehouden, was een zeer verdienstelijke poging om de kwijnende schoennijverheid nieuw leven in te blazen.* Shoerama kon rekenen op heel wat belangstelling en zelfs de secretaris van de Russische ambassade en een vertegenwoordiger van de Zuid-Afrikaanse ambassade brachten er een bezoek aan. Maar de woorden van burgemeester André Bourgeois tijdens zijn welkomstwoord zetten duidelijk de toon: in het gebrek aan specialisatie zag hij een nog meer alarmerend sein dat in de onmiddellijke toekomst de ondergang van meerdere bedrijven zal meebrengen.

Dat de faillissementen en sluitingen elkaar in een razendsnel tempo opvolgden, blijkt uit een artikel in *Het Wekelijks Nieuws* (14 juli 1978):

Even het rijtje langs van de trieste historiek van 25 jaar sluitingen of falingen van Izegemse schoenbedrijven. In 1953 gingen de poorten dicht van firma Strynckx: 83 personeelsleden stonden op straat. In 1958 was het de beurt aan de firma Tillie (12 werknemers) en in 1960 het bedrijf Dejan (10 werknemers). Dit zijn de eerste voorboden van de droeve tijd die zal volgen. In 1961 zijn er reeds twee bedrijven die over de kop gaan: Ameye NV (35 werknemers) en één van de grootste, die al gesloten werd: het bedrijf Dekimpe met als gevolg 304 arbeiders op straat. In 1962 liep het aantal sluitingen reeds op tot vier: Strobbe-Decru (24 arb.), Mestiaen (3 arb.), Pareit Et. (24 arb.) en Bral-Donego (54 arb.). In 1963 zijn er gelukkig geen te noteren. Na tien jaar staan we reeds met 9 gesloten bedrijven op onze lei en een verlies van 549 arbeidsplaatsen. Die trend was niet meer te remmen, want in het volgende decennium werden nog meer poorten definitief dichtgedaan. In 1964 gaan opnieuw twee

Op 6 april 1968 gingen de deuren van Shoerama 68 in de gebouwen van de VTI open voor het publiek.

bedrijven failliet: bedrijf Spruytte (91 arb.) en Decru (14 arb.). In 1965 wordt het aantal falingen verdubbeld: er zijn er vier. In januari 1965 is het de beurt aan Werbrouck (175 arb.) en een week later firma Anker BD (18 arb.). In april komen er nog twee aan de beurt: op 1 april Union NV (132 werknemers) en één van de grootste, Deblauwe (26 pl.). Het jaar 1966 gaat voorbij zonder dat een schoenbedrijf de deuren dicht laat, het wordt even herademen. Begin 1967 gaat echter het bedrijf Eperon d'Or op slot (71 personeelsleden). In 1968 is het de beurt aan het Kachtemse bedrijf Capelle (11 plaatsen). Het jaar 1969 is echter het ongeluksjaar: zes van de 9 gesloten bedrijven zijn schoenfirma's. In februari '69 wordt de grendel dichtgetrokken bij Micheline (8 pl.) en bij De Paepe (53 pl.). In april '69 is het firma Raesi (24 pl.), in mei Decoene (69 pl.) en in juni Carvella (39 pl.). De sluiting van het bedrijf Clement (56 pl.) rondt het ongeluksjaar af. Tanghe NV is het enige schoenbedrijf dat in 1971 verloren gaat (280 pl.). In 1972 gaat nog een serieus bedrijf dezelfde weg op: NV Dekimpe met 230 personeelsleden. En einde 1973 wordt het tweede decennium besloten met de faling van Botticelli (35 pl.). In totaal gaan in deze tien jaar 17 Izegemse schoenbedrijven dicht en gaan 1.332 arbeidsplaatsen verloren. In de laatste vijf jaar gaan nog een reeks schoenbedrijven op slot: Vanbeylen NV (56 pl.), Alfa Shoe (18 pl.) en Verbeke PVBA (39 pl.) in 1974. In 1975 wordt het weer even verademen, maar in 1976 zijn er opnieuw twee schoenbedrijven die het niet meer kunnen bolwerken: Declercq J. (11 pl.) en Vandeputte (180 pl.). In 1977 gaat eerst een talonbedrijf dicht (7 pl.) en daarna Bettina (21 pl.). Dit jaar wordt de trieste lijst afgerond met de sluiting van de firma Vandewaetere (11 pl.) en firma Wybo (70 pl.).

In 1979 kreeg de Izegemse schoennijverheid opnieuw een klap. Het lederonderzoekcentrum CRC (Centre de Recherche de Cuir), aanvankelijk ondergebracht in de Vrije Vakschool in de Wijngaardstraat en later in de Slagmeersenstraat, verliet Izegem. Het centrum verrichtte wetenschappelijk onderzoek voor de schoennijverheid en de leerlooierijen. Door de verminderde subsidie en het verdwijnen van de schoenfabrieken was het centrum niet meer leefbaar. Ook in de jaren 1980 lieten onheilspellende krantenkoppen er geen twijfel over bestaan dat de Izegemse schoennijverheid rake klappen kreeg: *Defauw maakt geen schoenen meer* (*Het Wekelijks Nieuws*, 17 juli 1987). Het ging niet om een faillissement, maar de sluiting van de schoenproductie zorgde ervoor dat 98 arbeiders en 5 bedienden hun werk verloren. De zelfstandige dochterondernemingen zoals Socovar (een import- en exportmaatschappij) en de winkelzaak Shoe-disco waren toen niet betrokken in de sluiting.

In 1996 opnieuw slecht nieuws uit de sector. *Driegelinck ontslaat alle werknemers* (*Het Nieuwsblad*, 8 juni 1996), waardoor 104 werknemers werkloos werden. De productielijn Efaso van de Emelgemse schoenfabriek werd stopgezet nadat bleek dat het bedrijf in 1995 meer dan 15.000 dagen tijdelijke werkloosheid en slechts 6100 dagen bezoldigde dagen telde. In 1991 en 1992 was er al een reeks ontslagen geweest. Na acties ging de vereffenaar in op de eisen van de vakbonden en er werd uiteindelijk een overnemer (Mapeko nv) gevonden voor de productielijn.

De firma Defauw in 1968. Elf jaar later verloren ruim 100 werknemers hun job toen de productie er stopgezet werd.

Er waren toen nog twee Izegemse schoenbedrijven. Mareno, met drie productie-eenheden, telde in totaal 41 arbeidsplaatsen, de dag van vandaag nog een twintigtal. In Emelgem was er toen ook nog het bedrijf Depauw dat volgens *Het Nieuwsblad* twaalf werknemers had en 'met de productie van kleinere series probeerde te overleven'. Mapeko nv werd op 18 april 2000 door de Kortrijkse rechtbank van koophandel failliet verklaard waardoor de 28 werknemers op straat kwamen te staan. Momenteel is enkel nog Mareno in de Ambachtenstraat actief als schoenfabriek en dus het enige restant van een glorierijke Izegemse schoenproductiegeschiedenis. Uit een artikel in *De Standaard* van 29 oktober 2010 blijkt dat de fabriek drie merken op de markt brengt: Ronny, Mareno en Belgian Shoes. Deze Belgian Shoes zijn zeer in trek bij de high society en bijna exclusief te koop in een winkel in New York.

Ook de borstelnijverheid kreeg klappen

In de periode 1960-2010 werd niet alleen de schoennijverheid gekenmerkt door sluitingen en faillissementen, ook de borstelnijverheid kreeg rake klappen.

Izegem kon zeker de bakermat van de borstelmakers genoemd worden. Al in 1846 waren er in Izegem twintig ondernemingen die ongeveer 160 mensen tewerkstelden. De borstelnijverheid kende een explosieve expansie rond de eeuwwisseling. Waren er in 1900 al 959 borstelmakers en -houtmakers, in 1910 telde men in Izegem al 2027 mensen die in deze nijverheidstak tewerkgesteld waren. Het hoogtepunt werd bereikt in 1930, waarna het steil bergaf ging. De hoofdoorzaak van de achteruitgang was de vrij eenzijdige oriëntering van de uitvoer van Izegemse borstels naar Groot-

Brittannië, gecombineerd met een forse devaluatie van de Belgische munt in 1926, enkele maatregelen die in Groot-Brittannië genomen werden en de mechanisatie.

	Evolutie aantal borstelfabrieken
1947	56
1951	37
1981	15
1996	14
2010	9

Dat het aantal borstelfabrieken in de periode 1951-1981 meer dan halveerde, ontging ook de lokale pers niet. Op 28 november 1980 verscheen in *Het Wekelijks Nieuws* het artikel *Een zwarte toekomst voor de borstelnijverheid*. Daarin schetste Edmond Sintobin, een van de vennoten van het bedrijf Essef, dit toekomstbeeld: *Voor wat de toekomst betreft is het zeker zo dat Izegem het centrum blijft van de Belgische borstelnijverheid.* Hoewel het aantal borstelfabrieken na 1980 bleef dalen, is anno 2010 Izegem inderdaad nog altijd een productiecentrum gebleven. In oktober 2010 waren er nog negen Izegemse borstelfabrieken: PDC Brush (Lodewijk De Raetlaan en Prins Albertlaan), Decof (Noordkaai), Colpaert (Prins Albertlaan), Viaene (Ambachtenstraat), Bo-Brush (Lodewijk De Raetlaan), Ameye (Kouterweg), Hochepied (Kouterweg), LGI (Vlasgaardstraat en Zwingelaarstraat) en Dux (Lindestraat).

Meubelnijverheid nam een tijd de hoofdrol over

Terwijl het aantal bedrijven in de schoen- en borstelnijverheid daalde, kende de hout- en meubelsector in Izegem een bloeiperiode. Zo stelde een journalist in *De Weekbode* van 28 november 1969: *Waar schoen-, borstel- en textielnijverheid hun veren laten vallen is een sterke opkomst van voedings- en meubelnijverheid waar te nemen.* Een tiental jaar later werd deze stelling bewezen in de *Atlas Economique de la Belgique* die op basis van cijfers van 1978 werd opgesteld. In het lijstje van de topsteden voor de hout- en meubelsector stond Izegem op de eerste plaats, gevolgd door Mechelen en Opglabbeek. In 1955 nam de provincie West-Vlaanderen 21,1 procent van de hout- en meubelproductie voor haar rekening en in 1978 was West-Vlaanderen koploper met 28,6 procent. Voor de werknemers uit de schoen- en borstelnijverheid was het succes van de meubelnijverheid alvast een goede zaak: ze konden na de sluitingen en faillissementen van de schoen- en borstelfabrieken in de meubelsector en ook bij het sterk groeiende bedrijf Vandemoortele aan de slag.

De Izegemse meubelnijverheid was voor de Eerste Wereldoorlog onbelangrijk, maar ontstond in het interbellum. Na de Tweede Wereldoorlog werden vooral seriemeubelen geproduceerd en na een eerste stagnatie werd overgeschakeld naar stijlmeubelen die voor de export bestemd waren. Als gevolg van deze overgang naar stijlmeubelen van goede kwaliteit konden de Izegemse bedrijven vrij goed stand houden tijdens de crisis. In de houtsector ging het vooral om houtzagerijen, -draaierijen, ladderfabricatie en timmer- en schrijnwerkerijen.

Naar aanleiding van de viering van '900 jaar Izegem' werd een nijverheidsexpo georganiseerd. Ook enkele Izegemse meubelbedrijven zetten hun beste beentje voor en exposeerden in de sporthal. In *Het Wekelijks Nieuws* (7 november 1980) werden de deelnemers opgesomd: *Meer dan de helft van de 28 Izegemse meubelbedrijven werden na 1950 opgericht en stellen 1.296 personen tewerk. Op de expo zien wij Pareit, De Bosmolens, Lefevere, C. en B., Vanfleteren, Durlet, Havenfurn, Aurora, Vander Haeghen, Tandt, Clarysse.* Het grote Izegemse meubelbedrijf Rousseau ontbrak in dit overzicht, omdat het bedrijf al begin de jaren 1970 failliet ging. In 1993 werd een ODE aan het HOUT georganiseerd in de bedrijfsgebouwen van Metro in Emelgem. Izegem was immers niet meer de stad van borstels en schoenen: de houtsector was één van de belangrijkste branches geworden.

In 1980 werd De Nijverheidsexpo georganiseerd.

Maar ook de houtsector kreeg het hard te verduren. Enkele jaren voor de grote expo werd het meubelbedrijf Van der Haegen nv failliet verklaard, waardoor een vijftigtal mensen werkloos werd. Volgens *Het Nieuwsblad* van 5 juli 1989 was de reden duidelijk: *Volgens het ACV in Roeselare kreeg het bedrijf aan de Rodepoortstraat in Izegem tot op het einde veel opdrachten toegeschoven. Het faillissement lijkt daarmee een kontrast te vormen, maar het heeft volgens de vakbond te maken met het feit dat niet geïnvesteerd werd in de toekomst.* In de jaren 1990 stopten onder andere kunstmeubelfabriek Clarysse en Vanfleteren. In 1998 verloren 27 mensen hun job bij meubelfabriek Aurora. Dat bedrijf moest in de loop van de jaren een aantal keer herstructureringen doorvoeren. In de jaren 1960 en 1970 waren er meer dan 400 arbeiders tewerkgesteld. In de jaren 1980 kreeg de fabriek zijn eerste klappen te verwerken. Het bedrijf bleef echter tot het einde kwaliteit leveren. Zo won meubelfabrikant Aurora in 2000 twee prijzen op het Internationaal Meubelevenement in Brussel. Maar in 2002 sloot het bedrijf en kwamen 105 mensen op straat te staan.

Landbouwactiviteit krimpt verder in

De primaire sector in Izegem had het in de periode 1960-2010 niet gemakkelijk. Niet alleen daalde de gebruikte oppervlakte voor de landbouw van 1306,37 ha voor landbouwteelt en 235,62 ha voor tuinbouwteelt in 1977 naar 1301,29 ha totale cultuurgrond in 2003, ook het aantal landbouwers daalde sterk. In 1978 werkten nog 321 mensen permanent in landbouwbedrijven, 95 mensen in aanverwante ondernemingen zoals veevoederbedrijven en 150 mensen in serrebouwbedrijven. In 2003 waren er in totaal nog 241 tewerkgesteld in Izegemse land- en tuinbouwbedrijven.

Ook de landbouwproductie zelf evolueerde sterk in de laatste vijftig jaar. In 1960 waren er nog twaalf vlasbedrijven in Izegem. Rond 2000 viel de vlasactiviteit in Izegem helemaal stil. Ook alle cichoreiasten en tabakskwekerijen verdwenen in

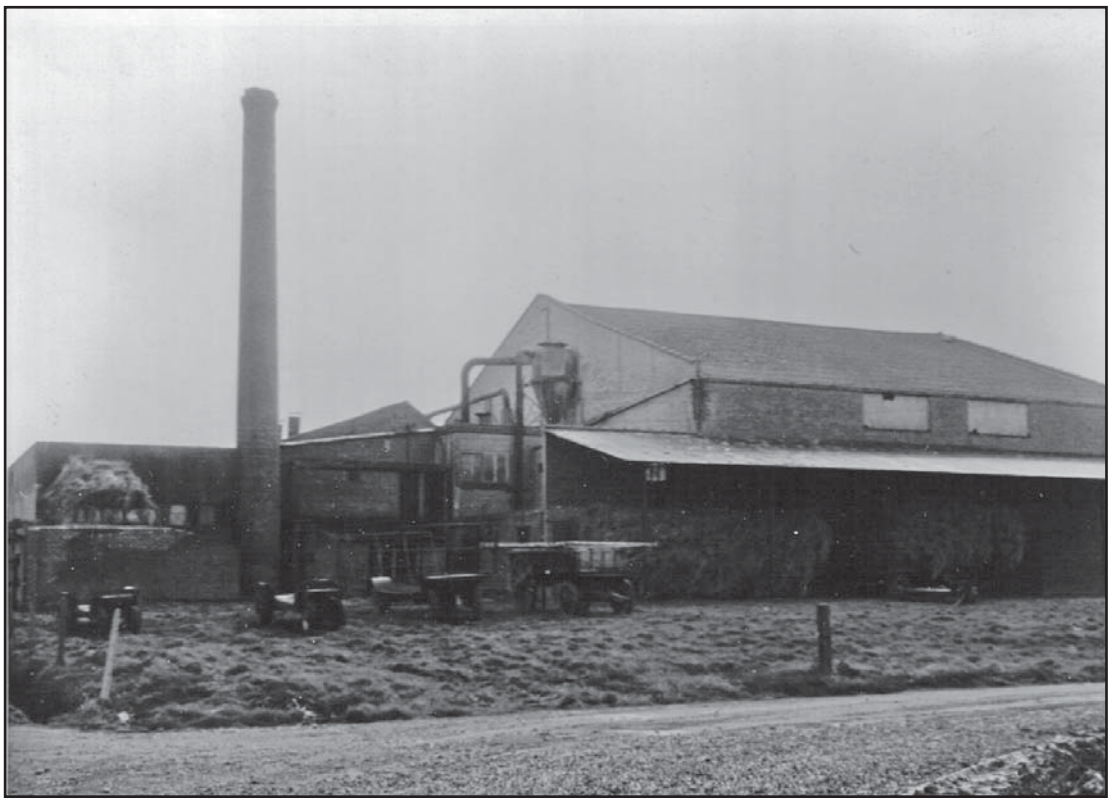

Het vlasbedrijf Dochy op de Mol was in 1973 nog in volle bedrijvigheid.

de loop van de jaren. De voorbije decennia nam het aantal tuinbouwbedrijven in Izegem dan wel weer sterk toe.

In de veeteelt was er een sterke evolutie. Zo steeg het aantal runderen in Izegem van 1391 in 1964 tot 2848 in 2003 en het aantal varkens van 2082 tot 14.322. Maar de meest spectaculaire stijging is te merken in de pluimveehouderij: van 28.135 stuks in 1964 tot 96.738 stuks in 2003. De melkveehouderij daarentegen nam sterk af.

Izegem even sterkste zakenstad van België. Of nog?

In 2000 kwam Izegem als industriestad opnieuw even in de schijnwerpers. Volgens een exclusief onderzoek dat het weekblad Trends liet uitvoeren door het handelsinformatiebureau Dun&Bradstreet was Izegem de sterkste zakenstad van België doordat de bedrijven er mooie winst- en groeicijfers konden voorleggen, beschikten over een ijzersterke financiële gezondheid en stipt betaalden. Kuurne en Bree eindigden op de tweede en derde plaats in het onderzoek. In 2002 was Ardooie de sterkste zakenstad van België en eindigde Izegem op de negende plaats.

Ondanks de teloorgang van de schoenindustrie en de achteruitgang van de borstelnijverheid slaagde de Izegemse ondernemer er in om succesvol op het spoor van nieuwe industrieën te komen en is de diversificatie veel groter geworden. In het algemeen is de exportgerichtheid van de Izegemse bedrijven zeer sterk en zijn de bedrijven vaak met spitstechnologie bezig.

Anno 2007 was in de secundaire sector vooral personeel tewerkgesteld in de vervaardiging van voedingsmiddelen en dranken (814 personeelsleden), vervaardiging van metaalproducten (403 arbeidsplaatsen), vervaardiging van allerhande machines (398), houtindustrie en vervaardiging van artikels in hout… (358) en vervaardiging van producten in kunststof (354).

Op 29 maart 2000 werd de oorkonde van de beste zakengemeente overhandigd aan burgemeester Willy Verledens.

Izegem telt een reeks bedrijven met naam en faam. Vandemoortele evolueerde van oliefabrikant tot Europees producent van oliën en vetten, maar richtte zich sinds 2009 meer op business-to-business. Belangrijke wijzigingen in het bedrijf waren onder andere de oprichting van Alpro in 1980 en een reeks overnames in de jaren 2000 van zowel Franse, Nederlandse als Poolse ondernemingen. Anno 2010 produceert Vandemoortele alleen vetstoffen en voorgebakken bakkerijproducten. De productie van olie werd verkocht aan Cargill en ook Alpro is verkocht. Ook Durlet (in 1966 opgericht als designmeubelfabrikant), drukkerij Strobbe, Verbist, Toplight (nu Lunoo), Winsol (opgericht in 1932), Deforche Construct, Boucherie (wereldleider voor onder andere borstelmachineproductie) en Structuplas (opgericht in 1971 en de laatste jaren vooral actief in de toelevering voor autoconstructeurs) zijn bedrijven die tot ver buiten de Izegemse grenzen gekend zijn. Televic, opgericht in 1946, won in 2005 zelfs de 'Prijs van de Vlaamse Overheid voor meest belovend bedrijf'.

In 2010 slaagde de stad Izegem voor de eerste keer erin om een reeks bedrijven samen te krijgen voor de organisatie van een Open Bedrijvendag. Dáárvoor waren er wel enkele individuele bedrijven die aan de algemene actie Open Bedrijvendag deelnamen. Op zondag 3 oktober zetten tien kleine en grotere ondernemingen hun deuren open: Bergerat Monnoyeur Verhuur, Chocolaterie Parfait, Delaere, Drukatelier, Femat, Handsaeme Machinery, restaurant Royal, The Video Factory, Vanrobaeys Hout & Interieur en Winsol.

VIJFTIG JAAR URBANISATIE

Bart Blomme

Na de Tweede Wereldoorlog volgde een moeilijke herstelperiode. Het zou tot eind de jaren 1950 duren vooraleer men aandacht kon hebben voor het uitbreiden van Izegem. Dit hoofdstuk wordt opgedeeld in vier thema's. Eerst komen de woon- en industrieuitbreidingen aan bod. Door de aangroei van de bevolking was er nood aan nieuwe woonwijken. Een tweede aspect is de uitbreiding van het wegennet: grotere invalswegen, maar ook uitbreiding van kanaal- en spoorwegverkeer. In een derde luik hebben we het over de nieuwe 'overheidsgebouwen'. Er was ook nog een steeds grotere vraag naar infrastructuur voor sport, cultuur, enz. In het laatste deel werpen we een blik op de toekomst.

Nieuwe woonwijken

Izegem

In de gouden jaren na Expo '58 werd in Vlaanderen gebouwd als nooit te voren. Verkavelingen rezen uit de grond en stonden in een mum van tijd volgebouwd. In (groot-)Izegem was dit niet anders. Op 4 maart 1960 besliste de Izegemse gemeenteraad om het waterleidingsnet in de Molstraat uit te breiden. Aannemer weduwe Beernaert was in mei 1959 begonnen met negentien huizen in de Molstraat. Het was toen nog normaal dat men geen garages voorzag. In 1961 werden de plannen opgemaakt om ten westen van de Molstraat de nieuwe wijk, ***de Mol***, aan te leggen: zestien woningen in de Olmenstraat en in een gedeelte van de Berkenstraat. Ze werden vanaf 1964 bewoond. In 1968-1969 waren de Wilgenstraat en de rest van de Olmen- en Berkenstraat aan de beurt. Een verdere uitbreiding werd begin de jaren 1970 gepland aan de oostzijde van de Molstraat. In 1971-1982 mocht de firma Koramic uit Kortrijk dertig woningen bouwen in de Kastanjestraat en een gedeelte van de Esdoornstraat. Deze prefabwoningen bleken echter niet goed afgewerkt, zodat na lange onderhandelingen via het wijkcomité een schadevergoeding bedongen kon worden. In 1978 volgde dan een laatste fase met vijftig huizen in de Esdoorn-, Kerselaar-, Wilgen- en Berkenstraat. Na 1985 kwamen daar nog enkele privéwoningen bij.

Ten zuidoosten van het centrum werd al in de jaren 1950 een aantal straten van de ***Kasteelwijk*** geopend. Op de gemeenteraad van 30 september 1960 werden er opnieuw plannen voorgesteld. Ten zuiden van de Slagmeersenstraat werd vanaf januari 1964 de Henri Dunantstraat aangelegd. Anderhalf jaar later zouden de nieuwe straten Ten Broele-, Schoonvelde-, Rode Poort-, Sint-Rafaëls-, Neerhof-, Arenbergs-, Emiel Neirynck-, Edward Dierick- en Mgr. Bouckaerstraat volgen. De Prinsdomlaan werd tenslotte het sluitstuk en de link tussen Baronielaan en Lendeleedsestraat. Al die straten werden aangelegd op de grond van baron Raphaël Gillès de Pélichy. Deze familie stond in voor de aanleg van de rioleringswerken, de bestrating, borduren, voetpaden, groenaanleg, openbare verlichting, en aansluitingen van de nutsvoorzieningen van twee straten.

De aanleg van de wijk ***Negenhoek*** begon in 1959. De gemeenteraad zette op 1 april 1960 het licht op groen voor de verbreding van de Blekerijstraat en de aanleg van de Roterijstraat. Nog in hetzelfde jaar werd het BPA nr. 3A gewijzigd zodat men garages kon bouwen.

Aanleg van de Edward Dierickstraat.

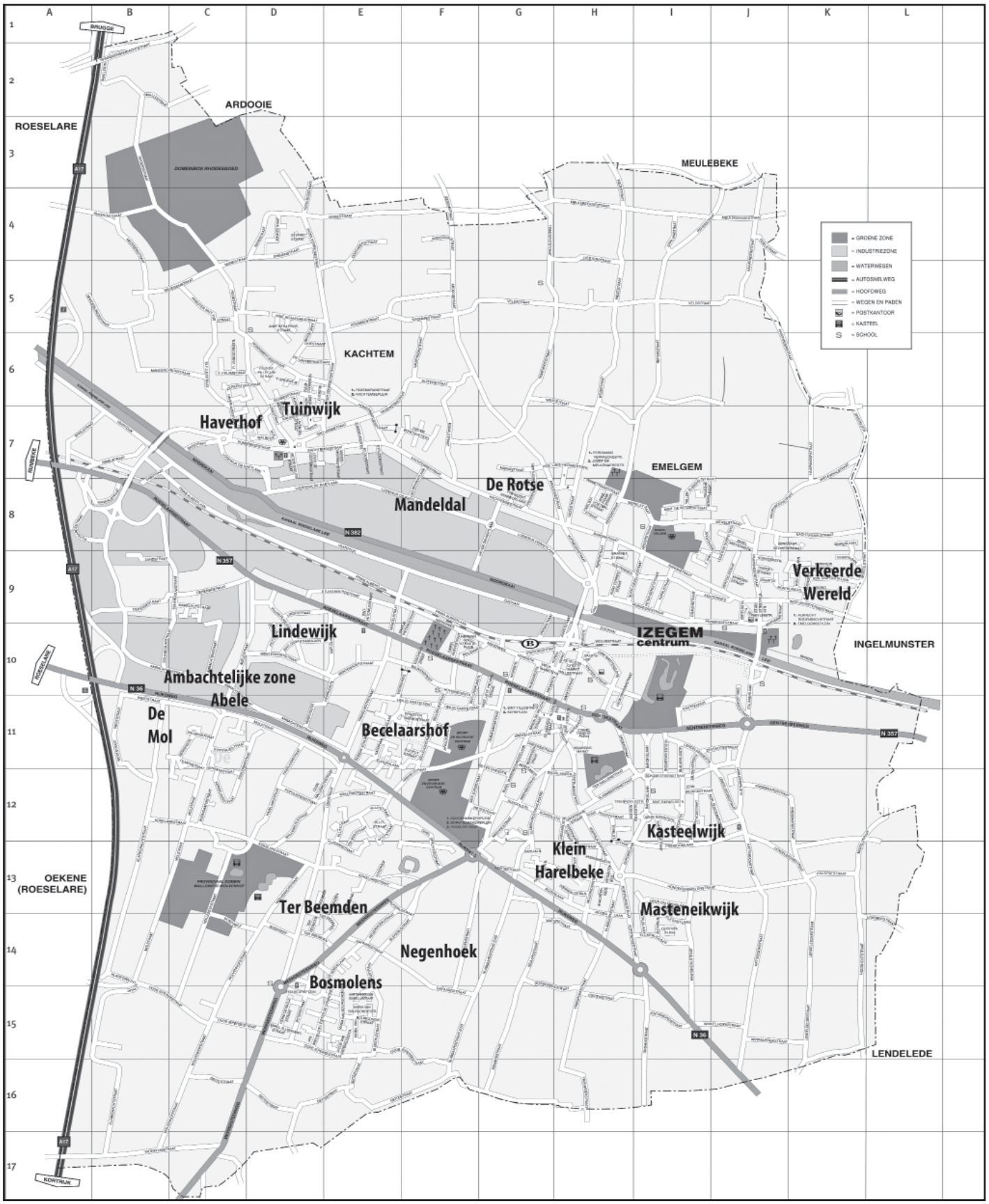
A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
BRUGGE
ROESELARE
ARDOOIE
MEULEBEKE
KACHTEM
Haverhof
Tuinwijk
EMELGEM
De Rotse
Mandeldal
Verkeerde Wereld
IZEGEM centrum
INGELMUNSTER
Lindewijk
Ambachtelijke zone Abele
De Mol
Becelaarshof
Kasteelwijk
Klein Harelbeke
OEKENE (ROESELARE)
Ter Beemden
Masteneikwijk
Negenhoek
Bosmolens
LENDELEDE
KORTRIJK
A17
N 382
N 357
N 36
= GROENE ZONE
= INDUSTRIEZONE
= WATERWEGEN
= AUTOSNELWEG
= HOOFDWEG
= WEGEN EN PADEN
= POSTKANTOOR
= KASTEEL
S = SCHOOL

Tenslotte werd eveneens in 1960 grond te koop aangeboden ten westen van het Paterskloosters. Op een oppervlakte van 6 ha 21 a 4 ca zou de ***Lindewijk*** verrijzen. De grond moest worden aangekocht met de belofte tot bouwen. In de gemeenteraad van 15 juli werd het BPA nr. 5 Izegem-West gewijzigd zodat busuitbater Deberdt er zijn garage kon bouwen. Op 20 juli 1961 werden er achtendertig gezinswoningen openbaar aanbesteed. Twee jaar later waren er ook hier heel wat problemen: geen bestrating, geen riolering, geen waterleiding. De riolering kwam er bv. maar in het begin van 1964. Toen woonden er al heel wat gezinnen op de wijk. Halfweg dat jaar kwam de bestrating er van de Lindestraat en de Kapucijnenlaan, maar uiteindelijk zouden alle problemen pas van de baan zijn met de zomer van 1965. De Sint-Sebastiaanslaan en de Vuurkruiserslaan werden in de periode 1966-1967 aangelegd. Er kwam in 1968 ook een verbindingsweg met de Molstraat en de Vuurkruiserslaan. Middenin de vierhoek gevormd door de Kapucijnen-, Sint-Sebastiaans-, Vuurkruiserslaan en Mentenhoekstraat werd er 1 ha 33a 32 ca onteigend voor de aanleg van een groen parkje. Dit werd het eerste wijkspeelpleintje van Izegem. Na tien jaar kon men de wijk op zondag 21 mei 1970 officieel openen.

De bouw van de Heilige Familiekerk op de wijk ***Bosmolens*** werkte een grote woonuitbreiding in de hand. De gemeenteraad besliste op 24 augustus 1962 om er de Karel de Goedelaan, Boterstraat en een kerkplein (Ter Beursplein) aan te leggen. Dit plan belandde echter in de koelkast. Op 2 mei 1967 legde weduwe Louis Wydooghe-Degryse haar eigen verkavelingsplan voor aan de gemeenteraad. Zij wou op eigen initiatief de (latere) Karel de Goedelaan aanleggen met een doorsteek naar de Meensesteenweg. De gemeenteraad legde haar strenge voorwaarden op, maar voegde er aan toe: *wij kunnen er u op wijzen dat deze voorwaarden geen andere en geen zwaardere zijn dan de bepalingen die in andere gemeenten bij verkaveling worden toegepast en waaraan op de Kasteelwijk, de familie de Pélichy zich heeft onderworpen op eigen suggestie*. Op 28 augustus 1967 werden de infrastructuurwerken, opgemaakt door ingenieur Vanderhaeghe uit Oostende voor 2.156.489 frank goedgekeurd. Een nog grotere expansie vond plaats tussen 1975 en 1980. In het gebied gevormd door de Oude Iepersestraat, Meensesteenweg, de Gapaardstraat en de Blekerijstraat kwamen de Emiel Allewaert-, Henri Dewaele-, Jan Breydel-, Pieter

Luchtfoto van de wijk Bosmolens ten zuiden van de parochiekerk.

de Coninck-, Maria van Bourgondië-, Jacob van Artevelde- en Aartshertogin Isabellastraat. De laatste vijf straten vormen op hun beurt een aaneenschakeling van enkele straten met een wirwar van doodlopende straten. Hendrik Maes mocht op vraag van de Izegemse Bouwmaatschappij in de Jan Breydel- en Pieter de Coninckstraat achtenveertig nieuwe woningen

bouwen. In twintig jaar was de wijk Bosmolens compleet van uitzicht veranderd. Dat de aanleg van de Rijksweg 308 hierin een belangrijke rol speelde, staat vast.

Toen de gemeenteraad van 14 februari 1962 besloot om de Heilig Hartstraat vanaf de Bellevuestraat door te trekken, was er van de aanleg van de wijk ***Becelaarshof*** nog geen sprake. Men wou deze straat doortrekken tot aan de Heibrugstraat, maar dit stootte op verzet van de meubelfabriek Aurora. De straat werd in 1966 aangelegd tot aan de Krekelmotestraat en vijf jaar later werden de infrastructuurwerken op en rond het Becelaarshof goedgekeurd. De naam Becelaarshof (of Becelaershof) verwijst naar de 18de-eeuwse bewoner, landbouwer Willem van Becelaere. Het was nog wachten tot eind 1977 eer men begon aan deze residentiële wijk. De Priester Daensstraat, Kleiput-, Robert Schumanstraat en Kardinaal Cardijn- en Europalaan zijn bereikbaar via de Heilig Hartstraat of via de Bellevuestraat. In 1978 werden de Middenweg, ten noorden van de Heilig Hartstraat, en de Beukendreef aangelegd. Ten westen van de Bellevuestraat volgde de Steenovenstraat.

Op de gemeenteraad van 4 april 1966 werd het BPA nr. 7 – Wijk ***Klein Harelbeke*** voorgesteld. Op het gebied, gelegen tussen Rijksweg, Kortrijksestraat, Vlasgaardstraat, Schoolstraat en Burgemeester Vandenbogaerdelaan werden er 250 woningen en 75 afzonderlijke garages voorzien. Verder was er plaats voor een winkelcentrum (aan de Kortrijksestraat/Rijksweg), 40 huizen voor 'uitgebloeide gezinnen' en twee appartementsgebouwen. Vier jaar later, op 30 mei 1970, kon de wijk met de Dahalia-, Anjelieren-, Tulpen-, Zonnebloemlaan, de Vlasbloem- en Jasmijnenstraat en de Krysanten- en Hyacintenweg geopend worden. In 1971 kwamen er nog enkele sociale woningen bij. Het eerste appartementsgebouw verrees in 1972 en in 1979 kwam er een tweede bij.

Ten noorden van de Bosmolens vond er eind de jaren 1960 een uitbreiding plaats. In augustus 1967 besliste het Izegemse Schepencollege om de wijk ***Ter Beemden*** te plannen. Vijf straten vormden samen Ter Beemden. Begin 21ste eeuw werd de Felix Timmermansstraat daar aan toegevoegd.

In augustus 1970 werden de plannen op de Izegemse gemeenteraad voorgesteld om een nieuwe wijk ten oosten van de Kortrijksestraat aan te leggen. Binnen de vierhoek Hondekensmolen-, Masteneik-, Kortrijksestraat en Rijksweg werden de Heer Halewijn-, Rozemond-, Elegast-, Beatrijs-, Gudrun- en Elckerliclaan en het Gudrunplein aangelegd. Dit werd de ***Masteneikwijk***.

We eindigen dit deel met het centrum. Grote uitbreidingen zijn er niet, maar wel ingrijpende veranderingen. In mei 1965 werd het grootste gedeelte van het Baertshof gesloopt. Tien jaar later verdwenen de laatste 'koertjes' in de Wijngaardstraat. De Keunhaagkouter werd in 1977 omgetoverd tot Dirk Martenslaan (gedeelte tussen Gentsestraat en Kasteelstraat) en werd later doorgetrokken. Tijdens de gemeenteraad van 6 januari 1978 kondigde het schepencollege een stadskernvernieuwing aan. In de vierhoek Korenmarkt, Wolvenstraat, Brugstraat en Grote Markt zou het project 'Peter Benoit' uitgetekend worden. De gebouwen zouden opgetrokken worden rond een binnenpleintje, de marktzijde zou drie verdiepingen krijgen, de kant langs de Brugstraat vier en de kant Wolvenstraat vijf. Het binnenplein zou een forum worden voor tal van festiviteiten. Via

De Keunhaagkouter werd de Dirk Martenslaan.

de Koning Boudewijnstichting was er heel wat geld voorzien (een totale tussenkomst van 60 %). Zelfs de staatssecretarissen Coens en Akkermans staken hun lof niet onder stoelen of banken. Izegem zou een demonstratieproject worden voor stadshernieuwing. Het was ook een uniek samengaan tussen de stad, het OCMW, de Izegemse Bouwmaatschappij, particulieren en de staat. Op 24 maart 1981 kwam Vlaams minister voor werkgelegenheid en economie, Gaston Geens, zelfs nog eens een kijkje nemen naar de plannen. Daarna stierf dit project een stille dood.

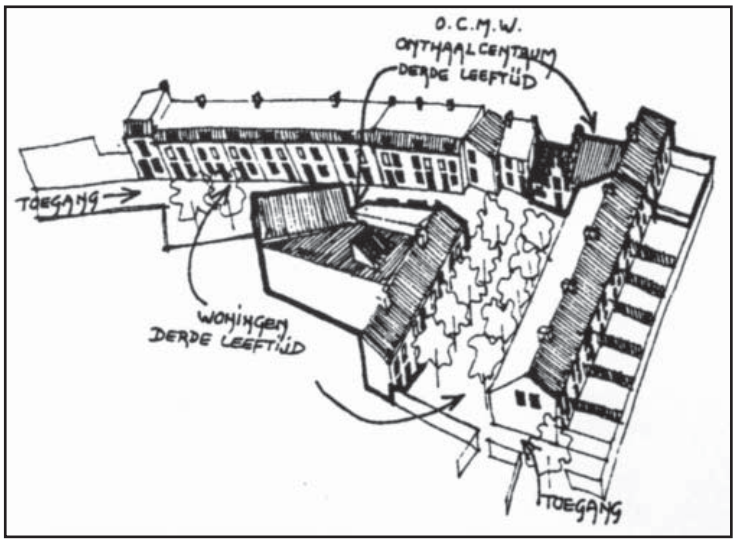

Het Peter Benoitproject op de Grote Markt bleef bij een droom.

Nadat men de Sint-Pietersstraat verkeersvrij gemaakt had (1975), probeerde men dit ook met de Brugstraat te doen (1981). Geen van beide werd een echte succesformule. De herwaardering van de Melkmarkt (eerste plannen in 1984, uitvoering in 1991) lukte dan weer wel. In 1987 werd het binnenplein nabij de Grote Markt aangelegd waar uiteindelijk de bibliotheek een plaatsje zou krijgen. De doortrekking van de Molenweg werd in 1985 goedgekeurd. Op de grond van de borstelfabriek Bourez kwam het Herman Roelstraeteplein. De Grote Markt kreeg een facelift in 1989. Na de aanleg van Emelgembrug werd ook de Italianenlaan in een nieuw kleedje gestopt. In 1988-1989 werd de verbinding Dirk Martenslaan – Italianenlaan voor fietsers en voetgangers gerealiseerd. In 1992-1993 volgde de uitbouw van de residentiële wijk op de grond van de voormalige

De Grote Markt in de jaren 1960.

In 1968 werd de muur rond de dekenij afgebroken en werd het Kerkplein heraangelegd.

schoenenfabriek Defauw en het oude rustoord. Er was plaats voor zesentwintig kavels. Wellicht de meest ingrijpende maatregel was het verkeerscirculatieplan. In 1989 was de studie daarvoor rond, 1990 werd het beslissingsjaar en 1991 het jaar van uitvoering. Op 14 augustus 1992 trad het in voege, maar al op het einde van datzelfde jaar protesteerden de handelaars in de Roeselaarsestraat omdat er geen tweerichtingsverkeer was. Eveneens in 1992 deden de parkeermeters hun intrede. Bij het begin van de 21ste eeuw werden de (eerste) plannen voorgesteld voor de heraanleg van de Grote Markt. Toen was er nog een plaats voorzien voor de middeleeuwse waterput. De herwaardering rond de Sint-Tillokerk begon al in 1967-1968 met de doortrekking van het Kerkplein naar de Papestraat. In 1984 volgden de eerste studies i.v.m. de Maandagmarkt. Er zouden er nog vele volgen. De werken werden gestart in 1986, stilgelegd en opnieuw gestart in 1994. In juni 2005 was deze lijdensweg voorbij. Op de terreinen van de schoenenfabriek Tanghe werd het Cyriel Tangheplein aangelegd. De renovatie van de Droge Jan in 1998 zal wegens de kosten (33.000 fr/m^2) nog lang herinnerd worden. Een voorlopig laatste realisatie situeert zich langs de westkant van de Kortrijksestraat. Ten zuiden van de Rijksweg werd op het einde van de twintigste eeuw in de buurt van het rust- en verzorgingstehuis de Plataanstraat, Ten Bosstraat, Odiel Spruyttestraat, Felix Timmermanstraat, Vijverhof en de uitbreiding van de Klijtstraat aangelegd. Op het terrein van houthandel Callens werd onlangs de straat Nieuwe Wereld aangelegd, verwijzend naar de gelijknamige wijk in de buurt.

De Droge Jan vóór de renovatie van 1998.

Emelgem

In Emelgem werd in januari 1960 het nieuwe BPA-plan ***De Rots*** (sic) goedgekeurd. Door aanhoudende perikelen met de riolering zou het echter nog tot 1962 duren eer men begon aan de werken in de Onze-Lieve-Vrouwestraat (huidige Mariastraat). Pas op 16 augustus 1964 werd deze straat ingehuldigd. De werken aan de President Kennedylaan en de Rotselaan verliepen vlotter. De Meulebeekse Matexigroep was hiervoor verantwoordelijk. Voor de aanleg van de waterleiding was het wachten tot na de fusie met Izegem.

In 1960 werd de wijk ***Verkeerde Wereld*** aangepakt. In maart 1960 mocht de Ingelmunsterse bouwmaatschappij De

Mandelbeek de bouw starten van vijftig woningen in de Albertstraat (huidige Koning Boudewijnstraat). Er zouden er nog vijftig volgen die begroot werden op 370.000 frank per huis. Aannemer Adhemar Holvoet mocht de klus klaren. Halfweg 1962 waren alle honderd huizen klaar en werd er beslist dat men er nog maar eens dertig zou bijbouwen. Niet alleen in de Koning Boudewijnstraat, maar ook de straten Koningin Astridlaan, Koningin Elisabethlaan, Albrecht Rodenbachstraat, Graaf de Montblanclaan en Hendrik Consciencestraat raakten volgebouwd. In 1963 was de partij van Aloïs Vermeersch in de oppositie. Zij had in 1954 als meerderheidspartij de principiële goedkeuring gegeven aan de 'Kleine Landeigendom' om deze wijk uit te bouwen. De partij van dokter Baert (de meerderheid na 1959) gaf echter de opdracht aan de Ingelmunsterse bouwmaatschappij. Deze laatste wist niet of de riolering in orde was en op 15 februari 1963 klaagde *Het Wekelijks Nieuws* de middeleeuwse toestanden aan in de Graaf de Montblanclaan: er stonden al heel wat huizen maar er lagen geen riolen. Na 1964 kwamen er nog een zestigtal huizen bij, zodat deze wijk eind 1965 volgebouwd was.

Op 1 januari 1965 was de fusie met Izegem een feit. De oppervlakte van Izegem werd daarmee met 544 ha (1250 huizen) uitgebreid. Door de fusie waren er ook identieke straatnamen in de eengemaakte gemeente. Op de gemeenteraad van 18 januari 1965 werd de knoop doorgehakt welke straten een nieuwe naam kregen. Acht Emelgemse (E) en vier Izegemse (I) straten veranderden van naam:

Onze-Lieve-Vrouwstraat (E) werd	Mariastraat
Kerkstraat (E)	Warandestraat
Kerkplaats (E)	Emelgemseplein
Albertstraat (E)	Koning Boudewijnstraat
Kloosterstraat (E)	Gravenstraat
Schoolstraat (E)	Kerelsstraat
Kruisstraat (E)	Veldstraat
Kweekstraat (E)	Ghistelstraat
Vijfwegenstraat (I)	Trienhoekstraat
Kachtemsestraat (I)	Nijverheidsstraat
Ingelmunstersesteenweg (I)	Gentse Heirweg
Guido Gezellestraat (I)	Stadionstraat (later Sint-Jorisstraat)

Er waren heel wat verbeteringswerken nodig in het centrum van Emelgem. Regelmatig moest men uitkijken voor diepe putten in en rond de Kerkplaats. Al op 30 april 1965 viel de beslissing om de herbergen Harmonie en Damberd op het ***Emelgemseplein*** te slopen. Een jaar later werd de Warandestraat aangelegd. De werken werden voltooid met het verplaatsen van de kerkhofmuur en het aanleggen van een parking voor de Sint-Pieterskerk.

Toen het 'volgebouwd' was tussen het kanaal en de Rijksweg zocht Izegem naar uitbreiding in de deelgemeenten. Emelgem kwam in 1979 als eerste aan de beurt. Ten noorden van de Baronstraat kwamen er naast andere, veertig woningen van de Izegemse Bouwmaatschappij. De Mgr. De Keyzer-, Willem Elsschot-, en Gerald Walschapstraat gingen de Voetbal- en Anne Frankstraat vooraf. In 1991 volgden nog tachtig percelen in de Ferdinand Snellaert-, Lodewijk Dosfel- en Emiel Moysonstraat. In het begin van onze eeuw kwamen de Hertog-, Markies-, Parkiet- en Koekoekstraat in die buurt daar nog bij.

Kachtem

De explosieve aangroei van de Kachtemse bevolking vanaf 1960 was vooral het gevolg van de inplanting van nieuwe woonwijken, deels privé verkavelingen, deels sociale woonwijken. Er waren zowel kleine inplantingen als grotere verkavelingen. Zo ontstonden nieuwe straten en zelfs hele wijken, bewoond door eigen volk maar later ook door inwijkelingen.
De aanzet was eind jaren 1950 gegeven met de verkoop van gronden door de kerkfabriek en door Roger Vandoorne waardoor over een periode van tien jaar een 35-tal nieuwe huizen gebouwd werden tussen de Izegem- en de Sint-

Jansstraat. De Zomerlandstraat vormde een nieuwe verbinding tussen die twee straten. Een grotere private verkaveling van ongeveer vijftig percelen kwam er rond 1960 in de Pieter Boncquetstraat, een zijstraat van de Kachtemsestraat (toen nog de Izegemstraat). In 1964 kwam, in samenwerking met bouwmaatschappij De Mandel van Roeselare, een eerste sociale woonwijk (de Bloemenwijk) van zestig woningen in het centrum van de gemeente tot stand. Daarbij werden een viertal nieuwe straten aangelegd: Bloemen-, Begonia-, Rozen- en Tulpenstraat. Aansluitend ten noorden daarvan bouwde dezelfde maatschappij in 1971-1973 een tweede sociale woonwijk van 97 woningen, waarvan tien huisjes bestemd waren voor bejaarden. Dat werd de Bomenwijk met zeven nieuwe straten: Groenstraat, Berkenstraat, Accaciastraat, Dennenstraat, Bremstraat, Eikstraat en Kastanjestraat. Ondertussen kwam in verschillende straten ook private bouwgrond vrij. De ligging tussen Izegem en Roeselare was bijzonder interessant voor mensen die in die centrumsteden werk vonden. Daardoor werd de authentieke Kachtemse bevolking aangevuld met nieuwkomers uit de omliggende gemeenten. De Kachtemse verenigingen probeerden de nieuwkomers voor hun organisatie te winnen en zo kreeg het verenigingsleven een nieuw elan.

Toen Kachtem op 1 januari 1977 bij Izegem werd gevoegd, had deze landbouwgemeente slechts twee tuinwijken gerealiseerd in de afgelopen vijftien jaar. De oppervlakte van Izegem vergrootte met 516 ha. Er was ten zuiden van de Kachtemsestraat de uitbreiding van de industriezone (zie verder) maar het was duidelijk dat het Izegemse stadsbestuur in de komende jaren ook in deze deelgemeente uitbreiding zou zoeken.

Heel wat straatnamen kregen in Kachtem een nieuwe naam, ook hier om dubbel gebruik te vermijden. Een overzicht:

Kloosterstraat	werd	Priester Pattynstraat
Mandeldreef		Victor Saelenstraat
Marktplein		Kachtemseplein
Nieuwstraat		Pater Vereeckestraat
Roeselarestraat		Mezegemstraat
Izegemstraat		Kachtemsestraat
Groenstraat		Bessenstraat
Bloemenstraat		Kruidenstraat
Rozenstraat		Tijmstraat
Berkenstraat en Accasiastraat		Moerbeziestraat
Dennenstraat		Laurierstraat
Begoniastraat		Lavendelstraat
Eikstraat		Vuurdoornstraat
Lindestraat		Bremstraat
Kastanjestraat		Vlierstraat
Tulpenstraat		Rozemarijnstraat
Wilgenstraat		Elf Julistraat

Vanaf 1985 was er grote bouwbedrijvigheid in Kachtem. In de buurt van de Elf Julistraat werd de wijk ***Haverhof*** aangelegd met de Kerkestuk-, Haverhuis- en de Walbeekstraat. Later volgden nog, ten zuiden van de Kachtemsestraat de Louis de Costere-, Mandelmeersen-, Hilders- en Strijdersstraat. En nog was de urbanisatie in Kachtem niet gedaan. Op het einde van de vorige eeuw werden her en der nog 'gaatjes' opgevuld in het Kachtemse stratenpatroon: de Pieter Pruimstraat, Roger Vandoornestraat, Filip De Pillecynstraat, 't Groentje, De Lanteernstraat, Aimé Behaeghestraat, enz. De laatste realisaties werden de Zonnestraat en de Sterrestraat.

Sedert 1960 onderging het Kachtemse dorpscentrum tweemaal een grondige wijziging.
In 1970 werd begonnen met de onteigening van een huizenblok tussen het Marktplein en de Izegemstraat en pas in het voorjaar van 1976 konden daarvan de laatste huizen worden afgebroken. Er ontstond een ruime parkeerplaats en de heraanleg van de Izegemstraat liet een vlotter verkeer toe. Na de fusie kreeg het Marktplein opnieuw een totaal nieuw

Met het verbreden van het kanaal verdween de zwemkom.

De Mandel werd ingekokerd.

uitzicht: centraal creëerde men een rotonde zodat het doorgaand verkeer werd afgeremd. Daar rond legde men nieuwe parkeerplaatsen aan. Niet iedereen was tevreden met de ingrijpende verandering; vooral het plaatselijke zware vervoer had problemen met de rotonde.

Nieuwe industrievoorzieningen

Aangroei van de bevolking brengt ook uitbreiding van de nijverheid mee, wat op zich meer industriezones betekent. Al in de gemeenteraad van 26 januari 1962 werd het BPA goedgekeurd waarop de industriële gronden (gespreid over Izegem, Emelgem en Kachtem) gesitueerd zijn. In concreto ging het over de linkeroever tussen Kachtembrug en de Mandelbrug in Izegem enerzijds en tussen het kanaal en de 'steenweg op Kachtem' anderzijds. In de beginfase lag de gemeente Emelgem dwars, maar in maart 1964 kregen de plannen toch concrete vormen. De aansluiting bij de West-Vlaamse Intercommunale voor Economische Expansie en Reconversie (WIER) betekende een duw in de rug, want in december 1964 kon men de eerste grondverkoop aankondigen. Wat hielden de werken nu precies in? In een eerste fase (start in oktober 1967) werd het kanaal verbreed van de Mandelstraat tot aan de toenmalige centrumbrug van Izegem/Emelgem (960 meter) en een dienstweg langsheen het kanaal werd aangelegd. Eind 1969 was dit af en het kanaal was nu veertig meter breed. In een tweede fase volgde de rechttrekking en inkokering van de Mandel over een afstand van 1200 meter (1973-1974). De laatste fase behelsde de aanleg van wegen en riolering en een nieuwe centrumbrug over het kanaal.

Electronicabedrijf Televic was in 1965 het eerste bedrijf (op Kachtems grondgebied) dat zijn deuren opende op het industrieterrein ***Mandeldal***. De eerste fase was helemaal klaar in januari 1971. Langsheen de Noordkaai kon in mei 1974 de meubelfabriek Vanfleteren haar deuren openen, maar omdat de verkoop van de industriegronden volgens het gemeentebestuur niet vlug genoeg ging, werd er aan een doorgangsgebouw gedacht. Nieuwe bedrijven konden zich daar een tijdje vestigen, zodat ze ondertussen hun nieuwe gebouwen konden optrekken in het Mandeldal. Al in 1977 werd die onvoltooide doorgangshal doorverkocht. De firma Vandemoortele gaf in 1980 het voorbeeld door een flink stuk in te palmen om op de linkeroever van het kanaal uit te breiden. In 1982 waren er al 52 bedrijven gevestigd.

Ondertussen was men in 1970 al begonnen met een ***ambachtelijke zone*** ten noorden van de Rijksweg. In 1974 was de firma Handsaeme Machinery er het eerste bedrijf. Nu kwam het er nog op aan om die twee zones via Kachtem met elkaar te verbinden. Probleem was dat dit voorlopig niet uitsluitend over Izegems grondgebied kon. In het staatsblad van 13 december 1982 werd de grenscorrectie met Roeselare voorgesteld. Het Roeselaarse grondgebied ten oosten van de (toenmalige) A17 werd geruild met het Izegemse (eigenlijk Kachtemse) grondgebied ten westen daarvan. Nu was

de weg vrij om de nodige verbinding te maken. In 1984 kon de doortrekking van de Prins Albertlaan beginnen vanaf de Mandelstraat richting Kachtem. Op 12 juni 1987 werd die opengesteld voor het verkeer en was de ontsluiting van de industriezone ***Mandeldal-zuid*** (14,64 ha) een feit. Meer gegevens over de industriezones zijn in het hoofdstuk economisch leven opgenomen.

Wegennet

We beginnen met de aanleg van de Rijksweg N36. In *Het Wekelijks Nieuws* van 23 december 1960 kondigde men de start als volgt aan: *In het 15-jarenplan van het Wegenfonds is de realisatie van de verbinding Roeselare-Harelbeke, voorzien voor de periode 1965-1967. Dit belet echter niet, dat op 22 december reeds de aanbesteding plaats heeft van het vak Izegem-Kuurne. De daarbij voorziene baan, die 30 m breed zal zijn, begint aan de Krekelmotestraat. Vandaar loopt zij over de Krekel, langs de zuidkant van het Stedelijk Sportstadion, kruist de Menensteenweg tussen het Blauw Kapelleke en Borre's reke en loopt verder benoorden Klein Harelbeke in de richting van de Kortrijkse Steenweg, waarop zij uitkomt aan de herberg Den Ast. Van hier voort wordt de bestaande weg gevolgd tot Lendelede van waaruit een nieuw vak aangelegd wordt dat met een viaduct over de spoorlijn Kortrijk-Brugge gaat, benoorden het station van Lendelede. Tenslotte bereikt zij de grote baan Kortrijk-Brugge op het grondgebied van Kuurne, vlak tegenover de bekende kalseide naar Harelbeke, die ondertussen reeds een betonbaan geworden is. De werken zullen toekomende zomer aangevat worden. Het is duidelijk dat de aanleg van deze baan een grote ontlasting zal betekenen voor het verkeer in ons stadscentrum. Wie per auto van Roeselare naar Harelbeke, Kortrijk of het zuiden van de provincie moet, kan een groot deel van onze stad opzij laten liggen. Dit betekent reeds een grote verbetering, maar een definitieve oplossing van het verkeersprobleem in onze stad is het in elk geval nog niet!*

Aanleg van de Rijksweg ter hoogte van het Blauwkapelleke.

De aanleg zou echter nog een jaartje op zich laten wachten en pas op 6 maart 1964 kon het officiële lint worden doorgeknipt. Daarmee waren de verkeersproblemen in de Roeselaarsestraat en de Krekelmotestraat niet opgelost. Regelmatig konden de bewoners rond de Paterskerk de files tijdens de avondspits 'bewonderen'. De komst van verkeerslichten op het kruispunt met de Mandel- en Krekelmotestraat verbeterde de situatie niet echt. Het was wachten tot 1970, tot de aanbesteding van de doortrekking plaats vond. Deze realisatie werd opengesteld op 15 november 1972. Nu kon men van Roeselare naar Kuurne zonder het centrum van Izegem aan te doen. Ten oosten van de Schardouw- en Klaregrachtstraat lag ondertussen een berg aarde klaar. Bij Koninklijk Besluit van 11 juli 1968 werden de plannen op tafel gelegd voor de aanleg van de A17 (later E403). Deze verbindingsweg Doornik-Brugge zou op Izegems grondgebied twee op- en afritten krijgen. Ter hoogte van de Rijksweg moest deze laatste over de A17 aangelegd worden. Stragimo Harelbeke mocht voor ruim 48 miljoen frank deze brug aanleggen. Dat daarbij de berg aarde verlegd diende te worden, was een kleine misrekening. Het baanvak Roeselare-Haven – Aalbeke werd op 1 juli 1977 geopend. Op de Rijksweg N36 kwam er in 1991 een oversteekplaats ter hoogte van de wijk De Mol en er volgden rotondes ter hoogte van Kortrijksestraat (2003), Blauwkapelleke (2004) en de Krekelmotestraat (2005).

De weg met de meeste problemen in de afgelopen vijftig jaar was ongetwijfeld de Roeselaarsestraat en in het verlengde daarvan de Gentsestraat. Al op 26 januari 1962 blokletterde *Het Wekelijks Nieuws*: *De baan Izegem-Roeselare, een waar*

De lichten aan het Blauwkapelleke mochten ondertussen al wijken voor een rotonde.

Afbraakwerken in 1966 in de Roeselaarsestraat tussen Kruisstraat en Wijngaardstraat.

schandaal! (…) *De voorbije vorst- en dooiperiode heeft haar nu de laatste deuk gegeven en quasi onbruikbaar gemaakt. Tussen Kachtem-statie en Roeselare liggen putten en inzakkingen die op sommige plaatsen een diepte bereiken van minstens 40 cm.* (…) *Zij verdient dan ook ten volle haar trieste reputatie van 'slechtste baan van West-Vlaanderen'.* Daar het geen gemeentelijke weg was, kon Izegem er weinig aan verhelpen. Een jaar later was er nog niets veranderd, want dezelfde krant alarmeerde opnieuw. Izegem wou ook haar steentje bijdragen in het verbeteren van die straat en in maart 1965 werd de beslissing genomen om tussen de Wijngaardstraat en de Kruisstraat de Roeselaarsestraat te verbreden. Deze werken waren begin januari 1967 af. Een volgende stap was het voorstel om de flessenhals tussen de Papestraat en de Groenstraat aan te pakken. Die beslissing had heel wat meer voeten in de aarde, want na de eerste afbraakwerken in de jaren 1970 bleef het opvallend stil tot oktober 1982. Toen besliste de gemeenteraad om de Gentsestraat op die plaats recht te trekken. Zo ver kwam het niet. Brouwerij Carpentier stak daar een stokje voor. Deze industrieelarcheologische site zorgde ervoor dat de werken opnieuw op de lange baan werden geschoven. Uiteindelijk werd er dan toch een oplossing gevonden met de bevoegde diensten en kon men met de heraanleg van de site Defauw-Carpentier een nieuwe start nemen. Een algemene herwaardering van het gedeelte Kruisstraat-Groenstraat drong zich ondertussen op. Voor die werken werd het licht begin 2004 op groen gezet en nog het zelfde jaar, op 17 en 18 september, werd de centrale doortocht met talrijke festiviteiten ingehuldigd.
Ter hoogte van de Dirk Martenslaan was er ondertussen een rotonde aangelegd. Voordien was er in 1991 al een rotonde gemaakt met de Vlietmanstraat en de Italianenlaan. De dagelijkse files op dit traject blijven echter een doorn in het oog van het Izegems gemeentebestuur.

Tot 1973 kon men vanuit het centrum naar Emelgem via de ophaalbrug. Wie via de Brugstraat naar Emelgem-Dam reed, stond ofwel aan de slagbomen van de spoorweg of mocht aan de ophaalbrug wachten. Al in de gemeenteraad van 10 mei 1968 werd het principe goedgekeurd om een brug over het spoor, het kanaal en de Mandel te bouwen. Die voorzag men toen

Kruispunt Gentsestraat en Dirk Martenslaan vóór de aanleg van de rotonde.

Op 17 september 2004 mocht Vlaams minister van Openbare Werken Kris Peeters de centrale doortocht openen.

nog aan het VTI. In 1971 werden de plannen van de eigenlijke centrumbrug voorgesteld. Vanaf de Korenmarkt zou de brug over het spoor, het kanaal en de Mandel eindigen ter hoogte van café Sint-Antonius aan de Vijfwegenstraat. *Wordt het een afzichtelijk wangedrocht of een elegant kunstwerk*, vroeg *Het Wekelijks Nieuws* zich af. Twee maanden later protesteerden 250 handelaars in ieder geval tegen de komst van de nieuwe brug. Voor de eerste keer organiseerde het stadsbestuur een

Op 2 april 1976 werd de centrumbrug geopend.

infovergadering om de gemoederen te bedaren. De aanbesteding vond dan toch plaats op 19 december 1973. De Brusselse firma Dumon-Vandervin plaatste met 100 miljoen het laagste bod. De werken zouden volledig ten laste van het Ministerie van Openbare Werken vallen. Op 1 april 1974 werd de bouw gestart. Het werd een vaste brug van het Cantilevertype in voorgespannen beton met een middendeel, bestaande uit voorgebogen stalen liggers en voorzien van een gewapend betondek. Op 3 september 1976 knipte minister van Openbare Werken Louis Olivier het lint door. Emelgem had vroeger een vaste verbinding met Izegem ter hoogte van de Emelgemse kerk. In 1983 nam de overheid het initiatief om ook hier een brug te bouwen. Opnieuw was er protest, dit keer van de Emelgemnaren. De brug kwam er toch en ging voor het verkeer open op 17 september 1987. De brug die de oude sasbrug in Kachtem verving, maakte deel uit van de verbindingsweg Ambachtelijke zone Mandeldal. en was sedert 8 december 1978 in gebruik.
Ook de spoorweg ontsnapte niet aan de evolutie. In 1984 werd er beslist om een voetgangerstunnel tussen de Korenmarkt en de Prins Albertlaan aan te leggen. De tunnel werd pas op 17 juni 1989 geopend. In 1985 besliste de overheid om vijf spoorwegovergangen te sluiten om de elektrificatie van de spoorlijn Brugge-Kortrijk mogelijk te maken. De overgang van 'baskes' (ter hoogte van de firma Vandemoortele) kon gered worden. Begin mei 1985 was de elektrificatie een feit. Een domper op het veilig reizen per trein was het ongeval op 25 april 2007 om 19.10 u. Een lege trein reed achteraan in op een passagierstrein die pas vertrokken was richting Kortrijk. Balans: 51 gewonden waarvan drie ernstig en ruim anderhalf miljoen euro schade. De oorzaak was een menselijke fout: bij het verplaatsen van een seinpaal was die verkeerd aangesloten.

Infrastructuur

Bejaarden- en gehandicaptenzorg

Ook sociaal bleef Izegem niet achter. We geven in deze alinea slechts de feiten weer die uitvoeriger in het sociale hoofdstuk van Freddy Seynaeve worden vermeld. Op 18 april 1964 werd Maria Rustoord officieel geopend, hoewel het al sedert 10 december 1963 in gebruik was. De eerste steenlegging van het revalidatiecentrum Ten Bos dateert van 6 mei 1972, de opening van 11 september 1976. De 27 serviceflats van de Rode Poort, op de grond van de eertijds bespookte gelijknamige hoeve, en de 30 servicehuisjes van het Vijverhof werden op 1 oktober 1994 in gebruik genomen. Voor het nieuwe rustoord De Plataan werd de eerste spadesteek gegeven op 17 maart 1997, minister Luc Martens mocht het op 21 mei 1999 openen en in 2005 werd bekendgemaakt dat er een vleugel bijkwam. In de oude gebouwen van het kapucijnenklooster en het nabijgelegen huis van de familie Werbrouck kwam begin 1994 't Pandje voor demente bejaarden tot stand; het werd in verscheidene stappen later verder uitgebouwd. Onder impuls van gedeputeerde Werner Vens kwam het home 't Venster voor personen met een handicap tot stand; de opening vond plaats op 2 juni 1997.

Revalidatiecentrum 'Ten Bos'.

Sportinfrastructuur

In de jaren 1950 had het gemeentebestuur op de wijk de Heye al een ***sportcentrum*** uitgebouwd. In 1960 opende men een gloednieuwe sporthal, vlak voor de ingang van het stadion. Het zwembad aan de Noordkaai was dringend aan hernieuwing toe en op de gemeenteraad van juli 1968 besliste men om een nieuw 'zwemdok' te bouwen. In 1972 werd de beslissing door de nieuwe meerderheid hernomen en sprak men van een overdekt zwembad. De firma Teirlynck zou voor 15 miljoen de werken uitvoeren. Nog in hetzelfde jaar werd de beslissing genomen om het bestaande sportcentrum in noordelijke richting uit te breiden. De tot stortplaats omgetoverde

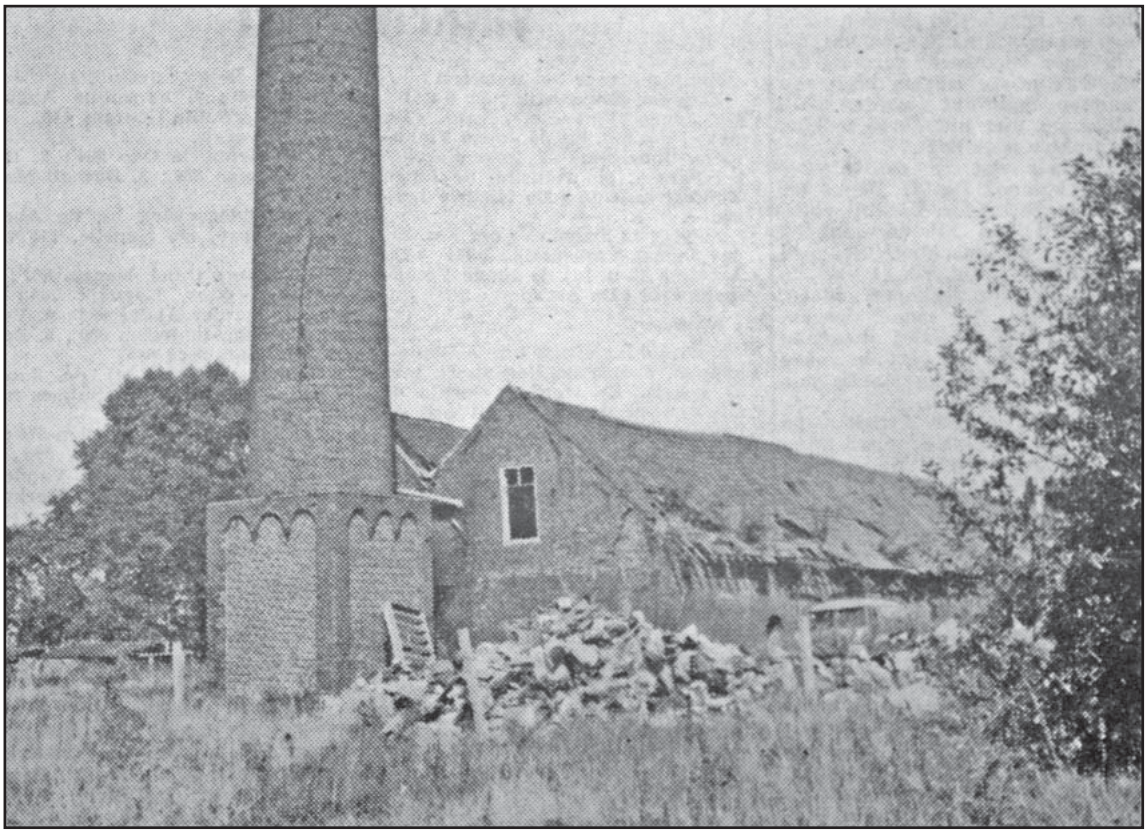

De ruïne van steenbakkerij Vandeputte verdween voor de uitbreiding van het sportcentrum.

kleiputten van de steenbakkerij Vandeputte, 'Putjes putten', verdwenen daarmee eindelijk uit het Izegemse stadsbeeld. Een terrein van zestien hectaren, van de Rijksweg tot de Heilig Hartstraat, werd (door de Krekelstraat) opgedeeld in twee delen. In het eerste deel was er al het bestaande stadion met twee voetbalvelden, een uitstekende looppiste, een turnzaal, basket-, volleybal- en tennispleinen. Daarbij kwam een speelplein, een derde voetbalterrein en een verkeerspark. Ook een dienstgebouw een minigolfterrein, een schietstand, een parking voor ruim 200 wagens, een dierenpark en veel groen werden aangelegd. De bestaande staande wip van de schuttersgilde werd verplaatst. Centraal in dit gedeelte kwam de feestzaal Iso. Het noordelijk gedeelte werd voorzien voor de aanleg van de twee zwembaden en de sporthal. Verder werd er in een kader van groen een ploeterbad aangelegd met ligweiden en speeltuigen in de buurt. Aan de Krekelstraat kwam er een parking. Enkele openingsdata: de feestzaal Iso op 12 mei 1973, het overdekt zwembad op 22 november 1974, de sporthal op 17 april 1976 en het openluchtzwembad op 23 juni 1977. In 1978-79 werden nog enkele open ruimtes op het sportcentrum ingevuld met drie tennisvelden en een polyvalent terrein, terwijl condensatieproblemen in de sporthal resulteerden in een grondige renovatie. Ook de jeugd kreeg een apart deel. Aanvankelijk vond men onderdak in De Schuur, een voormalige hoeve in de Krekelstraat, maar op 19 juni 1994 werd er een ruime zaal aan toegevoegd. De laatste werken dateren uit 1999-2000 toen er een nieuwe sporthal aan de bestaande werd toegevoegd. Ook de deelgemeenten kregen een sportcentrum. In Emelgem, ten noorden van de Baronstraat werden tussen 1992 en 1994 een voetbalveld en enkele tennisvelden aangelegd. Kachtem kreeg dan weer een sporthal, die deel uitmaakt van het ontmoetingscentrum 't SoK en die een oudere verving. Vlaams minister van Cultuur en Sport Bert Anciaux mocht op 11 april 2008 't SoK openen.

Administratieve gebouwen

Tot de jaren 1970 zaten heel wat Izegemse diensten verspreid over het stadscentrum. Met de verbreding van de Keunhaagkouter tot Dirk Martenslaan in 1971 werd het startschot gegeven om tussen de Kasteelstraat en de spoorweg een ***administratief centrum*** aan te leggen. De doortrekking van de Keunhaagkouter verliep in twee fases, eerst tot aan

Op 11 april 2008 mocht Vlaams minister Bert Anciaux 't SoK in Kachtem openen.

de Kasteelstraat en pas in 1977 tot aan de Brugstraat. Het eerste complex, waarvan de bouw in maart 1978 begon, was de post. Tot dan toe was de post ondergebracht in het gebouw op de oosthoek van de Roeselaarsestraat met de Baron de Pélichystraat. Emiel Allewaert tekende de plannen voor een gelijkvloers gebouw van 1300 m^2. Op 26 juni 1981 werd het

Op 6 februari 1982 kon de politie haar kantoor in de Kasteelstraat betrekken.

geopend. Ondertussen was men in maart 1978 gestart met de bouw van een nieuw politiekantoor. De politie was jarenlang gehuisvest aan de Grote Markt. Met de heraanleg van de markt verhuisde men rond 1978 voorlopig naar het leegstaand gebouw van de vroegere vakschool in de Wijngaardstraat. Op 23 november 1981 kon de politie van de Wijngaardstraat naar de Kasteelstraat verhuizen. De nieuwe kantoren werden op 6 februari 1982 geopend. Het vredegerecht had de bovenverdieping van café Den Hert op de hoek van de Gentsestraat en de Marktstraat bezet, maar na de sloop van het gebouw had men in de feestzaal van het stadhuis een voorlopig onderkomen gevonden. De plannen voor het nieuwe vredegerecht kwamen er in december 1980. In april 1981 startte de bouwpromotor en op 5 juli 1982 kon het gebouw geopend worden. De plannen voor de brandweerkazerne werden op de gemeenteraad van maart 1978 goedgekeurd. De kostprijs bedroeg 41 miljoen frank. Ook de brandweer kende een ware zwerftocht. Na jarenlang verblijf op de hoek

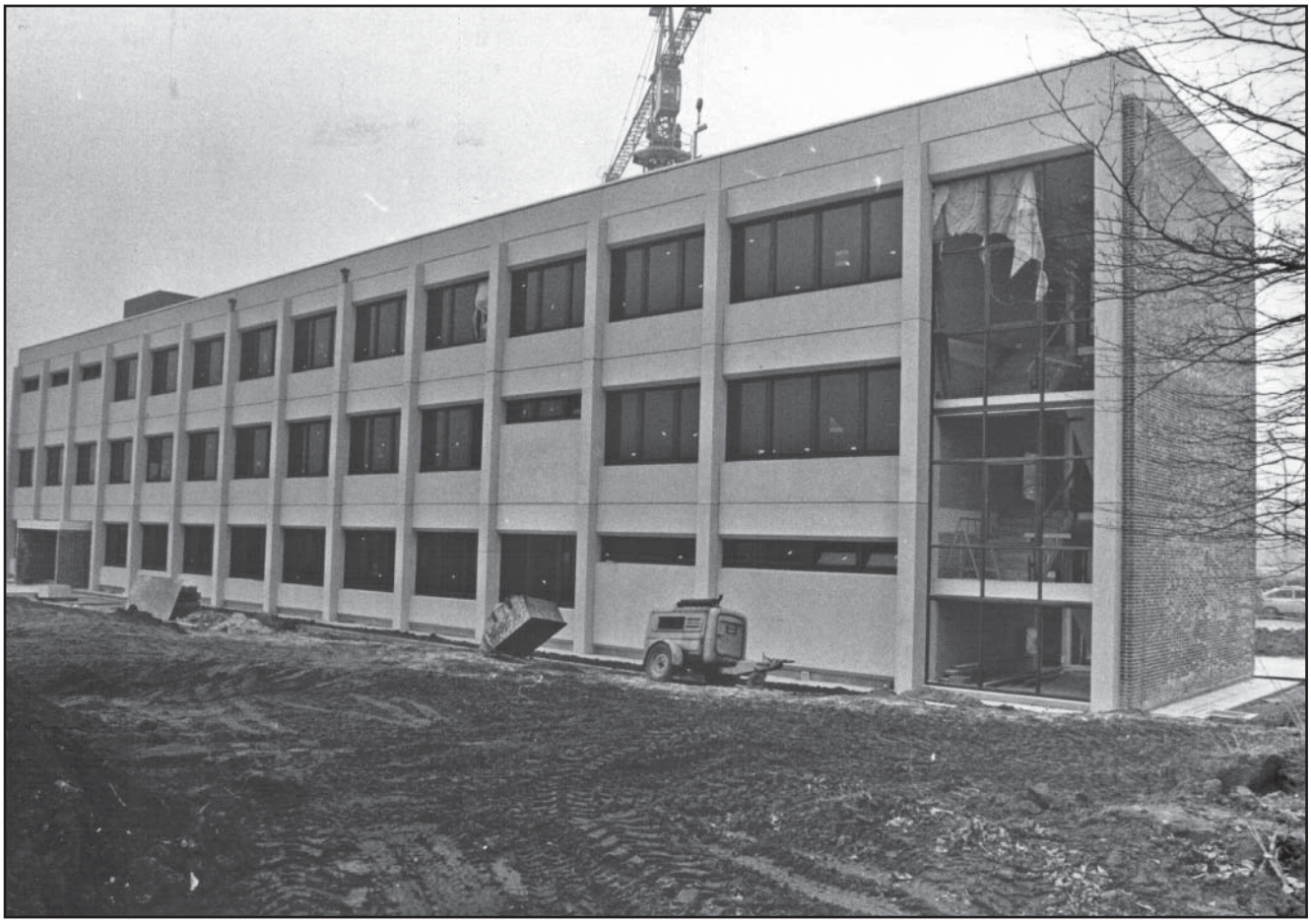

Het kantoor van Financiën in opbouw.

van de Ommegangstraat met de Krekelstraat was men in november 1971 een loods in de gewezen firma Michiels in de Kruisstraat gaan betrekken. Het was nog wachten tot 3 april 1982 eer men de eerste steen van het huidig complex kon leggen. Na twee jaar werd in oktober 1984 het gebouw in gebruik genomen. Dan volgde Financiën. Na een verhuizing van de Roeselaarsestraat 120 naar het huis van dokter Haessebroucq (Gentsestraat 82) konden ook de belastingsdiensten vanaf 1983 in hun nieuwe stek zetelen. De rijkswacht moest het langst wachten. Na het ruilen van een gebouw in de Vredestraat voor de oude meubelfabriek van Rousseau (Schoolstraat) kon op 27 juni 1985 de nieuwe dienst openen. Na de reorganisatie van het politie- en rijkswachtkorps verhuisde de politie in juli 2007 naar de leegstaande rijkswachtgebouwen aan de Dirk Martenslaan. In het voormalige politiekantoor in de Kasteelstraat kwamen de huisvestingsdienst, de VDAB en de werkwinkel.

Afvalverwerking

Een groeiende bevolking en welvaart brengen meer en meer afval met zich mee. De uitgegraven grond van de voormalige steenbakkerij Vandeputte in de Krekelstraat deed, ondanks protest van de buurtbewoners, lange tijd dienst als stortplaats. In Kachtem was er daarvoor een terrein beschikbaar tussen het rustoord en de huidige Pater Vereeckestraat. Al in 1969 had men het idee om een ***verbrandingsoven*** te bouwen. De stad zette het licht op groen in 1972 en op 25 augustus 1975 kon Ingelmunsternaar Eric Vankeirsbilck als voorzitter van IVIO ((Intergemeentelijke Vereniging voor duurzaam Milieubeheer voor Izegem en Ommeland) er de brand insteken. De officiële opening door minister Lavens vond plaats op 31 januari 1976. Milieuhinder en vervuiling leken nergens te bespeuren, zo dacht men, en de 170 miljoen frank was goed besteed. Vijftien jaar later gingen de eerste stemmen op om de verbrandingsoven op te doeken. In mei 1992 deden de Emelgemse artsen nog een oproep tot sluiting en in november van datzelfde jaar kreeg men geen milieuvergunning meer. De verbrandingsoven ging op 13 juli 1993 definitief dicht, acht arbeiders verloren hun job. In oktober 1996 werd de oven gesloopt en werd er overgeschakeld op een gemengde intercommunale met o.a. recyclageparken in de diverse gemeenten.

Tv-distributie

Met de doorbraak van de televisie in de jaren 1960 werden meer en meer antennes op de daken geplaatst. Begin de jaren 1970 kwamen er enkele (vooral Nederlandse) tv-kanalen bij en die zorgden voor grotere antennes. Maar op 10 januari 1972 besliste de gemeenteraad om zelfstandig een eigen ***distributienet*** op te zetten. In datzelfde jaar waren er dan ook overal werken om de huizen aan te sluiten op het net. Om de bevolking te informeren werd er een infocentrum tijdelijk ondergebracht in een pand aan de noordzijde van de Grote Markt. In september van dat jaar plaatste een reusachtige hijskraan een cabine met één grote mast op de veertig meter hoge schoorsteen van het ETIZ-bedrijf. De Izegemse bevolking kon van haar eigen distributie genieten tot 1990. Voor een stad als Izegem, met al bij al een kleine oppervlakte, kwam op de duur het aanbod van tv-kanalen te groot om nog concurrentieel mee te spelen. Ook andere factoren speelden mee. Op 8 mei 1990 verdween dan ook de tv-mast op de ETIZ-schoorsteen.

Begraafplaatsen

Meer mensen betekent uiteindelijk ook nood aan meer begraafplaatsen. Al begin de jaren 1970 werd de alarmbel geluid voor het plaatsgebrek in de Roeselaarsestraat. Na de fusie met Emelgem kon de Izegemse bevolking ook daar terecht en met de fusie van Kachtem gebruikte men een gelijkaardig scenario. Toch werden in 1977 plannen gemaakt voor een totaal nieuwe begraafplaats. In augustus 1982 werden ze goedgekeurd voor een terrein van vier hectaren langs de westzijde van de Emelgemse Reperstraat. De aanbesteding vond nog in hetzelfde jaar plaats en de werken startten in juli 1983. De begraafplaats werd ontsloten door een ringweg met een diagonaal ingeplante hoofdweg waarmee de grafvelden via een verharde weg verbonden zijn. Vanaf 1 september 1984 werd de ***stedelijke begraafplaats*** in gebruik genomen. Op 1 juni 1989 volgde de inwijding van het columbarium en de afscheidsplaats.

Stadhuis

De administratieve stadsdiensten kampten eind de jaren 1970 met plaatsgebrek. In eerste instantie kwam er een nieuwe gemeenteraadszaal. In april 1978 werd daarvoor een ontwerp van 14 miljoen frank op tafel gelegd. De vroegere gehoorzaal van het vredegerecht werd daardoor opgeofferd. Op 6 april 1981 kon men de nieuwe zaal in gebruik nemen. Maar de grootste plannen kwamen in 1988 aan bod. Het ***stadhuis*** zou in noordelijke richting flink uitbreiden. Daartoe werden in 1995 de huizen Vandeputte en pasteibakkerij Moeyaert gesloopt. Architectenbureau Vandommele mocht een vier verdiepingen tellend gebouw van 2304 m^2 ontwerpen. Op 25 augustus 1995 kon een trotse burgervader Willy Verledens de eerste steen leggen. Begin februari 1997 mochten de stadsdiensten hun intrek nemen en in het weekend van 22 en 23 maart 1997 werd het stadhuis voorgesteld aan het grote publiek.

Tijdens het feestweekend van 22 en 23 maart 1997 kon de Izegemnaar kennis maken met het nieuwe stadhuis.

Cultuurhuizen

Er waren in de afgelopen vijftig jaar ook enkele culturele infrastructuurwerken. In 1966 was er een uitbreiding van de ***stedelijke muziekacademie***. Voor cultuurminnend Izegem was dit belangrijk omdat men een auditorium kreeg, waardoor heel wat toneel- en muziekopvoeringen in een aangepaste zaal konden doorgaan. Onlangs werd de concertzaal omgedoopt tot auditorium Herman Roelstraete.

Boekenminnend Izegem maakte de fusie mee van drie Izegemse ***bibliotheken***: de volksboekerij in de Papestraat, Kennis zal u redden en de Emelgemse bibliotheek. Later zou de Kachtemse bibliotheek erbij aansluiten. De grootste collectie werd in de oude vakschool in de Wijngaardstraat ondergebracht. De filialen bleven voorlopig functioneren. Ondertussen was men op zoek naar een geschikte locatie om er een nieuwe bibliotheek onder te brengen. Met het verlaten van de denkpiste van het project Peter Benoit op de Grote Markt zag toenmalige schepen voor cultuur Erik Vandewalle de kans om daar zijn droom te realiseren. Op 2 april 1984 werden de plannen door architect Renier voorgesteld. De aanbesteding bedroeg 45 miljoen frank zonder het meubilair. Op 1 april 1988 werden de werken gestart en op 2 juli 1988 kon Eddy Frans, vertegenwoordiger van Vlaams minister voor Cultuur Patrick Dewael, de eerste steen leggen. De bibliotheek kon op 20 januari 1990 de deuren openen.

De nood aan een echte cultuurzaal was een steeds terugkerende vraag tijdens culturele vergaderingen. Er waren het auditorium en de feestzaal Iso, maar beide voldeden niet echt.
Kachtem was de eerste deelgemeente die een ontmoetingscentrum kreeg, ***'t SoK***. Het complex werd op 11 april 2008 geopend en herbergt naast een sporthal een polyvalente zaal, uitgerust met een telescopische tribune. De fanfare Vrede en Eendracht heeft er een eigen repetitie- en vergaderruimte. Ondertussen werd ook aan de centrumbevolking gedacht. Na het opbergen van de plannen voor een cultureel centrum in de vroegere gebouwen van de Gilde, werd meer zuidwaarts gekeken.
In de buurt van de feestzaal Iso werd er nog een stuk grond gevonden om er ***De Leest*** te bouwen. Het architectenbureau Samyn en partners mocht in januari 2005 een voorontwerp indienen. Het geheel zou bestaan uit een cultuur- en dienstencentrum. Er waren 450 zitplaatsen voorzien (of 1000 staanplaatsen). Na heel wat vertraging door de noodzakelijke grondsanering, werd op 15 februari 2008 de eerste steen gelegd. Op vrijdag 18 december 2009 mocht niemand minder dan prinses Astrid het gebouw openen.

Eerstesteenlegging van cultuur- en dienstencentrum De Leest.

Een voorlopige laatste realisatie wordt het project ***Eperon d'Or***. Al in 1993 was er de interesse om de voormalige schoenenfabriek te kopen om daar de beide Izegemse musea in onder te brengen. Op

29 augustus 2005 viel de beslissing om de voorkant van het gebouw aan te kopen voor 57.000 euro. Eind 2010 wordt de rest van de gebouwen aangekocht. Er zal niet alleen plaats zijn voor de beide musea, maar ook voor een streekgebonden toeristisch centrum. De plannen van het architectenteam 4C uit Gent werden op 2 april 2007 door de gemeenteraad goedgekeurd.

Natuurgebieden

Er werd in de afgelopen 50 jaar ook aan ***de natuur*** gedacht. Izegem maakte deel uit van het bosarmste gebied in West-Vlaanderen. In de loop van de afgelopen vijftig jaar heeft de stad ook daar iets willen aan doen. Het begon met de aanleg van het sport- en recreatiecentrum begin de jaren 1970. Rond het gebeuren '900 jaar Izegem' in 1980 kreeg de Izegemnaar Wandel op de Mandel cadeau, een groene long tussen Emelgem Dam en het Emelgemse plein. Op 6 juli 1985 was er de opening van het park in het domein van het paterslooster. De eerste plannen voor de aanleg van een echt bos kwamen in mei 1987 voor in de gemeenteraad. Ten noorden van de Merelstraat werd het zes hectaren grote Merelbos gerealiseerd.
In 1995 kocht de stad het Kachtemse Rhodesgoed en het Vlaams gewest legde veertig hectaren bosrijk gebied aan. Ondertussen waren de domeinen Wolvenhof en Wallemote provinciaal domein (vanaf 1989 gehuurd, in 1997 gekocht). De kastelen bleven of werden eigendom van de stad. In 2004 kwam er een gebiedsuitbreiding van 22 ha of 16.000 bomen.

Toekomst

Binnen enkele jaren zal het stadscentrum een complete metamorfose ondergaan hebben. Sinds september 2010 zijn de werken gestart op de Grote Markt en in de Brugstraat. De Grote Markt zal een aantal parkeerplaatsen minder hebben, maar de caféterrassen zullen uitgebreid worden. De herinnering aan de middeleeuwse waterput zal in de vorm van een windroos met herinneringsplaat zichtbaar zijn. De grootste uitdaging wordt ongetwijfeld de stationsbuurt. Ten noorden van het station wordt er een promenade aangelegd richting Eperon d'Or, om zo de dagjestoeristen naar de musea te lokken. In de bocht van de Dirk Martenslaan komt er een tunnel die voor een nieuwe verbinding met de Prins Albertlaan moet zorgen. Het gedeelte van de centrumbrug tussen het station en de op- en afrit op de Korenmarkt wordt afgebroken, wat dan o.a. weer kansen schept tot uitbreiding van de bibliotheek.

Ten oosten van de wijk De Mol heeft men nu al ideeën voor een nieuwe wijk, in de Wallemotestraat is de straat al aangelegd. Er zijn zelfs al proteststemmen. Een nieuwe wijk ten noorden van de Hondekensmolenstraat staat eveneens op de agenda. Wellicht wordt ook een laatste stukje natuur tussen de E403 en de Kachtembrug opgeofferd aan de industrie.
En ten noorden van de Rijksweg, tussen Meensestraat en Slabbaardstraat-Noord heeft men nog een stukje grond gevonden. Sinds 2009 werden hier de Pekkerstraat, het Borstelmakers- en het Schoenmakersplein aangelegd. Tegen 2017 zou dit volgebouwd moeten zijn.

De oude gebouwen langs de noordzijde van de Melkmarktstraat zullen verdwijnen om de infrastructuur van het stadhuis gevoelig uit te breiden. En wie weet: misschien zal er een oplossing gevonden worden voor het postgebouw op de hoek van de Roeselaarsestraat met de Baron de Pélichystraat?

VIJFTIG JAAR CULTUREEL LEVEN

Erik Vantomme

Enkele algemene tendensen

Het rijke culturele leven in Izegem onderging de afgelopen vijftig jaar, onder invloed van maatschappelijke veranderingen, heel wat wijzigingen. Het bewijst niet alleen de invloed van andere maatschappelijke patronen, maar ook dat de Izegemnaar blijft zorgen voor vernieuwing en verjonging. Daarin neemt het muzikale gebeuren in Izegem een belangrijke plaats in. Zowel vocale als instrumentale gezelschappen zijn niet alleen kwantitatief sterk aanwezig, maar scheren ook kwalitatief hoge toppen. Een aantal verenigingen zag in de laatste vijftig jaar het levenslicht, maar helaas zijn er ook verscheidene die de tijd niet overleefd hebben. Anderzijds kennen veel culturele verenigingen de ups en downs die eigen zijn aan hun bestaan, omdat wie om de een of de andere reden de groep verlaat niet altijd een even geëngageerde opvolger vindt. Niet alleen de organisaties evolueren. Ook het publiek dat de culturele manifestaties volgt, kent een wisselend gedragspatroon. Vandaar dat bij gebrek aan eigen leden, maar ook bij gebrek aan belangstelling van toeschouwers een aantal verenigingen ophoudt te bestaan. Daartegenover richten jonge enthousiastelingen dan weer nieuwe verenigingen op en veroveren zo een nieuw publiek.

De jaren zestig werden gekenmerkt door een economische bloei en opmars, nieuwe technologieën, nieuwe snufjes in de huiskamer en in de bedrijfswereld, een doorbraak van nieuwe ideeën, een veranderend maatschappelijk beeld, een ontplooiing van het individu en het ontdekken van eigen bewustzijn, een uitbarsting van collectieve gevoelens. Kortom de mensen leefden in een nieuwe wereld. Het oude juk werd afgeworpen en er kwam een grote vernieuwing en verjonging van mentaliteit in de samenleving.

Ook het culturele leven ondervond de gevolgen van de maatschappelijke vernieuwing: de opkomende generatie borg een aantal traditionele patronen op en greep naar een nieuwe levensstijl. Een nieuw medium veroverde de maatschappij waardoor het gedragspatroon van de mensen onbewust veranderde, want de wereld kwam de huiskamer binnen. Het fenomeen televisie kende een blitsopgang en veroverde de beste plaats in huis. Pessimisten zagen alles met lede ogen aan. Ze zagen niet alleen een omwenteling in het sociale leven gebeuren, maar voelden de televisie als een grote concurrent die met veel meer mogelijkheden heel wat mensen thuis hield. Film, theater, muziek, cabaret en spelprogramma's konden opeens passief geconsumeerd worden. Veel mensen bleven gekluisterd aan de buis en hadden geen tijd meer voor een praatje of verkozen om thuis te blijven in plaats van zich te verplaatsen voor een zang-, een concert-, een toneel- of filmavond.

Optimisten beseften dat het erop aan kwam creatief te zijn en in te spelen op nieuwe mogelijkheden. Het verhogen van de kwaliteit van optredens, uitvoeringen en producties was aan de orde. Zowel toehoorders als uitvoerders boeien werd het doel, en dit door een programma te brengen dat de mensen kon raken en in vervoering brengen, waarbij hedendaagse onderwerpen niet uit de weg werden gegaan. Het werd een periode van vallen en opstaan. Kleine theaters en filmzalen verdwenen, cabaretavonden, bonte avonden behoorden tot het verleden. Sommige culturele verenigingen dreigden in de jaren zeventig en tachtig ten onder te gaan bij gebrek aan actieve leden, maar dank zij de vele inspanningen van getrouwen probeerden zij te overleven.

Het tij keerde op het einde van de vorige eeuw, want na ongeveer een decennium merken we dat een nieuwe generatie klaar staat. De opkomst en bloei van de stedelijke academies voor muziek, woord en dans en schone kunsten liggen uiteraard aan de basis van de opflakkering van tal van verenigingen. Uit deze jonge populatie talenten en gemotiveerde jongeren kan worden gerekruteerd. Nieuw leven en enthousiasme in de verenigingen resulteren ook in nieuwe producties en voorstellingen. Daardoor kunnen heel wat toeschouwers genieten van het ruime en nieuwe aanbod dat in nieuwe culturele

centra gebracht wordt. Het publiek moet overtuigd worden om de stap te zetten en de media, de reclame en verschillende informatiekanalen helpen dat het culturele aanbod bekend raakt bij de burger.

In Izegem is er reeds lang een opvallend groot cultureel aanbod. Naast de muziekmaatschappijen, de koren, de toneelverenigingen, de dansgroepen, zijn er tal van socioculturele verenigingen die een cultureel programma aanbieden. Ook in Izegem sneuvelden enkele gezelschappen, maar anderzijds bloeiden nieuwe initiatieven open vanaf eind de jaren zeventig. De jongerencultuur kwam aan bod dank zij een aantal privé-initiatieven en sedert de installatie van de jeugddienst in 1980 werden heel wat concerten, toneelvoorstellingen, lezingen van auteurs en tentoonstellingen ingericht. De bouw van een jongerenontmoetingscentrum in 1994 vergrootte dit aanbod alleen maar. In de loop van de jaren tachtig en negentig ontstonden verscheidene nieuwe culturele verenigingen voor kinderen, jongeren en volwassenen, o.a. voor dans, koor, theater en muziek. Er ontstonden ook muziekgroepjes die hedendaagse popmuziek speelden: ze repeteerden in een garage, op zolder of in een loods. In 2002 bouwde het stadsbestuur een vleugel bij aan het jongerenontmoetingscentrum De Schuur, met specifieke repetitieruimtes voor muziekgroepjes.

De gemeentelijke culturele infrastructuur werd in de loop van de jaren zeventig en tachtig in heel wat steden en gemeenten aangepakt. De vroegere parochiezalen, waar de meeste culturele activiteiten plaats vonden, waren niet meer aangepast aan de behoeften. Door het feit dat de hogere overheid decretaal een aantal culturele materies regelde, kregen de steden en gemeenten ook meer mogelijkheden. Door de financiële tussenkomst van de hogere overheid konden culturele centra gebouwd worden. In Izegem gebeurde dat in 2009.

De stad heeft ook reeds vijftig jaar een cultuurraad (nu officieel Stedelijke Raad voor Cultuurbeleid). De meeste culturele verenigingen hebben een afgevaardigde in de algemene vergadering. Naast de adviezen die de cultuurraad aan de stad geeft, overkoepelt ze een aantal activiteiten en ligt ze aan de basis van heel wat initiatieven zoals de boekenbeurs, het nieuwjaarsconcert, de werkgroep kunst, de poëziewedstrijd. In 2002 werd de cultuurdienst geïnstalleerd. Erik Vantomme, die tweeëntwintig jaar als jeugdverantwoordelijke op de jeugddienst werkte, kreeg de opdracht te starten met de cultuurdienst. Samen met het stadsbestuur en de stedelijke raad voor cultuurbeleid werd de vzw De Leest opgericht. De werking kon van start gaan en de eerste plannen voor de infrastructuur werden op tafel gelegd. Een nieuw hoofdstuk in het culturele boek kon worden geschreven.

De culturele infrastructuur

Schepen Joseph Tytgat, Firmin Vandommele en Rafaël Verholle lagen aan de basis van de ***cultuurraad***. Ze wilden dat het stadsbestuur via een cultuurraad de cultuur in Izegem zou promoten. Hun eerste contacten dateerden van de winter van 1958-1959, maar de officiële stichtingsdatum werd 5 maart 1959. In de eerste statuten werden het doel en de bevoegdheden omschreven: het stadsbestuur in zijn culturele zending bijstaan door het geven van raad en het uitbrengen van advies (o.a. bij subsidiëring); het coördineren van de activiteiten van de verschillende culturele verenigingen; het nemen of steunen van initiatieven ter bevordering van het culturele leven in onze stad. De heemkundige kring Ten Mandere was in 1960 een geesteskind van de cultuurraad, die wist dat daarmee het aanleggen, bijhouden en bewaren van geschied- en heemkundige documentatie over de stad in goede handen zat, want ook dat was een doelstelling. Een ander initiatief was het inrichten van het stedelijk toneeltornooi. Het werd van 1960 tot 1968 elk jaar georganiseerd onder de drie, en later de vier plaatselijke toneelverenigingen. Daarnaast liet de cultuurraad ook gastvoorstellingen geven door Antigone (Kortrijk), Arca-theater (Gent), Beursschouwburg (Brussel) en Sint-Rembert (Torhout). De leden van de cultuurraad werden toen niet verkozen maar aangeduid. Schepen Joseph Tytgat maakte van ambtswege deel uit en werd statutair zelfs voorzitter. Het college van burgemeester en schepenen duidde zes leden aan: Rafaël Verholle, Maria Sintobin-Allewaert, André Bourgeois, Gabriël Eeckhout, Alfons De Jan en Firmin Vandommele. Jules Ghekiere en Rafaël Sabbe werden gecoöpteerd. Op 6 mei 1970 werden nieuwe statuten goedgekeurd. De samenstelling werd nu anders en de leden werden nu gekozen. Er was een algemene raad, een bureau en drie secties: algemene culturele werking; amateuristische kunstbeoefening; en algemeen

Secretaris Raph. Declerck met de oud-voorzitters Rafaël Verholle, Lydia Van Damme en toenmalig voorzitter Miel Bourgeois.

vormingswerk en vrijetijdsbesteding. Elke vereniging kon kiezen voor één van deze secties. Het bureau bestond uit de leden aangeduid van ambtswege en de voorzitters en secretarissen van elke sectie. Op 5 juni 1980 werden de statuten aangepast, als gevolg van het cultuurdecreet van 12 december 1974. De cultuurraden konden wettelijk erkend worden en de leden werden op basis van hun filosofische gezindheid proportioneel verkozen. De secties verdwenen en het aantal bureauleden werd beperkt tot twaalf. Op 1 februari 1983 werd de Izegemse cultuurraad erkend door de Vlaamse Gemeenschap. Op 9 november 1992 werd de officiële naam Stedelijke Raad voor Cultuurbeleid (dit door het decreet van 24 juli 1991). De cultuurraad bestond nu uit afgevaardigden van de verenigingen, gecoöpteerden en afgevaardigden namens de politieke fracties in de gemeenteraad. De secretaris die vroeger een vrijwilliger was, werd vervangen door een ambtenaar van de stad, aangeduid door het schepencollege; sedert 1993 was dat Kathy Deprez, die op de infodienst van de stad werkt. In 2002 werd de cultuurdienst opgericht en ondergebracht in de vzw De Leest; de secretaris werd cultuurconsulent. In 2004 benoemde het stadsbestuur een cultuurbeleidscoördinator. De keuze viel op Nele Descheemaeker. Meteen werd zij ook de secretaris van de cultuurraad.

Om de tien jaar werd een viering van de cultuurraad opgezet. In 1970 was er een feestprogramma uitgewerkt in de maand januari met o.a. een Vollma-concert door het ensemble Jean Louel, filmforum Rosemary's Baby, een gespreksavond 'Europa: Rome, Den Haag, Brussel, en dan?', en een academische zitting met souper. Bij de viering van het twintigjarige bestaan werd het programma over het hele werkjaar 1979 gespreid: een wandeltocht langs het Izegemse patrimonium, het Requiem van Mozart door het Sint-Gregoriuskoor, een academische zitting met feestmaal, de toneelopvoering Het Ei door Mandelgalm en de Overwinders in regie van Roos Calmeyn. Voor de viering dertig jaar werd in 1989 o.a. een brochure waarin alle culturele verenigingen vermeld stonden huis aan huis bezorgd en werd van 17 tot 19 november een Cultuurbeurs opgezet. Voor de viering van het veertigjarige bestaan werd in 1999 opnieuw een brochure bedeeld in Izegem met vermelding van alle culturele verenigingen, en was er opnieuw een Cultuurbeurs. Van de andere activiteiten vernoemen we een symposium over de rol van de culturele vereniging in de 21ste eeuw met cultuurminister Luc Martens; 'Izegem in concert', uitvoering van Exodus van Herman Roelstraete m.m.v. alle Izegemse muziekverenigingen en koren, o.l.v. Kristof Van Grysperre; en de opvoering van het totaalspektakel De Wijze Kater van Herman Heyermans, in een regie van Bart Cafmeyer en met muziek van José Wylin, door alle Izegemse toneelverenigingen: Hermes, De Lanteern, Mandelgalm en de Overwinders. Hoogtepunt in de viering van het gouden jubileum van de cultuurraad was ongetwijfeld de cultuurwandeling Echte adel in 't gemoed, waarbij de belangrijkste periodes en evenementen uit de familiegeschiedenis van Gillès de Pélichy schitterend werden voorgesteld. Tal van Izegemse verenigingen verleenden hun medewerking om als hoofdacteur of figurant, muzikant of danser, straatzanger of gewone burger mee te spelen. Op verschillende locaties werd gemusiceerd, gegeten en gedronken en kon men naar een spektakel kijken. De wandeling eindigde met een 'souper' in de Orangerie van het kasteel Blauwhuis. Bart Cafmeyer zorgde voor de regie en Stefaan Vancraeynest schreef de teksten.

Taferelen uit de cultuurwandeling Echte adel in 't gemoed.

De opeenvolgende voorzitters van de cultuurraad waren: Joseph Tytgat (1959-1973), Rafaël Verholle (1973-1977), Lydia Vandecapelle-Van Damme (1977-1983), Emiel Bourgeois (1983-1989), Geert Orgaer (1989-2000), Frits Verhaeghe (2001-2006) en sedert 2007 opnieuw Geert Orgaer. De schepenen van cultuur waren Joseph Tytgat, Robert Vanlerberghe, Andrea Geldhof, Erik Vandewalle, en momenteel heeft burgemeester Gerda Mylle de bevoegdheid voor cultuur. Met de bouw van het Gemeenschaps- en Dienstencentrum De Leest werd personeel aangeworven voor de uitbouw van de programmering en de werking.

In 2008 ontving Jacques Vandoorne de cultuurtrofee.

Sedert 1986 reikt de cultuurraad ook elk jaar de cultuurtrofee uit. Met die trofee wil het stadsbestuur een persoon of een vereniging met een bijzondere culturele verdienste lauweren. De opeenvolgende winnaars waren: Jean-Marie Lermyte (1986), Koninklijk Mannenkoor De Kerels (1987), Fernand Sagon (1988), Overwinders in Eendrachtigheyd (1989), Antoon Vandromme (1990), Volkskunstgroep Die Boose (1991), Raph. Declercq (1992), Sint-Gregoriuskoor (1993), Katrien Seynaeve (1994), Koninklijke Stadsfanfaren (1995), José Wylin (1996), Koninklijke Harmonie der Congregatie (1997), Eugeen Declercq (1998), VSVK (1999), Herman De Backer (2000), vzw Booserik (2001), Jozef Claeys (2002), Jeugdkoor en -ensemble Bosmolens (2003), Geert Orgaer (2004), Stedelijke Bibliotheek (2005), Geert Spillebeen (2006), Vrede en Eendracht (2007), Jacques Vandoorne (2008), Luc Strobbe (2009) en De Lanteern (2010).

De musea

De stad heeft drie belangrijke musea opgericht die ondertussen als Stedelijk Izegems Museum nationaal erkend zijn. Het ***Nationaal Schoeiselmuseum*** werd opgericht na de grote schoeiselexpo in 1966. In één week kreeg deze tentoonstelling 11.000 bezoekers over de vloer. Ook de unieke collectie van Alfons De Jan (1883-1965), die altijd de oprichting van een schoeiselmuseum had gesteund, speelde een belangrijke rol. De Jan was schoenfabrikant, leraar aan de Vrije Vakschool voor Schoenmakers en schepen van Izegem geweest. De voormalige Vrije Vakschool voor Schoenmakers in de Wijngaardstraat 9, was de ideale locatie om alles tentoon te stellen. Burgemeester André Bourgeois kon in 1968 het museum openen. Voor de

aanvulling van de collectie kon het museum steeds rekenen op steun van tal van fabrikanten, missionarissen en ambassades. Van in het begin was er een collectie unieke Izegemse luxeschoenen uit de jaren 1920 en 1930 van verschillende bekende Izegemse schoenfabrikanten aanwezig, o.a. van de hofleveranciers voor de Belgische Koninklijke familie: Eperon d'Or en de firma Defauw. Ook de Vrije Vakschool was een tijdlang hofleverancier. Het museum bezit ook een volledige productielijn van de jaren 1940-1960 waarbij de verschillende fasen van de schoenproductie van leest tot afgewerkte genaaide schoen kunnen worden getoond. Roger Bekaert was de eerste conservator en werd in 1988 opgevolgd door Raf Vandenberge die er later Lieve Vandenbussche als adjunct bij kreeg.

De schoeiselexpo lag aan de basis van het schoeiselmuseum.

Het museum heeft vier hoofdlijnen: de geschiedenis van het schoeisel, het artisanale schoeisel, de mode van ruim de laatste honderd jaar, en schoenen uit andere culturen. In de loop van de jaren waren er ook verschillende tijdelijke tentoonstellingen: Schoenmode sinds 1900 (1993), Trouwschoenen vroeger en nu (1998), Hommage aan Roger Porteman (1999), Shoes or no shoes (1999), Koninklijk Schoeisel (2000, met bezoek van de koning en de koningin in 2001), Schoenen in d'oorlogsperiode (2002), Hommage aan Adhémar Carrette (2002), Schoenen door tijd en ruimte – Ernst Tillman (2003), Leven en werken in de periode van de Tweede Wereldoorlog (2008), Levend Leder (2008), De muren spreken, getuigenissen (2009), Shoe, shoe,...Shoes! - Ontwerp versus techniek (2010).

Het ***Nationaal Borstelmuseum*** werd plechtig geopend in 1981. De stad Izegem vierde in 1980 '900 jaar Izegem' met o.a. een grote Nijverheidsexpo in de stedelijke sporthal. Meteen groeide de idee om met het verzamelde materiaal, gaande van borstel tot machines, een borstelmuseum in te richten. Borstelfabrikanten Raymond Werbrouck, Edmond Sintobin, Walter Duyck, Gabriël Dejonghe, Carl Decoopman en Luc Bourez lagen aan de basis van de collectie en konden op de volle steun van schepen André Bourgeois rekenen. Het oude herenhuis Bral, naast de centrale brug in de Wolvestraat was de eerste locatie. Raymond Werbrouck werd de eerste conservator. Hij werd in 1994 opgevolgd door Hilde Colpaert, die toen al zes jaar adjunct-conservator was. In 1998 verhuisde het museum naar de voormalige Nijverheidsschool in de Baron de Pélichystraat. Voor de concrete werking en de uitbating van het museum werd naast de vrijwillige medewerkers en de opgeleide gidsen een personeelslid van de stad gedetacheerd. Aanvankelijk tekende architect Pieter Derieuw plannen om het museum uit te breiden met een vernieuwd complex, waar het machinepark ondergebracht zou worden in de overdekte speelplaats. Het bleef bij een plan, want uiteindelijk kregen de klaslokalen een andere bestemming. De conciërgewoning werd wél verbouwd en helemaal aangepast tot een modern ogend museum met een hedendaagse look.

Op 5 september 1981 werd het eerste borstelmuseum opengeveegd.

In het borstelmuseum werden en worden geregeld gelegenheidstentoonstellingen georganiseerd: Borstels bij huwelijk en

geboorte (1998), Allemaal beestjes.
(1999), Izegems 1900-Izegems 2000 (2000), Hans Cornel en Designborstels (2001), Borstels uit de oorlogsperiode (2002), Tanden gepoetst (2004), Van rare kwasten en penselen (2006), Van barbier tot kapper (2007), en tentoonstellingen samen met het schoeiselmuseum.

Tenslotte bezit de stad ook de beschermde ***tandem-compound stoommachine*** in het gebouw van Etiz in de Prins Albertlaan. Deze stoommachine, die dateert uit 1936, is de grootste stoommachine die bewaard gebleven is in België. Ze werd gebouwd in Gent in de werkhuizen Carels-Van den Kerchove en het elektriciteitsgedeelte bij ACEC Charleroi. Met de stoommachine werd elektriciteit opgewekt voor de straatverlichting, de industrie en de huishouding van Izegem. Vroeger was Etiz een elektriciteitsbedrijf van de stad zelf. Het bedrijf werd opgestart in 1901 en daarmee was Izegem een van de eerste steden in België met elektriciteit. In 2008 was er een tijdelijke tentoonstelling Krachtige Stroom, met een workshop voor leerlingen van de middenscholen.

In 2002 werden alle Izegemse musea als Izegemse Stedelijke Musea onder leiding van Hilde Colpaert onder één koepel gebracht. In 2003 werd de erkenning verkregen en in 2009 bevestigd.

Het stadsbestuur werkt momenteel het plan uit om de voormalige schoenfabriek Eperon d'Or te renoveren. Het zal niet alleen de locatie worden voor het schoeisel- en borstelmuseum, er zal ook aandacht aan de vroegere linnennijverheid worden gegeven. In het voorgebouw komt een toeristisch streekbezoekerscentrum. Het gebouw krijgt ook een extra glazen verdieping bovenop die een panoramisch uitzicht over de stad zal bieden. Het hele project wordt ondersteund door de Vlaamse Overheid en zou klaar moeten zijn tegen 2013.

Het stadsbestuur heeft ook op een andere manier aandacht voor de Izegemse cultuur. Het promoot het patrimonium en het erfgoed ook via de website en brochures. En sedert 1985 ook door middel van gediplomeerde ***stadsgidsen***. Onder hun leiding kan worden gekozen voor museumbezoek, historische of industrieelarcheologische wandelingen, bezoeken aan geklasseerde monumenten, of een combinatie van dit alles. In 1985 werd de eerste Izegemse gidsencursus ingericht, die achttien stadsgidsen opleverde, in 1996-1997 volgde een tweede cursus, met twaalf geslaagden en in 2006-2007 een derde gidsencursus , met elf geslaagden. Een gidsencursus duurt drie maanden, met wekelijks vijf lesuren. Er wordt ook

In 1986 studeerden de eerste stadsgidsen af.

een eindwerk gevraagd. Veel kandidaten onderschatten de moeilijkheidsgraad en vooral de hoeveelheid leerstof. De stadsgidsen zijn verenigd in de 'Izegemse Gidsen'. Zij verzorgen rondleidingen en stadswandelingen, maar leveren ook veel vrijwilligerswerk ten bate van het museum, op Erfgoeddagen en Open Monumentendagen, batjes enz. Na Lieve Vandenbussche en Bart Blomme is Bernadette Vancompernolle de huidige voorzitster van de gidsenkring.

Binnenzicht bibliotheek in de Papestraat.

In Izegem is er ook nog ***het drukkerijmuseum Strobbe***, maar dat is een privé-museum. Toen in september 1992 het Izegemse goederenstation zijn deuren sloot, besloot Luc Strobbe de opslagplaats van de NMBS te renoveren om er een drukkerijmuseum in onder te brengen. Met veel respect voor het oorspronkelijke uitzicht en met originele materialen, tot de vensterbanken en de lichtarmaturen toe, werd het gebouw hersteld. In 1994 kon het drukkerijmuseum Strobbe, onder auspiciën van Drukkerij Strobbe bvba Izegem, er worden ondergebracht. Luc Strobbe is er de bezieler en conservator van. In het sfeervolle museum staan talrijke drukpersen en authentiek lokettenmeubilair en leert men ook de werkomstandigheden van vroeger kennen.

De Stedelijke Openbare Bibliotheek

Naast de musea zijn er nog enkele gebouwen waar culturele activiteiten plaats vinden, onder andere de ***Stedelijke Openbare Bibliotheek***. Izegem telde tot 1980 vier vrije bibliotheken: de katholieke Volksbibliotheek in de Papestraat, de socialistische bibliotheek Kennis zal U Redden in de Germinal, de bibliotheek Sint-Lucas in Emelgem en de bibliotheek Sint-Jan in Kachtem. Na het nieuwe decreet van 1978 plande het stadsbestuur in 1980 een fusie om tot één stadsbibliotheek te komen, maar enkel de Volksbibliotheek (opgericht in 1869) en Kennis zal U Redden (opgericht in 1921) deden toen mee. De Emelgemse bibliotheek Sint-Lucas (opgericht in 1927 en verbonden aan het klooster Heilige Vincentius a Paulo en de lagere meisjes- en beroepsschool in de Prinsessestraat) verkoos om zelfstandig te blijven bestaan, maar doofde door gebrek aan subsidies stilletjes aan uit. De Kachtemse privaatrechtelijke bibliotheek Sint-Jan (deze van 1904 stierf een stille dood, maar in 1921 ontstond een nieuwe bibliotheek) werd door de stad tien jaar later overgenomen, op 29 december 1990.

De stadsbibliotheek bleef tot eind 1982 gehuisvest in de Papestraat; daarna verhuisde ze naar de Wijngaardstraat en in januari 1990 kon ze openen in het nieuwe en huidige gebouw op de Grote Markt. Meer en meer besteedde de bibliotheek ook aandacht aan bibliotheekinstructie en -introductie. Scholen organiseerden klassikale ontleningen en bezoeken. Naast het uitlenen van boeken en vanaf 1984 ook strips (wat een aangroei van 20.000 uitleningen betekende), en audiovisueel materiaal, en vanaf 1988 een startcollectie videofilms, vonden de volgende jaren heel wat culturele activiteiten plaats. Er werd van meet af aan meegewerkt aan de Week van de Openbare bibliotheek. Vanaf 1988 werkte de stadsbibliotheek ook mee aan de kinder- en jeugdjury Vlaanderen, door elk jaar meer dan honderd extra jeugdboeken aan te kopen, getal dat in 2009 tot tweehonderd werd opgetrokken. Verschillende culturele verenigingen vinden de weg naar de Erasmus- en Plantijnzaal voor lezingen, vergaderingen, tentoonstellingen en seminaries: de VVVG-Leesclub, vzw Healinglight, Viva-SVV, vzw Identiteit, Velt, Werkgroep seniorenacademie, Ten Mandere, Markant, de cultuurdienst, de Stedelijke Milieuraad, gezinskringen, VOS, VVPV, Centrum voor Basiseducatie, de Academie voor Muziek en Woord, de Noord-Zuid Raad, enzovoort.

In 2005 werd heel het jaar een feestprogramma opgezet, met auteurslezingen en tentoonstellingen. Tijdens de Jeugdboekenweek worden heel wat initiatieven genomen in het kader van een thema, in 2010 bijvoorbeeld in het teken

van kinderrechten, met als slogan 'Recht op boeken'. Met 'Gedichtendag' wordt een vrij poëziepodium gehouden. In 2006 en in samenwerking met de stedelijke werkgroep Beeldende Kunst werd gestart met een maandelijkse tentoonstelling van Izegemse kunstenaars in de bibliotheek. Achtenzestig Izegemse kunstenaars konden tot nu toe een maand lang hun werken tentoonstellen met schilderijen, grafiek, beeldhouwwerk of keramiek. Steeds meer mensen gebruiken internet om iets op te zoeken en ook hier biedt de bibliotheek mogelijkheden ter plaatse. Digitale informatievoorziening is gewaarborgd in de bibliotheek. Ook via de website en de blogspot van de bibliotheek worden de mensen op de hoogte gehouden van actuele literaire gebeurtenissen, maandelijkse leestips en nieuwsjes. Het krantenhoekje in de ontmoetingsruimte biedt kans aan sociale contacten. De leeszaal wordt meer en meer een studieplaats. Broere, dat is het regionaal samenwerkingsverband tussen de bibliotheken, maakt grotere projecten mogelijk. In het voorjaar 2011 wordt de inrichting in de bibliotheek aangepast. De ruimten moeten zo efficiënter gebruikt kunnen worden en de toegankelijkheid moet nog meer laagdrempelig.

Nog meer culturele gebouwen

De Vrije Muziekschool opgericht door burgemeester Jules Sintobin groeide uit tot een heuse ***Academie voor Muziek en Woord*** met 1268 leerlingen. We verwijzen naar de bijdrage over onderwijs van Raf Vandenberghe.

In Emelgem werd de bovenzaal in het voormalige gemeentehuis ingericht als ***toneelzaal*** voor de plaatselijke toneelvereniging Mandelgalm, maar ze wordt ook gebruikt voor concerten of gasttoneel. Kachtem kon tot 2008 de parochiezaal gebruiken voor de opvoeringen van de toneelgilde De Lanteern. Het lokaal diende als feestzaal voor verschillende verenigingen. De stad Izegem bouwde een nieuw ontmoetingscentrum ***'t SoK***, afkorting voor Sport- en Ontmoetingscentrum Kachtem, dat op 11 april 2008 officieel geopend werd door minister van Cultuur en Sport Bert Anciaux. Er is, naast de sportzalen en de bar, een eigen toneelzaal met uitschuifbare tribune en lichtaccommodatie.

Heeft Izegem zelf langer dan Kachtem moeten wachten op een volwaardig cultuurcentrum, dan werd op 18 december 2009 het ***Gemeenschaps- en Dienstencentrum De Leest*** plechtig geopend door prinses Astrid in aanwezigheid van de Vlaamse ministers Geert Bourgeois en Hilde Crevits, gouverneur Paul Breyne en het voltallige college van burgemeester en

Cultuur- en dienstencentrum De Leest.

schepenen. De bouw van een cultuurhuis liep niet van een leien dakje. Aanvankelijk was de locatie voorzien in gebouwen van De Gilde in de Kruisstraat, maar die uitgewerkte plannen gingen uiteindelijk niet door en het bleef bij de aankoop van de oude concert- en toneelzaal. In 2005 werd uiteindelijk gekozen voor een nieuwbouw op de Krekel, waar ook het sport- en jongerenontmoetingscentrum ingeplant waren. Het gebouw ligt in het verlengde van zaal Iso en het is de bedoeling om de twee gebouwen later met luifels te verbinden. Naast het Cultuurhuis wordt het gebouw ook gebruikt als Dienstencentrum. De eerstesteenlegging had plaats op een koude winteravond op 15 februari 2008 met muzikale klanken, vuurspuwers en een openluchtreceptie.

Het gebouw is een werk van het architectenbureau Samyn and Partners uit Brussel en heeft een futuristische uitstraling. De meningen van de man in de straat lopen uiteen van 'veevoederfabriek' tot 'architecturale parel' en 'hoogstandje'. De achttien meter hoge theatertoren valt in elk geval op. De Leest moet het reeds bruisende culturele leven van Izegem ten goede komen. Elke dinsdag wordt een film geprogrammeerd en om de twee weken is er op donderdagavond een voorstelling in de schouwburg die 450 zitjes telt. Er wordt gestreefd naar een evenwicht tussen een eigen programmering en die van de verenigingen. Er komt voor het onderwijs ook een cultureel aanbod met cursussen, workshops en lezingen. Het rijke culturele leven in Izegem hoopt met deze aanwinst een meerwaarde te krijgen in de stad en hopelijk kunnen veel verenigingen gebruik maken van dit Cultuurhuis. Na een jaar proefperiode hebben al duizenden mensen de weg gevonden naar het Cultuurhuis De Leest voor concertuitvoeringen, toneel, film, dans, …

Verdwenen koren

In de laatste vijftig jaar zijn een aantal culturele verenigingen verdwenen. We geven hier een opsomming van de koren, instrumentale gezelschappen, toneelverenigingen en evenementen die ophielden te bestaan.

Het oude H.-Hartkoor werd in 1946 door Leon Vercruysse nieuw leven ingeblazen. Aanvankelijk was het koor ***De Zingende matroosjes*** een knapenkoor, opgericht in 1946 door Leon Vercruysse. In de kerk werd in pij opgetreden, daarbuiten in een matrozenpakje. Na enkele jaren werd het koor gemengd. Met het aantreden als dirigente van Greta Ghekiere in 1963 behield het koor zijn naam, maar het evolueerde nu van een gemengd naar een meisjeskoor, verbonden met de Engelbewaarder-, later Sint-Tilloschool. Toen zij omstreeks 1990 het dirigeerstokje neerlegde hield het koor weldra op te bestaan.

De Zingende Matroosjes onder leiding van Greta Ghekiere.

Het koor ***De Zangertjes van Sint-Pieter*** was opgericht binnen de Sint-Pietersschool in Emelgem, maar onder subsidiëring van De Kerels. André Provoost die toen (1958-1971) dirigent was van De Kerels leidde ook het jongenskoor. In 1971 nam Jacques Denys het dirigentstokje over. Een hoogtepunt was het zingen van de openluchtmis 'De Moderne Mis' samen met De Kerels uit Emelgem voor het tweede lustrum van het Herfstmuziekfestival op 20 september 1970. Op 18 september 1971 werd het werk opnieuw uitgevoerd. Het koor hield op te bestaan in 1981. Over de ***Zangertjes van de H.-Hartkerk*** ontbreken de gegevens.

Het gemengd jongerenkoor ***Emkajoko***, wat staat voor Emelgems Kachtems Jongerenkoor, was van jongere datum. Het werd in 2001 opgericht door Geert Depaepe, vooral om de gezinsvriendelijke liturgische vieringen op te luisteren en het was actief tot in 2004. Het bestond uit jongeren van 10 tot 17 jaar uit Emelgem en Kachtem en werd muzikaal begeleid door Wouter Horré en Toon Vanbelleghem. De repetities vonden telkens op woensdagavond plaats in het plus 13-lokaal achter het vroegere parochiaal centrum in Kachtem.

In 1950 werd in Brussel een zangtornooi voor de KAV georganiseerd, waaraan de Izegemse afdeling deelnam. Daaruit resulteerde het Izegemse KAV-koor ***Zingende Moeders***. De zowat twintig leden werden eerst gedirigeerd door Azer Moenaert, daarna jarenlang door Roger Bekaert en uiteindelijk door Herman De Backer. Aan de piano zat gewoonlijk Lia Terryn. Het koor hield op te bestaan in de beginjaren 1970. Dit koor mag niet verward worden met ***Zingende Harten***. Dat was een gemengd koor dat in de schoot van het Izegemse Christen Werkersverbond (ACW) van 1953 tot omstreeks 1960 bestond en bedoeld was om de ACW-feesten op te luisteren. De mannen traden op in zwart kostuum en met strik, de vrouwen in witte bloes en zwarte lange rok. Roger Bekaert was de dirigent.

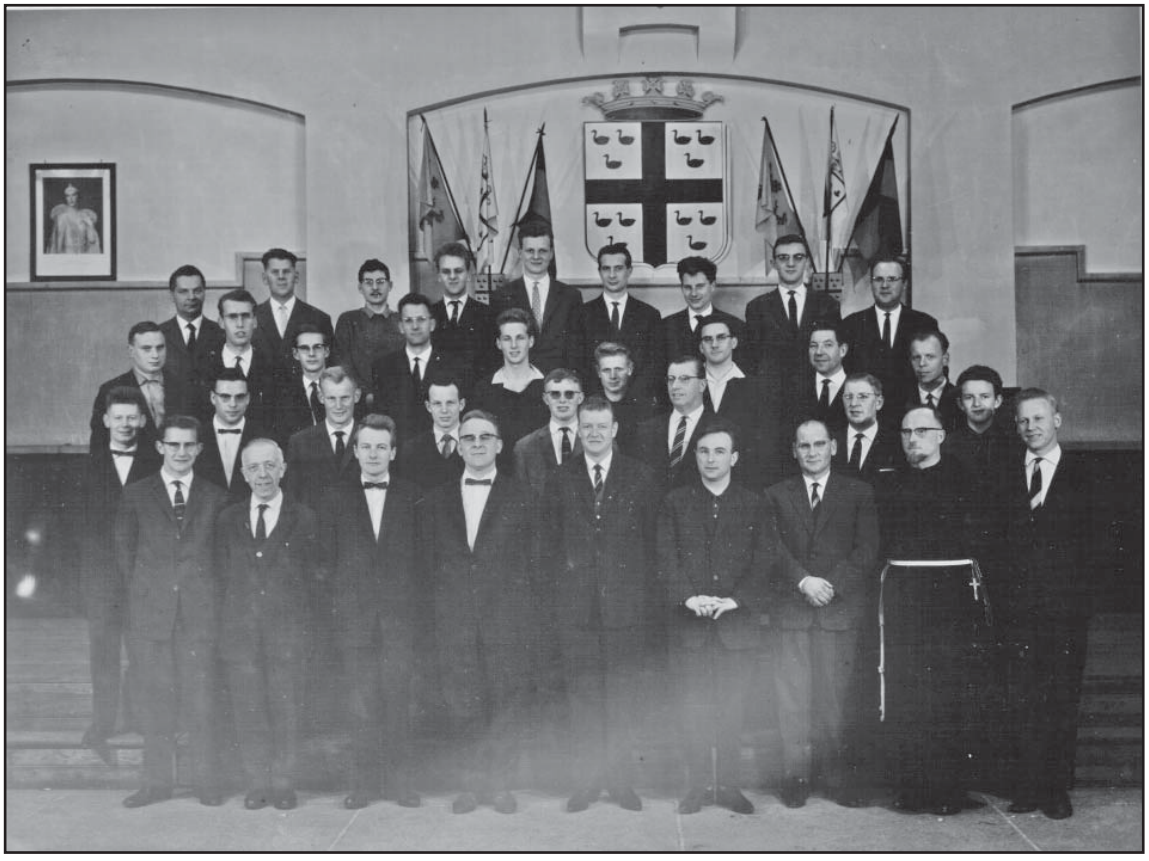

De Scola Cantorum Cantemus Domino onder leiding van Robert Depicker.

Herman Roelstraete is de stichter en de dirigent van het ***Gemengd kamerkoor Pierre de la Rue*** dat een kort maar succesrijk bestaan kende van 1961 tot 1963. Het kamerkoor ***Paradisus Musicus*** ontstond in 1982 en verdween in 1985. De ***Scola Cantorum Cantemus Domino*** werd opgericht in 1957 en groeide uit tot het meest gerenommeerde en internationaal bekende Izegemse koor. Onder leiding van stichter en dirigent Robert Depicker verzorgde het vooral gregoriaanse uitvoeringen. Er werden verschillende koorgezangen op plaat opgenomen. Het koor bleef tot 1981 bestaan, maar trad voor de gelegenheid in 2000 nog eens op in de Sint-Tillokerk.

Het koor van Sint-Rafaëlsparochie werd rond 1966 opgericht door pastoor Gerard Feryn en werd gedirigeerd door Raf Vanhauwaert en daarna door Geert Bruneel. Het koor moest de steun zijn om het volk de kerkliederen te laten meezingen. Met de komst van dirigent Filip Vanhuyse kende het koor een ware expansie: het repertorium werd niet alleen uitgebreid, maar het koor groeide in ledenaantal en daardoor werd het een meerstemmig koor waar zowel jongeren als ouderen lid van waren. Op hun hoogtepunt telden zij een vijfentwintigtal leden. Pastoor Michiel Doom was dan ook gelukkig met deze evolutie. Nadat Filip Vanhuyse verhuisd was en er geen nieuwe dirigent werd gevonden, hield het koor in de jaren 1980 op te bestaan.

Het ***Sint-Franciscuskoor*** werd opgericht bij de kapucijnen en bestond aanvankelijk uit seminaristen en mannen van de Derde Orde. Vanaf 1966 waren uitsluitend leken lid van het koor en nog later werd het zelfs een gemengd koor. Onder leiding van Emiel Rosselle die het koor van 1969 tot 2000 leidde, legde men zich toe op het zingen van gregoriaans. Momenteel komen oud-leden nog slechts sporadisch samen om liturgische vieringen op te luisteren.

Verdwenen instrumentale verenigingen

Het muzikale leven is in Izegem altijd levendig geweest. Veel muzikanten waren dan ook lid van één of meerdere verenigingen en waren bereid om een nieuwe formatie te vervoegen, als ze maar konden spelen. Vandaar dat nieuwe groepjes ontstonden, maar soms na enkele jaren opnieuw verdwenen omdat de spelers overbezet raakten. Andere muzikale groepjes die opgericht waren om ontspanningsmuziek te spelen werden ontbonden omdat de vraag om festiviteiten op te luisteren achterwege bleef en ze dan ook geen reden van bestaan meer hadden. Zo verdwenen enkele instrumentale gezelschappen.

De Emelgemse fanfare Eendracht en Vooruitgang, gesticht in 1911, wordt nog in 1962 vermeld n.a.v. de Sint-Ceciliaviering. Er zijn ons evenwel geen andere activiteiten uit de jaren 1960 bekend.

De socialistische harmonie ***De Voorwacht*** ontstond in1921 en had als belangrijkste doel het opluisteren van socialistische feestelijkheden. De lessen notenleer begonnen op 22 mei 1921, met een dertigtal leerlingen. In 1923 kwam de harmonie voor het eerst echt op straat en bij de opening van het toenmalige lokaal op 26 juli 1925 was het eerste concert. De dirigenten waren Petrus Joseph Vandenbroucke, daarna decennialang Seraphien Theunis tot hij in 1972 werd opgevolgd door Jean-Claude Dejaeghere. De voorzitters waren Robert Vandevyvere, Joseph Perneel,

De socialistische muziekmaatschappij De Voorwacht.

Pierre Van Staay en Robert Vanlerberghe. In 1963 werd nog een nieuw trommelkorps gevormd en tijdens een groots partijfeest het jaar daarna werd nog een nieuwe vlag overhandigd. Er was evenwel voortdurend gebrek aan financiële middelen en ook inhoudelijk betekende De Voorwacht na de Tweede Wereldoorlog niet zoveel. Er waren nog slechts zo'n 15 à 20 muzikanten en bij optredens moest een beroep worden gedaan op andere muzikanten. Vooral met De Kunstvrienden, geleid door Charles Blomme, werden wederzijds muzikanten uitgewisseld. Op 31 mei 1978 werden alle activiteiten stopgezet.

De Vrije Kunstvrienden werd eigenlijk gesticht door Charles Blomme in 1922. Daarom sprak de volksmond dan ook van Charelke Blommes Muziek. Pierre Baes was van 1955 tot 1965 dirigent. Hij werd opgevolgd door Henri Parmentier. In 1972 werd Conrad Himpe dirigent, maar nog hetzelfde jaar overleed hij en kwam Noël Goethals in de plaats. De voorzitters waren Honoré Creupelant (1953-1961), dan Herwig Werbrouck en vanaf 1968 Jerome Decoutere. Tussen 1954 en 1964 trad de muziekvereniging ook veel buiten Izegem op, o.a. jaarlijks op festivals in Oostende en Gent. Vanaf 1961 nam de harmonie ook deel aan het Herfstmuziekfestival in Izegem. In 1974 werd de harmonie ontbonden. ***De Huldevrienden*** was een groepje muzikanten dat uit De Vrije Kunstvrienden was gegroeid en van 1949 tot circa 1965 bestond. De harmonie ***De Vrije Makkers*** werd in 1926 opgericht en ontbonden in 1962.

De ***Blaaskapel Thoriz*** ontstond in het Oberbayern-paviljoen op Expo '58 in Brussel. Muzikanten uit Torhout en Izegem – vandaar de naam – kwamen overeen om Oberbayernmuziek te vertolken. In 1959 waren dertien van de twintig muzikanten afkomstig uit Izegem, waarvan vier Vanfleterens, en zeven uit Torhout. De eerste kapelmeester was Georges Vanfleteren en slager Edgard Lefevere de eerste voorzitter. Iedere muzikant had ook een keurig uniform: een donkergroene fluwelen korte broek met groene schouderriemen en verbindingsriem met damhert, wit hemd en kousen, zwarte schoenen, groene das en zwarte hoed met witte pluim. In 1959 kwam de blaaskapel al op tv en er waren verscheidene tournees in Duitsland, Oostenrijk en Noord-Frankrijk. Later werd de groep opgesplitst in Thoriz en Edelweiss. De ***Blaaskapelle Emiz*** werd dan weer gevormd met muzikanten uit Emelgem en Izegem. Deze groep was te vergelijken met de vorige en luisterde ook heel wat feesten op met melodieën uit bekende operettes. Zij stond onder leiding van Eleuterio Agudo en groeide uit tot een big-band-formatie.

Blaaskapelle Thoriz.

Bij de ***paters Kapucijnen*** waren er verscheidene jeugdverenigingen, waaronder JADO, de Zonnemeisjes van Sint-Franciscus en de Zonneknapen van Sint-Franciscus. JADO staat voor Jeugd Afdeling Derde Orde. Het was Pater Pascal Teuns die in 1957 de beweging 't Koordeke nieuw leven inblies, maar onder de naam Zonnemeisjes en Zonneknapen, naar het zonnelied geschreven door Sint-Franciscus. JADO had een jeugdkoor, een blokfluitensemble, een drumband voor jongens en een drumband voor meisjes, majorettes en het orkest The Jado Stars of de St-Georges Stars. De majorettes en drumband kenden een groot succes en namen o.a. deel aan het Europees Muziekfestival in Neerpelt. Zij behaalden in 1969 de eerste prijs met felicitaties van de jury. Ze traden o.a. ook in Brasschaat op (1974) en in het buitenland, waaronder Middelburg (1961) en Herzogenaurach (1970).

In 1985 richtte José Wylin het Westvlaams Volksorkest op dat in 1988 ***De kleine Compagnie*** werd. De groep was zeer

De drumband van de Zonneknapen.

gewaardeerd door haar degelijke aanpak van de 18de-eeuwse ontspanningsmuziek en de authentieke orkestraties. Er werden drie cd's opgenomen. De cd 18th Century Flemish Dance Music, in 1995 geproduceerd door René Gailly International Productions, werd cd van de week op Radio 3 en Klara in 1996. In 1998 werd de cd 18th Century Airs and Dances from Flanders, geproduceerd door René Gailly, Art & Music Consultants, opgenomen. In 2001 volgde nog een serie opnames voor VRT en Davidsfonds, gedeeltelijk verschenen in de reeks Traditionele Muziek uit Vlaanderen. Daarnaast waren er talrijke opnames, voor Radio 1 en Klara in Brussel, Hasselt, Genk, Bokrijk… Er was ook een televisieopname voor Mijn hart is vol muziek met Connie Neefs. Het orkest schuwde ook het klassieke werk niet en gaf verscheidene malen concerten met het koor van Geluwe o.l.v. Marijke Bonte. Het werd ontbonden in 2007.

Over ***Inter Musicae Amicos*** dat zeker al in 1979 bestond en dat tot omstreeks 1990 vonden we geen verdere gegevens.

Verdwenen toneelverenigingen

't Vlinderke van den Tonele startte in 1945. Aanvankelijk was het een operettegezelschap, maar vanaf 1950 werd uitsluitend toneel op de planken gebracht. Noël Windels was al die jaren hoofdregisseur. Tot de vaste kern spelers behoorden Noël Windels, Simonne Desmet, Jenny Vansteenkiste, Godfried en Lionel Demeyere, Jacques Vandendriessche en later Jimmy Dupont en Christa Windels. 't Vlinderke gaf niet alleen zijn jaarlijkse toneelvoorstelling in Izegem, maar verzorgde ook heel wat gastoptredens in omringende gemeenten. Er werd ook regelmatig deelgenomen aan de provinciale tornooien van het AWT (Algemeen West-Vlaams Toneel). Toen in 1970 het zilveren jubileum werd gevierd, waren er nog een twintigtal acteurs lid van het gezelschap, maar in 1977 moest bij gebrek aan spelers noodgedwongen gestopt worden. Het toneelgezelschap ***Hermes*** was een soort opvolger. Het werd gesticht door Jimmy Dupont na de teloorgang van 't Vlinderke. Aanvankelijk speelden heel wat jonge acteurs mee. Dat in 1999 een werking met jongeren opgezet werd, was misschien een teken aan de wand, want in 2001 werd de groep op non-actief gezet wegens een tekort aan acteurs.

In 1951 ontstond na een gelegenheidstoneel ***De Mandelzonen*****.** Tien jaar later namen ze de naam ***Die Van Maerlant Ghesellen*** aan en onder regie van Azer Moenaert werd het gezelschap de eerste laureaat van het stedelijke toneeltornooi en in 1962 promoveerde het naar eerste afdeling. De voorzitter was Noël Sintobin en de kern van acteurs bestond uit

De poëziegroep Dichterbij.

Albert Desmet, Annie Vansteenkiste, Annie Lezy, Etienne Duyck en Erik Debeyne. In 1970 werd gefuseerd met De Lustige Vrienden onder de 'nieuwe' naam van Overwinders in Eendrachtigheyd, een vereniging die nu nog altijd bestaat**.**

Van een heel andere aard was het toneel dat vanaf 1979 in de familieziekenbond ***Voorzienigheid*** gebracht werd. De enige bedoeling van deze christelijke mutualiteit was meer volk lokken naar de saaie statutaire vergadering. Het ging dus om een gelegenheidsgezelschap dat bestond uit toneelspelers van andere verenigingen en gelegenheidsacteurs uit eigen rangen. Het succes was evenwel zo groot dat er telkens twee voorstellingen waren voor meer dan 400 mensen. De stuwende kracht achter het liefhebberstoneel was Jacques Vandendriessche, die vroeger had gespeeld bij 't Vlinderke van den Tonele. Noël Windels werd telkens bereid gevonden de regie op zich te nemen. In 1979 werd Een schat van een dochter opgevoerd, in 1980 Over twaalf dagen…tegen middernacht, in 1981 Trouwen of betalen, in 1983 't Ruikt verdacht aan de Klare Gracht, in 1985 Pastoor Munte en in 1988 De bekoring.

Woordkunst Dichterbij was niet echt een toneelgroep, maar stond toch op de planken. Het ging om een groepje jongeren die ofwel les volgden aan de academie in Izegem ofwel afgestudeerd waren en de microbe van de poëzie en woordkunst te pakken hadden. Ze boksten literaire avonden in elkaar, deels met eigen poëzie en zelf geschreven teksten, deels met bestaande literaire teksten. Zij zorgden zelf voor het scenario, het decor, de regie, … Maar de jongeren zwierven uit, er kwamen onvoldoende nieuwe geesten bij, en de groep viel uit elkaar.

Nog meer culturele verenigingen verdwenen

In 1956 ontstond de ***Filmuniversiteit*** met de bedoeling de filmliefhebbers de betere film te tonen, maar ook de toeschouwer in te leiden op de film. Na de film volgde een filmforum, waar de film werd besproken. De voorstellingen werden gegeven in de nieuwe zaal Tijl die in 1956 werd gerealiseerd in de gebouwen van de Congregatie. Voor het filmjaar 1956-1957 werden dertig films geselecteerd. In dezelfde periode werd ook ***Jefi***, de afkorting voor Jeugdfilm georganiseerd. Dat was een initiatief van de Bond van Grote en Jonge Gezinnen, die in Vlaanderen filmclubs oprichtte voor de jeugd. Ook deze voorstellingen gingen door in zaal Tijl. Beide initiatieven liepen tot in de jaren tachtig. In de jaren 50 en 60 waren er in Izegem nog drie echte filmzalen met elk een specifiek publiek: de zaal ***Patria*** van Robert Huysentruyt en de zaal ***Palace*** – later omgedoopt tot ***Dixie*** – van Leon Madou, beiden aan de Grote Markt, en de zaal ***Plaza*** van Maurits Huysentruyt, zoon van Robert, in de Kruisstraat. Maurits Huysentruyt stopte met filmvoorstellingen in 1979 en verhuisde naar Roeselare.

In de jaren zestig kende Vlaanderen het ontstaan van de jeugdhuizen of jeugdcentra waar niet-georganiseerde jongeren kansen kregen om hun eigen cultuur te beleven zonder daarom gebonden te zijn aan een georganiseerde structuur. Het ging soms om tijdelijke initiatieven, waarbij een beroep kon worden gedaan op vrijwillige medewerkers voor één specifieke activiteit. Zo ontstond ook het jeugdhuis ***La Verna***, dat naast sport, hobby en uitstappen ook verscheidene culturele initiatieven organiseerde. Dat laatste gebeurde meer bepaald door ***Club 2***, de culturele afdeling van deze jeugdclub.

Eind de jaren 1960 bewees Club 2, ondergebracht in de lokalen van beenhouwer Marc Ghekiere in de Roeselaarsestraat 315 en onder supervisie van pater Pascal, dat de jeugd ook cultureel zijn mannetje kon staan. Vooral in 1968 en 1969 organiseerde Club 2 met zijn bestuursleden Egied Vandommele, voorzitter, Freddy Seynaeve, secretaris, en leden Walter Vandewaetere, Marc Verstraete, DinaVroman, Marcel Colpaert, Charlotte Windels, Maria Duyvejonck en Elfriede

De culturele jeugdorganisatie Club 2 organiseerde de allereerste boekenbeurs.

Vandendriessche een hele reeks toch wel belangwekkende activiteiten. Op 1-2-3 juni 1968 organiseerde Club 2 in Izegem de allereerste boekententoonstelling met medewerking van Boekhandel Gudrun in de lokalen van La Verna. Vijf maanden later zou deze boekententoonstelling model staan voor Stad Izegem die het initiatief overnam voor de organisatie van de allereerste boekenbeurs van Stad Izegem van 8 tot 11 november georganiseerd in de feestzaal van het stadhuis. Op 14 maart 1969 bracht Club 2 Willem Vermandere voor de allereerste keer naar Izegem. Hij kwam alleen met zijn 'deux-cheveautje' en een gitaar naar de lokalen van de Paters Kapucijnen in de Mentenhoekstraat. Voor de geluidsinstallatie (micro en versterker) moesten de organisatoren zelf instaan. Nog datzelfde jaar kwam Vermanderes eerste lp op de markt, Liedjes van de Westhoek, met o.a. Myn Menschen van te Lande. In de rand van het Internationaal Lentefestival voor Volksdans, 24-25-26 mei 1969, pakte Club 2 uit met de merkwaardige tentoonstelling Trefpunt '69 in de Stedelijke Nijverheidsschool waarbij de deelnemende landen aan het volksdansfestival in het licht werden gesteld. Op 3 oktober 1969 organiseerde Club 2 een Streuvelsavond met als sprekers Anton van der Plaetse en André Demedts.

Het is Club 2 o.a .altijd te doen geweest om nader contact te zoeken met onze taalgenoten. Dat vind je terug in een avondprogramma waarbij André Demedts opnieuw te gast was met een conference over Zuid-Afrika en de vele contacten die Club 2 organiseerde met Frans-Vlaanderen, meestal ondersteund door Eric Vandewalle en het Frans-Vlaams Komitee van Jozef Deleu. In zijn ijver om het Nederlands overal extra te promoten werd in die periode, gegroeid vanuit Club 2, een merkwaardig boekje uitgegeven door de Provinciale Westvlaamse Vereniging voor Toerisme, nl. *Smakelijk, 1500 keukentermen in het Nederlands*, geschreven door Freddy Seynaeve, secretaris van Club 2. Het boekje telt 63 bladzijden en kwam in alle Vlaamse en Brusselse restaurants en horecazaken terecht. Het Vlaams Komitee voor Brussel maakte er enige tijd later een tweede editie van. Uit die Club 2-werking volgde enige tijd later nog een periode van samenwerking met VTB-VAB-VWB-Izegem. Een merkwaardig project was in 1987 de uitgave van de brochure *Ontdek Izegem in Vlaanderen* dat vier wandelzoektochten bundelde: Izegem-Centrum, Emelgem, Kachtem en Izegem-Zuid. De wandelaar kon er tijdens zijn wandelzoektochten op een heel eigen manier Izegem ontdekken als een kleine stad in Vlaanderen.

Het jeugdatelier ***Suskewiet*** werd in 1974 door Erik Vantomme opgericht. Aanvankelijk kozen de kinderen voor de naam Sloebers maar in 1976 veranderde de naam. De activiteiten die er plaats vonden, waren er vooral op gericht om de creativiteit bij de kinderen te ontplooien en dat zowel via beeldende, fotografische, muzikale, bewegings- als theatrale

vorming. Het maatschappelijk gebeuren werd vertaald in alle mogelijke kunstuitingen. Het was ook de tijd van het ontdekken en experimenteren. Dank zij de steun van de Vlaamse Gemeenschap en het stadsbestuur werd in het jeugdatelier de kans geboden om dit alles te uiten. De activiteiten gingen de woensdagnamiddag door: van 1974 tot 1979 in de voormalige gemeenteschool, van 1979 tot 2001 in het JOC, en vanaf 2001 tot 2004 in de klaslokalen in de Wijngaardstraat. N.a.v. het 25-jarige bestaan werd in 1999 een openluchttentoonstelling gehouden in het dierenpark op het sport- en recreatiecentrum en in het JOC. Vijf jaar later opende burgemeester Willy Verledens in het stadhuis de tentoonstelling '30 jaar jeugdatelier Suskewiet'. Het werd de zwanenzang, want het lokaal viel weg, omdat de klaslokalen gesloopt werden voor sociale appartementen. Het stadsbestuur stelde voor om de werking te laten overnemen door de Stedelijke Academie voor Schone Kunsten, waar een gelijkaardige werking was ontwikkeld. Na dertig jaar werking sloot Erik Vantomme, een beetje noodgedwongen, maar toch met pijn in het hart, de deuren van het jeugdatelier.

Ook ***Jeugd en Muziek*** is inmiddels verdwenen. Die organisatie was in de schoot van de muziekschool opgericht om het concertgebeuren toegankelijker te maken. Niet alleen leerlingen, ook andere muziekliefhebbers konden een vrij hoogstaand concert bijwonen aan democratische toegangsprijzen. De activiteiten van Jeugd en Muziek werden later overgenomen door de vereniging Kunstklank, die ontstaan is in de muziekacademie.

Het Kachtemse nieuwe jeugdhuis ***Het Trapke*** startte zijn activiteiten op het balkon van het parochiaal centrum in oktober 1977. Maar de jongeren hadden een leegstaand klaslokaal van de vroegere gemeentelijke jongensschool op het oog, dat zij opknapten. Ze installeerden een trapke aan de ingang van het jeugdclublokaal, dat verwees naar het balkon van het parochiaal centrum. Naast volksdansavonden planden zij ook gespreksavonden, enz… Zij kwamen om de veertien dagen bijeen. Marleen Eeckhout zorgde voor de animatie.

Van 1977 tot 1991 organiseerden het NCMV-bestuur en het Braderiecomité naar aanleiding van de Verkoopsactie en de Halfvastenfoor begin maart een ***Jeugdcavalcade***. Deze kindercarnavalstoeten werden geregisseerd door Erik Vantomme. Naast de vrije deelnemers waren bijna alle Izegemse jeugd- en jongerenverenigingen present. Bepaalde edities haalden een achthonderd kinderen. Sommige wijkcomités vormden een thematische groep met de kinderen en er werden echt prachtige praalwagens opgezet door de verenigingen. Vanaf 1979 stond de jeugdcavalcade telkens in een bepaald thema: de schoen (1979, 1987, 1988), feest in 900 jaar Izegem (1980), de sprookjes en het kind (1981), leve de natuur (1982), heksen (1983),

Van 1979 tot 1991 richtte het NCMV de jeugdcalvacade in.

versierde fietsen (1984), troeteldieren (1985), maskers (1986), leefmilieu (1989), het verkeer (1990) en historische figuren (1991). De stoet trok door de Izegemse centrumstraten en de politie opende de stoet, gevolgd door ruiters van de Landelijke Gilde en de reuzen van Izegem, Tijl, Nele, Tillo Vandenbond en de Rosten van Kachtem. De Drumband van de Scouts opende in 1989 voor de eerste keer de stoet. Bij de aankomst op de Korenmarkt werd iedereen vergast op een drankje en oliebollen en kon men feesten op de kermis. De stedelijke jeugdraad steunde het initiatief en nam het op in zijn jaarlijkse programma. Maar het vroegere enthousiasme verdween het laatste jaar en sommige jeugdbewegingen haakten af, zodat het aantal deelnemers terugviel op de helft. Er werd dan ook beslist om dit evenement in 1992 niet meer te hernemen en het bleef bij vijftien afleveringen.

In het verleden zijn er ook ***hobby-expo's*** en tentoonstellingen van Izegemse kunstenaars georganiseerd op de wijken Bosmolens, De Mol en Sint-Rafaël. Op initiatief van pastoor André Steyaert en op aangeven van Luc Lapeire werd in 1979 de eerste hobby-tentoonstelling ingericht op de Bosmolens. Leo Belaen werd als verantwoordelijke voor de organisatie aangeduid door de pastoor en hij kon rekenen op Kichou Lycke en Ronny Pattyn. Men wilde de creatieve talenten van de Bosmolens leren kennen. De eerste uitgave startte met 23 deelnemers. De expo bleef bestaan tot de tiende uitgave in 1988, met gemiddeld dertig deelnemers. De elfde uitgave in 1990 met 33 deelnemers betekende het voorlopig einde. Wegens een tekort aan medewerkers ging de 12de editie in 1992 niet door. De wijkraad De Mol nam ook Leo Belaen onder de arm om op de wijk en met de inwoners van de wijk een dergelijk initiatief op te zetten. Deze expo kende vier jaar een succes.

Agonia was de naam van een kunstavond ingericht door de stedelijke jeugdraad waarop naast een tentoonstelling van jonge kunstenaars ook poëzie en kleinkunst werd gebracht in het auditorium van de muziekschool. Lionel Demeyere was de stichter van de eerste editie in 1977. Voor de vierde en tevens de laatste editie in 1980 werd een wedstrijd 'iets cursiefs' uitgeschreven en werkten de jeugdraad, de cultuurraad en stad Izegem samen. Er waren eerste prijzen voor de beste cartoons, hoofdprijzen van de cultuurraad en de prijzen Agonia. Filip Brabant, Geert Corneillie, Karel Declercq, Paul Declercq, Koenraad Lagae, Jos Remaut en Rik Vankeirsbilck waren de organisatoren.

Van 1984 tot 1997 ging het ***Festival van Vlaanderen Kortrijk*** door in de Sint-Pieterskerk in Emelgem.[1] Het voorstel aan de pastoor kwam van Maurits Denaux uit Kortrijk, stichter-voorzitter van dit Festival. Er werd een festivalcomité opgericht in de schoot van het Feest- en Cultuurcomité Emelgem dat bestond uit dokter Antoine Corne, Erik Vantomme, Richard Van Holder en pastoor Albert Maertens, later vervangen door zijn opvolger André Vanneste. Uiteindelijk bleek de organisatie van dit festival in Emelgem financieel niet meer haalbaar en na veertien jaar hield het op.

Izepop duikt voor het eerst op in het programma van het Herfstmuziekfestival in 1986. Het was een gratis festival op de Grote Markt met optredens voor de jeugd, georganiseerd door het Izegemse Poppodium. In 1987 werd het festival overgenomen door de stedelijke jeugdraad en het stedelijk jongerenontmoetingscentrum De Schuur. In 1988 werd het een minipopfestival in mineur. In 1989 en 1991 werd Izepop georganiseerd in zaal Iso en dit kwam de sfeer ten goede. In 1991 werd voor het eerst een wedstrijdformule aan dit jeugdoptreden verbonden, waarbij de winnaar speciaal mocht optreden tijdens De Week van de Jeugd. De vraag werd gesteld in hoeverre Izepop een onderdeel van het Herfstmuziekfestival was en vanaf 1992 zou het dan ook niet meer in dit kader georganiseerd worden.

In 1987 besloten Krista Mistiaen en Erik Vantomme om met de kindervolksdansgroep Vlijtigh ende Boos de traditie van een ***sterrenstoet*** *in* de maand januari in ere te herstellen. Vroeger werd de sterrenstoet in Izegem georganiseerd door de KSA. Aanvankelijk beperkte de stoet zich tot de leden van de kindergroep, maar later werden andere jeugdverenigingen aangesproken. De Jakketoes, de Izegemse afdeling van de Federatie voor Open Scoutisme, mobiliseerde haar leden om mee te doen. De kinderen verkleedden zich in herder of een ander personage. Voor de drie koningen werd een beroep gedaan op drie ruiters van de Landelijke Gilde Izegem. Na de optocht werden de kinderen en jongeren getrakteerd op warme chocomelk in het Jongerenontmoetingscentrum. De doelstelling van deze sterrenstoet was enerzijds de intrede van de drie koningen te paard te evoceren en het kersttafereel uit te beelden op een wagen, en anderzijds geld in te zamelen voor mensen in nood uit Izegem. Het opgehaalde geld werd dan aan het Sociaal Centrum Izegem gegeven. Toen het steeds

moeilijker werd om deelnemers warm te maken werd in 2004 besloten om er, na zeventien jaar, mee te stoppen.

Er verdwenen ook een paar balletscholen. Balletschool ***Menuet*** startte in 1983 o.l.v. Diane Mullebroeck-Vandenborre. Vanaf het begin kon van een groot succes gesproken worden, want niet minder dan 128 leerlingen schreven in. De naam van de danslerares was daar niet vreemd aan. De eerste balletschool Menuet richtte zij op in Lauwe, maar er volgden nog zeven vestigingen in verschillende steden in West-Vlaanderen, waaronder Izegem. Een van de dansers die zijn opleiding kreeg bij Menuet, Lode Devos, danste later bij Maurice Béjart in Genève. In 2001 hield de balletschool op te bestaan, maar ze werd overgenomen door Hadewijch Oplinus, die er al jaren zelf danste. Meteen was de Izegemse ***Dansacademie*** geboren. Balletschool ***Petroesjka*** werd opgericht door Ann Vanlerberghe. Aanvankelijk ging het om een initiatief op zeer beperkte schaal, en kon er pas echt gestart worden in augustus 1984 met de oprichting van de vzw Balletschool Petroesjka.

Bestaande koren

Het ***Koninklijk Mannenkoor De Kerels*** werd opgericht op 29 mei 1881 en is daarmee het oudste mannenkoor van Vlaanderen. In 1958 werd Robert Depicker dirigent, maar al op het einde van datzelfde jaar volgde André Provoost hem op. Van 1972 tot 1990 nam Herman De Backer het van hem over. Sedert 1991 dirigeert Wim Berteloot. Palmer Vankeirsbilck was voorzitter vanaf 1952 tot Jan Maertens de fakkel overnam. De leden willen niet alleen zingen, ze schenken ook veel aandacht aan de sociale contacten, de samenhorigheid en de kameraadschap. Sedert 1959 nam het koor deel aan de provinciale tornooien en het werd in eerste afdeling gerangschikt. In de voorbije twintig jaar heeft het koor zijn repertoriumbestand uitgebreid van een 300-tal titels tot meer dan 700. Eind 1994 nam het koor deel aan het jaarlijks 'Adventsingen' in Wenen en het verzorgde ook concerten in Praag, Amsterdam, Venlo, Bad Zwischenahn (1999), Goes (1999) en Parijs (2001). In 2002 werden contacten gelegd met het Vulcans Mänskor uit Tidoholm (Zweden) wat resulteerde in een concertreis naar Zweden. In het jaar van het 125-jarige bestaan namen De Kerels ook een dubbel-cd op. Op de slotviering

Viering 125 jaar Koninklijk Mannenkoor De Kerels.

van het jubileumjaar, in mei 2007, was er de creatie van vier in opdracht gecomponeerde werken van Wim Berteloot, Kristiaan Van Ingelgem en Petra Vermote. Elk jaar wordt ook opgetreden tijdens de zangavond van Vlaanderen Feest in Izegem n.a.v. de 11 juliviering.

Het ***Sint-Gregoriuskoor*** werd (vermoedelijk) in 1898 opgericht en was oorspronkelijk een mannenkoor. In de jaren 1950 en 1960 werd het geleid door Marcel Deblauwe, steeds aan het orgel begeleid door Daniël Clement. Pas in 1973 werd het een gemengd koor. Het werd van 1974 tot 2000 geleid door Luc Ghekiere, maar vanaf 1997 verving Petra Vermote de zieke Luc Ghekiere, tot Wouter Boudrez in 2006 het dirigeerstokje overnam. Op 15 mei 2009 werd Wouter Dubois de nieuwe koorleider. De voorzitster is Rieta Desmet. Sinds 1975 bouwt het koor een traditie van concerten op.[2] In 1998 nam Luc Ghekiere het initiatief om een gregoriaans koor op te richten onder de naam ***Scola Cantorum Sancti Gregorii***, kortweg de Scola. De Scola verzorgt uitvaartdiensten in gregoriaanse stijl. Op hoogdagen wordt veelal een gregoriaanse tussenzang gebracht. De Scola staat onder leiding van Hans Vandoorne.

Het Sint-Gregoriuskoor.

In 1950 werd Roger Bekaert de eerste dirigent van het ***H.-Hartkoor***. Hij werd in 1968 opgevolgd door Greta Ghekiere. Marleen Bekaert nam in 1991 de leiding over en sedert 1999 is Didier Demeulemeester dirigent. In de jaren tachtig kende het H.-Hartkoor zijn beste periode, toen behalve het opluisteren van eucharistievieringen, veel concerten tot over de provinciegrenzen heen, kindermusicals en nog meer op het repertorium stonden.

In Izegem bestond de volkskunstgroep Die Boose al vijf jaar toen in 1961 het koor ***Die Boose*** werd opgericht met Herman De Backer als dirigent. Aanvankelijk zong het koor vooral bewerkingen van Vlaamse volksliederen, maar door talrijke buitenlandse tournees en uitwisselingen met buitenlandse groepen werd een internationaal koorrepertorium opgebouwd. Nadat Roos Devos eind 1980 aantrad als dirigent, werd het repertorium uitgebreid met klassieke koorliteratuur, zowel profane als liturgische. Er werd ook meer kwaliteit nagestreefd en in 1986 promoveerde het koor naar de afdeling uitmuntendheid. Van de uitgevoerde concerten vernoemen we slechts het Vredesconcert met de uitvoering van het Requiem van F.J. Krafft, het passieconcert met de uitvoering van Die Sieben Wörte van J. Haydn, de kerst- en nieuwjaarsconcerten, het romantisch concert Auf Flügeln des Gesanges met o.m. de Zigeunerliederen van Brahms in Gent, Middelburg en Izegem. In 2000 organiseerde het koor een internationaal koorfestival met koren uit het Nederlandse Goes, het Spaanse Zaragosa, en het Franse Lille. Het koor maakte verschillende concertreizen, o.a. naar Engeland, Duitsland, Oostenrijk, Tsjechië, Slowakije en Bulgarije.

Het Kachtemse Sint-Janskoor.

Het gemengde ***Sint-Janskoor*** van Kachtem ontstond tussen pot en pint in De Kuiperij bij Alfons Vandewaetere in de Rumbeeksestraat toen op 11 november 1964 gemeentesecretaris August Vandenbruaene, veldwachter Paul Vansteenkiste en Pieter Pruim samen zaten en besloten om in navolging van de vroegere Koorzangersmaatschappij (gesticht in 1873) een mannenkoor op te richten. Ook koster Roger Vandaele en dokter Lucien Verbeke speelden een belangrijke rol bij de oprichting. Het eerste optreden kwam er al met Kerstmis 1964 met de uitvoering van Missa Quarta van A. Moortgat. Op 1 januari 1965 kreeg het koor de naam van de patroon van de parochie. Het koor engageerde zich om de hoogmis van de kerkelijke hoogdagen op te luisteren en bestond toen al uit vijfentwintig zangers. De eerste dirigent was Noël Velghe, maar geen koor heeft meer dirigenten gekend. Etienne Anseeuw nam het dirigeerstokje over in 1969, in januari 1972 was het de beurt aan André Provoost, in 1976 had Cyriel Gayse de leiding maar bleef André Provoost bijspringen. Van 1977 tot 1982 was Johan Coeman dirigent, van 1982 tot 1998 Luc Callebert, van 1999 tot 2002 Jan Maertens, in 2003 Karel Hoornaert, van 2004 tot 2010 Reinhard Andries. Momenteel is Filip Declercq er een ad interim dirigent. Het aantal leden en de kwaliteit ging in de loop der jaren sterk vooruit. Met de intrede van elf vrouwen in augustus 1978 werd het een vierstemmig gemengd koor. Die wijziging bood onmiddellijk meer mogelijkheden qua repertorium en activiteiten. Er volgden een gezamenlijk optreden met het koor Amicitia uit Wakken, samenwerking met de toneelvereniging de Lanteern in de operette Hoger Op, en meerdere optredens buiten Kachtem. Naast de uitvoeringen voor de liturgische diensten organiseert dit koor jaarlijks een kerstconcert. Momenteel telt het koor veertig leden en de voorzitter is Patrick Debruyne.

Het ***Parochiekoor H.-Familie-Bosmolens*** ontstond in 1977 op initiatief van pastoor André Steyaert. Eric Baert werd de eerste dirigent. In 1989 gaf het koor een eerste kerstconcert ten beste. Van 1995 tot 2005 was Herman De Backer dirigent en werden de muzikale eisen verhoogd. Jeroen Vanacker nam in 2005 het dirigentstokje over. Vanaf 1996 werden buitenlandse concertreizen georganiseerd. Er werd o.a. in Tsjechië en Oostenrijk opgetreden en in 2009 in onze partnerstad Bad Zwischenahn. In 2010 werd in Izegem een speciaal concert gezongen voor de CDU-senioren uit onze Duitse partnerstad die hier op bezoek waren.

Het OKRA-koor ***Kachtems Brugske Ghesellen*** werd in 1991 opgericht in de schoot van de christelijke bond van de gepensioneerden Kachtem. Eugeen Declercq was de stuwende kracht. Het koor trad vooral op voor jubilea, kerkelijke diensten en feesten en behaalde twee keer een gouden medaille op de Gouden Brabowedstrijd voor seniorenkoren in Malle.

Met het overlijden van de stichter in 2009 viel het koor uiteen, maar er werd een nieuwe formatie opgericht. Het koor heet nu ***De Brugske Ghesellen*** en wordt geleid door Daniël Gayse.

Het requiemkoor van de H.-Hartkerk werd in 1992 opgericht op vraag van pastoor Hanssens. Het was de bedoeling om begrafenissen meer luister bij te zetten met gregoriaanse gezangen. Leon Bossier was de eerste dirigent. Hij werd opgevolgd door Jean-Pierre Beheydt. Het koor zingt hoofdzakelijk gregoriaans, bijna uitsluitend tijdens begrafenissen in het H. Hart of de Paterserk, en telt een twaalftal leden. Jean-Pierre Kints is de contactpersoon.

Het Sint-Pieterskoor begon met acht zangers in 1993 o.l.v. dirigent Johan Herman en pianist William Buyse. Ondertussen is het al lang geen kerkkoor meer en er werd vanaf 2001 jaarlijks een concert gegeven.[3] In 1999 ging de eerste buitenlandse concertreis naar Altenburg (Oostenrijk) en sindsdien wordt jaarlijks een concertreis georganiseerd.[4]

In september 1994 groeide op de H.-Familieparochie de idee om maandelijks een gezinsviering te houden. Niet enkel de aanwezigheid, ook de inbreng van jongeren was hierbij van primordiaal belang. Luc Vandenbussche startte dit initiatief op en een twaalftal jongeren werden aangesproken. Het ***Jeugdkoor en -ensemble Bosmolens*** o.l.v. Karel Boucherie werd aangevuld met jongeren uit de klas samenzang van de stedelijke academie voor muziek en woord. Vanaf september 1997 nam Gretl Vandoorne de leiding van het koor over en werd Karel Boucherie hoofddirigent van het ensemble. Door de aangroei van het aantal koorleden werden vanaf september 2001 de repetities opgesplitst in een groep min- en een groep plus-twaalfjarigen. Dat jaar kregen de leden ook nieuwe polo's, zwart voor het ensemble en wit voor het koor, en kregen de optredens nog meer uitstraling. In 2003 kreeg het Jeugdkoor en -ensemble Bosmolens de Izegemse cultuurtrofee. Van het nieuwjaarsconcert dat in 2006 in Ardooie en nadien in Izegem werd gegeven, werd een cd-opname gemaakt. Het kinderkoor Bosmolens heeft reeds verschillende musicals op zijn palmares staan: Oliver in 2000, Ocean World in 2003 en in maart 2010 Cats in De Leest.

Splash ontstond in 2002. Het is het koor van de leerlingen van de Stedelijke Academie voor Muziek en Woord uit de klas samenzang. Het treedt elk jaar op in het auditorium. Er wordt gezongen in het Nederlands, in verschillende andere talen, eenstemmig, meerstemmig, klassieke werken van grote componisten, volksliederen en swingende moderne liederen met beweging. Het kinderkoor heet niet voor niets Splash.

Het kinderkoor ***Kjeunemie*** van de Vrije Basisschool Sint-Tillo Sint-Jozef verzorgt niet alleen de maandelijkse gezinsvieringen in de kerk, maar treedt ook regelmatig op. Zo zongen ze reeds voor jubileumvieringen in Wenduine en Meulebeke. Het koor nam in 2009 deel aan de actie Win een Koor aan Huis en gaf een concert ten huize van Kathy Huyge in Rumbeke. Zij zongen ook in Ardooie en Rumbeke. Het kinderkoor staat o.l.v. Hilde Huysentruyt die assistentie krijgt van Christine Opsomer.

Het Kachtemse Kinderkoor ***Vicante*** werd in het schooljaar 2008-2009 opgericht op initiatief van Ine Buyck, een jonge leerkracht van de school. Alles begon met een klein groepje van een vijftiental leerlingen, maar ondertussen is het koor aangegroeid tot een dertigtal leerlingen van het derde tot het zesde leerjaar. De naam Vicante is afgeleid van Vincentius Kachtem en Cantare (wat in het Latijn zingen betekent). Elke woensdag, na schooltijd, wordt er geoefend. Af en toe treedt de groep ook op, dit vooral in schoolverband: schoolfeesten, schoolvieringen in de kerk, de Sint op bezoek,… Er waren reeds twee optredens tijdens de kerstmarkt in Kachtem. Ook de eucharistieviering op Kerstmis en de gezinsviering voor het 80-jarige bestaan van de Gezinsbond werden door Vicante verzorgd. De optredens worden muzikaal ondersteund door Wouter Boudrez op accordeon of piano. In april 2010 verzorgde de school een heuse musical Witje in De Leest en Vicante speelde daarbij uiteraard een belangrijke rol.

Bestaande instrumentale verenigingen

In haar rijke geschiedenis is de ***Koninklijke Stadsfanfaren*** zowat altijd het officiële stadsmuziekkorps geweest. Volgens de

In 2006 vierde de Koninklijke Stadsfanfaren het 200-jarige bestaan.

(nieuwe) statuten van 1954 engageerde de vereniging zich om deel te nemen aan al de openbare plechtigheden die de stad aangaan. Op het 20ste provinciaal tornooi in 1967 promoveerde ze naar ereafdeling, en in 2001 naar superieure afdeling. Bij de wedstrijden georganiseerd door Fedekam (federatie van katholieke muziekverenigingen) bleven ze in 1972 en 1977 in ereafdeling. In 1980 werden ze nationaal kampioen in de afdeling fanfaren. In 2002 werden de wedstrijden ingericht door een nieuw overkoepelend orgaan Vlamo (Vlaamse Amateurmuziekorganisatie vzw) dat werd opgericht na tussenkomst van het ministerie van cultuur. Op de eerste provinciale wedstrijd van Vlamo-West-Vlaanderen in 2003 te Vichte waren zij de uitblinker en plaatsten ze zich voor de finale in Leuven. Zij namen ook nog deel aan wedstrijden in Kerkrade (1954 en 2005) en het nationaal muziektornooi in Antwerpen (1975, 1980, 1987). In de beginjaren 1970 kwamen de eerste meisjes in de Stadsfanfaren. In 1997 kreeg de Stadsfanfaren de cultuurtrofee van de stad Izegem. Recente hoogtepunten waren o.a. de gouden medaille behaald op het Wereldmuziekconcours te Kerkrade in 2005 en 2009 en de titel van Vlamo-Ambassadeur toen de fanfare Vlamo-laureaat werd in 2007 in Leuven. Op 17 oktober 2010 behaalde zij de eerste prijs in het Vlamo-tornooi, met 92,23%; zij bevestigde zo haar plaats in superieure categorie.
Tot in 1966 werd in augustus op de Grote Markt een zomerconcert gegeven en in 1966 en 1967 een winterconcert. Vanaf 1991 werd tweemaal per jaar een concert gegeven in het muziekauditorium. In 1989 verzorgde de Stadsfanfaren een concert samen met De Kerels in het kader van het Festival van Vlaanderen in de Sint-Pieterskerk te Emelgem.
Vermeldenswaard zijn o.a. de jubileumfeesten in 1956, 1981 en 2006 n.a.v. het 150-, 175- en 200-jarige bestaan, opening van de Winterfeeërie (van 1960 tot 1969), een dubbelconcert met stadsbeiaardier Frank Deleu (1983), de opnamen van de lp De Koninklijke Stadsfanfaren Izegem (1981), de lp Ode aan Izegem (1986), een cd Een Hart voor Blaasmuziek in 1995 ter gelegenheid van het 35ste Herfstmuziekfestival waar de vier Izegemse muziekverenigingen elk drie nummers spelen en de cd Koninklijke Stadsfanfaren Izegem 1806-2006 (2006).
Dieudonné Dejaeghere was dirigent vanaf 1945, daarna Willy Demey van oktober 1970 tot 1991 en sedertdien is dat Hans Demeurisse. Luc Vandeputte is instructeur van het trommelkorps. Octave Sintobin was voorzitter van 1931 tot zijn dood in 1964. Joseph Sintobin was daarna voorzitter tot 1971, Jacques Vandenbogaerde was het na hem tien jaar lang en sedert

Optreden van de Koninklijke Harmonie van de Congregatie in 1979.

eind 1981 is notaris Alfons Loontjes voorzitter. De jeugd wordt verenigd in enerzijds BBKSFI (Beginners Band Koninklijke Stadsfanfaren Izegem) o.l.v. Willem Maertens en voor de allerjongsten o.l.v. Bart De Clerck; en het jeugdensemble Euphonia wordt geleid door Sam Werbrouck. Eind 2006 werd het eigen lokaal naast de brandweerkazerne in de Dirk Martenslaan feestelijk en officieel geopend. Dat was het hoogtepunt in het 200-jarige bestaan.

De ***Koninklijke Harmonie van de Congregatie*** groeide in 1853 uit de symfonie die in 1851 opgericht werd ter begeleiding van de Choorzangers van Maria.
Als dirigenten noteren we Georges Verdonck, in 1964 opgevolgd door Frans Soete, vanaf 1982 André Waignein, componist en directeur van het Muziekconservatorium te Doornik, vanaf 1990 Bernard Buyse, sedert 2002 tot medio 2010 Peter Bruneel. Als voorzitters fungeerden notaris Fernand Sagon (1952-1990), André Mistiaen (1990-1994) en sedertdien Geert Bruneel.
In 1973 promoveerde de harmonie naar de pas opgerichte superieure afdeling. Op verschillende muziekwedstrijden werden heel wat prijzen behaald: eerste prijs op de internationale concertwedstrijd te Tessenderlo en zilveren medaille te Antwerpen (1969), eerste prijs te Epinay-sur-Seine (Parijs 1972), zilveren medaille op de internationale HaFaBra-concertwedstrijd te Praag (2008). 1978 was niet alleen het jaar van de 125 jaar-viering, maar ook het jaar waar vrouwelijke muzikanten hun intrede deden. In 1997 werd het Eerste Harmonie Proms Concert gehouden m.m.v. het Sint-Gregoriuskoor, Luc Verschueren, Myriam Couvreur, Theo Mertens en Bart Van den Bossche. Om de drie jaar werd daarna een Proms Concert gehouden. Vanaf 2003 vond het plaats in de expohallen in Roeselare omdat er in Izegem geen zaal is met een capaciteit voor 2000 personen. In 2009 vond de vijfde editie plaats m.m.v. het jeugdkoor Vox Musica, Johnny Logan, Born Crain, Bart Herman en nog anderen.
Om de band met de leden en bestuur nog te verbeteren werd in 1967 een eigen informatieblad Crescendo uitgegeven. Naast het harmonieorkest is er ook een drumband, een leerlingenensemble, een jeugdorkest en een compagnie.

De Kachtemse muziekmaatschappij Vrede en Eendracht tijdens haar deelname aan het Herfstmuziekfestival in 2004.

De ***Koninklijke Fanfare Vrede en Eendracht*** werd in 1905 opgericht. Naar aanleiding van het honderdjarige bestaan verscheen *Hoeksteen van een dorp – kroniek van een eeuw Koninklijke Fanfare Vrede en Eendracht Kachtem*. In de laatste vijftig jaar die in dit jaarboek aan de orde zijn, noteren we drie dirigenten: Georges Bourgeois (1960-1973), Georges Coppé (1973-2005) en vanaf 2005 Björn De Kock. Als voorzitters in die periode: Roger Vandoorne (1953-1978), Daniël Driegelinck (1978-1993), Piet Verbeke (1993-1998), Hugo Rabaey (1998-2000) en sedert 2000 Ronny Devolder. In 1974 ontstond uit het toen al actieve trommelkorps binnen de fanfare een drumband. De eerste instructeur was Luc Vandeputte en sedert maart 2009 is dat Steven Buyse.
In 1960 was de fanfare op sterven na dood maar door de koppigheid van een harde kern kwam ze er weer bovenop. Het muziekonderwijs in eigen dorp kreeg vanaf 1968 een kans en betekende een hart onder de riem. Met de komst van dirigent Georges Coppé stegen zowel het muzikale peil als het aantal spelende leden. In 1974 verzorgde de fanfare in de Duitse partnerstad Hilders een concert. Ze werd in 1975 winnaar bij de stapmarsenwedstrijd te Meulebeke. De dirigent had in 1976 een kroonstuk met allures op zijn programma gezet: Die Deutsche Messe van Frans Schubert, die samen met het St.-Gregoriuskoor werd uitgevoerd. Na de première volgden nog zes uitvoeringen. In 1977 promoveerde de fanfare naar eerste afdeling. Op het 18de Herfstmuziekfestival in Izegem in 1978 haalde de fanfare de eerste plaats met lof van de jury. In het najaar 1981 werd het fanfareorkest Belgisch vice-kampioen tijdens het Nationaal Kampioenschap en het promoveerde naar de afdeling uitmuntendheid. In het volgende jaar werd de stapmarsenwedstrijd in Saint-Pol-sur-Mer (Frankrijk) gewonnen en in 1983 werd de fanfare Belgisch kampioen. Het fanfareorkest telt momenteel zestig spelende leden.

De ***Koninklijke Harmonie Leo XIII*** werd opgericht in 1922 in de schoot van het Christen Werkersverbond en was vooral bedoeld om de feestelijkheden van de christelijke arbeiders op te luisteren. Na Leopold Maertens (1945-1986) waren de dirigenten Geert Steen (1986-1990), Herbert Matton (1990-1998), Hessel Degrof (1998-2005) en sedertdien Francis Bonte. De laatste vijftig jaar tellen we vier voorzitters: Julien Renier (1949-1973), Michel Kesteloot (1973-1986), Herman Jonckheere (1986-2007) en momenteel Dirk Van Walleghem. De harmonie heeft sedert 1974 ook een jeugdensemble dat momenteel geleid wordt door Nathalie Oosterlinck. Sedert 1959 speelt de harmonie in ereafdeling. Bijzondere talenten in de harmonie zijn of waren Jeroen Tuttens (klarinet), Geert Kesteloot (trompet), Bjorn Verscheure (saxofoon) en Luc D'Haeyere (slagwerk). Hoogtepunten waren zeker het buitengewoon jubelconcert in 1972, Euroconcerten in 1992, en het Concert Vlaanderen Blaast in 2008. Sedert 2006 wordt er begin juli een concert op het pleintje aan de bibliotheek te Izegem gebracht; het stadsbestuur biedt zijn inwoners dit concert aan als inzet van de grote vakantie. In 2010 voerde Leo XIII samen met het kinderkoor Bosmolens n.a.v. Rerum Novarum de musical Cats op in De Leest te Izegem.

De Koninklijke Harmonie Leo XIII tijdens de Rerum Novarumviering in 1982 vóór de Gilde.

De Izegemse Scouts hebben hun eigen ***Drumband Padvinders St.-Joris Izegem***, die in 1951 voor het eerst uitging. De band bestond toen uit drie landsknechttrommels, twee kleine trommels, een carillon en een dertigtal blokfluiten. Begin de jaren 1960 kwam de drumband stilaan tot bloei en werd de hele scoutsgroep erbij betrokken. De blokfluiten werden vervangen door klaroenen. De drumband luisterde niet alleen zijn eigen activiteiten op, maar werd algauw gevraagd om op allerlei feesten te spelen o.a. in 1958 de S-Boem, een internationaal scoutsgebeuren, het Herfstmuziekfestival te Izegem, het Algemeen Nationaal Zangfeest te Antwerpen, de Bad Zwischenahner Woche (1986 en 1992), de herdenking met de Last Post te Ieper,… In 2010 telt de drumband een twintigtal leden en een volwaardige bezetting: landsknechten, snaartrommels, grote trom, cimbalen, lyra's, klaroenen en basklaroen.

Het blokfluitensemble ***Consorzio Dolce*** werd in 1980 opgericht door Jan Debaillie, Wenefride Smalle en Frits en Gerda Verhaeghe, met als doel het samen musiceren en het propageren van het blokfluitrepertoire door de eeuwen heen, met een voorkeur voor renaissance- en vroegbarokmuziek. Het ensemble had diverse samenstellingen. Slechts twee van de stichters, Frits Verhaeghe en Wenefride Smalle, zijn nog altijd actief spelend lid. De derde fluitist is Els Raes. Tweemaandelijks luistert het ensemble de eucharistieviering in de Sint-Jozefskliniek op. Belangrijke evenementen waren o.a. het Sint-Ceciliaconcert te Izegem (1981), 11-julivieringen in Kortrijk (1982, 1983), Driekoningenconcert te

De drumband Padvinders van Sint-Joris tijdens de Batjes.

Emelgem i.s.m. het Gregoriaans Koor Laudate Dominum en het Koninklijk Mannenkoor De Kerels (1986), Concerten i.s.m. het Fatimakoor Heule (1987, 1988), van 1995 tot 2005 deelname aan de Bad Zwischenahner Woche, Concert met een gelegenheidskoor van het Lemmensinstituut waar het oratorium In a Garden Greene van Paul Lukas Goswin werd uitgevoerd (1996), praalstoet De Blijde Inkomst van Karel de Stoute in Leuven (1998), Kerst aan de IJzer te Diksmuide (1998), Jubileumconcert 25 jaar te Izegem (2005).

In een tijdsgeest gekenmerkt door uiteenlopende ontspanningsmuziek rijpte in 1987 bij de ingeweken Oostendenaar Dirk Boehme de idee dat de charmerende salonmuziek een boeiend contrast en een aangename afwisseling kon bieden. Hij besloot dan ook om het ***Salonorkest Panache*** op te richten. Panache is niet alleen een orkest voor piano en enkele violen geworden, maar een ensemble met een wisselende bezetting van piano, strijkers, blazers en percussie. In de loop der jaren vierde het orkest veel triomfen in binnen- en buitenland. Hoogtepunten waren vijf cd's, radio- en tv-optredens en een resem galaconcerten en optredens met solisten als Walter Boeykens, Marco Bakker, Koen Crucke, Will Tura en Myriam Couvreur. Naar aanleiding van de tiende verjaardag van de verbroedering Izegem-Bad Zwischenahn speelde het salonorkest in 1990 in de Wandelhalle van de Izegemse partnerstad. Opmerkelijk waren ook zijn nieuwjaarsconcerten in het muziekauditorium te Izegem; de start hiervoor werd in 1990 gegeven, toen samen met Myriam Couvreur. Van de voorbije twintig jaar nieuwjaarsconcerten te Izegem nam Panache er maar liefst elf voor zijn rekening. Het repertoire van Panache loopt van bewerkingen van klassieke meesterwerken over Weense walsen, ouvertures, operettes, gelegenheidswerkjes, muziek uit de 'roaring twenties' en filmmuziek tot casinodansmuziek of ballroommuziek.

Over Vivaldi en Primavera hebben we geen gegevens.

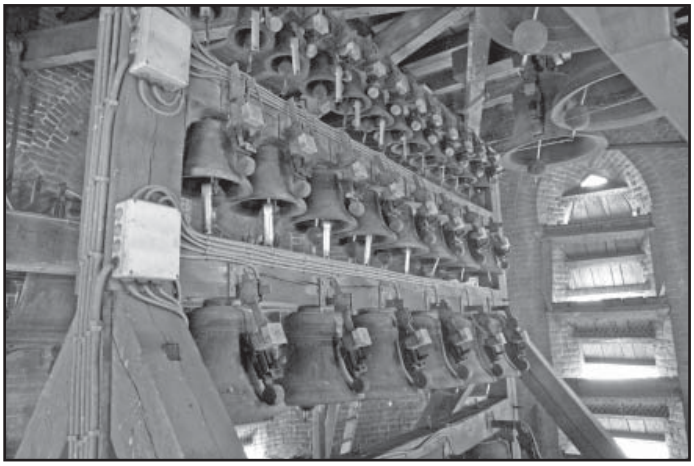

De beiaard in de toren van de Sint-Tillokerk.

Dirk Boehme dirigeert Panache tijdens het nieuwjaarsconcert in 2008.

Nog meer muziek

In 1983 nam de toenmalige stadsbeiaardier Frank Deleu het initiatief om zomerse ***beiaardconcerten*** in te richten. Het werd een traditie die zijn opvolger Koen Cosaert een aantal jaren later overnam en die dank zij de steun van een dynamische werkgroep een succes werd. Tussen 1983 en 2008 werd slechts éénmaal wegens uitzonderlijke omstandigheden forfait gegeven. De huidige leden van de werkgroep zijn deken Herman Lecluyse, Rieta Desmet, Gerda Michiels, Etienne Vandendriessche, Kichou Lycke en Christiaan De Forche. Uiteraard is de stadsbeiaardier zelf één van de drijvende krachten. Het Bad Zwischenahnplein, naast het Nationaal Borstelmuseum, is de maandagavonden van juli de stemmige luisterplaats voor de concerten.
In de twintigste eeuw waren de opeenvolgende stadsbeiaardiers Azer Moenaert (1924-1954), Paul Bourgois (1954-1961), Ghislain Pouseele (1962-1983), Frank Deleu (1983-1990) en Koen Cosaert (sedert 1990).

De vzw ***Kunstklank*** werd opgericht binnen de Stedelijke Academie voor Muziek en Woord en wil fungeren als de rode draad doorheen het artistieke leven van de academie. Ze ondersteunt de werking en uitstraling daadwerkelijk door het programmeren van producties specifiek voor kinderen of jongeren en volwassenen aan democratische prijzen. Ze organiseerde in het verleden reeds tal van kwaliteitsvolle concerten en producties, interessante workshops waarvan leerlingen, oud-leerlingen en sympathisanten naar hartenlust genoten. Kunstklank zet zich in om een ruim productieforum te creëren voor leerlingen en leerkrachten, stimuleert en ondersteunt deelname aan nationale en internationale festivals en probeert de externe contacten en de samenwerking met andere culturele verenigingen te optimaliseren.

De ***Stichting Herman Roelstraete*** kwam in 1985 tot stand door vrienden en oud-leerlingen van Herman Roelstraete, met als doel zijn naam, nagedachtenis en werk te bestendigen en uit te dragen. De Stichting heeft verschillende muziekopnamen gerealiseerd, partituren uitgegeven en concerten georganiseerd. We vernoemen slechts een pianoconcert door Ivo Delaere, een pianokwartet van Beethoven, een pianorecital door Jan Michiels, een concert door het Goeyvaertsconsort (2005) en het Vlaams Radiokoor (2010).

De stedelijke culturele raad organiseerde vanaf 1990 elk jaar een ***Nieuwjaarsconcert*** op de tweede zaterdag van januari, in het auditorium van de Stedelijke Academie voor Muziek en Woord. Van 2002 tot 2009 werd dit initiatief overgenomen door vzw de Leest. De verschillende salonorkesten die speelden kregen soms het gezelschap van een of meer solozangers en of -zangeressen, of soms zelfs een of twee koren.[5] Soms kreeg het publiek een prachtig ballet te zien of werd de muziek ondersteund door een visuele projectie.
Elk nieuwjaarsconcert werd traditioneel afgesloten met de Radetzky Mars van Johann Strauss senior, gevolgd door een klinkende nieuwjaarsreceptie. Strikt genomen spreken we sedert het laatste jaar niet meer over een nieuwjaarsconcert, maar over een eindejaarsconcert. In december 2009 was dat een concert met het salonorkest Panache geprogrammeerd door het cultuurhuis De Leest. Op 30 december 2010 wordt dat een concert met Panache en Myriam Couvreur.

Bestaande toneelverenigingen

De Overwinders in Eendrachtigheydt was de nieuwe naam van de in 1970 gefuseerde gezelschappen Die Van Maerlant Ghesellen en De Lustige Vrienden. In 2000 werd een jongerenwerking opgestart, met de bedoeling jongeren als vaste waarden in het toneelgezelschap op te nemen. Maar na een paar jaar zwierven deze jongeren uit en het initiatief stierf een stille dood. Het gezelschap met volwassen acteurs kreeg wél nieuwe spelers die borg staan dat hun jaarlijkse producties opgevoerd kunnen worden in het auditorium van de muziekschool.

Opvoering van Harald en Maud in 1984 door De Overwinders in Eendrachtigheydt.

Mandelgalm is in 1953 ontstaan in de schoot van de Emelgemse KWB (Kristelijke Werklieden Bond). Het gezelschap bestond oorspronkelijk uitsluitend uit mannelijke acteurs, maar in de beginjaren 1960 vervoegden enkele actrices het gezelschap. Tot halfweg de jaren 1970 stond slechts één productie

De Kachtemse toneelgroep De Lanteern.

De Emelgemse toneelgroep Mandelgalm.

per seizoen geprogrammeerd; nu brengen ze er twee per speelkalender. De groep had een vaste kern van een twintigtal spelers met een hoogtepunt van vijftig leden in de periode 1997-2002. Tot en met 2005 waren de opeenvolgende stuwende krachten: Roger Devos, Gaston Beernaert en Ronny Dewaele. Sedert 1988 is er een jeugdwerking met verscheidene leeftijdscategorieën, die elk jaar speciale voorstellingen geeft. De bloeiperiode viel ongetwijfeld einde jaren 1990, begin jaren 2000. De stuwende kracht voor deze jongerenwerking was Ronny Dewaele. Momenteel wordt het jeugdtoneel gecoacht door Steven Duyck.

Het verhaal van het toneelgezelschap ***De Lanteern*** in Kachtem begon in de vroege zomer van 1951. In 1958 werden de activiteiten stilgelegd, maar 1964 betekende het wederoptreden van de vereniging met het stuk De stem der klokken van André Degraeve in regie van Gilbert Bekaert. Hij regisseerde tot 1966 en werd opgevolgd door Pieter Pruim, die huisregisseur bleef tot zijn overlijden in 1980. Berten Vandoorne nam de regie over tot 1984, maar al in 1985 werd Luc Veranneman regisseur. Hij bleef er twee seizoenen. De volgende jaren wisselden de regisseurs elkaar in hoog tempo af.[6] In 1995 werd n.a.v. het 45-jarige bestaan, in samenwerking met het Gemengd St.-Janskoor en de fanfare Vrede en Eendracht, de volkse operette De Hommelpluk van Emiel Serroen en op muziek van Albert Lietaert gebracht. Speciaal in 2001 was de begeleide theaterwandeling in het landelijk gedeelte van Noord-Kachtem om de 50-jarige toneelgilde te vieren. Op zes locaties werd er volkstoneel, muziek, poëzie en zang gebracht door Kachtemse talenten. Bijna 300 wandelaars volgden dit spektakel. Sedert 1992 wordt er met Kachtem Ommegang telkens een eenakter gespeeld in het Patershol. De Lanteern heeft er altijd voor gekozen om volks toneel te brengen dat in de eerste plaats genietbaar was voor de bevolking van Kachtem. Het gezelschap heeft daardoor altijd kunnen rekenen op een massale opkomst van de plaatselijke bevolking. De voorstellingen vonden jarenlang plaats in het parochiaal centrum, uitzonderlijk op een andere locatie zoals op de hoeve van Victor Pillen, waar de eenakters Zomeravond (1969) en Leentje uit het Hemelrijk (1972), beiden van Gaston Martens, werden gespeeld, of op het speelplein aan de Hogestraat met de eenakter Gelukzak van Frits Criens (2001). Sedert 2009 gaan de voorstellingen door in 't SoK (het sport- en ontmoetingscentrum Kachtem). Veel meer gegevens vindt men in het in 2001 uitgegeven boek *Toneelgilde De Lanteern 1951-2001* van Jacques Denys. In 2010 kreeg De Lanteern de cultuurtrofee van de stad Izegem.

Na Muiterij op de Caine, in 1964 opgevoerd in regie van Karel De Meulemeester, duurde het tot 1971 voor het ***leerlingentoneel in het Sint-Jozefscollege*** weer een traditie

Opvoering van Neen Circus? Ja Circus! door leerlingen en leerkrachten van het Sint-Jozefscollege in 1979.

werd.[7] De regisseurs waren Dierk Rosselle, Frans Verbanck, Marc Geldhof, Ronny Dewaele, Guido Tanghe, Gaby Buyse, Gino Debeyne en Krist Windels. Eric Debeyne was de eerste regisseur vreemd aan het college. Enkele keren werd een toneelstuk geschreven door ex-collegeleraar Freddy Rottey of collegeleraar Roger Deforce. In 1979 speelden alleen leraars mee. Het wegvallen van sommige spelers en regisseurs had te maken met het ontstaan van de Middenschool. Na 1982 werd slechts in de even jaren toneel gespeeld en sedert een paar jaar wordt het steeds moeilijker om spelers warm te maken.

Ook de ***Middenschool de Pélichy Ave Maria*** voert schooltoneel op. Met de invoering van het Vernieuwd Secundair Onderwijs in de regio Izegem kwam er in 1984 een autonome middenschool en moesten heel wat leerkrachten daardoor hun vertrouwde stek (school) verlaten. Met hun overstap lieten ze ook de culturele schooltradities achter. Na een aantal jaren werd onder impuls en stimulans van Erik Boddin op de Middenschool geprobeerd weer aan te knopen met de toneeltraditie uit het Sint-Jozefscollege. Het totaalspektakel Lentekriebels in 1986 was een eerste poging. Geleidelijk zou een nieuwe traditie groeien van een tweejaarlijkse activiteit voor het grote publiek: toneel of totaalspektakel met liefst zoveel mogelijk leerlingen. Naast Ronny Dewaele waren het vooral Dierk Rosselle (beiden vroeger heel actief betrokken bij het collegetoneel) en Walter Vermote die telkens de bezielende leiding op zich namen.[8] Momenteel werkt de werkgroep cultuur dergelijke initiatieven uit.

Het kamertheater Platteau werd in 1996 opgericht door Guy Baeckelant en Tine Van Poucke. In 2004 onderging de vereniging een metamorfose: het werd Theater Platteau met een bijhorende kern- en werkgroep. Inhoudelijk veranderde er weinig; net zoals vroeger worden kwalitatief hoogstaande producties gebracht. Elk jaar worden acteurs gescout en gastregisseurs aangesproken. Er is geen vaste kern van acteurs. Artistiek leider en voorzitter is momenteel Kris Vansteelandt. De optredens vinden plaats in het intieme kader van kasteel Wallemote, maar omwille van de renovatie van het kasteel, verhuisde het gezelschap in 2008 naar een knusse zolder van het ACW-gebouw in de Kruisstraat. In het voorjaar van 2011 wordt dat opnieuw Wallemote.[9]

Jongeren van het Stedelijk Jongerenontmoetingscentrum De Leest startten begin de jaren 2000 met ***Theater Schuurpapier***.

Geerwin Vandekerckhove richtte samen met enkele vrienden een nieuw gezelschap op begin de 21ste eeuw: het straattheater ***Babeurre Bizarre.*** Zij gaven een aantal voorstellingen in en buiten Izegem. Misschien hoort dit gezelschap in het vroegere rijtje thuis, want het staat momenteel op non-actief.

Theater Pat Paniek is een sociaalartistiek project dat ontstaan is in de werking van 't Koeterke. Dit is het sociaal café van het Centrum Algemeen Welzijnswerk Izegem (CAW Midden West-Vlaanderen). Op 22 februari 2008 werd de eerste productie met als titel Sensuniek opgevoerd in de toneelzaal van het voormalige gemeentehuis in Emelgem. Het stuk was gemaakt op maat van mensen die nooit voorheen op de planken stonden. Ze speelden niet alleen, ze maakten ook het stuk, onder de drijvende kracht van Marie-Josée Raes, psychosociaal begeleider in het CAW en begeleider van 't Koeterke. Op 30 maart 2008 werd door Denise Gryspeerdt en Marie-Josée Raes een vzw opgericht onder de naam Pat Paniek. De doelstellingen bleven dezelfde, maar het project zou voortaan een eigen leven leiden. Via dit project wil men met voornamelijk mensen uit kansengroepen eigen creaties realiseren en het publiek aanspreken met sociaal relevante thema's. Op die manier moeten de mensen uit de doelgroep de kans krijgen om (terug) een actieve rol te spelen in de samenleving. Er zijn twintig leden aangesloten bij het gezelschap.[10]

Dansgroepen

Volkskunstgroep ***Die Boose*** werd in 1956 opgericht. Die Boose telt verschillende deelgroepen: volwassen dansers, koorzangers, jeugdige dansers tussen 12 en 17 jaar, heel jeugdige dansers tussen 4 en 12 jaar, vendelzwaaiers, muzikanten en dansers-veteranen. De kindergroep is de jongste van het gezelschap en brengt speldansjes en figuurdansen, nieuwe en traditionele volksdansjes op moderne en oude kinderdeuntjes. Elk jaar wordt een kinderfestival of een wereldfolklorefestival georganiseerd, waardoor men de eigen cultuur leert waarderen en die van andere kinderen leert

Volkskunstgroep Die Boose werd in 1956 opgericht.

kennen. Vandaag bestaat de kindergroep uit een 20-tal kleuters en een 20-tal jongens en meisjes uit de lagere school. In de jeugdgroep worden traditionele Vlaamse dansen afgewisseld met leuke buitenlandse meespringers. De jeugdgroep nam ook deel aan jeugddansrondes, jeugdweekends, en gouwdansavonden. Vandaag zijn er zo'n 25 dansers. Volkskunstgroep Die Boose speelt altijd met een liveorkest.

Vaste waarden zijn Hannelore en Sander op viool, Paul en Stefaan op contrabas, Chantal, Ronald, Veerle, Stijn en Frederick op accordeon, Paul en Peter op gitaar en Wim en Caroline op dwarsfluit.

Die Boose ligt met zijn vele buitenlandse contacten mede aan de basis van het volksdansfestival dat voor het eerst met Pinksteren 1965 werd ingericht onder de naam 1ste Internationaal Lentefestival voor volksdans. Omdat het 12de festival in 1992 in juli werd georganiseerd, kreeg het de naam '12de Internationaal Zomerfestival voor volksdans'. Vanaf 1997 werd de naam Wereldfolklorefestival en werd de vzw Booserik opgericht. In 2009 vond het 21ste Wereldfolklorefestival plaats. Dit festival is uitgegroeid tot een zesdaags multicultureel festijn onder CIOFF-vlag (Conseil International des Organisations de Festivals de Folklore et

Kindervolksdansgroep Vlijtigh ende Boos bestaat sedert 1985.

d'Arts Traditionnels). Het blijft trouw aan de originele doelstellingen: het bewaren en promoten van het rijke volksculturele werelderfgoed, het samenbrengen van mensen vanuit de hele wereld in een geest van vriendschap, respect, solidariteit en verdraagzaamheid. CIOFF steunt nog steeds de Cultuur van Vrede van UNESCO. In 2010 werd de naam Wereldfestival Izegem.

Kindervolksdansgroep ***Vlijtigh ende Boos*** werd in 1985 door Krista Mistiaen en Erik Vantomme opgericht. Zij volgden mekaar op als voorzitter, na hen was eerst Stijn Huysman en momenteel is Margot Behaeghe voorzitter. De groep wordt geleid door Carine Allemeersch. De peter is Bernard Depoorter en de meter Nicole Depreytere. De groep bestaat uit kinderen en jongeren, maar ook uit een aantal volwassenen. Ze dansen in twee verschillende klederdrachten die gebaseerd zijn op schilderijen van de Vlaamse schilders Adriaen Brouwer (1605-1638) en Basile De Loose (1809-1885). Het dansen gebeurt onder begeleiding van Christiaan Hughelier en Gerdy Seynaeve (accordeon), Koen Wydaeghe (gitaar), Dirk Lecoutere (dwarsfluit), Maurice Claessens (mandoline en doedelzak), Joke Bossuyt (viool) en Erik Vantomme (tamboerijn en fluit). De kindergroep legde sedert 1986 ook heel wat contacten met groepen uit het buitenland. In de voorbije 25 jaar was de groep te gast in Duitsland, Frankrijk, Hongarije, Oostenrijk, Zweden, Nederland, Tsjechië, Polen, Cyprus, Bulgarije, Griekenland, Italië, Finland, Slowakije en Luxemburg. In 2010 vierde Vlytigh ende Boos zijn 25-jarige bestaan met voor de tiende keer de organisatie van een jeugdfolklorefestival waarvoor groepen uit Bulgarije en Polen waren uitgenodigd.
Het eerste Internationaal Kindervolksdansfestival van Die Boose dateert van 1987. Het vond plaats in het VTI Izegem met groepen uit Duitsland en Nederland In 1989 volgde het tweede festival, in de sporthal van het college, met groepen uit Frankrijk, Finland, Tsjechoslowakije en Spanje. In 1998 werd het vierde kinder- en jeugdfolklorefestival in de feestzaal van de gemeenschapsschool georganiseerd. Vanaf 2002 werd samengewerkt met de andere kindervolksdansgroep. In 2010 nodigden zij groepen uit Slowakije en Kroatië uit.
Het eerste Internationaal Kindervolksdansfestival van Vlijtigh ende Boos dateert van 1988. Er waren groepen uit Finland, Hongarije, Zweden, Oostenrijk, Frankrijk, Nederland, Duitsland en Denemarken. Aanvankelijk werd het festival om de drie jaar gehouden, maar het vierde festival kwam er in 1996, omdat men om de twee jaar een internationaal volksdansfestival voor volwassenen inrichtte. De inrichters waren ervan overtuigd dat kinderen een belangrijke rol spelen in het behouden en bevorderen van de vaak eeuwenoude volkskunst. Een festival was een unieke gelegenheid om te genieten van een totaal andere cultuur maar vooral om de toenadering en de verbroedering intens te ervaren. Het was van meet af aan ook de bedoeling om op tegenbezoek te gaan en daar onze Vlaamse dansen te tonen.
In 2002, 2004, 2006 en 2010 werd het jeugdfolklorefestival samen met beide kindergroepen Die Boose en Vlijtigh ende Boos ingericht.

De ***Balletschool Izegemse Dansacademie*** ontstond in september 2001 uit de vroegere Izegemse balletschool Menuet. Hadewijch Oplinus vormde de kleine klassieke balletschool om tot een dansacademie die uiteenlopende dansstijlen aanbiedt. Eerst werden de lessen gegeven in de gymzaal van het Instituut de Pélichy, daarna in het Sportcentrum De Krekel. Sinds juli 2006 heeft de balletschool een eigen gebouw in de Molenweg. Het vroegere warenhuis Beral werd omgevormd tot een danspaleis waar alle lessen en repetities doorgaan.
De dansacademie heeft door de jaren heen bewezen dat zij kwaliteit hoog in het vaandel draagt. Op het palmares staan heel wat optredens waaronder Tabiblia in 2004 in Kortrijk, Xpo in opdracht van het bisdom Brugge, de Kattenstoet in Ieper, de Europastoet in Tielt, de Reiefeesten in Brugge, en het Nieuwjaarsconcert in Izegem (samen met het salonorkest Panache). Er werd ook opgetreden in Duitsland, Nederland en Luxemburg. Momenteel zijn Hadewijch en Soetkin Oplinus, Ellen Devos, Agnieszka Romek, Gaaëlle Ribbens en Saar

De Balletschool Izegemse Dansacademie in 2008.

Werbrouck de zes docenten. Er wordt een uitgebreid gamma aangeboden: klassiek ballet, jazzdance, streetdance, pointes, kinderdans, hedendaagse dans, funky jazz voor volwassenen, ballet voor volwassenen, werelddans, tapdans en freestyle. Wekelijks zijn er ook showteamlessen en er is ook een workshop choreografie.

Het ***Life Danscenter Izegem*** zag het levenslicht op 1 september 2005 dankzij Dieter Vandeputte. Bij de start waren er drie niveaus: jeugd, kids, kleuters; stijldansen; en ook wat aerobiclessen. Ondertussen is het aanbod door de jaren heen uitgebreid met swingcursussen, salsa, breakdance, hiphop, klassiek ballet, zumba… Het danscenter is gehuisvest in de Kortrijksestraat en omvat de luiken recreatie en competitie. Op competitief niveau neemt Life Danscenter deel aan discowedstrijden. Voor de jongste spruitjes tussen acht en twaalf jaar is er de groep Happy Feet. De juniorsformatie heet Mini Move en behaalde niet alleen al twee keer de Belgische titel, maar in 2008 ook goud op het wereldkampioenschap in Duitsland. Black Spirit is het paradepaardje van Life Danscenter, met een Europese kampioentitel in 2006 en de wereldtitel in 2007 en 2008. Tenslotte is er voor de volwassenen het team Magic, dat al verscheidene Vlaamse en Belgische titels behaalde, maar ook een finaleplaats op het wereldkampioenschap dans in 2007. Op recreatief niveau kan er driemaal per jaar gestart worden met cursussen; tweewekelijks is er een dansavond voor stijldansers. Op cultureel vlak verzorgt Life Danscenter ook optredens voor het opluisteren van gala's en shows of festivals.

Er is nog een derde dansgroep, ***So-Fit***, in de Roeselaarsestraat 102. So-Fit richt zich tot alle leeftijden, beginnend bij de kleuters. Wekelijks dansen er ongeveer 500 enthousiaste leden. Allerlei dansen worden beoefend: zumba, aerobics,… ook power-plate, power-cycling, enz.
Er worden ook gezondheidssessies ingericht, zoals omgaan met je rug, voeding-dieet, relaxatie. So-Fit werd opgericht in 1997, tegenwoordig zijn Sophie Decoutere en Olivier Degryse de verantwoordelijken.

Andere culturele verenigingen

CSC-Curieus is de vroegere Centrale voor Socialistisch Cultuurbeleid-Vormingswerk. Het CSC werd op 13 februari 1974 opgericht in de schoot van de socialistische partij in Izegem, maar was een autonome organisatie die sociaal-culturele activiteiten voor volwassenen organiseerde. De laatste CSC-voorzitter was Ronny Mattan. De eerste Curieus-voorzitter was Ronald Vandommele, die in 2005 werd opgevolgd door Dirk Oplinus. Rudy Meurisse is de secretaris. Op het jaarprogramma staan o.a. infoavonden, quizzen, amateurkunstwedstrijden, documentatie- en filmavonden, workshops, wandelingen, fietstochten en tentoonstellingen. Kortom: alles wat mensen 'curieus' kan maken. Ook in Kachtem was enkele jaren een CSC-afdeling actief onder impuls van Walter Hostyn.

De stichters van de Culturele Socialistische Centrale in 1974.

VTB-VAB Cultuur is een onafhankelijke toeristische en culturele vereniging, die naast voordrachten en bezoeken ook literaire avonden inricht en jaarlijks tijdens de Izegemse boekenbeurs ook een theateravond programmeert. Walter Vandewaetere is de contactpersoon.

Het ***Davidsfonds*** in Izegem ontstond enkele jaren na de Eerste Wereldoorlog onder de naam Vlaamsche Bond Eigen Leven, maar kende in de jaren 1930 een eerste dieptepunt. Na de Tweede Wereldoorlog daalde het aantal leden voortdurend: van 815 in 1945-1946 tot minder dan 200 in 1969 en dat was nog niet het dieptepunt. Op het einde van de jaren 1970 waren er zelfs geen activiteiten meer. In

1983 werd een nieuw bestuur gevormd, met Hendrik Priem als voorzitter, en er kwam weer een gedegen werking tot stand. Nu zijn er zo'n 130 leden. Het Davidsfonds is een christelijk geïnspireerde, Vlaamsgezinde vereniging die cultuur wil brengen naar de mensen. Davidsfonds-Leuven is wellicht vooral gekend als boekenclub, maar de lokale activiteiten zijn vooral voordrachten en bezoeken aan tentoonstellingen, steden, enz. Jaarlijks worden ook de Junior-Journalistenwedstrijd en het Groot Nederlands dictee georganiseerd.

De Emelgemse Davidsfondsafdeling bereikte met 219 leden het maximum aantal in 1970. Daarna daalde het geleidelijk aan niettegenstaande een goedgevuld en aantrekkelijk jaarprogramma met afwisselend interessante voordrachten en ontspannende activiteiten. De klassieke opstelprijskampen en ABN-tornooien voor jongeren ontbraken evenmin. Kort na de fusie van de gemeente Emelgem met Izegem (1965) rees de vraag of een afzonderlijke afdeling in Emelgem nog zinvol was, maar Emelgem wou van geen fusie weten. In de 21ste eeuw kwam het wel tot een fusie: met het Davidsfonds van Kachtem! Wegens de sterk dalende interesse voor het Davidsfonds enerzijds – er waren nog 25 leden – en het gebrek aan bereidwillige medewerkers anderzijds, droeg de voorzitter de administratie over aan de Kachtemse afdeling. Sedert haar ontstaan op 8 juni 1931 kon het Emelgemse Davidsfonds een lijst van meer dan 350 activiteiten voorleggen, een waardevol palmares! Jacques Demon, bestuurslid sedert 1966, ondervoorzitter (1968) en dienstdoend secretaris (1969), was van 5 september 1969 tot 2008 onophoudelijk voorzitter geweest.

Het Davidsfonds afdeling Kachtem opgericht op 29 september 1956, telde in 1960 85 leden op een totaal van 475 huisgezinnen. De afdeling verzorgde vooral vormings- en ontspanningsavonden en er werd ook een aantal reizen ingericht. In 1960 kreeg de vereniging haar eerste vlag. Vanaf 1963 bracht

In 1980 vierde Davidsfonds Izegem het vijftigjarige bestaan.

Feestviering van Davidsfonds Emelgem.

In 2006 vierde ook Davidsfonds Kachtem het vijftigjarige bestaan.

In 1982 stelde VSVK de publicatie De Izegemse gesprekken *voor gedrukt door de firma Strobbe.*

het Davidsfonds een eigen ledenblad uit onder de naam *Onder Ons*. Daarin kwamen een aantal vaste rubrieken aan bod: actueel (vooral Vlaamse aangelegenheden), speuren in de natuur, wel en wee (familiaal nieuws), muzikaal genot, telelens op de sport. Het belangrijkste onderdeel vormde een vaste geschiedenisrubriek, van de hand van Pieter Pruim, met allerlei onderwerpen over de plaatselijke geschiedenis, gebaseerd op historische documenten. Het laatste nummer verscheen in februari 1975.

Op 29 september 1976 werd de ***Vlaamse Studie- en Vormingskring (VSVK)***, het geesteskind van Erik Vandewalle en dokter Niko Proesmans, op de sporen gezet. De vereniging brengt een pluralistisch programma met jaarlijks een cyclus van zes causerieën en/of panelgesprekken. Tal van gerenommeerde sprekers kwamen hiervoor naar Izegem, zoals dr. Luc Beaucourt, Jozef Deleu, Eric Suy, Rik Torfs, Peter Verlinden en Rudi Vranckx. Daarnaast worden cursussen kunstzinnige vorming, bedrijfsbezoeken en bezoeken aan tentoonstellingen georganiseerd. De voorzitters waren Niko Proesmans, Erik Vandewalle, Geert Orgaer en nu is Milo Vanhecke het. Hij wordt bijgestaan door ondervoorzitter Janneke Deknudt. De huidige secretaris is Erik Platteeuw. De vereniging bereikt tussen de vierhonderd en vijfhonderd abonnees.

Fundamenten en Stromingen wil vanuit de beweging van christelijk geïnspireerde werknemers cultuurinitiatieven brengen naar de brede lagen van de bevolking. Eind 1978 werd de naam voor het eerst gebruikt. In het begin werden vier voordrachten per jaar gegeven; later werd een van de vier activiteiten voorbehouden voor een spektakel. Zo traden op: Alex Willequet met de eenakter Damiaan (1984), de Poolse zang- en dansgroep Poloniny (1985), zang en dans uit Burkina Fasso door de Afrikaanse kunstgroep Naaba Sanom (1986), en verscheidene keren het Mechels Miniatuurtheater met De Aardemakers (1987), Den Dronkaard (1988), De drie Musketiers (1989), Vrouwenharten en mannendromen (1990), Rosalie Niemand (1991), Een school voor vrouwen (1999).

CONTRAst 69 was in 1969 een initiatief van enkele jonge kunstenaars, o.a. Eric Bruyneel en Leo Belaen. Een creatieve groep – tegen (= *contra*) het *st*ilzwijgen – wat in *contrast* stond met de toen nog gangbare klassieke kunstopvattingen. Zij wilden vooral de moderne kunstuitingen promoten door expo's te organiseren, workshops in te richten en jonge kunstenaars de kans te geven om naar buiten te komen met nieuw en experimenteel werk. Ze slaagden erin om een kunstkring op te richten die voor die tijd, héél vernieuwend was. Stichter en voorzitter Eric Bruyneel, ondervoorzitter Johan Vande Loock en

In 1969 en 1970 was de kunstgroep CONTRAst 69 actief.

secretaris Eddy Muylle vormden het bestuur. Leo Belaen, José Hochepied, Joris Tinel, Emiel Hoorne en Eric Dejonckheere waren bij de eerste leden. De eerste maal werd er tentoongesteld in de etalages van de Izegemse handelszaken, in en rond het rustoord en ook buiten Izegem. Een hoogtepunt was de internationale tentoonstelling van moderne kunst in het kader van de '1ste oktoberrevolutie' tussen 3 oktober en 1 november 1970 in het auditorium in Izegem, met naast de eigen mensen ook buitenlandse deelnemers. Naast de beeldende kunst kwamen ook poëzie en muziek aan bod. Een laatste activiteit was een tentoonstelling in de toenmalige "Galerij Louisa" in Izegem.

De ***Universiteit voor de derde leeftijd*** werd in 1978 opgericht door Andrea Geldhof, schepen van o.a. Cultuur en Derde Leeftijd. Een werkgroep werkte het jaarprogramma uit. Aanvankelijk werd een cyclus van zes voordrachten per jaar georganiseerd en vanaf 1981 kwam daar een dagreis bij. De stad ondersteunde dit initiatief door de administratieve kracht Martine Pattyn ter beschikking te stellen. De werkgroep was altijd zelfbedruipend geweest. In 1993 werd het 15-jarige bestaan gevierd en veranderde de naam in ***Seniorenacademie***. De werking en doelstelling bleven dezelfde nl. verdere vorming geven aan de senioren op een aangename en leerrijke manier en zo ook sociale contacten creëren. De bijeenkomsten waren in de beginjaren in de bovenzaal van de ASLK, later in de feestzaal van de stedelijke leergangen, vervolgens in de Plantijn- en Erasmuszaal van de openbare bibliotheek en vanaf 2010 in het dienstencentrum De Leest. De opeenvolgende voorzitters waren schepen Andrea Geldhof, Robert Leroy, André Deprez en de huidige voorzitter is Carlos Vandenbroucke. Bij de pioniers van de werkgroep vermelden wij ook nog Martha Vaernewyck, Agnes Vandoorne, Maria Gevaert-Vandendriessche, Maria Mistiaen-Degezelle, Marcel Nuijttens, Maurice Grymonprez, Maurice Vankeirsbilck, Roger Vandommele, Roger Vandoorne en Marcel Vanfleteren.

De eerste bijeenkomst van ***Het Vrij Atelier*** dateert van 1984, toen een aantal kunstschilders-vrienden afspraken om gezamenlijk ateliermomenten in te richten. Na een paar jaar dergelijke werksessies werd besloten het initiatief een meer gestructureerde vorm te geven en op 10 april 1986 werd het Vrij Atelier opgericht. Er waren toen zo'n zesentwintig kunstenaars-leden, die wekelijks in een atelierruimte in een zaaltje van Ruytershove samenkwamen om te tekenen, te schilderen of te boetseren naar levend model. Na Ruytershove moest nog enkele keren verhuisd worden, maar de huidige werkplaats is een lokaal in de Wijngaardstraat naast de afdeling van de Stedelijke Academie voor Schone Kunsten. Het Vrij

Atelier richtte verschillende tentoonstellingen in.[11] Na Rudy D'Artois, bijgestaan door Leo Belaen, waren de voorzitters Wolfgang Roelens (1987-1994) en Carine Beernaert (1995-2004). Sedertdien is dat Johny Verfaillie zowel voorzitter als secretaris. De secretarissen waren Carine Beernaert (1987-1988), Frans Deveughele (1988-1995) en Wolfgang Roelens (1995-2002) en is sedert 2002 Johny Verfaillie. Myriam Leenknecht werd als verantwoordelijke voor de modellen in 2002 opgevolgd door Charlotte Franck. In 2004 werd Wolfgang Roelens coördinator.

De ***Dosfelkring*** werd omstreeks 1995 opgericht in Izegem door Erik Vandewalle. De aard van de activiteiten en de doelstelling zijn het organiseren van gespreks- en informatieavonden met een breed maatschappelijke waaier. De voorzitter is Bernhard De Muynck en de secretaris Kurt Himpe.[12]

Vakantiegenoegens werd opgericht na de Tweede Wereldoorlog door de christelijke arbeidersbeweging, met als doel minder fortuinlijken de kans te geven op vakantie te gaan. De laatste generatie van Vakantiegenoegens in Izegem werd opgestart op 26 januari 1996 en in april 2008 omgedoopt tot ***Pasar***. Voorzitster Marleen Verbeke werd in 2002 opgevolgd door Kichou Lycke. Pasar organiseert vooral vrije tijdsactiviteiten zoals groepsfietstochten, geleide natuurwandelingen, stadsbezoeken, buitenlandse reizen, toeristische avonden, gastronomische weekends, bezoeken aan tentoonstellingen enz… Ook in Kachtem is een gelijkaardige organisatie aan het werk. Donald Horré, Hendrik Devroe en Rudy Vanhaverbeke zijn de medewerkers van het eerste uur.

Terugkerende culturele activiteiten

Op de vorige bladzijden werden al ontzettend veel activiteiten vernoemd, maar er zijn er nog veel meer. Sommige zijn repetitief: jaarlijks, maandelijks… Andere zijn eenmalig: tentoonstellingen bijvoorbeeld. We beginnen met de eerste soort.

Voor de ***Izegemse boekenbeurs*** moeten we teruggaan tot 1969. Of zelfs al naar het pinksterweekend van 1968, toen Club 2 van het jeugdhuis La Verna de eerste boekententoonstelling organiseerde. Boekhandel Gudrun uit de Gentsestraat (de latere boekhandel Spectator uit de Marktstraat) leverde de boeken die in vier categorieën werden ondergebracht: romans van Nederlandstalige auteurs, onze taal in binnen- en buitenland, de Vlaamse en Nederlandse beweging en Krantenknipsels. Dit initiatief werd zes maanden later overgedaan door het Coördinatie- en Overlegcentrum vzw Gudrun. Vanaf dan begon de nummering van de boekenbeurzen. De werkgroep van de eerste boekenbeurs was samengesteld uit afgevaardigden van verschillende culturele verenigingen en alle Izegemse bibliotheken. Jef Claeys was voorzitter en André Mistiaen secretaris. De eerste boekenbeurs vond plaats in de zaal van het stadhuis van 8 tot 11 november 1968. Na nog enkele edities werd het organiseren in 1977 overgenomen door de cultuurraad, waar Lydia Vandamme toen voorzitster was. In 1996 werd de boekenbeurs voor het eerst verrijkt met een tentoonstelling van verschillende Izegemse kunstenaars. Vanaf 2002

Opening van de boekenbeurs in 1968.

ressorteerde de werkgroep niet langer onder de cultuurraad maar onder de vzw De Leest waar toen de cultuurdienst was ondergebracht en sedert 2010 onder de culturele initiatieven van de stad Izegem. De opening staat de laatste jaren telkens in het teken van een thema.[13]

Het dagelijks bestuur van de cultuurraad, bestaande uit schepen-voorzitter Joseph Tytgat, ondervoorzitter Rafaël Verholle en secretaris Firmin Vandommele besprak al kort na de oprichting met de voorzitters en dirigenten van de vier toenmalige muziekmaatschappijen de mogelijkheid om een muziekfestival te organiseren. Er werd geopteerd voor de derde zondag van september. Zo werd het ***Herfstmuziekfestival*** geboren, waarvan de eerste uitgave plaats had op 17 september 1961. Het werd een meevaller over de hele lijn en de organisatoren beslisten dat het een jaarlijks Izegems stadsfeest moest worden. Waren op het eerste festival de acht deelnemers uitsluitend West-Vlaamse korpsen uit eerste categorie, dan traden bij het tweede festival ook drie verenigingen uit Oost-Vlaanderen op. In 1963 werd het festival een tweedaagse; het wandelconcert werd verplaatst naar de zaterdagnamiddag. In 1964 werd voor het eerst een eigen Izegemse mars gecreëerd, de Festivalmars Boos Izegem, gecomponeerd door Pieter Leemans. Bij de eerste lustrumviering in 1965 was er de zaterdagnamiddag een wedstrijd met zes jeugdkorpsen. Vanaf 1966 werd het wedstrijdreglement aangepast, internationale deelname werd de regel. Vanaf 1973 werd aan elk deelnemend korps een verschillende verplichte mars opgelegd. In 1978 werd Vrede en Eendracht uit Kachtem de laureaat van de wedstrijd. In 1980 werd 900 jaar Izegem gevierd en vond het

De West Riding Band Yorkshire tijdens het Herfstmuziekfestival in 1968.

twintigste festival plaats. De bereden rijkswacht paradeerde door de straten en voerde 's avonds haar befaamde Carrousel op, muzikaal begeleid door de Muziekkapel van de Rijkswacht o.l.v. kapitein-commandant Roland Cardon. Dat jaar werd de stapmarsenwedstrijd voorbehouden aan vroegere laureaten. Als afsluiter volgde de massa-uitvoering van twee Izegemse marsen: de Festivalmars Boos Izegem van Pieter Leemans en een nieuwe mars Izegem 900 van Roland Cardon. Het zilveren festival in 1985 was het jaar waarin nog nooit zoveel Europese muziekkorpsen aanwezig waren geweest en een grootse festivalmis in de Sint-Tillokerk, opgedragen door bisschop Vangheluwe, opgeluisterd werd door negen Izegemse koren die de Missa Sanctae Bernadette van Daniël Clement uitvoerden; een koperbegeleiding was getoonzet door André Waignein. Voor dit zilveren festival werd heel wat gecomponeerd: Isinga 25 en Intrada door Roland Cardon, Ode aan Izegem door Henri Parmentier, Ceremonial Hymn for Izegem en de misbegeleiding door André Waignein. Bij de jubileumeditie 1995 verzorgden zes Izegemse koren de Missa Pia van Herman Roelstraete; de instrumentale begeleiding was gecomponeerd door José Wylin. De finale Festival Hymn, van Roland Cardon, werd gespeeld door 900 muzikanten. Henri Parmentier had voor dit jubelfestival een Pekkersmars gecomponeerd. Datzelfde jaar werd de cd Izegem, een Hart voor de Blaasmuziek

uitgebracht. Het meest internationale Herfstmuziekfestival dat er ooit was geweest, was dat van 2000 met korpsen uit Nederland, Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk, Duitsland, Zweden, de Tsjechische Republiek en Vlaanderen. Vanaf dan zou een tweejaarlijks volwaardig festival ingericht worden. In 2001 werd dan ook een minifestival georganiseerd, maar in 2005 werd beslist die minifestivals af te schaffen. Het jaar 2009 was dat van de 47ste editie.

De ***Poëzieprijs Stad Izegem*** werd in 1980 voor het eerst georganiseerd en is een organisatie van de stedelijke raad voor cultuurbeleid.[14] De jury werd aanvankelijk samengesteld uit leden van de cultuurraad zonder stemrecht en personen aangeduid door de cultuurraad. Vanaf de 4de editie in 1986 tot en met de 14de editie in 2006 waren de juryleden Christiaan Germonpré, Gwy Mandelynck, Willy Spillebeen. In 1990 verving Jooris Van Hulle Willy Spillebeen; het volgende jaar bleef hij verder in de jury zetelen. In 2008 kwam Renaat Ramon in de plaats van Christiaan Germonpré. Er werden in de vorige edities drie beste Izegemse inzendingen bekroond: in 1980 Chris Verbeke, in 1982 Dirk Van Walleghem en in 1990 Cecile Vandoorne. Vanaf 2000 werd deze prijs vervangen door de bekroning van een jongere.[15]

In 1982 werd Dirk Van Walleghem bekroond voor de beste Izegemse inzending van de Poëzieprijs Stad Izegem.

De *theaterweek* werd sedert 2000 in de laatste week van juni gepland voor de leerlingen van de lagere scholen. De cultuurraad was de organisator. Van 2002 tot 2009 werd de organisatie overgenomen door de cultuurdienst. Momenteel zijn theatervoorstellingen voor de scholen opgenomen in het programma van De Leest. De jeugddienst organiseerde sedert 1985 toneel- en poppentheatervoorstellingen voor kleuters in de week vóór de krokusvakantie. Van 2002 tot 2007 verzorgde de cultuurdienst deze activiteit. Vanaf 1985 richtte de jeugddienst tijdens de jeugdboekenweek en de Izegemse boekenbeurs ***literaire namiddagen*** met jeugdauteurs in. Deze activiteiten werden vanaf 2003 overgenomen door de stedelijke bibliotheek.[16]

De ***Gedichtendag in de bibliotheek*** heeft sedert 2001 de laatste zaterdag van januari plaats. In de tien voorbije jaren werden o.a. volgende activiteiten georganiseerd: themastand poëziebundels en poëziezuil (2001), poëziebanners van Frans Claus en themastand Hans Warren (2002), visuele poëzie van kunstenaar Renaat Ramon en vrij podium (2007), uitdelen van een setje poëtische postkaarten (2008), Romantische Woorden door leerlingen van de Stedelijke Academie voor Muziek en Woord, snelschrijverij De Vlammende Veder, Riet Wille speelt met taal (2010).

Sedert 2001 participeert Izegem aan de ***Open Monumentendag***, de tweede zondag van september en sedert 2003 ook aan de ***Erfgoeddag*** in april.

De stad Izegem, de werkgroep Beeldende Kunst – die ontstond in de schoot van de cultuurraad – en de cultuurdienst namen in 2003 voor het eerst deel aan de ***Week van de Amateurkunsten*** met de bedoeling om de kunstenaars in de spots te plaatsen. De Izegemse kunstenaars exposeerden in de bibliotheek en in de etalages van de winkels, maar ook enkele keren in het stadhuis, er waren optredens van verschillende amateurgezelschappen en er werd een kunstwandelroute ingericht. In 2004 was de slogan Kunst waar je op valt, in 2005 Een neus voor Kunst, in 2007 Ferme Kunst, in 2008 Vreemdgaan toegestaan, in 2009 Van Harte. In 2005 was er ook een kunstwandelroute en een muzikaal opgeluisterde Place du Tertre. In

2009 werkten Izegemse kunstenaars mee aan het kunstproject 't Koeterke en dit i.s.m. het CAW Midden-West-Vlaanderen; de cursisten van 't Kringske en 't Koeterke stelden samen met andere Izegemse kunstenaars tentoon in de atelierruimte van het IKC (Izegems Keramiek Kollectief). Hetzelfde jaar organiseerde het Vrij Atelier Izegem ook een tentoonstelling in het Drukkerijmuseum en werd een Kunstrally uitgewerkt i.s.m. de deelnemende handelszaken.
De werkgroep Beeldende Kunst nam nog een ander initiatief. De kunstenaars kregen vanaf 2006 de kans om een maand tentoon te stellen in de bibliotheek, waar een muur voorzien werd om hun werken op te hangen. Vandaar de naam ***Kunstmuur in de bib***. Voor het beeldhouwwerk en de keramiek werden sokkels gemaakt die in de leeszaal opgesteld staan. Wegens verbouwingswerken in de bibliotheek zal er in 2011 geen kunstmuur zijn, maar hij is er opnieuw vanaf 2012.[17]
Sedert 1997 organiseert de werkgroep Beeldende Kunst ook uitwisselingsexpo's.[18] Vanaf 2002 werd de coördinatie overgenomen door Erik Vantomme, die toen als cultuurconsulent de cultuurdienst opstartte binnen de werking van vzw De Leest.

In 2006 werd door de cultuurdienst het initiatief genomen om tijdens de maand augustus iedere vrijdagavond een optreden of film te organiseren voor het ruime publiek met gratis toegang. Het werd ***Ip de zulle*** gedoopt. Aanvankelijk waren deze evenementen niet jaarlijks herhaald en werden ze in de feestzaal van de gemeenschapsschool georganiseerd. In 2008 werd de locatie verplaatst naar De Wijk achter de kerk, eerst op het terrein van de vroegere brouwerij Rosseel en in 2009 op het nieuwe Cyriel Tangheplein.

Eenmalige culturele activiteiten (chronologisch)

Van 3 tot 12 september 1960 organiseerde Ten Mandere met ***Izegem in het verleden*** zijn eerste tentoonstelling. In 1963 was er de tentoonstelling ***Izegems Kunstbezit***. Het succes (11.678 bezoekers!) van de ***Schoeisel-expo*** in 1966 in het Izegemse stadhuis, was de aanleiding om het schoeiselmuseum op te richten. In 1967 was er een tentoonstelling met werken van ***Servaes***, in 1969 met werken van ***Felix De Boeck*** en in 1974 met werken van ***Valerius de Saedeleer.***

1980 was uiteraard een belangrijk jaar, met de viering van '900 jaar Izegem'. ***Negen eeuwen Izegem***, in de feestzaal van de Stedelijke Leergangen (Wijngaardstraat), was een historische tentoonstelling samengesteld door Ten Mandere. Er was de retrospectieve tentoonstelling ***Luc Peter Crombez*** in het stadhuis; de tentoonstelling ***Religieus Kunstbezit in Izegem*** in de gouden kapel van Ave Maria; werk van graficus ***Emiel Hoorne*** in het stadhuis; en de ***Nijverheidsexpo*** die in de stedelijke sporthal werd opgezet in samenwerking met de economische raad en een overzicht gaf van de hedendaagse industrie in Izegem. Op het einde van het jaar en het begin van 1981 kon in de tentoonstelling ***Hedendaagse Kunst*** een selectie getoond worden uit de kunstwerken die de Staat in 1978-1979 had verworven.

In 1960 organiseerde Ten Mandere zijn eerste tentoonstelling.

Voor de rest van de jaren 1980 vernoemen we in 1981 ***Aquarel en Gouache***, een reizende tentoonstelling van de Vlaamse Gemeenschap; in 1983 een tentoonstelling in het kader van het ***Conscience***jaar; in 1984 de ***Internationale Exlibristentoonstelling***, met materiaal uit het Exlibriscentrum van Sint-Niklaas, aangevuld met exlibrissen van Izegemnaren; in 1984 de ***Peter Benoit-tentoonstelling*** ter gelegenheid van zijn 150ste geboortedatum; in 1985 de reizende tentoonstelling ***Frans Masereel*** in de bovenzaal van het voormalige gemeentehuis in Emelgem; in 1987 de reizende tentoonstelling ***Graveurs van heden***, in de hoeve naast het JOC; en twee keer een tentoonstelling georganiseerd door VSVK, met fotografische replica op ware grootte, in 1987 over ***Jeroen Bosch in het Prado*** en in 1989 over ***Breughel***.

Drie activiteiten in 1993 zijn het vermelden waard. Op initiatief van José Hochepied organiseerde de Izegemse Raad voor Cultuurbeleid voor jonge auteurs de wedstrijd ***Boek zoekt Auteur***. De jury met de recensente Hilde Masui en jeugdauteur Katrien Seynaeve koos als laureaat Veerle Spoelders met haar werk Ik gaf mezelf terug.[19] De verhalen werden in boekvorm gepubliceerd door uitgeverij Hochepied. Op 24 oktober 1993 richtte de Provinciale Dienst voor Cultuur een ***Festival voor Jeugdvolksdansgroepen*** in. Twaalf kindergroepen traden op in het auditorium van de stedelijke muziekacademie. Ze kwamen uit Zwevegem, Heule, Moen, Bissegem, Gistel, Lendelede, Oostrozebeke, Heule, Veurne en Izegem. Met de tentoonstelling ***Schoenmode sinds 1900*** vierde het Nationaal Schoeiselmuseum zijn 25-jarige bestaan.

Van een andere aard was de ***Bevrijdingsstoet*** die op 3 september 1994 door de straten van Izegem trok naar aanleiding van de 50ste verjaardag van de bevrijding van Izegem. De organisatie was in handen van het Stedelijk Feestcomité in samenwerking met de plaatselijke oud-strijdersgroeperingen. De verschillende activiteiten stonden in het teken van dankbaarheid om de herwonnen vrijheid in 1918 en 1944, de vrede en de solidariteit. Onder de slogan De weg naar de Bevrijding trok een verbroederingsstoet door de belangrijkste straten van de stad, waarbij hetzelfde traject werd afgelegd van de bevrijders een halve eeuw geleden. Aan het oorlogsmonument op de Melkmarkt vond de slotplechtigheid plaats. Bij diezelfde gelegenheid werden twee tentoonstellingen opgezet: ***De tijd van toen, 1914-1918 en 1940-1945***, in de feestzaal van de Stedelijke Leergangen, en ***Poolse Expressie***, in de Openbare Bibliotheek. De feestweek werd op 8 september afgesloten met de muzikale parade Canada groet Izegem. De Canadese delegatie bestond uit een militair muziekkorps, pipes and drums, vlaggendragers, een detachement militairen en een twintigtal oud-strijders. Die deelname had uiteraard haar betekenis, want na de bevrijding in 1944 verbleven heel wat Canadese soldaten in Izegem. We vernoemen graag de tentoonstelling ***Izegem in vlaggen***, in de stedelijke bibliotheek in het najaar van 1994, niet alleen omdat er zoveel vlaggen uithingen, maar omdat het een eigen tentoonstelling was van Ten Mandere.

Met de tentoonstelling ***Duizend en één…*** in 1996 vierde het Nationaal Borstelmuseum zijn vijftienjarige bestaan. Attracties waren de 'grootste afwasborstel ter wereld' met zijn 373 centimeter lengte en 107 kilo, en de hypermoderne tandenborstelmachine van de firma Boucherie, die dertig tandenborstels per minuut afwerkte. In 1997 werd ***Biënnale voor Schilderkunst*** (sic, het was de eerste en meteen de laatste) i.s.m. Gaselwest/Electrabel gehouden. Het concept bestond uit een wedstrijd en de tentoonstelling van een selectie van de ingezonden werken. Het winnende kunstwerk werd door de stad aangekocht. De laureaat was Joost Gevaert uit Zwevezele en de publieksprijs ging naar Paula Taecke uit Sint-Niklaas. Voor de tentoonstelling ***Shoes or no Shoes*** in 1999 moest men naar de Eperon d'Or in Izegem. In februari 1999 bracht ***Christian Silvain*** een overzicht van zijn verschillende periodes. Met het toneelstuk ***De Wijze Kater*** sloot de Stedelijke Raad voor Cultuurbeleid in 1999 de viering van zijn veertigjarige bestaan af. Het ging om een coproductie met vier Izegemse toneelmaatschappijen.

Het was het grote publiek nooit erg duidelijk tot welke eeuw het jaar 2000 behoorde. Feit is dat 2000 een magisch jaartal was. Op de zonnige 20ste augustus trok de ***Millenniumstoet*** door de centrumstraten. Alle Izegemse culturele en sportverenigingen waren gevraagd om mee te werken. In Kachtem werd de ***Sint-Jansstoet*** georganiseerd. Op het einde van het jaar liep in de Sint-Tillokerk de expo ***Religieuze Kunst in Izegem***, met zowat 134 voorwerpen uit de jongste vijf eeuwen, maar ook modern werk, in bezit van Izegemnaren.

Onder het motto ***Culturele vlag, feestelijke lading***, organiseerde Anno 02 eind maart 2002 een cultuurfeest. Anno 02 wilde de aandacht vestigen op kwaliteiten in cultureel zuidelijk West-Vlaanderen. In Izegem situeerden de evenementen zich in de omgeving van het Sint-Pietersstraatje, van toneel tot film en tentoonstellingen, straatanimatie, een gelegenheidskroeg, stijlstraten waar jongeren en kunstenaars de bewoners uitdaagden, Bal Moderne, enz… Deze activiteiten moesten het signaal zijn om de wijk op te waarderen en te starten met een buurtwerking. Later stelde het stadsbestuur een buurtwerker aan. Ook dank zij het wijkcomité Achter de Kerk, met als voorzitter Marc Vanlerberghe, is deze wijk de laatste jaren heel wat veranderd.

In 2004 werd een Tsjechisch weekend ingericht door het Comité Externe Relaties m.m.v. Frank Lavens, met een concert

in de H.-Hartkerk door violist Pavel Sporcl en pianist Petr Jirikovsky en een tentoonstelling met Tsjechische grafiek in de werkruimte van het IKC (Izegems Keramiek Collectief). Op beide manifestaties was de Tsjechische ambassadeur aanwezig.

In 2005 liep in de Sint-Tillokerk de expo religieuze kunst ***Over Tekens Heen, kunst – liturgie – actueel***. Daarmee werd herdacht dat de Sint-Tillokerk 150 jaar bestond. Er was werk te zien van onder anderen de Braziliaanse kunstenaar Sergio Ferro, van Dan Van Severen, Luc Hoenraet, Albert Rubens, Salvador Dali, Andy Warhol, Hans van der Laan, Ute Resch en Kim En Joong. In de stoet ***De grote Betje Trompetparade***, georganiseerd door de Stedelijke Academie voor Muziek en Woord (SAMW) in 2005, liepen niet alleen de circa 500 eigen leerlingen mee, maar ook de vlaggenzwaaiersgroep Agerato uit Kuurne, de Izegemse Dansacademie, het trommelkorps van de Harmonie Leo XIII en de Koninklijke Harmonie van de Congregatie, de kindervolksdansgroepen Vlijtigh ende Boos en Die Boose. Deze stoet kaderde in de opvoering van ***Betje Trompet en de Reus***, een compositie van de Roeselaarse toondichter Louis De Meester op tekst van René Metzemaekers, door de leerlingen en leraars van de SAMW Izegem. In 2007 vond een ***Tsjechische week*** plaats in het kader van het internationale project Ceske Sny (Tsjechische dromen). Dat project behelsde zo'n honderdtwintig concerten in twintig landen. In vijf Europese steden waaronder Izegem werd daaraan een Tsjechische week gekoppeld. In Izegem was er o.a. een concert met het filharmonisch Orkest van Praag o.l.v. Kaspar Zehnder, een concert met de Capilla Flamenca, de Schola Gregoriana Pragensis en Barbara Maria Willi (orgel), een concert met Ondrej Havelka and his Melody Makers, een tentoonstelling met Tsjechische kunst, en een toeristische infoavond en gastronomie met Tsjechische chef-koks.

Op 10, 11 en 12 mei 2008 overspoelde radio ***Klara*** Izegem met een culturele metamorfose. Drie dagen lang werd een gigantisch programma aangeboden met concerten, klassieke muziek, jazz, fanfare, harmonie, bigband, koren,

De grote Betje Trompetparade in 2005.

Tijdens de Klaradagen in Izegem in 2008 werd de interbellumarchitectuur behandeld.

tentoonstellingen, interviews, gesprekken, workshops, kinderanimatie, sport op de pedalen van de poëzie, beiaard, muziekhappening, Roelstraete orgelwandeling, Benoit en Izegem, het Vlaams Radio Koor, het Vlaams Radio Orkest… Eveneens in 2008 was er de ***Poëziehappening '08***. In het kader van het wereldfolklorefestival had de stedelijke raad voor integratie en diversiteit het idee opgevat om aan zoveel mogelijk vensters een gedicht voor het raam te plaatsen met de boodschap om op een positieve manier te werken rond groeiende diversiteit, kansen scheppen, communicatie … Elke Izegemnaar kreeg de kans om een gedicht af te geven dat dan op een affiche werd afgedrukt.

We spelen kort op de bal met twee tentoonstellingen die dit jaar plaats vonden. In het schoeiselmuseum ***Shoe, shoe,…SHOES! Ontwerp versus techniek***. In de Sint-Tillokerk de expo religieuze kunst ***Het Onzichtbare zichtbaar – van Matisse tot Raveel,*** met originele werken van o.a. Matisse, Chagall en Picasso.

De Izegemse pekker.

Kunst in het straatbeeld

Het is opvallend hoeveel kunstwerken in het Izegemse straatbeeld te zien zijn. Het begon in 1976 met het beeld van Rudy D'Artois Twee Sportfiguren aan de ingang van het sportcentrum. In 1980 werd het beeld 900 Jaar Izegem van Rudy D'Artois, Leo Belaen, Rudy Windels en Noël Landuyt op 'Wandel op de Mandel' geplaatst. In 1989 volgde De Pekker van Marc Claerhout op de Grote Markt. Jef Claerhout maakte dan weer Het Paar dat sedert 1994 op de Korenmarkt staat. In 1995 kreeg De Pekker van Marc Claerhout er een broertje bij aan het einde van de Marktstraat, bij de Gentsestraat. Hetzelfde jaar werd 't Peerke van José Hochepied onthuld op het Emelgemseplein. Raf Werbrouck maakte in 1996 een reliëfkunstwerk voor De Kerels aan de muur van het voormalige gemeentehuis in Emelgem. In 1998 werden beelden van Willy Peeters aan het zwembad geplaatst die verwezen naar de olympische kampioenen Patrick Sercu, Filip Bardoel en Ulla Werbrouck. Twee werden beschadigd en gestolen maar ze werden vervangen door vrijwel identieke beelden die nu binnenin de sporthal staan. In 1999 werd Herbronning van Willy Peeters op het Kachtemseplein geplaatst en hetzelfde jaar werden De Stadswachter van Erik Dejonckheere in de Gentseheerweg tegenover het kasteel Blauwhuis en De Izegemse Dynamiek in Verleden

en Toekomst van Patrick Vandoorne op de rotonde aan de Dam in Emelgem ingehuldigd. In de loop van 2001 werden volgende kunstwerken geplaatst: Springlevend van Wilfried Gheysen op de hoek Stationsstraat en Nederweg, Bemelke van Geerwin Vandekerckhove op de hoek Groeningestraat en Eigenhaardstraat en De ontmoeting van Inge Dewilde vóór de H.-Familiekerk. In 2010 werd de wedstrijd 'iedereen curator' gelanceerd in Izegem. Het werd een stadstentoonstelling in samenwerking met de Verbeke Foundation: op verschillende plaatsen in stad stelden negen kunstenaars hun werk een jaar lang tentoon. Op het einde van het jaar blijft het werk dat de meeste stemmen krijgt van de bevolking staan (iedereen kan dus stemme)n. Een van de tentoongestelde werken, Sauna (fire-module) van Louis De Cordier werd al aangekocht door een privé persoon die het zal laten staan op het binnenplein van 't SoK in Kachtem.

Izegem koestert de Europese gedachte (Christiaan De Forche)

Via officiële jumelages onderhoudt de Pekkersstad heel wat Europese contacten. Het toen nog zelfstandige Kachtem besliste op 5 december 1973 met het Duitse ***Hilders*** te verbroederen en ondertekende in 1974 de verbroederingsoorkonde. Tot op heden treffen een grote groep burgers elkaar jaarlijks tijdens het Hemelvaartweekend, afwisselend op Vlaamse en op Duitse bodem.

De vier (groot-) Izegemse stedenbanden zouden alle later tot stand komen. Waarde- en betekenisvol is dat àlle jumelages op natuurlijke wijze ontstonden, via contacten tussen burgers en/of verenigingen.

Op 20 september 1980 was de trouwzaal van het Izegemse stadhuis het toneel voor het sluiten van een verbroederingscontract tussen Izegem en het Duitse ***Bad Zwischenahn***, een kuuroord in Niedersachsen. De eerste contacten gingen al terug tot midden de jaren 1960, en werden vooral gesmeed door volkskunstgroep Die Boose en het mannenkoor De Kerels. In die zin mag Herman De Backer de titel van 'peter' van het partnerschap dragen. Tussen 1980 en 2010 werden zowat alle denkbare activiteiten tussen beide steden ontplooid, gaande van sportieve, culturele, economische en seniorenuitwisselingen tot tentoonstellingen en stages voor studenten en jonge werknemers.

Bailleul – dat lang geleden als Belle Vlaams grondgebied was – in het Franse Département du Nord werd in 1992 Izegems tweede Europese partner. De jumelageoorkonden werden twee keer ondertekend: op 18 januari in Belle en één week later in Izegem. Deze stedenband werd vooral intens door de Izegemse Raad voor Cultuurbeleid voorbereid, onder sterke impuls van Walter Vandewaetere, die van oudsher vele contacten in Frans-Vlaanderen had. Heden ten dage situeren de activiteiten zich vooral op het vlak van contacten tussen scholen, maar cultuur en sport komen ook regelmatig aan bod.

De deelname van het Velký dechový orchestr aan het Herfstmuziekfestival in september 1988 luidde de contacten met het Tsjechoslowaakse Gottwaldov in. Toen burgemeester Vladimir Dat'ka acht jaar later naar Izegem kwam om

Kachtem is verbroederd met het Duitse Hilders.

er op 16 september van dat jaar de verzusteringsoorkonden te ondertekenen waren er al meerdere informele contacten en uitwisselingen geweest. Het was het Stedelijk Feestcomité – onder impuls van zijn secretaris Christiaan De Forche – dat al die jaren aan de kar was blijven duwen. Sinds 1996 bezochten meerdere Izegemse verenigingen ***Zlín*** – de historische naam die de stad na de 'fluwelen revolutie' van 1989 opnieuw aannam – en omgekeerd, en waren er ook al meermaals kunsttentoonstellingen over en weer. Ook de vriendschappelijke band tussen het Izegemse VTI en de technische school SPŠ in Zlín verdient minstens een vermelding.

Na het Ardennenoffensief waren het Izegemnaren die in 1946 door hun financiële en materiële steun bijdroegen tot de heropbouw van het Waalse ***Hotton***, een dorpje in de provincie Luxemburg. Alhoewel Hotton deze geste nooit vergat, waren de contacten jarenlang niet meer dan 'slapend' tot Ten Mandere-bestuurslid Bart Blomme bij de voorbereiding van een artikel voor Ten Mandere contact opnam met het gemeentebestuur van Hotton. Van het één kwam het ander en mede door de interesse van diverse burgemeesters gingen meer en meer verenigingen uit beide gemeenten bij elkaar op bezoek tot de officiële jumelage ontstond in 2000: de officiële plechtigheid vond op 30 juli plaats in Hotton, op 26 augustus in Izegem. Ook na de officialisering bleven regelmatige uitwisselingen een feit.

Om de contacten met alle Europese partners in goede banen te leiden, heeft Izegem een eigen adviesraad, het Comité Externe Relaties, dat ontstond uit een officieuze werkgroep. Het werd achtereenvolgens geleid door de schepenen Bernard Depoorter, Erik Vandewalle en Gerda Mylle, en daarna door de niet-politieke voorzitters Roland Handsaeme en An Derluyn. De verantwoordelijke schepenen die niet langer de voorzittershamer hanteerden, waren achtereenvolgens Didier Vandeputte en Maureen Raedt. Secretaris van bij het begin tot op heden was en is Christiaan De Forche.

Izegemse figuren uit de culturele wereld

Franz Brouw (°1928), pianovirtuoos

Franz Brouw behaalde zijn eerste Prijs Piano aan het Koninklijk Conservatorium van Brussel in 1948 en zijn diploma in virtuositeit aan hetzelfde conservatorium in 1951. In 1952 behaalde hij de vierde prijs in de prestigieuze Koningin Elisabethwedstrijd. Brouw gaf zo'n zestig concerten per seizoen, vooral in Europa (en Rusland), maar ook in Amerika en Zuid-Afrika. In 1957 won hij de Award Harriet Cohen in Londen. Het was niet de enige eerste prijs die hij wegkaapte. Het hoogtepunt van zijn carrière was het optreden in de Carnegie Hall in New York in 1959. Van 1962 tot 1964 doceerde hij aan het Koninklijk Muziekconservatorium van Gent. Daarna vestigde hij zich in Canada waar hij van 1964 tot 1997 hoogleraar piano was aan de Lavaluniversiteit van Quebec. Hij verkreeg de Canadese nationaliteit in 1975. Hij trad veelvuldig op voor de CBC radio en tv die uitzond vanuit Quebec, Montreal, Toronto en Vancouver. Hij nam diverse lp's en cd's op. In 1999 werd hij ereburger van de stad Izegem.

Daniël Clement (1902-1980), organist en componist

Daniël Clement was de laatste organist van de Izegemse familie Clement dit Fiefvez die vier generaties lang het organistenambt waarnam in de Sint-Tillokerk in Izegem. Hij werd geboren op 13 juni 1902. Na zijn middelbare studie in Izegem studeerde hij aan het Koninklijk Conservatorium in Gent en behaalde er de diploma's voor orgel, harmonie en contrapunt. Hij was organist in de Sint-Tillokerk vanaf de dood van zijn vader Julien in 1943 tot 1963. Hij was de muzikale raadgever van het Sint-Gregoriuskoor waarvoor hij een viertal Latijnse meerstemmige missen schreef, waaronder de mis Sanctae Bernadette. Hij verleende zijn medewerking aan allerlei muziekprestaties in Izegem. Zo schreef hij liederen voor de Peter Benoitkring en componeerde hij een cantate voor de plechtige inzegening van de Dankkapel. Daarnaast werd ook nog een beroep gedaan op zijn medewerking voor een Mariaspel (1950) en voor de cantate ter gelegenheid van de huldiging van Mgr. Buyse (1950). Ook buiten Izegem werden composities van Clement uitgevoerd. Bij de plechtige herdenking van de Boerenkrijg in Antwerpen (1945) werd zijn lied 'De Van Gansenmars' op veel succes onthaald. Die mars werd sinds 1949 opgenomen in het carillonspel vanuit de Sint-Tillotoren. Verder componeerde hij ook de cantate voor het 50-jarige bestaan

Franz Brouw

Daniël Clement

Myriam Couvreur

Filip Kowlier

van het Kapucijnenklooster in Herentals (1947). De liederenbundel 'Suid-Afrika Vorentoe' heeft een belangrijke plaats in het werk van Clement. Daarmee wilde hij een veertigtal Zuid-Afrikaanse teksten een eigen melodie bezorgen. Hij schreef ook muziek voor het veel gezongen Lieve Vrouwke van de Linde.

Myriam Couvreur (°1963), sopraan

Myriam Couvreur komt uit een muzikale familie. Ze studeerde aan de Academie voor Muziek en Woord in Izegem, later aan de conservatoria van Kortrijk, Brugge en Gentbrugge, om tenslotte haar droom waar te maken aan het Koninklijk Muziekconservatorium te Gent, waar ze zowel voor notenleer, pedagogie als zang een diploma behaalde. Algauw kreeg ze het aanbod om les te geven aan de Academie te Izegem. In haar vrije tijd luisterde ze allerlei feestjes op, gaf ze concerten en was ze freelance actief bij de West-Vlaamse operettegezelschappen. In 1997 kreeg haar leven een nieuwe wending wanneer ze samen met Johan Schatteman deelnam aan de VTM-Soundmix Show. Met het nummer Amigos para siempre van A.L. Weber behaalde het duo de tweede plaats in de finale. Platenmaatschappijen vochten om het duo onder contract te krijgen. Acht jaar later zijn er vijf full cd's waarvan vier gouden op de markt, samen goed voor ruim 250.000 exemplaren. Eind 2004 ging het duo uit elkaar.

Felix Dalle (1921-2000), priester, auteur

Na zijn priesterwijding werd Felix Dalle leraar aan het Sint-Leocollege in Brugge, aan de Normaalschool te Torhout en in Harelbeke, wanneer hij tevens proost werd van de Kortrijkse middenstand. Van 1971 tot 1990 was hij hoofdredacteur van *Kerk en Leven*, waarin hij talloze artikels, evengoed reisreportages als bezinningsteksten, schreef. Hij blijft evenwel vooral bekend omwille van zijn literaire oeuvre. In 1951 verscheen de jeugdroman *Luister naar die Stem*. In 1952 schreef hij twee andere jeugdromans, *Jonge Hendrik, Kapitein* en *Hart in de Orkaan.* Dit laatste boek was gebaseerd op zijn ervaringen als bouwproost bij Oostpriesterhulp. In 1954 verscheen zijn vierde jeugdboek *Een heel gewoon Geval,* een meisjesroman. Na vier jaar rust en bezinning schreef hij in 1958 *Bieten*, een boek over onze 'Fransmans', de bietenkappers in Frankrijk, dat de Reinaartprijs kreeg. In 1958 verscheen ook de jeugdroman *Dank je, Lieve.* In 1959 kreeg hij de prijs van de provincie West-Vlaanderen voor het jeugdboek *Klabatse* en in 1960 dezelfde prijs voor zijn toneelwerk *Het half Gezicht.* Dit toneelstuk werd opgevoerd bij de huldigingen van Felix Dalle in Izegem en in Kortrijk in 1962. Een nieuwe parel aan zijn kroon volgde in 1961, toen hij met zijn roman *Aagje Nielsen* de hoofdprijs ten bedrage van 100.000 frank won in de literaire prijskamp uitgeschreven door de S.V. Arbeiderspers, in samenwerking met BAC. Volgden daarna nog: in 1965 *Don Picos,* in 1967 *De Vluchtheuvel,* in 1972 *Het Zwaard van de Cherub* en in 1974 *De trage Jaargetijden.*

Piet Duthoit (°1961), auteur en beeldhouwer

Zakenman Piet Duthoit koos op een gegeven moment passioneel voor schrijven en beeldhouwen. 'Het gaat telkens om

expressie en vorm geven van mijn fantasie', zegt hij. Hij debuteerde in 2004 met *Engelwortel* en hetzelfde jaar verscheen *Tormentil*. De boeken volgden mekaar op: *Kikkerbeet* (2005), *Bruidssluier* (2005), *Sosieske* (2006), *Zevenblad* (2006) en *Wie vermoordde Darwin* (2010). Zijn tijd spendeert hij voor twee derden aan schrijven en één derde aan beeldhouwen. In het beeldhouwen gaat zijn voorkeur naar blauwsteen uit de groeven van Soignies. Hij kan er fijn mee werken, ruwe hoekige vormen laten overvloeien in blinkende gepolijste stroken. Hij legt vast wat hem emotioneel raakt en wil zo de toeschouwer of lezer stil laten worden bij het zien of lezen van zijn creaties. Voor hem is dat 'kunst' en dat maakt hem gelukkig.

Flip Kowlier (°1976), singer-songwriter

Filip Cauwelier, gekend onder zijn artiestennaam Flip Kowlier, werd aanvankelijk als rapper van de hiphopformatie 't Hof van Commerce bekend. De groep ontstond in 1997 en debuteerde in 1998 met de cd En in Izegem, waarvan 8000 exemplaren werden verkocht. De raps worden in het West-Vlaamse dialect gezongen en zijn veelal humoristisch van inslag, soms met een politiek geurtje. In 1999 volgde het tweede album Herman, in 2002 verscheen Rocky 7 en in 2005 de cd Ezoa en niet anders. Op 1 oktober 2005 won 't Hof een TMF Award voor beste Urban Nationaal. Maar Flip had ook zin in een soloavontuur. 'Ik heb altijd muziek gemaakt omwille van het spel', zegt hij. 'Het is een kriebel. Van zodra ik een instrument zie, wil ik het vastpakken. Dit is het vak dat ik als kind al wilde doen; dat vond ik gewoon evident'. In september 2001 kwam zijn eerste solo-cd Ocharme Ik uit, met o.a. het boze Welgemeende, en Min Moaten. Daarmee won hij twee Zamu-Awards en was hij gelanceerd als singer-songwriter. In 2004 volgde In de Fik, waarvan het titelnummer een van de meest gedraaide songs in 2005 werd. De Man van 31 kwam er in 2007. De inspiratie voor deze cd kwam vooral uit zijn directe omgeving. In 2005 verscheen zijn eerste kinderboek, Conflicten over etensresten. In 2010 gaf hij, naar aanleiding van Klara in Izegem, een uitzonderlijk concert in de Sint-Tillokerk, samen met het Brusselse ensemble Het Collectief.
Flip Kowlier is ereburger van de stad Izegem.

Jean-Marie Lermyte (°1946), historicus

Jean-Marie Lermyte is niet alleen gekend omwille van zijn historische publicaties, maar ook als voorzitter van de heemkundige kring Ten Mandere en als (gewezen) leraar aan het college te Izegem. Tot 2010 was hij voorzitter van Heemkunde West-Vlaanderen en ondervoorzitter van Heemkunde Vlaanderen. Hij is nog altijd bestuurslid van de regionale erfgoedcel TERF. In 1980 promoveerde hij aan de Katholieke Universiteit Leuven als doctor in de geschiedenis. Hij heeft reeds heel wat publicaties op zijn naam, zowel boeken als artikels. We vernoemen: *Voor de ziel van het kind* (1985, over de schoolstrijd in het arrondissement Roeselare), *Geschiedenis van Izegem* (1985, redactie), *Geworteld en vertakt* (1988) en *Gedeelde Eenheid* (1992) over de christelijke arbeidersbeweging in Izegem, Emelgem en Kachtem, *Het Blauwhuis in Izegem* (1990), *Sint-Jozefscollege Izegem, honderd jaar middelbaar 1894-1994* (1994), *Izegem 14-18, Het oorlogsdagboek van dokter Jules Gits* (2000), *Izegem beeld voor beeld* (2002, samen met Christiaan De Forche), *Boeren in landelijk Izegem, Emelgem en Kachtem* (2006), *Leven in het operatiegebied. Izegem 14-18* (2010). Hij is auteur van enkele gelegenheidsnummers van Ten Mandere. Hij kreeg in 1986 de eerste cultuurtrofee van de stad Izegem.

Hans Mannes (°1947), cellist

Hans Mannes won in 1966 de wedstrijd Pro Civitate. Na zijn studie aan het Gents conservatorium vervolmaakte hij zich in Saarbrücken en Genève. Hij heeft al heel wat internationale concerten en verschillende radio- en tv-opnames op zijn naam en doceert in het Lemmensinstituut in Leuven

Jan Michiels (°1966), muziekpedagoog en pianist

Jan Michiels kreeg zijn allereerste pianolessen aan de Muziekacademie te Izegem. Hij behaalde een eerste prijs piano aan het Koninklijk Conservatorium te Brussel bij Abel Matthys en Arie van Lyebeth en vervolmaakte zich bij Hans Leygraf aan

Piet Duthoit

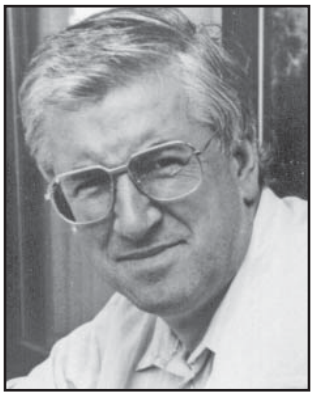

Jean-Marie Lermyte

Jan Michiels

Katrien Seynaeve

de Hochschule der Künste Berlin, waar hij ondermeer een bijzondere onderscheiding verwierf voor zijn interpretatie van Bartok en Ligeti. In 1988 werd hij laureaat van de jongerenwedstrijd pro civitate. Een jaar later won hij de internationale wedstrijd E. Durlet. In 1991 werd hij laureaat van de Koningin Elisabethwedstrijd. Later zou hij er als jurylid terugkeren. Het jaar daarop werd hem de Cera-prijs voor vertolkers toegekend. Van dan af was zijn binnenlandse carrière gelanceerd. In 1996 was hij festivalster van het Festival van Vlaanderen. In 2006 werd hij nog laureaat van de KBC Muziekprijs. Momenteel is hij docent piano aan het Koninklijk Conservatorium Brussel, waar hij ook acht jaar aan het hoofd stond van de klas Hedendaagse Muziek. Hij is ook als mentor en artistiek raadgever verbonden aan het Orpheusinstituut.
Jan Michiels treedt regelmatig als solist op en wordt begin 21ste eeuw zowat aanzien als het beste wat Vlaanderen op dat punt te bieden heeft. Ook kamermuziek, met onder andere het Prometheusensemble, draagt zijn interesse weg. Met Inge Spinette vormt hij een pianoduo. Hij staat bekend om zijn originele programmasamenstellingen en zijn vernieuwende interpretaties. Internationaal heeft hij Europa en Azië verkend. Zijn uitgebreide discografie gaat van Bach tot hedendaagse muziek. Op cd bracht hij onder meer muziek van Haydn, Bramhs, Dvorák, Debussy, Bartók, Liszt, Rachmaninov en de hedendaagsen Ligeti, Kurtág en Karel Goeyvaerts. De Via Crucis, een Lisztportret, op cd uitgegeven door Eufoda werd bekroond in 2002 met een Caeciliaprijs. In 2005 nam hij voor Eufoda het integrale pianowerk op van Schönberg, Berg en Webern. Voor Klara nam hij ook in 2006 kamermuziek van Robert Schumann op. Jan Michiels is ereburger van de stad Izegem.

Herman Roelstraete (1925-1985), componist, muziekpedagoog en dirigent

Herman Jozef Roelstraete kreeg van thuis uit een Vlaamse overtuiging, een diep christelijk geloof en de liefde voor de muziek mee. Hij was zanger, organist, dirigent, pedagoog, musicoloog en vooral componist van een veelomvattende opuslijst (een 160 werken). Vooral omwille van dat laatste aspect verdient hij een blijvende herinnering. Izegem betekent uiteraard iets extra's in de biografie van Herman Roelstraete. Op 24 januari 1950 werd hij directeur van de Vrije Muziekacademie, meteen de jongste directeur van een Belgische muziekschool. Als directeur zorgde hij voor de oprichting van afdelingen in de randgemeenten Sint-Eloois-Winkel, Ingelmunster en Ardooie in 1960, Oostrozebeke in 1964, Lendelede in 1966 en Kachtem in 1967. Hij bleef directeur tot 1977. Tezelfdertijd was hij tot 1970 ook nog leraar orgel, muziekgeschiedenis, zang of harmonie aan de muziekacademie, en leraar muziek en muziekesthetica aan het Sint-Jozefscollege en aan het Lyceum de Pélichy van 1955 tot 1967. Hij was ook docent praktische harmonie aan het Conservatorium te Brussel van 1969 tot 1982. Ook als dirigent heeft hij veel betekend voor Izegem. Van 1952 tot 1957 was hij dirigent van de Koninklijke Koor- en Orkestvereniging Peter Benoitkring. In 1955 startte hij met een cursus gregoriaans in de muziekacademie en daaruit groeide het mannenkoor Scola Cantorum Cantemus Domino, waarvan hij vele malen gastdirigent was. Onder zijn impuls ontstond in 1958 een koorafdeling in de volksdansvereniging Die Boose. Ook De Kerels, het Sint-Janskoor, het Sint-Franciscuskoor of het Sint-Gregoriuskoor stond hij geregeld met raad en daad bij. Hij was de stichter en dirigent van het gemengd kamerkoor Pierre de la Rue. Naar aanleiding van de provinciale wedstrijd voor toonkunst die hij won met het werk Lichtbericht voor Mensen, op tekst van Jacques Corijn (opus 47), werd hij in 1961 tijdens de Provinciale Cultuurdag in Izegem gehuldigd als

Herman Roelstraete

componist. Hij richtte in 1961 de concertvereniging Vollma op, wat stond voor Vereniging van oud-leerlingen en leerlingen van de Muziekacademie (van Izegem) en die zes concerten per jaar organiseerde. In 1967 kreeg hij met het koor Cantemus Domino de Peter Benoitprijs voor de modeluitvoering van Drama Christi. Op 15 mei 1971 werd de creatie Oktuor onder zijn leiding in Izegem uitgevoerd. Roelstraete stierf onverwacht op 1 april 1985 in Kortrijk. Nog hetzelfde jaar ontstond de Stichting Herman Roelstraete om zijn werk levendig te houden door het organiseren van concerten, het verspreiden van partituren en het realiseren van opnames. Op 4 oktober 2003 had de onthulling van het kunstwerk van Pat Vandoorne plaats op het Herman Roelstraeteplein te Izegem en in november 2010 de plechtige inwijding van het Herman Roelstraete auditorium.

Katrien Seynaeve (°1949), jeugdauteur

Katrien Seynaeve groeide op in Izegem. Haar ouders stonden beiden in het onderwijs en van hen kreeg ze de aandacht voor een correcte taal en een geëmancipeerde kijk op het leven mee.
Omringd door boeken kreeg ze als kind de leesmicrobe te pakken. Ze studeerde psychologie en pedagogiek en doceerde aan verschillende hogescholen. Haar literatuur heeft een historische en symbolische achtergrond. Zij staaft de gegevens aan de werkelijkheid door eerst de streek te bezoeken en te bestuderen vooraleer aan een manuscript te beginnen.
Katrien Seynaeve heeft volgende jeugdboeken geschreven: *Vrede nu?* (1985), *Een wolk van afscheid* (1988), *De muur van kristal* (1990), *Oeboentoe* (1992), *De droom van drie kapiteins* (1994), *Een piano in de tuin* (1995), *Verdwaald in mist* (1997), *Grenzen* (2001). Ze maakte ook reportages voor het tijdschrift Top.

Geert Spillebeen (°1956), journalist en schrijver

Geert Spillebeen is journalist bij de VRT-nieuwsdienst, maar is ook schrijver van jeugdboeken en een roman. Als reporter en redacteur van het ochtendprogramma op Radio 1 geeft hij commentaar bij actuele gebeurtenissen. Hij ontving de Dexia-persprijs in de categorie 'radio', de belangrijkste journalistenprijs in België. Daarnaast won hij in Hilversum de publieksprijs van de Nederlandse radio 1 op het Wereld Audio Forum. Op literair vlak debuteerde hij in 1998 met een

Geert Spillebeen

jongerenroman *Zomer in Passendale*. De Grote Oorlog staat ook voorop in zijn volgende boek *Age 14* (2000), dat al aan zijn derde druk toe is en in 2009 ook in Amerika verscheen. In 2002 verscheen *Kiplings keuze*. Ook dat werk vond in 2005 een Amerikaanse uitgever en werd daar zelfs driemaal bekroond, met o.m. een Bulletin Blue Ribbon. In 2005 schreef hij voor het eerst een boek voor volwassenen *Man tegen de muur*. Zijn moderne politieroman *Abdous Oorlog* verscheen in 2007.

Roger Verkarre (1930-2001), dichter

Roger Verkarre studeerde na zijn priesterwijding Germaanse filologie in Leuven, waar hij bij professor Westerlinck werkte aan een proefschrift over Omer Karel de Laey. Tot aan zijn pensioen was hij docent Nederlands en Duits aan de Normaalschool in Torhout. Hij publiceerde hoofdzakelijk in de tijdschriften *(West)-Vlaanderen*, *Ambrozijn* en uitgaven voor jongeren, en schreef een honderdtal gedichten en enkele essays. Heel wat gelegenheidspoëzie van zijn hand kreeg via aparte publicaties een vrij ruime verspreiding. Verkarre was in Vlaanderen vooral als Gezelle-kenner bekend. Hij was ook expert in werken van Albrecht Rodenbach, Cyriel Verschaeve en Paul Snoeck die een intieme vriend van hem was.
In 1996 publiceerde hij de dichtbundel *De ogen dicht danser* en in 2001 *Het is wel kil hier in het Midden*. Hij stierf op 22 juli 2001 op 71-jarige leeftijd aan de gevolgen van een slepende ziekte.

Ereburgers

Het stadsbestuur gaf tot nu toe twaalf Izegemnaren of oud-Izegemnaren de titel van ereburger. We vernoemen ze hier, al hoort niet iedereen in dit hoofdstuk thuis. Van sommigen gaven we net een biografietje.

In 1994 waren dat ***Max Wildiers*** en ***Roger Beckers***. Kapucijn professor Max Wildiers verbleef van 1932 tot 1940 in het Izegemse kapucijnenklooster. Als cultuurfilosoof, overtuigd Vlaming en kenner van Teilhard de Chardin, verwierf hij wereldfaam. Dokter Roger Beckers was in de jaren 1950 de drijvende kracht achter de organisatie van het transport van zieken en gewonden als gevolg van een verkeersongeval. Hij was ook professor aan de UIA en sloot zijn carrière van geneesheer-hygiënist af als directeur-generaal van het ministerie van volksgezondheid.

In 1996 ging de eretitel naar drie gewezen olympische kampioenen: wielrenner ***Patrick Sercu***, boogschutter ***Filip Bardoel*** en judoka ***Ulla Werbrouck***.

In 1999 mochten twee pianovirtuozen de eer genieten: ***Franz Brouw*** en ***Jan Michiels***.

Sedert 2002 is ook professor dr. ***Guido Tytgat*** ereburger. Als hoogleraar aan de universiteit van Amsterdam geniet hij wereldfaam op het gebied van inwendige geneeskunde.

Het volgende jaar werd de voormalige pastoor-deken monseigneur ***Albert Cauwe*** ereburger.
Buiten Izegem verwierf hij naam als directeur-generaal van Caritas-België. In 1957 werd hij erekanunnik van Sint-Salvators te Brugge en in 1963 huisprelaat van Paus Johannes XXIII. In 1969 werd hij doctor honoris causa in de sociologie aan de Saint-Louis University van Baguio City op de Filippijnen.

In 2004 ging het ereburgerschap naar ***Filip Kowlier*** (Cauwelier), al duurde het nog meer dan een jaar voordat de huldiging met de gebruikelijke akte plaats vond.

In 2005 werd ***Johan Bruyneel*** ereburger. Hij was een goed beroepsrenner, maar raakte toch vooral bekend als sportdirecteur van Lance Amstrong. Meteen schonk hij de wielerschoenen waarmee hij in 1993 de Ronde van Frankrijk reed aan het Schoeiselmuseum.

De laatste in de rij tot nu toe is ***Ludo Beheydt***, die in 2007 de eretitel kreeg. Hij is hoogleraar aan de Université Catholique Louvain-la-Neuve en in Leiden.

Noten

[1] Volgende concerten gingen door: in 1984 orgelconcert door Graham Steed (Canada), in 1985 orgelconcert door Jozef Sluys (Brussel) en het Gregoriaans Koor Laudate Dominum (Kortrijk), in 1986 Het Belgisch Blaaskwintet, in 1987 orgelconcert door Hans Georg Nicola (Duitsland) en trompet door Gerard Adam (België), in 1988 Jeugdorkest der Vlaanderen o.l.v. Ernest Maes, met als solist contrabas Bruno Suys, in 1989 Concert voor orgel, koor en fanfare met Chris Dubois aan het orgel, het Koninklijk Mannenkoor De Kerels o.l.v. Luc Vandenabeele en de Koninklijke Stadsfanfaren o.l.v. Willy Demey, in 1990 Concert door Nuove Musiche, barokensemble met Xenia Meijer, mezzosopraan, Louisa Dereere, traverso, Jean-Daniël Haro, gamba en Hilde Rosseel, clavecimbel, in 1991 Concert door het Zulawski Trio, met Peter Himpe, klarinet, Marc Van Hoorick, klarinet en Serge Vermunicht, fagot en het duo Lindy Vanden Berk, fluit en Hanna Grociak, harp, in 1992 Concert door het Houtkwartet Sirius, Philippe Benoit, fluit, Dirk Boehme, hobo, Bernard Buyse, klarinet en Dirk Noyen, fagot en Orgelconcert door Peter Thomas, in 1993 Concert door het Groot Koperensemble Gabriëli o.l.v. Herman Biebaut, in 1994 het Mannenkoor De Kerels en het Sint-Michielsjongerenkoor o.l.v. Wim Berteloot, Eric Hallein, clavecimbel en orgel, Johan Vankeirsbilck, bas en Wim Berteloot, piano, in 1995 Concert door Musica Rara, Yf Bourry, hobo, Diederik Degryse, piano, Livine Deryckere, klarinet, Livin Vandewalle, cello en Dirk Viaene, fluit**,** in 1996 Concert door het Trio La Giacintina, Dirk Noyen, fagot, Rik Ghesquire, trompet en Ewald Demeyere, clavecimbel, en in 1997 Concert door Cyriel Heuninckx, orgel, Dirk Vandaele, viool, Marianne Herssens, viool en Katleen De Prins, lyrische sopraan.

[2] We vernoemen: Orgel- en koorconcert en het huldeconcert Herman Roelstraete (1975), huldeconcert Daniël Clement (1977), een lp met muziek van de Izegemse componist Daniël Clement (1980), Cantatenconcert met werk van Telemann en Bach (1982), uitvoering van het Requiem van Fauré met het West-Vlaamse orkest (1987), deelname aan de Symfonie van de Twee Werelden van Pierre Kaelin op tekst van Dom Helder Camara i.s.m. het Nieuw Vlaams Symfonieorkest (1989), wereldcreatie van de Sterrencantate van André Waignein i.s.m. enkele Waalse en Vlaamse koren en begeleid door de muziekkapel van de gidsen o.l.v. Norbert Nozy (1991), Johannespassie van J.S.Bach (1993), Gloria van Antonio Vivaldi (1995), de Harmonie-Proms en het kerstconcert met de Coronation Anthems van G.F. Haëndel (1997), optreden met het Promenadeorkest Panache en een gospel- en kerstprogramma met Will Tura (1999), nieuwjaarsconcert van de stad Izegem met het salonorkest Panache (2001), het Requiem van W.A. Mozart samen met het Dvorak-koor in Zlin (2003), jubileumconcert n.a.v. 50 jaar Sint-Tillokerk met de Koninklijke Harmonie van de Congregatie (2005), kerstconcert met de Koninklijke Stadsfanfaren van Izegem (2006), Concert O Fortuna van C. Orff (2008) en Carmina Burana van C. Orff (2010).

[3] Operettemelodieën (2001), History of Music (2002), Jubileumconcert 10 jaar Sint-Pieterskoor (2003), From negro to jazz (2004), dubbelconcert in Hooglede en Slyps (2005), Around the World with Music (2006), Concert met Helmut Lotti (2008), Concert met Günther Neefs (2009).

[4] Bailleul (2001), Zutendaal (2002), Dobrichovice (Tsjechië, 2003), Altenburg (Oostenrijk, 2004), Baarschot (Nederland, 2005), Nieuwpoort (2006), Les Vignes (Frankrijk, 2007), Trois Ponts (2008) en opnieuw Zutendaal (2009).

[5] Volgende orkesten speelden op het nieuwjaarsconcert: het salonorkest Panache o.l.v. Dirk Boehme met Myriam Couvreur (1990), Panache o.l.v. Dirk Boehme en de Balletschool Petroesjka o.l.v. Ann Vanlerberghe (1991), Wiener Ensemble Roger Renard met Myriam Couvreur en José D'Autry (1992), Vlaams Symfonisch Orkest o.l.v. Serge Vermunicht en het Sint-Janskoor o.l.v. Luc Callebert en het koor Die Boose o.l.v. Roos Devos (1993), Panache o.l.v. Dirk Boehme met Myriam Couvreur en Bernard Naert (1994), Wiener Ensemble Roger Renard en Balletschool Menuet o.l.v. Diane Mullebrouck-Vandenborre (1995), Panache o.l.v. Dirk Boehme met Myriam Couvreur en Ronald Vandommele (1996), Kortrijks Symfonisch Orkest en De Kerels (1997), Panache o.l.v. Dirk Boehme met Hilde Coppé (1998), Panache o.l.v. Dirk Boehme en het Vlaams Radio Koor o.l.v. Carl Van Eyndhoven (1999), La Causerie Tendre o.l.v. Rudy Merlin met Carine Viaene (2000), Panache o.l.v. Dirk Boehme en het Sint-Gregoriuskoor o.l.v. Petra Vermote met Carine Viaene en José D'Autry (2001), Arionorkest met Frans Vanbelle, Anique Desaire, Els Vandaele en H. Slagmulder (2002), Panache o.l.v. Dirk Boehme met het koor Die Boose o.l.v. Roos Devos en Inge Van de Kerckhove (2003), Arion Ensemble o.l.v. Jos Lewille met het gemengd koor H. Familie Bosmolens o.l.v. Herman De Backer en de solisten Carine Viaene en José D'Autry (2004), Koninklijk Koor en Orkest Zanglust Tielt o.l.v. Bart Snauwaert met Catherine Vandevelde, Thomas Blondelle, Els Lefever, Hilde Ballegeer en Lindsey Casteleyn (2005), Tielts Operette Podium Orkest o.l.v. Jos Lewille met Thomas Blondelle (2006), Panache o.l.v. Dirk Boehme met Myriam Couvreur (2007), Panache o.l.v. Dirk Boehme met Hilde Coppé en visueel aspect door de Foto- en Diaclub Kleinbeeld Izegem (2008), Panache o.l.v. Dirk Boehme met Myriam Couvreur en de Izegemse Dansacademie o.l.v. Hadewijch Oplinus (2009).

[6] In 1986 werd deken Godfried Oost van Roeselare gastregisseur voor het stuk De hele stad is er vol van. In het volgende stuk, Ik ben er…en ik blijf er, waren de regie en algemene leiding in handen van Gerard Vanden Brande. De volgende jaren waren Albert Vandoorne, Lucien Veranneman en Remi Tanghe regisseur, in 1994 was Jim Dupont gastregisseur met Huis zonder Vensters, en in 1997 met De Leraarskamer. Pol Vansteeland regisseerde in 1996 Dubbel Verkeer en in 1998 Van Duiven en Mensen. Marc Vandendriessche regisseerde in 2000 Een kamer voor Twee. In 2001 regisseerde Jacques Denys de eenakter Gelukzak en Lucien Veranneman Het dorp der Mirakelen. Daarna werden nog de volgende toneelstukken opgevoerd: Diamant (2002), Veel beterschap (2003), Lifeline (2004), Sporen (2005), Een Beeld van 'n Man (2006), Het Regende die Dag (2007), De Bokskampioen (2008), Het Gezin van Paemel (2009), Comme chez Swa (2010).

[7] Volgende toneelstukken werden gespeeld: De Zwarte Diamant (1971), Jeugdproces (1972), Stalag 17 (1973), Kubinsky (1974), La Casa (1975), De Laatste Rivier (1976), de eenakters De Kindermoordenaar en De deur (1977), de eenakter De Advertentie van Freek ter Stede, alias Freddy Rottey en Geheime Opdracht (1978), Neen Circus? Ja Circus! (1979), Het Ei van de Schatervogel (1980), De Heer van Pourceaugnac(1982), Repelsteeltje (1984), Het Kind van de Rekening (1986), Pukkel (1988), Dokter Knock (1990), Romeo en Julia (1992), De ingebeelde Zieke (1994), De eenakter Cyra en Rocky (2010).

[8] Na Lentekribels vielen de volgende toneelopvoeringen of totaalspektakels te noteren:
Tijl Uilenspiegel (1987), Toveren (1988), Kris, Kras, Krisssstal (1991), Terug naar de 16de eeuw (historisch evenement, 1992), Joran, tovenaar met één ster (1994), De Leftrappers (1996), Poens (1988), Koning van Katoren (2000), Een Plaats in de Tijd (2002), Trottoirhelden (2004), San(c)ta (kerstevocatie, 2005), Alice, Alice, Alice (2006), La Vie de Jean (2008). Twee keer stonden de leraren op de planken met De Trojaanse Vrouwen (2007) en De leraarskamer (2009). En om volledig te zijn: in 1988 was er de poëzieavond met Antoon Vanlaere en in 2010 de eigen cultuurwandeling De Peeliewie?! (waarachter natuurlijk de Pélichy te zoeken valt).

[9] Volgende producties werden gebracht: Onpaardans van Ed Vanderweyden (1996, regie Stephaan Delobel); Frankie en Johnny van Terrence Mc Nally (1997, regie Jan Vanaudenaerde); Kraaien van Knarf Van Pellecom (1998, regie Rik Vanessche); Piet Snot van Peter Nich-

ols (1999, regie Gino Debeyne); opnieuw Onpaardans, en Spruitjes van Griet De Wolf (2000, regie Stefaan Vanhooren en Leen Van Eenoo); Vrijen met dieren van Stany Crets (2001, regie Patrick Degrande); Open huwelijk van Dario Fo (2002, regie Patrick Degrande); De Canadese muur van Tom Lanoye en Herman Brusselmans (2003, regie Kris Vansteelandt); Julie van August Strindberg (2004, regie Roos Calmeyn); Pas de deux van Hugo Claus (2005, regie Eric Meirhaeghe); Het begeren onder de olmen van Eugene O'Neill (2006, regie Tom Ternest); Engelen van Katelijne Damen (2007, regie Eric Meirhaeghe); Spaanse ruiters van Koos Terpstra (2008, regie Eric Meirhaeghe); Menuet van Louis Paul Boon (2009, regie Bart Cafmeyer); Fee van Joost Van de Kerkhove (2010).

[10] Na opnieuw maandenlange repetities, werd op 1 en 2 mei 2009 de opvoering Opzij Opzij Opzij met vijftien spelende leden op de planken gebracht. In oktober 2009 startten de wekelijkse repetities van het stuk Kermisdagen dat in april 2010 tweemaal gespeeld werd in het cultuurhuis De Leest.

[11] In het stadhuis Izegem (20-31 oktober 1988), De Cultuurbeurs zaal Iso (november 1989), Bailleul (28 april 1990), samen met kunstenaars uit Bailleul in het stadhuis Izegem (1-8 september 1991), Place du Tertre Zwevegem (17 juni 1995), Erasmuszaal bibliotheek Izegem (1-4 september 1995), Kunsthappening Kasteel Blauwhuis (10 september 1995), Café Mozart Izegem (20-27 juni 1996), Stadhuis Izegem (november 1999), Kasteel Wallemote (4-5 november 2000), Het Batjesweekend van juni 2002, De Kunstenaarsroute Izegem (1-2 mei 2004), in de Sint-Jozefskliniek (juni 2007) en Kunst op 't Hof Izegem (september 2008).

[12] Een greep uit de belangrijkste avonden: gesprek met auteur Jaak Peeters over het boek *Waarde landgenoten. Brief van een Vlaamse Nationalist aan de Nieuwe Vlamingen* (1997); debat met staatssecretaris Reginald Moreels en kamerlid Fons Borginon over Wapenhandel en ontwikkelingssamenwerking (1998); gespreksavond met verkeersdocent Marc Tanghe, voorzitter van het Verkeerspedagogisch Instituut vzw over Krachtlijnen gemeentelijk verkeers- en mobiliteitsbeleid (2001); gesprek met Erik Vandewalle over Toen Willem Elsschot zijn 'laatste' gedicht schreef (2004); gesprek met dr. Louis Ide over Lof der gezondheid, het terminale Belgische gezondheidsbeleid (2006).

[13] Fietsen en wandelen (2002), Koken (2003), Groen en milieu (2004), Noord – Zuid (2005), BOEK druk KUNST (2006), Wonen en interieur (2007), Geneeskunde en het alternatief (2008), Focus op het stripverhaal (2009), De Tweede Wereldoorlog (2010).

[14] De eerste winnaar was Dominique Goethals. De volgende edities en winnaars waren in 1982 Gery Florizoone uit Brugge, in 1984 Annelle Buys uit Apeldoorn (Nederland); in 1986 Leopold Van den Brande uit Mechelen, in 1988 Leopold Van den Brande uit Mechelen, in 1990 Paul Demets uit Olsene-Zulte, in 1992 Herman Coenen uit Tilburg (Nederland), in 1994 Lut De Block uit Sint-Denijs, in 1996 Paul Demets uit Olsene-Zulte, in 1998 Michel Dedain uit Zevergem, in 2000 Gerda De Preter uit Haacht, in 2002 Guido Fredix uit Melsbroek, in 2004 Paul Rigolle uit Wingene, in 2006 Martin Carrette uit Deinze en in 2008 Yerna Van Den Driessche uit Bottelare.

[15] In 2000 aan Maarten Crappe uit Zedelgem, in 2002 aan Lisa De Bode en Femke Willems, in 2004 aan Anne-Sophie Van Wesemael uit Oordegem en in 2008 aan Hilde Sierens uit Bertem. In 2006 werd de prijs niet toegekend.

[16] 1985: René Struelens, Karel Verleyen; 1986: Etienne Bruneel, Lionel Deflo, Paul Koeck; 1987: Maria Heylen, Katrien Seynaeve, Alfons Ryserhove; 1988: Geert Van Istendael, Gil Van der Heyden; 1989: Guy Didelez, Wim Daems, Johan Ballegeer, Wilfried Van Daele, Mireille Cottenjé; 1990: Elisabeth Marain, Etienne Bruneel, Maria Jacques, Marc De Bel, Gie Laenen; 1991: Wim Hofman, Amaryllis, Linda Van Mighem, Paul Kustermans, Willy Schuyesmans, Ed Franck; 1992: Annelies Tock, Ronnie Hermans, Jessy Marijn; 1993: Jo Briels, Sine Van Mol, Maria De Streck, Karel Verleyen, Katrien Seynaeve, Marc De Bel; 1994: Ron Langenus, Sylvia Vanden Heede, Guy Didelez, Lydia Verbeeck; 1995: Hilde Steenhout, Ludwien Veranneman, Katrien Seynaeve, Daniël Billiet, Patrick Lagrou, Roger Schoemans, Brigitte Minne, Jaak Dreesen; 1996: Brigitte Minne, Etienne Bruneel, Marc De Bel, Lucrèse Lecluse, Iny Driessen, Bart Moeyaert; 1997: Paul Kustermans, Patrick Lagrou, Katrien Vandewoude, Martina De Ridder, Iny Driessen; 1998: Gregie De Maeyer, Koen Vanmechelen, Elisabeth Marrain, Bea De Koster; 1998: Brigitte Minne, Nick Toonen, Riet Wille; 1999: Brigitte Minne, Nicole Boumaaza, Ivo Dekoning; 2000: Patrick Lagrou, Wally Dedoncker, Brigitte Minne, Martina De Ridder; 2001: Silvia Van den Heede, Jef Soenens. Er werd een beurtsysteem ingevoerd zodat alle scholen in de loop van de jaren konden participeren.

[17] In 2006 exposeerden Godfried Parmentier, Eddie Verfaille, Kichou Lycke, Susy Desimpele, Bart Werbrouck, Karlos Van Steenkiste, Frans Huyghebaert, Karel Crombez, Rudi D'Artois, Rudy Duyck, Martine Rivière. In 2007: Cecile Vandoorne, Gina Vanwalleghem, Koen Eeckhout, Myriam Leenknecht, Jeanne Vande Sompele, Kristien Mylle, Ivette Corneillie, Marina Bruyn, Monica Bouvry, Mieke Depoorter, Florent Herman, Antoon Mistiaen, Jacques Lahousse. In 2008: Jeroom Mallisse, Marianka Boudewijn, Pol Degrijse, Renata Blondeel, Eric Bruyneel, Marie-Jeanne Debla, Monica Van Compernolle, Chris Verbeke, Cecile Schelpe, Johan Vermaut, Kurt Godderis, Freddy Wylein. In 2009: Hans Deconinck, Sandra Vens, Alice Deleuze, Ludo Landuyt, Daniël Dely, Rose Laconte, Didier Gesquiere, Annelies Dorme, Johny Verfaillie, Cristel Casteleyn, Vera Lecluyse, Eva Withoek, Dirk Vanbelle, Liliane Madou, Johan Ghesquiere, Stefanie Viaene, Rita Baele. In 2010 Chris Vanneste, Guido Bruynooghe, Marc Manderick, Dominique Lannoo, Mieke Deconinck, Joergen Rooseboom, Jacques Lahousse, Reginald Devos, Marleen Moerman, Christina Priem, Christiaan Ramboer, Marleen Espeel, Frank Devolder, Leo Belaen, Geert Hoornaert.

[18] In het stadhuis van Izegem stelden kunstenaars uit Poperinge (1997), Kortrijk (1998), Moeskroen (2000), Dendermonde (2001), Koksijde (2004), Ardooie (2005), Zlin (2007), Bailleul (2007), Oostkamp (2009) en Bad Zwischenahn (2010) tentoon. Op hun beurt stelden Izegemse kunstenaars tentoon in Dendermonde (2002), Kortrijk (2003), Koksijde (2005), Ardooie (2006), Zlin (2007), Bailleul (2008), Bad Zwischenahn (2010), Oostkamp (2010) en Hotton (2010).

In 1988 stelden Izegemse kunstenaars voor het eerst tentoon in de Duitse partnerstad Bad Zwischenahn en in 2000 in Hotton. In Bailleul waren ze in 1995 te gast en in Zlin stelden zij voor de eerste keer tentoon in 2007.

[19] De andere geselecteerde auteurs waren: Ann Van der Borght met Tussen herinnering en verlangen, Kris Vanoppen met Tienerliefde, en Marleen Van den Bogaert met Een nachtmerrie en andere paarden.

VIJFTIG JAAR ONDERWIJS

Raf Vandenberghe

Voortdurende verandering: in Vlaanderen, in Izegem

Mocht in 2010 een Izegemse schoolvos terugkeren na een wereldreis van vijftig jaar, hij zou met moeite zijn weg vinden in het onderwijslandschap. De schoolgebouwen van toen staan er meestal nog, eventueel werden ze vernieuwd en vergroot. Acht ervan kregen een andere bestemming: de Stadsschool, de Stedelijke Leergangen (de Pélichystraat), een deel van het VTI 'Vrije Vakschool' (Wijngaardsstraat), de H.-Hartschool jongens, de Lindeschool, de Kotjesschool, de gemeenteschool Kachtem en de Vijfwegenschool. Eén verdween: de afdeling van de rijksbasisschool in Emelgem. Zeven schoolgebouwen worden in 2010 door een andere onderwijsinstelling gebruikt dan in 1960: het Lyceum en de basisschool Ave Maria, een deel van de middelbare en van de lagere afdeling van het Sint-Jozefscollege, een deel van het VTI (Wijngaardstraat), de beroepsschool (Prinsessestraat) en de Tinnenpotschool in Emelgem. Er werden ook vier nieuwe scholen gebouwd: De Basisschool (Reigerstraat Emelgem), het VTI (Italianenlaan), De Zonnebloem (Slabbaardstraat-Noord) en de Middenschool (Kasteelstraat).

Er wordt nog steeds gewerkt met klasgroepen, maar de groepen zijn kennelijk kleiner dan in 1960, en overal zijn ze gemengd. In 1960 waren ze alleen gemengd in het officieel onderwijs, in de kleuterklassen en in de vier laagste klassen lager onderwijs van de scholen op buitenwijken. In elke klas is er nog een bord, maar misschien is het wit in plaats van zwart of groen, en dan wordt er met viltstift geschreven in de plaats van met krijt. Dan zijn er ook nog het digibord of 'smartboard' en andere met computer gestuurde projecties. Het meubilair is zeker lichter en moderner, en in geen enkele klas ontbreekt de elektronische apparatuur. Er wordt vandaag de dag overwegend les gegeven door vrouwen, tachtig procent in het lager onderwijs, zestig procent in het secundair. In 1960 stond in de vrije jongensscholen uiterst zelden een vrouw, in meisjesscholen bijna nooit een man. Tot 1963 werden gehuwde vrouwen over het algemeen niet aanvaard in het katholiek onderwijs, benoemde vrouwen die huwden moesten ontslag geven.

De lei is helemaal weg, de inktpot en de 'ballonpen' eveneens. De leerlingen gebruiken nog steeds handboeken. Schriften bestaan ook nog, maar meestal zijn ze nu vervangen door mappen of werkboeken. Die steken vol voorgedrukte oefenblaadjes, waarop snel ingevuld of getekend kan worden met de balpen. Schoonschrift en leren ordelijk notities nemen zijn daar het slachtoffer van. In alle scholen worden nogal wat blaadjes gedrukt, in Izegem vast bij de miljoenen! Het reproduceren van teksten kende in de halve eeuw een revolutie. Rond 1960 was in de meeste scholen het enige kopieertoestel de zogenaamde 'alcoholmachine', die paars-blauwe afdrukken afleverde, in een zeer beperkt aantal. (De grootste scholen beschikten eventueel over een offsetdrukpers.) In de jaren zestig kwam daar de 'Gestettner' bij, in de jaren zeventig de 'Rank Xerox', de eerste van de huidige kopieermachines die fotografisch afdrukken. Didactische wandplaten zie je enkel nog in onderwijsmusea. In de klas zijn ze vervangen door allerlei illustraties op het computerscherm of ze worden geprojecteerd. Dé grote bronnen van informatie waren vroeger de naslagwerken, maar die steken nu ook in de computer, en bovendien is de informatie daar omzeggens eindeloos. En wie spreekt er nog over talenpractica, die in de jaren 1960-1970 furore maakten?

Spectaculair was uiteraard de opmars van de computer, ook in het onderwijs. In de jaren tachtig verschenen de eerste 'computerklassen', waar met speciale programma's sommige lessen aantrekkelijker gemaakt konden worden. In de jaren negentig kon geen enkele school meer achterblijven. Werd de computer aanvankelijk gebruikt in het onderwijsproces, dan werd hij in de jaren negentig onmisbaar in de administratie. Daarbij zou de papierberg grotendeels vervangen worden door elektronisch verkeer (?). Volgde dan het gebruik van het internet. In 1969 werd het eerste bericht via het internet verstuurd in Amerika, in de jaren negentig werd het internet op school gemeengoed voor het opzoeken van informatie – door

Enkele begrippen

- Basisonderwijs: omvat kleuter- en lager onderwijs, 2 jaar 6 maand - 12 jaar
- ASO: Algemeen Secundair Onderwijs
- BLO: Buitengewoon Lager Onderwijs (er bestaan acht verschillende types). Men komt er alleen in mits een attest van het CLB (voeger PMS). Voor Izegem zijn twee types van belang. Type 1 is onderwijs voor leerlingen met een licht-mentale stoornis, m.a.w. leerlingen voor wie het gewoon onderwijs te moeilijk is of te snel gaat. Type 8 is onderwijs voor normaalbegaafde kinderen met taal-, spraak- of ernstige leerstoornissen
- Bovenbouw: school voor de vier hoogste jaren van het secundair onderwijs
- BSO: Beroeps Secundair Onderwijs
- CLB: Centrum voor Leerlingenbegeleiding
- Eenheidstype, eenheidsstructuur: opvolger van Types 1 en 2 (vanaf 1989 in alle Vlaamse scholen jaar per jaar ingevoerd)
- GON: geïntegreerd onderwijs
- GOK-uren: Gelijke OnderwijsKansen-uren, ten voordele van sociaal-arme kinderen
- HC: Hogere Cyclus in traditioneel onderwijs, 4de, 5de en 6de jaar, soms 7de specialisatiejaar in TSO en BSO
- ICT-coördinator: Informatie-Communicatie-Technologie-coördinator
- IMKSORI: Inrichtende Macht Katholiek Secundair Onderwijs Regio Izegem
- KSO: Kunst Secundair Onderwijs
- LC: Lagere Cyclus in traditioneel onderwijs, 1ste, 2de en 3de jaar, soms 4de specialisatiejaar in TSO en BSO
- Middenschool: school voor de eerste twee leerjaren secundair onderwijs, autonoom tegenover wat er op volgt
- SO (Secundair Onderwijs), 12 - (normaal) 18 jaar, met als hoofdrichtingen, ASO, KSO, TSO, BSO
- TSO: Technisch Secundair Onderwijs
- Type 1: VSO (Vernieuwd Secundair Onderwijs); wordt verdeeld in drie graden van telkens twee studiejaren
- Type 2: traditioneel onderwijs (zoals hier ingericht vóór 1983); wordt verdeeld in twee cycli van drie studiejaren, LC en HC

administratie, leerkrachten en leerlingen – en voor het versturen van een overvloed aan berichten. Voor leerlingen secundair onderwijs was en is dit de ideale informatiebron, bij de lessen en voor het maken van studie- en huiswerk. Men gaat er in het secundair onderwijs trouwens van uit dat iedere leerling thuis beschikt over een computer met internetaansluiting. Zowel in het basis- als in het secundair onderwijs bestaat sinds een paar jaar een ELO, een elektronische leeromgeving. Via het internet is er voor de scholengemeenschap een intranet. Iedere leerkracht, en in het secundaire ook de leerlingen, kunnen daarop inloggen en informatie doorgeven.

In alle scholen is er uiteraard een schoolhoofd, nu steevast directeur of mevrouw de directeur genoemd. De mannen zijn er nog altijd in de meerderheid. De stijl van besturen is veel democratischer geworden. De man of vrouw moet bovendien rekening houden met tal van 'raden'. In alle scholen was vroeger wel een oudercomité, dat er vooral voor zorgde dat er geregeld een of andere activiteit was die geld opbracht voor de werking van de school. Het blijkt dat tegenwoordig twintig procent van de ouders zich actief engageren in de ouderwerking. Dat gaat van helper over leesmoeder, vervoerouder, zwemouder, verkeersouder tot lid van het oudercomité. Meestal gaat het om een kortstondig engagement. Ook grootouders engageren zich vaker dan vroeger. Tegenwoordig spreken we ook van 'ouderraden' in plaats van 'oudercomités'. Sinds 1995

is er in elke school ook een participatieraad – sinds 2005 vervangen door de schoolraad – die zeer heterogeen samengesteld is en die officieel de directie op de vingers mag kijken. Sinds de samenvoeging – niet altijd noodzakelijk daardoor – van de schoolbesturen zijn er ook nog officiële inspraakorganen van het personeel (de pedagogische raad), ondernemingsraden en comités voor veiligheid en gezondheid (later preventie en bescherming), er worden sociale verkiezingen gehouden. Bovendien bestaat er ook een comité voor afgevaardigden van de schoolbesturen, er is een zorgcoördinator, een ICT-coördinator, een veiligheidscoördinator, een preventieadviseur. Er is ook een LOC, een Lokaal Overleg Comité. Er kan ook een leerlingenraad zijn. Een directeur is tegenwoordig meer een manager dan een pedagogisch begeleider.
Een belangrijke nieuwigheid sinds 1973 was de 'reaffectatie', waarbij overtallige vastbenoemde leerkrachten bij voorrang in een andere school van hetzelfde net en binnen een bepaalde regio aangesteld konden worden. Nu moet de scholengemeenschap in de eerste plaats intern een oplossing zoeken. Opvallend is ook de nieuwe invulling van het schooljaar. De grote vakantie duurde vroeger van midden juli tot 1 september. Met Allerheiligen en bij het begin van de vasten waren er drie of vier vrije dagen, sinds lang is dit intussen een week. De woensdagnamiddag en de zaterdagvoormiddag werd er les gegeven, vanaf 1970 geldt officieel overal de vijfdaagse schoolweek. Anderzijds was er vroeger wel af en toe een 'heilige' die zorgde voor een vrije dag. Hoewel sinds 1991 alleen begin en einde van het schooljaar vastliggen, inbegrepen de vrije dagen, weten we dat er nu elk jaar omtrent 182 lesdagen zijn (de woensdag telt ook voor een dag), terwijl tot september 1958 het aantal schooldagen berekend werd op 400 halve dagen per jaar. Begin de jaren 1990 werd de werkweek in het lager onderwijs vastgespijkerd op 24 lestijden van 50 minuten, voorheen stonden in de meeste scholen 28 lestijden op het weekrooster.
In de jaren 1960-1970 kwam een tik van de liniaal of een hand tegen de wang nog wel eens voor. De laatste decennia zijn lijfstraffen (nagenoeg) verdwenen. Ook de rapportering is sterk geëvalueerd. Vroeger werd veel belang gehecht aan de plaats in de groep. In de plaats daarvan worden de laatste jaren de behaalde punten vergeleken met de klasgemiddelden of wordt zelfs enkel vermeld in hoever de nagestreefde doelstellingen behaald werden.
Voor het Lager en Secundair Onderwijs, het CLB e.a. geldt sinds 2001 het 'zorgvuldig bestuur': eerlijke concurrentie, geen politiek, geen handel, participatie…, en er mag geen inschrijvingsgeld gevraagd worden. Vóór de aanvang van het schooljaar moeten secundaire scholen een lijst van de verplichte en facultatieve voorziene kosten voorleggen aan de schoolraad.
Er is geen grensbedrag maar de lijst is wel bindend. Vanaf 1 september 2007 werd de kosteloosheid in alle basisscholen ingevoerd. Boeken, schriften, materialen, fotokopieën, een jaar zwemlessen, enz., kortom alles wat te maken heeft met de vooropgestelde ontwikkelingsdoelen in het kleuteronderwijs en de eindtermen in het lager onderwijs, moet door de school gratis ter beschikking gesteld worden. Sinds 1 september 2008 is er ook een maximumfactuur voor activiteiten die niet noodzakelijk daarmee te maken hebben, zoals toneelbezoek, schoolreizen, enz.: twintig euro per kleuter, zestig euro per leerling basisonderwijs. Vanaf het schooljaar 2008-2009 is voor leerlingen van de basisscholen en van het deeltijds leren een schooltoelage ingevoerd. Een beperkt gezinsinkomen is de belangrijkste voorwaarde om ze te kunnen krijgen.
De vertrouwensbarometer van marktonderzoeksbureau Ipsos van maart 2009 wees uit dat 91% van de Vlamingen een 'groot' of 'eerder goed' vertrouwen heeft in zijn onderwijs, de op een na hoogste score van alle onderzochte instellingen.

Veranderingen in het basisonderwijs

Inhoudelijk is het basisonderwijs sterk veranderd.
Het ***kleuteronderwijs***. Het aantal kleuters per klas was vroeger groter dan nu. Elke kleuter kon vanaf de leeftijd van twee jaar en zes maand naar school. Daardoor kwamen steeds meer kleuters in de laagste klas 'binnengesijpeld'. Noch directies, kleuterleidsters of ouders waren tuk op veel herverdeling van de kleuters, en zo ontstonden kleuterklassen van veertig, vijftig kindjes. Waar het kon – en dit kon op elke dag van het schooljaar op grond van de stijging van het aantal aanwezige kleuters – werd een bijkomende 'lenteklas' opgericht. In de jaren 1990 werd een aantal vaste instapmomenten ingevoerd: na de herfst-, de kerst-, de krokus- en de paasvakantie.
Rond 1960 en nog lang daarna gebeurden alle activiteiten klassikaal. Later evolueerde dit naar een drietal activiteiten, met afwisseling, tot uiteindelijk de 'hoekwerking' er kwam. De kleuters hadden de vrije keuze om voor een bepaalde (hoek-) activiteit te kiezen, maar op het einde van de week hadden alle kleuters alle activiteiten doorlopen. Dit vergde nogal wat 'turfwerk'. Het leerlingenvolgsysteem was intussen ook grondig veranderd en zeer overzichtelijk gemaakt, en sinds enkele jaren gebeurt dit alles met de computer. Elke maand is er ook een evaluatievergadering, eventueel met het CLB. Een andere

nieuwigheid is de voorbereiding op de overstap 3de kleuter-1ste leerjaar. Voor een goede integratie gaat – sinds een aantal jaren – eenmaal per trimester een uitwisselingsvoormiddag door. Ook de invoering van ontwikkelingsdoelen was vernieuwend.
In het ***lager onderwijs*** moeten de kinderen nog altijd de drie basisvaardigheden verwerven: leren lezen, schrijven en rekenen. Veel aparte vakken werden intussen samengebracht onder de titel 'wereldoriëntatie'. De 'leerplannen' zijn vervangen door 'eindtermen', die niet alleen nagestreefd maar ook bereikt moeten worden .
In 1960 werd de dag in de vrije scholen nog begonnen met 'godsdienstles' en afgesloten met een les 'gewijde geschiedenis'. In de jaren zestig werd dit vak grondig gewijzigd, de 'bijbels-liturgische methode' werd ingevoerd. Er werd afgestapt van het pure doorgeven van kennis, men streefde naar meer beleving. De 'rekenkunde' die in de jaren zeventig veranderd werd in 'moderne wiskunde' is sinds de jaren negentig weer 'rekenkunde', met een paar vleugjes moderne wiskunde. Spellingonderwijs krijgt minder aandacht. Het zich leren uitdrukken in correcte zinnen en in een begrijpelijke taal krijgt veel minder kansen. Anderzijds zijn de leerlingen mondiger en spreken ze meestal thuis 'een vorm van' Algemeen Nederlands. Het onderwijs Frans gaat minder over 'vocabulaire en grammaire', maar nu meer over luisteren en spreken. Gedichten en liederen worden omzeggens niet meer aangeleerd. Het 'hoekenwerk', in navolging van het kleuteronderwijs, en het 'contractwerk', waarbij een zekere tijd gegeven wordt om taken af te werken, zijn al goed ingeburgerd.
Sinds 1974 kan er een 'taakleraar' ingeschakeld worden, die leerlingen met enige tijdelijke achterstand of een specifiek leerprobleem probeert bij te werken. De 'inspecteur' is intussen al twintig jaar vervangen door de (gevreesde) 'doorlichting', een grondige evaluatie van de efficiëntie van de hele school. De evaluatie en de administratie van de verworven kennis per leerling worden beter bijgehouden.
Wellicht was de grootste verandering in Izegem de invoering van het gemengd onderwijs. In 1975 gaven de schoolbesturen van het oude Izegem ontslag, en er werd één Inrichtende Macht opgericht onder de naam *Opvoeding en Onderwijs*.
De coördinerende directeur ervan is nu Herman Dejonckheere. Hetzelfde gebeurde in Emelgem en Kachtem in 2003, wanneer ze, samen met Lendelede en Ingelmunster, de scholengemeenschap de *KLEI* oprichtten. Daarvan is Luc Ghekiere coördinerend directeur, tot 2003 was het Stefaan De Schrijver. De samenvoeging bracht nieuwe mogelijkheden en nieuwe ambten, maar vergde uiteraard aanpassingen, zowel in personeel als in mentaliteit. Het leidde tot gemengd onderwijs, schiep daardoor meer concurrentie tussen de vrije scholen en was ongunstig voor de scholen die geen kleuterklassen als onderbouw hadden.
Wat de laatste halve eeuw ook grondig veranderde, was de verplaatsing naar school. Rond 1960 kwamen de leerlingen nog te voet of met de fiets naar school. In 1964 is er, ook voor de vrije scholen, een schoolbusje van *Verbosiz* gekomen, dat vooral voor de scholen van buiten het centrum nuttig bleek. Dit kostte handen vol geld, vooral voor de scholen zelf. Daardoor is er, einde jaren negentig, in Izegem een einde aan gekomen, op een paar uitzonderingen na. Op heden is er alleen nog leerlingenvervoer in de Gemeenschapsschool en in het BLO. De voor- en naschoolse opvang vormde een nieuwe dienstverlening in alle basisscholen. Daarnaast ontstond intussen de trend dat ouders of grootouders de kinderen aan de schoolpoort komen afzetten en ophalen.
In 1981 kreeg het BLO en in 1984 alle basisscholen het 'lestijdenpakket', waarbij het aantal lestijden voor leerkrachten berekend werd op basis van het aantal leerlingen op 1 februari van het voorgaande schooljaar. Gedaan met 'klassen in het rood'. Binnen de scholengemeenschap kunnen uren doorgegeven en ambten gedeeld worden.
Volgens een interuniversitaire onderzoeksgroep, in opdracht van het COV (Christelijk Onderwijzers Verbond), blijkt dat er in de periode 1942-1992 beduidend meer kleuteronderwijzeressen dan onderwijzeressen uit de arbeidersklasse kwamen. 'Dé leerkracht' kwam doorgaans uit de oude of de nieuwe middenklasse. Drie op vier leerkrachten verklaarde gelovig te zijn, de helft van de respondenten ging wekelijks naar de kerk. De kleine helft stemde christendemocratisch, groene partijen hadden succes bij de jongeren. De vooropleiding is gewijzigd: tussen 1957 en 1967 diende iedere kandidaat een vooropleiding lager secundair onderwijs te hebben, na 1967 – voor kleuterleidsters na 1971 – was hoger secundair onderwijs verplicht. In het algemeen duurt het nu ook langer voor men vastbenoemd wordt. De jonge leerkrachten engageren zich meer in sportverenigingen, de oudere meer in geschied- en heemkundige kringen. Het kerkelijk engagement ging vroeger naar de Eucharistische Kruistocht, Missie- en Heilig-Hartbonden, nu gaat het meer naar vormselcatechese en kinderliturgie. De conclusie van de studie is, dat de leerkrachten van het basisonderwijs als een vrij stabiele en conservatieve beroepsgroep beschouwd mogen worden.

Veranderingen in het secundair onderwijs

Tot 1953 was het gewoon dat leerlingen na het achtste leerjaar, aan veertien jaar, gingen werken of thuis bleven. Een aantal kinderen mocht 'voortleren' tot zestien jaar, lager secundair onderwijs volgen. De volledige humaniora was voorbehouden voor enkelen, hoger onderwijs was nog beperkter. In het middelbaar onderwijs begon men tot in 1976 in het 'zesde jaar' en eindigde men in het 'tweede' en 'eerste' jaar, die in de klassieke humaniora poësis en retorica heetten.
In 1953 kwam de leerplichtwet tot vijftien jaar, in de jaren 1970 tot zestien jaar en in 1983 tot achttien jaar. Dit betekende enerzijds een zekere toevloed van leerlingen in het secundair onderwijs, anderzijds kwamen leerlingen die schoolmoe waren tegen hun zin meestal in het beroepsonderwijs terecht. Het aantal leerlingen steeg, het aantal problemen ook. Voor leerlingen tussen vijftien en achttien jaar bestond en bestaat ook nog het deeltijds onderwijs. Tot in de jaren tachtig was avondstudie verplicht. Behalve het zelfstandig leren werken en het aankweken van studielust, was het daarbij ook handig dat leerlingen hun boeken konden achterlaten in de grote lessenaars van de studiezaal. Door het (gedeeltelijke) wegvallen van de avondstudie zeulden de leerlingen met loodzware boekentassen. Intussen hebben de meeste scholen voor iedere leerling wel een kastje voorzien. Het thuis leren en werken heeft zeker ook het aantal 'werkuren' verminderd. Met de dag nemen ook de afleidingsmogelijkheden toe voor leerlingen die thuis moeten studeren. In het secundair onderwijs kwam er een pedagogisch begeleider die de vakwerkgroepen begeleidde, soms met leerkrachten van verschillende scholen.
De meest ingrijpende verandering, in het bijzonder voor het Izegemse secundair onderwijs, was de invoering van het VSO (Type 1) in 1983. De zes leerjaren SO, die vroeger in twee cycli van telkens drie leerjaren verdeeld waren, werden daarbij verdeeld in drie graden van telkens twee leerjaren. De eerste graad werd voor iedereen gelijk, iedere leerling mocht eens proeven zowel van technologie als van Latijn. De studiekeuze – ASO, KSO, TSO of BSO – werd uitgesteld. Met binnenklasdifferentiatie zouden leerlingen die meer aankonden extra leerstof krijgen, wie het moeilijk had zou inhaallessen krijgen. Het eerste leerjaar B zou zwakkere leerlingen voorbereiden op het BSO. In het Rijksonderwijs was het VSO al veralgemeend in 1975, vanaf 1976 werden de vrije scholen aangemoedigd om te kiezen voor Type 1 (VSO); ze konden ook in Type 2 (traditioneel onderwijs) blijven.
Een belangrijk gegeven, dat noodzakelijk was om de veranderingen te verwezenlijken, maar ook om de onderlinge concurrentie uit te schakelen, om het onderwijsaanbod op mekaar af te stemmen en om de financiering rond te krijgen was de overkoepeling van alle vrije secundaire scholen. In 1981 werd IMKSORI (Inrichtende Macht voor Katholiek Secundair Onderwijs in de Regio Izegem) opgericht. Daar waren alle vrije secundaire scholen van Izegem, Ingelmunster en Lendelede bij aangesloten. Elke school behield een zeker zelfbestuur, maar de grote beslissingen, zowel inzake personeelsbeleid als financiële aangelegenheden, werden door IMKSORI genomen. Ze telt in 2010 2500 leerlingen en 400 personeelsleden. In 1981 werden de scholen die aangesloten waren bij IMKSORI lid van een scholengemeenschap. Waar er aanvankelijk nog twee 'oude' scholengemeenschappen waren (er was ook nog 'Mandelgouw'), bleef vanaf 1985 alleen nog de 'Scholengemeenschap Joseph de Pélichy' over. Vanaf 1999 werden aan de scholengemeenschap 'nieuwe stijl' de volle juridische consequenties gegeven. Dit leverde niet alleen de mogelijkheid om de nieuwe voltijdse functie van Algemeen Directeur (Koen Geldof, sinds 2003) en de bijkomende functie van Coördinerend Directeur (eerst Hendrik Vandromme, nu Greta Feys) te creëren, maar was ook het startsein voor een nieuwe samenwerking van de middelbare scholen in de regio Izegem op gebied van personeelsbeleid, financiën, aankoopbeleid en veiligheid.
De scholen kozen in 1983 voor Type 1. Deken Albert Cauwe en Adrien Vanderheeren worden aanzien als de promotoren voor deze stap, maar alle beslissingen werden door alle directies van IMKSORI collegiaal genomen. In Izegem opteerden ze bovendien voor een autonome middenschool, met in de toekomst – het werd 1988 – een nieuw eigen gebouw in de Kasteelstaat. Daarnaast ontstonden drie bovenbouwscholen in het Izegemse vrij onderwijs: het Sint-Jozefscollege, het Instituut de Pélichy 'Ave Maria' en het VTI. Er waren belangrijke voordelen verbonden aan de invoering van het VSO in een ruim gebied. Door samen te werken kon een breed en evenwichtig onderwijsaanbod ingericht worden, vooral in het beroeps- en technisch onderwijs, alles opengesteld zowel voor jongens als voor meisjes, en dit niettegenstaande er een scholen- en afdelingenstop was. Er waren pedagogische gronden voor de invoering: alle studierichtingen waren toegankelijk volgens bekwaamheid en zonder sociaal onderscheid, er kwam meer omkadering, bedreigd personeel kon (aanvankelijk toch) aan het werk gehouden worden. Niet alles verliep echter naar wens. Door nieuwe besparingen werd het personeelskader ingekrompen. Een aantal ouders geloofde niet in het VSO – mede door een anticampagne in de pers – ,

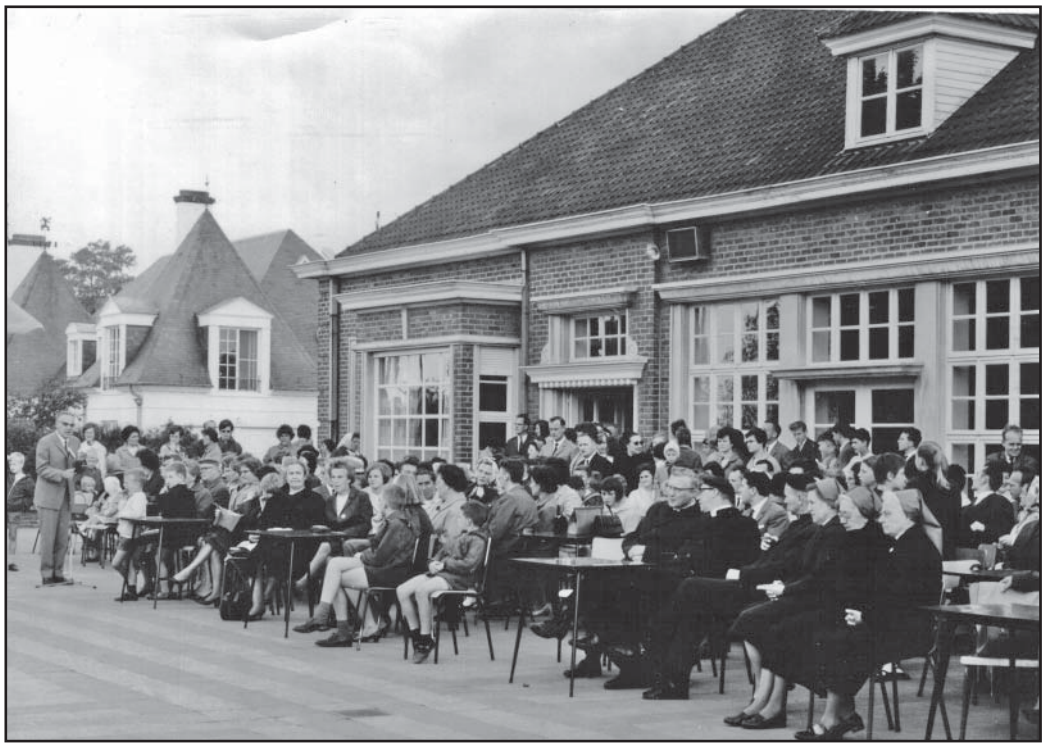

Traditioneel was er jaarlijks een schoolfeest in de open lucht.
Hier een beeld van de jaren 1970 toen er nog meerdere zusters het feest in de Sint-Rafaëlsschool bijwoonden.

leraren moesten soms in verschillende scholen les geven en verzuurden of raakten uitgeblust. Grote scholen in de buurt – de schoolregio's Roeselare, Tielt en Waregem – bleven in het traditioneel onderwijs en boden een uitweg voor wantrouwige ouders en leerlingen. Het moet gezegd dat het 'masterplan' van de Izegemse hervorming van 1983 door sommige nationale verantwoordelijken – vooral later – als model erkend werd. De hoofddoelstelling werd uiteindelijk ook bereikt, door het brede onderwijsaanbod en de kostenbesparing. Maar het onmiddellijke gevolg – mede door de afsplitsing van de eerste graad en de denataliteit – was dat het leerlingenaantal in twee van de drie Izegemse bovenbouwscholen vanaf 1983 sterk daalde.
Met de invoering van de 'eenheidsstructuur' in 1989 viel alles stilaan weer in de oude plooi. Alle Vlaamse scholen kregen dezelfde structuur, zodat de nefaste strijd tussen de Types 1 en 2 verdween. Binnen het eerste gemeenschappelijke jaar van de middenscholen konden leerlingen meteen een eerste pakketje kiezen en eventueel hun keuze bijsturen in het tweede jaar, op weg naar een definitieve keuze in een van de drie bovenbouwscholen. De bovenbouwscholen maakten werk van hun goede oude naam en faam, maar ze behielden alleen de hoogste vier leerjaren. Vóór 1981 bestond gemengd onderwijs slechts in zeer beperkte mate in het VTI. Vanaf 1981 werd het ingevoerd waar nodig: Handel en Kantoor kon ook voor jongens in het Instituut de Pélichy, Latijn-Wiskunde en Wetenschappelijke A kon voor meisjes in het Sint-Jozefscollege. Vanaf 1983 is het hele secundair onderwijs gemengd. De grondgedachte van de middenschool is wat aangepast, maar ze blijft bestaan en werkt goed en wel verder. Al bij al heeft Izegem nu een zeer uitgebreid onderwijsaanbod SO.

Basisonderwijs

Izegem

In 1956 was de ***Sint-Rafaëlsschool***, Baronielaan 19, opgericht als een afdeling van de lagere afdeling van Ave Maria. Met de jaren overtrof en overleefde ze de moederschool! Begin 1960 waren er 212 kleuters, in vijf klassen en 157 meisjes in de lagere school, in zes klassen.
Begin 1960 was zuster Anastasia (Fébronie Devos) nog directrice, in september 1960 opgevolgd door zuster Hilaire (Lieve

Depraetere). In 1975 werd een nieuwe vleugel met vijf klaslokalen en een overdekte speelplaats bijgebouwd.

In 1976 fuseerde de hoofdschool Ave Maria met de Engelbewaarderschool, en Sint-Rafaël werd een autonome basisschool. Zuster Hilaire bleef directrice. De 'nieuwe' school startte met 268 kleuters in acht klassen en 210 meisjes, in negen lagere klassen. Op 1 januari 1978 werd zuster Felicie (Gerda Leseck) directrice. Er werden nog vier nieuwe klaslokalen gebouwd. Op 1 september 1986 werd zuster Lutgard Note directrice, en in 1987 werden alle vrije scholen van Izegem gemengd. Op 1 september 1996 werd Luc Gadeyne de eerste leken- en tevens eerste mannelijke directeur. Op 1 september 2001 werd hij opgevolgd door het duo Geert Debusschere en Stefaan Maertens. Onder hun beleid werden grote werken uitgevoerd aan de speelruimtes. Begin 2010 zijn er 178 kleuters, verdeeld over acht klassen, en 320 jongens en meisjes in de lagere afdeling, in veertien klassen.

Het klooster Ave Maria had in 1960 nog altijd een andere stichting, nl. de ***Sint-Hiloniusschool,*** (in de volksmond ***Kotjesschool***), Lendeleedsestraat 166. In 1960 was daar één kleuterklas, (soms met een zomerklasje), met 37 kleuters en drie gemengde lagere graadsklassen, waar de zes leerjaren aangeboden werden aan 61 jongens (enkel tot vierde leerjaar) en meisjes. De directrice was zuster Vianney. Omdat het aantal leerlingen voortdurend afnam werd de school gesloten op 30 augustus 1969 en de gebouwen werden verkocht.

De lagere afdeling van het ***Sint-Jozefscollege***, Vandenbogaerdelaan 53, telde in 1960 605 leerlingen, allen jongens, in twintig klasssen. De directeur was Maurice Vandommele, die in 1958 Jozef Behaeghe opgevolgd had. Er was ook een (geestelijke) bestuurder, nl. Gustaaf Colpaert. In 1962 werd Ludgard Decroos bestuurder, maar voortaan werd hij 'prefect' genoemd. De school had toen ook al een leraar lichamelijke opvoeding. In 1962 werden de oude gebouwen, die voor een deel nog dateerden van 1867, opgefrist en er werden gangen aangebouwd. De speelplaats werd gedeeltelijk overwelfd en er werden nieuwe toiletten gebouwd. In 1993-'94 werd alweer vernieuwd, in maart 1994 werden de nogmaals vernieuwde lokalen opengesteld. In 1963 werd een eerste klas BLO opgericht, die er later drie werden. In 1972 ging deze afdeling over naar de nieuw-opgerichte BLO-school. In 1965 verdween de vierde graad (de zevende voorbereidenden bleven nog een tijd bestaan!). De gouden medaille, die elk jaar uitgereikt werd aan de laureaat van het achtste leerjaar, was al sinds 1960 afgeschaft.

De klassen van de lagere afdeling Sint-Jozefscollege uit het begin van de 20ste eeuw werden in 1994 voor de tweede maal vernieuwd.

In 1960 bestonden in het college nog de A-, B- en C- klassen, respectievelijk voorbehouden voor betalende, kosteloze en gedeeltelijk betalende leerlingen. Nog in de jaren 1960 veranderde dit in A-, A'- en A''- klassen, waar potentieel begaafde of minderbegaafde leerlingen ondergebracht werden in zogenaamde 'streamklassen'. Deze klassen bleven slechts enkele jaren bestaan.

Om de toevloed aan leerlingen in het college enigszins af te remmen, werden de H.-Familieschool en de H.-Hartschool officieus opgewaardeerd tot 'afdeling van het Sint-Jozefscollege'. Kandidaat-inschrijvers uit hun buurt werden naar deze scholen verwezen.

Vanaf 1975 begonnen alle vrije lagere scholen van Izegem geleidelijk met gemengd onderwijs, ook het college. Vooral voor het college had dit dramatische gevolgen. Kleuters kregen overal de kans om in de vertrouwde school te blijven om er lager onderwijs te volgen. Ook het feit dat in het centrum steeds minder jonge ouders woonden maakte het voor alle centrumscholen moeilijk. Zo kwam het dat het leerlingenaantal jaar na jaar daalde, tot het in 1997 tot een fusie kwam met de Sint-Tilloschool. In de gebouwen van het college zijn nu de 4des, 5des en 6des (samen zes klassen) van de Sint-Tillo/Sint-Jozefsschool en het type 8 van de Zonnebloem gehuisvest.

In 1970 was Jozef Seynaeve directeur geworden, in opvolging van Maurice Vandommele die diocesaan inspecteur benoemd was. In 1979 volgde Raoul Vandecapelle hem op, in 1984 werd Laurent Debrabandere directeur en in 1989 kwam Luc Coucke gedurende één woelig jaar aan het roer te staan. In 1990 werd hij opgevolgd door Luc Gadeyne, die in 1996 afgelost werd door Jean-Paul Decroix.

De basisschool ***Ave Maria***, Gentsestraat 37, telde in 1960 100 kleuters in drie klassen en 187 meisjes in acht lagere klassen. De directrice was zuster Anastasia (Febronie Devos), in september 1960 opgevolgd door zuster Hilaire (Lieve Depraetere). In 1963 werd een eerste BLO-klas opgericht, later werden dat er drie, en in 1972 ging deze afdeling over naar de nieuwe autonome BLO-school. De school had vanaf 1956 een afdelingsschool: de Sint-Rafaëlsschool in de Baronielaan. De veroudering van de bevolking in het centrum had ook voor Ave Maria nadelige gevolgen. In 1976 kwam het tot een fusie met de school Engelbewaarder in de Pélichystraat. De fusieschool kreeg de naam 'Sint-Tilloschool'. Zuster Hilaire werd directrice van de Sint-Rafaëlsschool, die op dezelfde datum autonoom werd. Tot 1979 bleven nog enkele klassen ingericht in de Gentsestraat, daarna werden de lokalen ingenomen door het Instituut de Pélichy.

De Engelbewaarder/Sint-Tilloschool was de enige vrije school in Izegem die jaarlijks met de oudste leerlingen op sneeuwklas ging.

De school ***Engelbewaarder***, Roeselaarsestraat 43, telde in 1960 160 kleuters in vijf kleuterklassen en 153 meisjes in zes lagere klassen. Zuster Cécile Musschoot was in 1959 directrice geworden. Op 13 mei 1963 werd het nieuw gebouw aan de westkant ingezegend. De school bezat een heel degelijk meisjeskoor, 'De zingende Matroosjes'. Het koor was al in 1949 opgericht door Leon Vercruysse, maar toen was het niet direct een schoolkoor. Pas met de komst van Greta Ghekiere in 1963 kwam het tot volle bloei. Het bracht tal van optredens en nam deel aan verschillende festivals voor kinderkoren. Het vormde ook de basis voor drie musicals: 'De wonderlijke machine van professor Knap' (1982), 'Kabouters in de stad' (1984) en 'Opstand in notenland' (1990). Greta Ghekiere hield er in september 1990 mee op en dit was meteen het begin van het einde voor het schoolkoor.

In september 1976 fuseerde de Engelbewaarderschool met de basisschool van Ave Maria. De nieuwe school kreeg de naam ***Sint-Tilloschool*,** werd administratief gevestigd op het adres de Pélichystraat 6, en André Mistiaen werd de nieuwe directeur. In 1996 werd André Mistiaen aangesteld als diocesaan inspecteur en werd hij opgevolgd door Marleen Depypere. In 1997 kwam het opnieuw tot een fusie, dit maal van de Sint-Tilloschool met het Sint-Jozefscollege, en deze fusieschool kreeg als naam ***Vrije Basisschool Sint-Tillo/Sint-Jozef***, administratief gevestigd in de Baron de Pélichystraat 6. De leerlingen van de 4de, 5de en 6de klas, samen zes klassen, kregen hun klaslokaal in het Sint-Jozefscollege. Begin 2010 telt Sint-Tillo/Sint-Jozef 151 kleuters in zeven klassen en 261 jongens en meisjes in dertien lagere klassen.

De ***Gesubsidieerde Basisschool H. Familie***, Leenstraat 110, telde op 1 januari 1960 122 kleuters, in drie klassen, en 122 lagere schoolkinderen in vijf klassen. De kleuterklassen en de eerste vier lagere klassen waren gemengd, de volgende klassen waren uitsluitend voor meisjes. Zuster Marie-Joseph (Laura Vynckier) was de directrice. In 1961 werden drie kleuterklassen, een speelzaal, een garage en een sanitair blok bijgebouwd aan de zuidkant. Doordat er altijd maar nieuwe woonwijken bijkwamen op de Bosmolens groeide het aantal leerlingen ook steeds aan. Nog in 1961 werden de jongens gescheiden van de meisjes en startte de eerste mannelijke leerkracht, in 1963 gevolgd door een tweede. De 'jongensafdeling' werd officieus een afdeling van het Sint-Jozefscollege, directeur Maurice Vandommele en prefect Ludgard Decroos kwamen af en toe op bezoek, maar voorlopig werd slechts tot en met het vierde leerjaar ingericht. In 1965 werd zuster Ernestine (Martha Vancoillie) directrice, in 1971 opgevolgd door zuster Beatrijs (Marcella Defauw). In 1972 verdwenen de laatste kolenkachels uit de klassen. Vanaf 1976 werd begonnen met gemengde klassen, de jongens konden er blijven tot en met het zesde leerjaar.

Oud en nieuw(er) in de H.-Familieschool: links de kleuterblok uit 1961, midden het klooster en de kloosterkapel uit 1923, rechts de zaal die tientallen jaren gebruikt werd als noodkerk en sinds 1964 parochiezaal is.

Het leerlingenaantal was intussen zodanig aangegroeid, dat de H.-Familieschool de grootste basisschool van Izegem geworden was. Het hoogtepunt voor de kleuters was 182 leerlingen in 1984, voor het lagere 343 leerlingen in 1987. In 1977, 1978, 1979, 1982 en 1985 werden steeds maar klassen en ook een gymzaal bijgebouwd. Op 1 juli 1977 verlieten de Zusters van Maria het kleine klooster waar ze sinds 1923 ononderbroken hadden gewoond. In 1988 werd Freddy Seynaeve directeur. In 1999 verkoos hij om deeltijds te werken en werd zijn opdracht gedeeld met Herman Dejonckheere. Vanaf 2001 was Herman Dejonckheere alleen directeur, maar in 2007 verkoos hij op zijn beurt zijn ambt te delen met Lisette Gheysens, door zijn nieuwe opdracht als deeltijds coördinerend directeur voor de Izegemse vrije basisscholen. Nog een paar merkwaardige details: in 1986 werd gestart met een computerklas, in 2009 zijn er zeventig computers op de school. Sinds 2004 bestaat er een digitaal leerlingen-volgsysteem. De school telt begin 2010 174 kleuters, in zeven klassen, en 233 lagere-schoolkinderen in elf gemengde klassen.

In 1960 telde de ***H.-Hartschool voor Jongens***, Roeselaarsestraat 167, 207 leerlingen, in acht klassen lager onderwijs, Roger Bekaert was directeur. In 1960 werd de vierde graad afgeschaft en in 1962 ging in de Gilde voor de laatste maal de uitreiking van het eremetaal door. Tot in 1962 bleef in de school de jaarlijkse traditie leven van een groots opgezette fancy-fair, soms meerdaags, altijd in de Pinksterdagen. In 1966 werd Gaston Pauwels directeur. In 1972 fuseerden de Inrichtende Machten van de H.-Hartschool en het Sint-Jozefscollege, de scholen bleven wel autonoom. Boven de schoolpoort stond voortaan: 'Sint-Jozefscollege, afdeling H. Hart' en de operatie leverde het ambt van een gymleraar op. In 1974 werd Carlos Billiouw directeur. In 1975 fuseerde de H.-Hartschool voor jongens met die voor meisjes, Carlos Billiouw bleef directeur. Het duurde tot 2005 vooraleer de hele schoolbevolking kon samen zitten in de Roeselaarsestraat 334. In maart 2006 werden de gebouwen van de jongensschool verkocht aan Stad Izegem, in samenwerking met de Izegemse Bouwmaatschappij, met de bedoeling ze om te bouwen tot sociale woongelegenheden.

De ***H.-Hartschool voor Meisjes***, Roeselaarsestraat 334, telde begin 1960 198 kleuters in vijf klassen en 163 meisjes in de lagere afdeling, in zeven klassen. De directrice was zuster Lucienne (Suzanne Devoldere), maar in september 1960 werd ze

Beeld van de goeduitgeruste speelplaats van de jongensschool H. Hart.

H.-Hartschool voor meisjes: op de traditionele schoolfeesten oogstten de kleuters gegarandeerd succes.

opgevolgd door zuster Hedwige (Cécile Deblauwe). In 1969 werden twee klaslokalen omgebouwd tot gymzaal en werd een gymlerares aangesteld. In 1970 werd een oudercomité opgericht, dat de vroegere vriendenkring verving. In 1970 werd een speelplein voor de kleuters aangelegd.

1975 was een belangrijke datum. De meisjesschool fuseerde met de jongensschool, de fusieschool heette ***Basisschool H. Hart***, Roeselaarsestraat 334**.** Carlos Billiouw bleef er directeur tot 1989. Geert Debusschere volgde hem op, tot 2000. Op 1 september 2000 werd Jean-Paul Decroix directeur, en in 2009 werd hij dan opgevolgd door Cecile Van de Walle. Begin 2010 zijn er 83 kleuters in vier klassen en 136 jongens en meisjes in de lagere afdeling, in zes klassen.

Sinds 1975 werd er druk gebouwd en verbouwd. Om de kleuters van de Lindewijk de kans te geven om dichterbij naar school te gaan werd met Pasen 1961 de nieuwe wijkafdeling ***O.L.Vrouw ter Linde*****,** Mentenhoekstraat 145, opgericht. Ze hing af van de H.-Hartschool voor Meisjes en telde twee kleuterklasjes. In 1999 werd de school gesloten en het gebouw veranderde ook van eigenaar. De lokalen worden intussen gebruikt door VKSJ.

In 1960 bestond ook de ***Gemeentelijke Gemengde Lagere- en Bewaarschool (Stadsschool)***, Roeselaarsestraat 17, nog. Er waren één kleuterklas met 27 kleuters en drie lagere graadsklassen met 53 leerlingen. De directeur was Gerard Duyck, in 1962 opgevolgd door René Denolf. De school kende onvermijdelijk achteruitgang. De mensen die niet kozen voor vrij onderwijs konden sinds kort terecht in de Rijksschool, en graadsklassen waren niet langer gegeerd. In september 1978 besloot de toenmalige gemeenteraad dat de 'Stadsschool' administratief overgeheveld zou worden naar de Gemeenteschool van Lendelede. Daarmee waren daar twee kleuterklassen en twaalf lagere gemengde klassen. René Denolf bleef directeur. Op 1 september 1983 werd nog gestart met 121 leerlingen, maar in de loop van de maand september kwam er een

Het onderwijzend en dienstpersoneel van de gemeenteschool bij de viering van het 150-jarig bestaan (1978).

catastrofale daling van het aantal leerlingen, tot er bijna geen meer overbleven. Op 1 oktober 1983 werd de school door het gemeentebestuur van Lendelede gesloten. De klaslokalen van de Stadsschool werden jaren later verbouwd tot vier sociale appartementen. De speelplaats is nu het gezellige Bad Zwischenahnplein.

Een apart geval is **De *Zonnebloem, school voor Buitengewoon Lager Onderwijs (BLO)***, Slabbaardstraat-Noord 87. Op 1 september 1963 startten zowel de lagere afdeling van het Sint-Jozefscollege als van Ave Maria met een afdeling BLO. Tegen 1972 hadden ze elk drie klassen. In 1972 werd een autonome school voor BLO opgericht, maar zowat alle leerlingen,

Een delegatie van de sportclub van De Zonnebloem nam in 1981 deel aan de Spartakiaden in Nivelles.

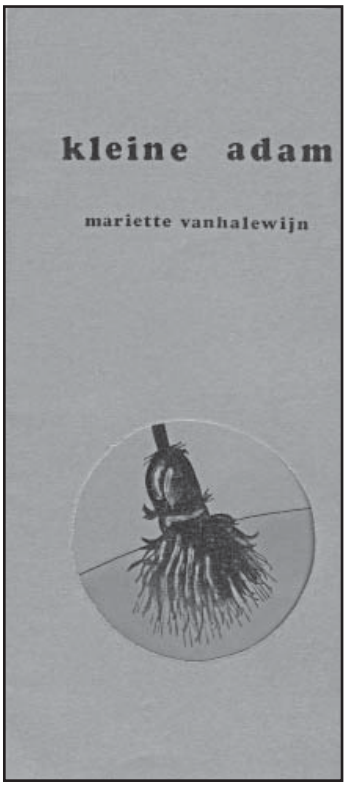

Met alle leerlingen van De Zonnebloem werd in 1983 en in 1987 een musical opgevoerd.

leerkrachten en klaslokalen bleven wat ze waren, uitgenomen dat Raf Vandenberghe aangesteld was als directeur. De nieuwe school startte met 55 jongens en 36 meisjes, in zeven klassen. Naarmate het leerlingenaantal groeide werden in de volgende jaren ook klaslokalen gehuurd in de Meiboomstraat en in de Engelbewaarderschool.
In 1977 werd een nieuw en uniek schoolgebouw betrokken in de Slabbaardstraat-Noord, een ronde school in de vorm van een zonnebloem. Er werd verhuisd met 131 leerlingen, verdeeld over tien gemengde klassen. Tijdens de grote vakantie 1978 werd een aangepast 'Robinson-speelplein' ingericht en in 1979 een dierenpark met een ezel, geitjes, pauwen, fazanten, kippen en konijntjes. Vanaf 1981 kwam een nieuwe structuur, het 'lestijdenpakket' werd ingevoerd wat aanleiding gaf tot de oprichting van een aantal nieuwe ambten en een merkelijke verhoging van het aantal uren logopedie en kinesitherapie. Zodanig dat er alweer nood was aan lokalen en drie klassen moesten verhuizen naar het Sint-Jozefscollege.

Met de hele school werden twee musicals opgevoerd, De avonturen van een Oinkbeest (1983) en Kleine Adam (1987). De school had een bloeiende sportclub en richtte interscolaire crossen, atletiekwedstrijden en waterspelen in, en nam zelfs deel aan de '*Spartakiaden'* in Nivelles in 1981.

In 1989 werd Bart Carlier directeur. In 1993 werden drie nieuwe klaslokalen en twee therapielokalen bijgebouwd. In 1999 werd, in samenspraak met BLO regio Roeselare, ook het type 8 ingericht. De klas- en therapielokalen werden gehuurd in het Sint-Jozefscollege, ingang Schoolstraat 1/2. In 2007 werd het GON ingevoerd, en later ook nog de brugklas waar zesjarigen die de stap naar het eerste leerjaar nog niet aankunnen voorbereid en begeleid worden. In 2008 werd Lieve Vandaele aangesteld als directrice. In 2010 zijn er 82 leerlingen in type 1, acht klassen, en 100 leerlingen in type 8, negen klassen.

In 1960 maakte de basisschool van het rijksonderwijs gewoon deel uit van de ***Rijksmiddelbare School***, Bellevuestraat 28. Pas in 1975 werd ze een autonome school. Robert Vanlerberghe was al lang hoofdonderwijzer vooraleer hij als directeur aangesproken kon worden. In 1960 waren er 70 kleuters, in drie klassen, en 245 lagere leerlingen, in elf klassen. De school had nog maar zes jaar de nieuwe gebouwen, de eetzaal was nog in de oude schoenfabriek van Vanderbiest, in de Krekelmotestraat 14, en de 'kindertuin' was nog ondergebracht in de 'glazen kast', de vroegere schoenfabriek van Dupont-Coorevits. In 1985 werd het splinternieuwe kleutercomplex in de Bellevuestaat in gebruik genomen, in 1987 het nieuwe – gemeenschappelijke – restaurant, tevens feestzaal. In 1989 werd het 'Rijksonderwijs' omgedoopt tot 'Gemeenschapsonderwijs'. Sinds einde jaren 1990 kent de basisschool een uitwisseling met de Ecole Victor Hugo van Bailleul. De opeenvolgende directeurs waren: Robert Vanlerberghe (tot

1987), Jacqueline Vancoillie (1987-1996), Ronny Demeester (1996-2000) en Franky Deceuninck (sinds 2000). Begin 2010 zijn er 96 kleuters, in vijf klassen en 143 leerlingen in de lagere school, zeven gemengde klassen. De officiële naam is nu: ***Basisschool GO! Bellevue***.

Omdat het leerlingenaantal gestaag groeide werd in 1976 een bijkomende vestigingsplaats geopend in Emelgem. Er waren twee kleuterklassen en een 1ste en 2de leerjaar. Het wijkschooltje brandde in 1979 volledig uit. De grond werd verkocht aan de stad en op de fundamenten van het schooltje staat nu het 'huizeke' van het Speelplein van de Tuinwijk.

Emelgem

In Emelgem is het onderwijsaanbod grondig gewijzigd in de laatste vijftig jaar.
In 1960 was er een ***Vrije Jongensschool***, Prinsessestraat 15. Daar waren acht klassen. Het directeursambt was in 1959 overgegaan van Albert Vandommele naar Albert Deblauwe. In 1961 werd een nieuw schoolgebouw in de Reigerstraat 7 in gebruik genomen. In 1979 werd Emiel Bourgeois directeur, in 1984 Raf Vaneeckhoutte. Op 1 september 1989 fuseerde de jongensschool met de vrije meisjesschool (zie verder). Raf Vaneeckhoutte bleef directeur van de fusieschool, tot Luc Ghekiere hem opvolgde in 1995. De klaslokalen werden gebruikt door de fusieschool.

Anderzijds was er ook de ***Vrije Meisjesschool***, Prinsessestraat 15 (later 13). Daar waren vier kleuterklassen en zeven klassen meisjes in de lagere school. De directrice was zuster Marie-José (Zoziane De Cockere), later opgevolgd door zuster Józéfa (Godelieve Vanacker). De meisjesschool had een afdeling in de Tinnenpotstraat 43, waar twee kleuterklassen en twee gemengde lagere klassen waren (1ste tot 4de leerjaar). Ze had nog een tweede afdeling aan de Vijfwegen, waar twee kleuterklassen waren.

In 1989 kwam het dus tot een fusie tussen jongens- en meisjesschool, voortaan de 'gesubsidieerde vrije basisschool', die in 1998 de naam kreeg ***Gesubsidieerd Vrij Basisonderwijs Sint-Pieter Emelgem***, administratief gevestigd in de Prinsessestraat 15 (13). De lokalen van de jongensschool en van de beroepsschool werden ingenomen, en op dit adres waren kleuterklassen en gemengde klassen lager onderwijs. In de Reigerstrraat werd gemengd lager onderwijs verstrekt, de Tinnenpot- en de Vijfwegenschool bleven ongewijzigd. Op 1 september 1999 gebeurde er een herstructurering. De Vijfwegenschool werd gesloten en door de stad ingericht als stedelijke kinderopvang voor OKIDO. De Tinnenpotschool bleef wat ze was. Alle overige kleuters gingen voortaan naar de Reigerstraat, met zes klassen. De vestiging kreeg voortaan de naam De Knuffel. Alle overige jongens en meisjes lager onderwijs vonden onderdak in de Prinsessestraat 13, twaalf klassen. In 2003 werd beslist tot oprichting van de scholengemeenschap de KLEI (zie hoger), wat verschillende nieuwe ambten opleverde.
Op 1 september 2006 moest noodgedwongen de Tinnenpotschool sluiten omdat de minimumnormen niet gehaald werden. De klaslokalen werden verhuurd aan de Stedelijke Leergangen. Begin 2010 zijn er twee vestigingsplaatsen: de Prinsessestraat 13 waar 230 leerlingen lager onderwijs volgen in twaalf gemengde klassen, en De Knuffel, Reigerstraat 7, waar 132 kleuters zijn in zes klassen. Luc Ghekiere is directeur.

In de Reigerstraat Emelgem werd in 1961 een jongensschool gebouwd, die sinds 1999 alleen door kleuters bevolkt wordt en sindsdien De Knuffel heet.

Kachtem

In Kachtem was de toestand in 1960 zoals in zoveel andere gemeenten: de kleuters en de meisjes gingen naar de vrije meisjesschool, de jongens naar de gemeentelijke jongensschool.

De ***Gemeentelijke Jongensschool***, Hogestraat 13, telde in 1960 een tachtigtal leerlingen lager onderwijs, die over drie graadsklassen verdeeld waren. De directeur was Octaaf Dewyspelaere. Hij werd in 1966 opgevolgd door Georges Bourgeois, die op zijn beurt in 1971 opgevolgd werd door Etienne Anseeuw. In het schooljaar 1975-1976 telde de lagere school 95 leerlingen, die zaten in vier klassen, waarvan twee graadsklassen. In juni 1976 besliste de gemeenteraad de Gemeenteschool over te dragen aan de Vrije School, een beslissing die door het ministerie niet aanvaard werd. Tegen 1 september 1976 wou de directeur zijn school ook openstellen voor meisjes, tegen de beslissing van de gemeenteraad in. De reactie van de Meisjesschool was, dat ze ook jongens zou aanvaarden. Het gevolg was drastisch voor de Gemeenteschool: ze verdween! Er waren maar vijf jongens overgebleven…

Er was ook een ***Gesubsidieerde Vrije Basisschool***, Hogestraat 66. In 1960 waren daar 85 kleuters, in drie klassen, en 91 meisjes in het lager onderwijs, in vier klassen. De directrice was zuster Lidwina (Clara Vandenbroucke), die in 1963 opgevolgd werd door zuster Marie-Kristien (Godelieve Van Glabeke). In 1967 werd door het overkoepelend oudercomité een eigen leerlingenvervoer ingericht. In 1959, 1970 en 2001 werden nieuwe schoolgedeelten gebouwd, en de uitbreidings- en verbeteringswerken zijn intussen niet te tellen. De jongste realisatie is de renovatie van het Brugske, voordien een polyvalente parochiezaal, waarin een nieuwe gymzaal voor kleuters, een kinderopvang en een bijkomende kleuterklas werden ingericht.
In 1976 had er de korte maar hevige schoolstrijd plaats, die beschreven wordt in *Geschiedenis van het Vrij Onderwijs in Kachtem*, van Jacques Viaene (p. 52-60). Nagenoeg alle jongens van de gemeenteschool waren naar de meisjesschool gegaan, die van dan af een gemengde school was. Na de 'schoolstrijd' was de groei van het aantal leerlingen uiteraard spectaculair: van 99 meisjes ging het plots naar 191 jongens én meisjes. 1993 was een absoluut hoogtepunt met 119 kleuters en 219

De vroegere meisjesschool van Kachtem wordt zonder ophouden vernieuwd en vergroot.
Hier de nieuwste vleugel van de Sint-Vincentiusschool, foto 2010.

leerlingen in het lagere. In 1984 werd Jacques Viaene de nieuwe directeur, een man én een leek na een lange reeks zusters. In november 2001 volgde Stefaan De Schrijver hem op. Behalve de directeur is het voltallige personeel vrouwelijk! De toetreding tot de scholengemeenschap 'de KLEI' in 2003, de groei van het aantal leerlingen en de nieuwe wetgeving schiepen een aantal bijkomende opdrachten, zoals gymleraar, zorgcoördinator, ICT-coördinator en administratief personeel.

De Sint-Vincentiussschool is een van de weinige vrije scholen van West-Vlaanderen waar op heden iedere klas een 'smartboard' heeft. Geen tijdverlies meer met op het bord schrijven of tekenen, geen krijt en geen stof, alles is thuis voorbereid en alles wordt bewaard. Begin 2010 telt de school 143 kleuters, in zes klassen, en 212 lagere-schoolleerlingen (jongens en meisjes), in elf gemengde klassen. De directeur is Stefaan De Schrijver.

Secundair onderwijs

De ***Middenschool Jozef de Pélichy***, Kasteelstraat 28, is een autonome school voor de eerste graad (1ste en 2de leerjaar) van het Secundair Onderwijs. Officieel zijn er in de Kasteelstraat twee Middenscholen, met twee stamnummers en twee directies. Naar de buitenwereld toe worden ze geprofileerd als één school en in de praktijk werken ze samen als één organisch geheel. In 1983 voegden het Sint-Jozefscollege, het Lyceum en het Instituut de Pélichy en VTI hun eerste jaren samen. Dit eerste jaar VSO werd georganiseerd in lokalen van het Sint-Jozefscollege. Vanaf 1984 waren er twee jaren VSO en die zaten samen in lokalen van het Lyceum en het Instituut de Pélichy. Deze 'virtuele' middenschool , die eigenlijk nog deel uitmaakte van de vier stichtende instellingen, werd omwille van bepaalde voordelen, vooral ambten, omgevormd tot twee zelfstandige middenscholen: de Middenschool Jozef de Pélichy (in 1985) en de Middenschool Jozef de Pélichy 'Ave Maria' (in 1987). Sinds begin 1988 heeft de middenschool een eigen nieuw gebouw in de Kasteelstraat, maar er worden nog lokalen van het Lyceum gebruikt. Ze staat onafhankelijk tegenover de drie Izegemse vrije bovenbouwscholen, om de leerlingen een objectieve studiekeuze te verzekeren. De bedoeling, zowel bij de oprichting als nu, staat beschreven in het hoofdstuk 'Secundair Onderwijs algemeen', hierboven.

Tal van studierichtingen zijn er ingericht. In de A-stroom: in het eerste jaar A: Handel, Industriële Wetenschappen, Latijn, Moderne Wetenschappen, Nijverheidstechnieken, Sociale en Technische Vorming; in het tweede jaar A: Bouw- en Houttechnieken, Creatie en Vormgeving, Handel, Industriële Wetenschappen, Latijn, Mechanica-Elektriciteit, Moderne, Sociale en Technische Vorming. In de B-stroom: eerste leerjaar B. Er is ook nog een beroepsvoorbereidend jaar: Mode-Voeding-Verzorging, en Nijverheid. Op 1 januari 2010 zijn in de A-stroom 254 leerlingen, in de B-stroom 181, samen 435 leerlingen.

Plaatsen van een gedenksteen in het nieuwe gebouw van de Middenschool in 1987, met Mgr. Vangheluwe, algemene overste Vandeputte en deken Cauwe.

In zijn relatief korte geschiedenis waren de directeurs: Chris Demuynck (1983-2001, eerste jaren als verantwoordelijke in zijn functie van onderdirecteur van het Instituut de Pélichy), Cecile Vandenbroucke (1986-december 2000), Jan Schaubroeck (september 2001-augustus 2003), Greta Feys

(2001-december 2007), Serge Verlinde (2003-augustus 2004), Luc Berteloot (2004-) en Martine Creupelandt (2008-).

E.H. Etienne Louwaege was gedurende 30 jaar (1944-1974) directeur van het Sint-Jozefscollege.

Het ***Sint-Jozefscollege***, Burgemeester Vandenbogaerdelaan 53, is sinds 1983 een bovenbouwschool. In 1960 was de hele humaniora ingericht, voor leerlingen van twaalf tot achttien jaar. Er waren 374 leerlingen, verdeeld over negen klassen van de Moderne Humaniora (212 leerlingen) en zeven klassen in de Grieks-Latijnse humaniora (162 leerlingen). De naam 'Moderne' werd in 1975 vervangen door 'AVO' (Algemeen Vormend Onderwijs). De studierichtingen kregen in de jaren 1970 een nieuwe naam. In de lagere cyclus kon men kiezen tussen Latijn-Grieks, Latijn-Wiskunde en Moderne. In de hogere cyclus werden Latijn-Grieks, Latijn-Wetenschappen, Latijn-Wiskunde, Economische, en Wetenschappelijke A en B aangeboden. De directeur was E.H. Etienne Louwaege, sinds 1944.

Traditioneel was het Sint-Jozefscollege een jongensschool, waar pas in 1981 meisjes toegelaten werden in de afdelingen die niet elders in Izegem ingericht werden, nl. Latijn-Wiskunde en Wetenschappelijke A. Sinds de invoering van het eenheidstype in 1989 is de school volledig gemengd en werden in de 2de en 3de graad volgende richtingen aangeboden: Latijn-Wiskunde, Latijn-Wetenschappen, Latijn-Moderne talen, Wetenschappen-Wiskunde, Moderne Talen-Wiskunde, Moderne Talen-Wetenschappen, Economie-Wiskunde, Economie-Moderne Talen en Menswetenschappen. In 1985 is het Lyceum de Pélichy gefuseerd met het Sint-Jozefscollege.

In de loop der jaren werden verschillende veranderingen doorgevoerd. Vanaf 1964 werd er geen plechtige prijsdeling meer gehouden en geen gouden medaille meer uitgereikt, en sinds 1975 worden geen palmaressen meer uitgegeven. In 1973 werd de vijfdaagse schoolweek ingevoerd, vanaf 1976 kregen de leerlingen op het einde van het jaar een A-, B- of C- attest, van 1965 tot 1985 moest een maturiteitsexamen afgelegd worden om naar de universiteit te mogen. Er werd in al die jaren ook druk bijgebouwd. In 1967 verrees het eerste torengebouw, in 1978 het tweede (in 2010 werden ze gerenoveerd). In 1974 werd een deel van de meubelfabriek Rousseau aangekocht en ingericht als sporthal. Met de komst van de meisjes werd het sanitair aangepast. In 1999 werd het centrale gebouw voor twintig jaar verhuurd aan de Stedelijke Leergangen. In 2004 werd het hoofdgebouw van 1936 geklasseerd.

Een vertrouwd beeld in het college, sinds 1950, en dan vooral in de keuken, waren de Zusters van Heule. Zij verlieten het college in 1988. Het internaat telde ooit rond de honderd vijftig internen. Ze huisden in kamers en alkoven op de tweede verdieping van het college, maar ook in Wallemote verbleven er een dertigtal internen van het 5de en 6de jaar. In 1988 werd het internaat opgedoekt. Het college had een sterke traditie inzake schooltoneel. In 1971 werd deze traditie opnieuw opgenomen, met verschillende regisseurs, meestal leraars. Er bestonden een aantal wetenschappelijke, culturele en milieuclubs. Er werd aandacht besteed aan koorzang en voordracht. Ook inzake sport heeft het college een traditie. Het godsdienstig leven was in een katholiek college goed uitgebouwd en begeleid. Rond 1960 waren er nog een veertiental inwonende priesters, een aantal dat geleidelijk daalde tot nul rond 2000. Zij werden min of meer vervangen door een pastoraal team. Voor alle leerlingen was er vroeger elke morgen een verplichte mis, op zondag waren dat een vroeg- en

Het eerste torengebouw van het Sint-Jozefscollege uit 1967, eerst 43 jaar wit en sinds de renovatie in 2010 zwart; rechts het geklasseerde hoofdgebouw uit 1936.

een hoogmis en na de middag vespers en lof. Dit is intussen al lang afgeschaft en sinds 2009 heeft de kapel een andere bestemming gekregen. Maar tal van andere initiatieven, zoals gespreks- en bijbelgroepen, werden intussen opgestart.

Na de lange termijn van E.H. Louwaege hadden tal van directeurswissels plaats. Van september 1974 tot november 1979 was E.H. Michel Devisch directeur, van november 1979 tot april 1988 E.H. Louis Maertens, van mei 1988 tot januari 1994 Gerard Vandenweghe, de eerste leek, van 1994 tot juni 2000 Marc Demeire, van juni 2000 tot december 2007 Geert Feys en sinds januari 2008 Greta Feys, de eerste vrouwelijke directeur.

Tegenwoordig worden de volgende studierichtingen aangeboden. In de tweede graad: Economie, Humane Wetenschappen, Latijn en Wetenschappen. In de derde graad: Economie-Moderne Talen, Economie-Wiskunde, Humane Wetenschappen, Latijn-Moderne Talen, Latijn-Wetenschappen, Latijn-Wiskunde, Moderne Talen-Wetenschappen, en Wetenschappen-Wiskunde. Begin 2010 telt het Sint-Jozefscollege 549 leerlingen die verdeeld zijn over 26 klassen.

In 1960 waren er op adres Gentsestraat 37 twee secundaire scholen gevestigd. Vooreerst het ***Instituut de Pélichy 'Ave Maria'***, met een Handelsafdeling (A6/A3, vier jaar) die 132 leerlingen/ zes klassen telde en een beroepsafdeling Snit en Naad (C3, vier jaar) die 66 leerlingen/ drie klassen telde. Zuster Rufina (Bertha Verhaeghe) was er directrice. In 1972 werd aan de Dirk Martenslaan een grote sporthal gebouwd. Er was jarenlang een bloeiende toneeltraditie, in samenwerking met het Lyceum de Pélichy. Sinds 2000 biedt de school jaarlijks creatieve modeshows aan. Er was in Ave Maria ooit een eerder klein internaat, de slaapzaal werd in 1981 vervangen door klassen. In 1981 fuseerde de familiale beroepsschool van Emelgem met het Instituut.

In 1975 werd de afdeling Techniek-Wetenschappen opgericht. De studierichting Organisatiehulp 3de graad BSO werd in 1987 opgericht, met heel specifieke accenten en nogal uniek. De studierichting Kleding was baanbrekend op gebied van ICT-technologie en richtte daarover nascholingen in voor andere scholen. Het Instituut de Pélichy werd in 1996 laureaat van de Vlerickwedstrijd voor schoolmanagement (RUGent) met de beschrijving waarop het directieteam personeelsbeleid en

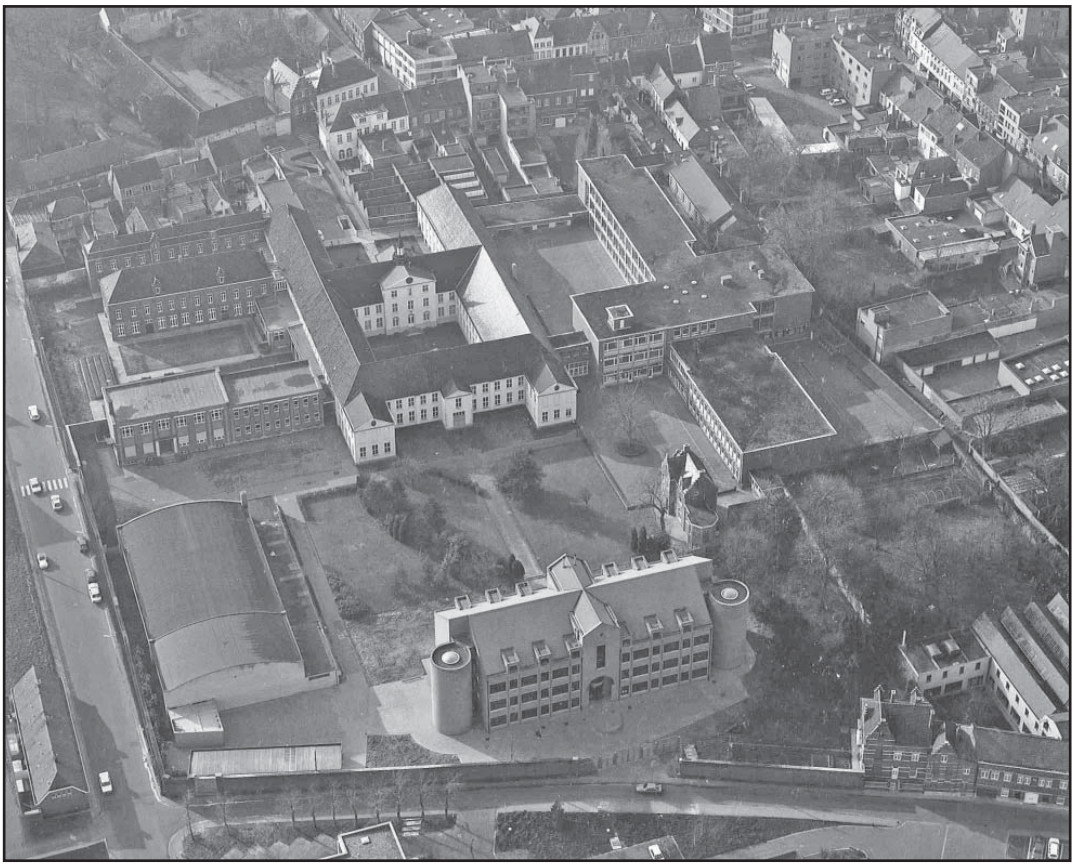

Luchtfoto van het hele scholen- en kloostercomplex Ave Maria.
Op de voorgrond de Middenschool en links de sporthal, centraal het klooster en verder links en rechts klaslokalen.

-beloning, nascholingsbeleid, managementsevaluatie e.a. doorvoerde. Het huidige ***Instituut de Pélichy***, Gentsestraat 31, is sinds 1983 een bovenbouwschool, gemengd, voor beroeps- en technisch secundair onderwijs.

De directeurs waren: 1964-1975: zuster Julienne Bourgeois, 1975-1987: Eliane Vanhee, 1987-december 1991 en 1994-1999: Adrien Vanderheeren, januari 1992-augustus 1994: Luc Detailleur, 2000-2004: Wim Vansteenkiste, sinds september 2004: Serge Verlinde.

In het BSO worden tegenwoordig in de tweede graad Kantoor, Moderealisatie en Presentatie, en Voeding-Verzorging aangeboden, in de derde graad Kantoor, Moderealisatie en Verkoop, Organisatiehulp en Verzorging. In het 7de specialisatiejaar BSO worden ook nog Kantooradministratie en Gegevensbeheer, Kinderzorg, Mode en Verkoop, en Thuis- en Bejaardenzorg aangeboden. In het TSO worden in de tweede graad Handel, Sociale en Technische Wetenschappen, en Creatie en Mode aangeboden, in de derde graad Bedrijfseconomische Informatica, Handel, Sociale en Technische Wetenschappen, en Creatie en Mode. Op 1 januari 2010 waren er 422 leerlingen, in 45 klasgroepen. De directeur is Serge Verlinde.

Het ***Lyceum de Pélichy*** was van 1956 tot 1985 op hetzelfde adres (Gentsestraat 37) gevestigd. Daar werden in de lagere cyclus Latijn en Algemeen Middelbare en in de hogere cyclus Wetenschappelijke B aangeboden. Er waren in 1960 97 leerlingen (waarvan 9 in de pas in 1959 opgerichte oude humaniora en 86 in de moderne humaniora), samen vijf klassen. In 1966 werd de hogere cyclus Economische opgericht en in 1970 de hogere cyclus Latijn-Wetenschappen. De directie was in handen van zuster Tiburtia (Maria Sabina de Froidmont) tot 1976, van 1976 tot 1985 van Adrien Vanderheeren. In1985 fuseerde het Lyceum met het Sint-Jozefscollege. De leslokalen worden sindsdien gebruikt door het Instituut en door de Middenschool.

Vroeger was er in Emelgem in de Prinsessestraat 15 de ***familiale beroepsschool 'Sint-Vincentiusinstituut'***, die in 1961 opgericht was. Er werd gestart met één klas en geleidelijk werd er opgebouwd tot er vier klassen waren, de lagere cyclus en een finaliteitsklas. De lessen stonden in het teken van 'huishoudkunde' – familiale hulp, koken – een studierichting die later de naam 'Familiale' meekreeg. De directrice was zuster Gerarda (Georgina Driessens). Op 1 september 1981 fuseerde de school met het Instituut de Pélichy Ave Maria en ze kreeg de naam ***Beroepsschool Ave Maria***. Bij de start van het VSO was de school een volwaardige vestigingsplaats van de Middenschool, met 1ste en 2de leerjaar A en 1ste leerjaar B en BVL. Door het in gebruik nemen van de nieuwe brug in de Italianenlaan en het beschikbaar komen van ruimte in het nieuwe gebouw in Izegem werd ze in 1989 gesloten. In 1999 werden de lokalen overgedragen aan de Basisschool Sint-Pieter, die trouwens op hetzelfde adres gevestigd was.

Het ***VTI (Vrij Technisch Instituut)***, Italianenlaan 30, heette in 1960 nog ***Vrije Vakschool*** en was gevestigd in de Wijngaardstraat 7. Er waren twee afdelingen: schoenmaken/schoenstikken met 234 leerlingen in vijftien klassen en

Elk jaar geven de leerlingen Creatie en Mode van het Instituut de Pélichy een modeshow met eigen creaties.

metaalbewerking met 48 leerlingen in drie klassen. De directeur was E.H. Xavier Rau. Vanaf 1960 werd alleen nog de naam VTI gebruikt. In 1962 werd verhuisd naar een nieuw gebouw in de Italianenlaan. De Italianenlaan was toen een landweg en de brug naar Emelgem dateert slechts van 1987. Omdat het VTI gebouwd werd 'in sompige weiden' (*De Weekbode*, 13 juli 1962) zijn er herhaaldelijk problemen geweest met overstromingen, o.m. in 1965, 2005, 2009 en 2010. In 1981 werden de laatste diploma's 'Schoenmaken' uitgereikt. Ten gevolge van de teloorgang van de schoennijverheid en de opkomende meubelnijverheid werd in 1964 een technische en in 1967 een beroepsafdeling Houtbewerking opgericht. In 1979 werd gestart met Bouw en in 1982 werden de richtingen Elektriciteit en Elektromechanica opgericht. Vanaf 1985 was er ook een afdeling Industriële Wetenschappen. In 1991 kwamen nog meer studierichtingen: Elektrische Installaties, Industriële Onderhoudstechnieken, Elektriciteit-Elektronica.

Twee gebeurtenissen hadden een negatieve invloed op het leerlingenaantal. In 1970 werd het internaat, dat ooit een vijftigtal leerlingen telde, afgeschaft. In 1983 stapte de school mee over naar het VSO en stond ze alzo haar eerste twee leerjaren af. Dit, samen met de denataliteit, maakte dat het leerlingenaantal tussen 1980 en 1990 met bijna de helft daalde.

De school probeert mee te zijn met haar tijd. Tussen 1991 en 2003 werd zowat het hele machinepark vernieuwd. Het VTI

Bij de eerstesteenlegging van het VTI zijn baron en barones Raphaël de Pélichy (links vooraan) prominent aanwezig.

werkt samen met een groot aantal 'peterbedrijven', op een paneel bij de ingang staan 44 namen. Het gaat er ook trots op een vijfsterrenschool te zijn. Het VTI heeft ook uitwisselingen met verschillende technische scholen uit andere landen. Gebeurtenissen om te onthouden zijn in 1965 het bezoek van kardinaal Cardijn, in 2001 van minister Vanderpoorten en ook in 2001 van koning Albert II.

Luchtfoto van het VTI uit 1962, toen de Italianenlaan nog een smalle landweg was en daar nog geen brug over het kanaal lag.

De opeenvolgende directeurs sinds 1960 waren: in 1966 E.H. Albert Parmentier, in 1980 Gabriël Vancanneyt, in 1991 Hendrik Vandromme en in 2003 Philippe Vanhaezebrouck.

Op 1 januari 2010 telt het VTI in de bovenbouw van het technisch- en beroepsonderwijs 704 leerlingen, in 49 klassen. De volgende richtingen worden aangeboden. Technische Opleidingen: Industriële Wetenschappen, Elektriciteit-Elektronica, Elektromechanica, Elektrotechnieken, Elektrische Installatietechnieken, Mechanische Technieken, Mechanische Vormgevingstechnieken, Bouwtechnieken, Houttechnieken, Industriële Onderhoudstechnieken. De beroepsopleidingen zijn: Bouw, Ruwbouw, Houtbewerking, Basismechanica, Lassen-Constructie, Auto, Elektrische Installaties, Ruwbouwafwerking, Bijzondere Schrijnwerkersconstructie, Fotolassen en Bedrijfsvoertuigen.

Bij het VTI past ook een woordje over het ***Sint-Lutgardisinstituut***, Wijngaardstraat 7. Toen in 1962 het VTI verhuisde naar de Italianenlaan bleef de afdeling Schoenstiksters nog een vijftal jaar in de oude gebouwen. In 1965 werd ze een zelfstandige school, met zuster Alena als directrice, en een zeventigtal leerlingen in vier klassen. Met de terugval van de vraag naar schoenstiksters werden in 1978 de laatste diploma's uitgereikt.

De ***Rijksmiddelbare School***, Bellevuestraat 28, was pas in 1951 opgericht en had in 1954 haar vaste stek gekregen. In 1960 waren er 82 leerlingen, in zes klassen. Er werd middelbaar en prétechnisch onderwijs ingericht. De directeur was Prosper Deman. Tot in 1985 werden er lokalen voor de afdelingen Voeding, Kleding en Schoenen gehuurd in de Krekelmotestraat, in de vroegere schoenfabriek Vanderbiest, en daar bleef ook de eetzaal tot in 1987. En tot in 1985 kregen de afdelingen Hout en Metaal les in de Nederweg. In 1985 werd een nieuwe vleugel voor het secundair onderwijs en werden ateliers voor de technische en de beroepsafdeling bijgebouwd. In 1987 werd de – gemeenschappelijke – eetzaal en feestzaal in gebruik genomen. Er is een uitwisselingsprogramma met het Collège Maxime Duyts van Bailleul. De school droeg de naam 'Middenschool GO' tot in 2009, omdat er tot dan geen zesjarige structuur bestond. Vanaf 1 september 2009 werden de zes leerjaren secundair onderwijs ingericht, en kwam er een naamsverandering naar ***Atheneum Bellevue GO***. De opeenvolgende

Beeld uit de technische afdeling van de Rijksmiddelbare School, afdeling kleding.

directeurs sinds 1960 waren: Prosper Deman (tot 1974), Leopold Deceuninck (1974-1992), Yvan Wynants (1992-2003) en Dirk Mestdag (sinds 2003). Begin 2010 waren er 145 leerlingen.

In de Middenschool 1A en 2A worden aangeboden: Latijn en Antieke Cultuur, Wetenschappen, Talen, Moderne Wetenschappen (nadruk op wetenschappen, talen, economie), Handel & Sport (nadruk op talen, handel-economie, dactylo en sport). In 1B en 2B: Hout-Metaal, Hout-Verzorging-Voeding, Mode-Verzorging-Voeding. In de bovenbouw BSO worden aangeboden: 2de graad: Hout, Basismechanica-Sanitair-Elektriciteit en Verzorging-Voeding. 3de graad: Hout, Verzorging-Huishoudkunde. In het 7de specialisatiejaar: Hout, Kinderzorg en Thuis- en Bejaardenzorg.
In de bovenbouw ASO (1ste, 2de jaar) worden Latijn, Wetenschappen en Economie aangeboden.

Andere Onderwijsinstellingen

Een buitenbeentje was het ***Seminarie voor Theologie der Paters Kapucijnen***, Roeselaarsestraat 291. Het behoorde tot het type 'Hoger Onderwijs buiten de Universiteit' (HOBU). In 1960 waren er tweeëntwintig seminaristen. Pater Gonzaga Decoster was directeur, in 1961 werd hij opgevolgd door pater Raymond Noyez. Het was een cyclisch systeem van vier jaar, alle studenten volgden tegelijk de cursussen van het lopende academisch jaar. De cursussen waren toegespitst op de theologie, in voorbereiding op het priesterschap. Sommige seminaristen volgden tijdens hun legerdienst hun 1ste jaar in de CIBI-kazerne in Aalst (in goed Nederlands: 'Opleidingscentrum voor Geestelijke Brancardiers'). Na het 3de jaar seminarie volgde de priesterwijding. Het aantal seminaristen daalde vanaf 1965 tot achttien en veertien, en omdat in alle orden en congregaties de daling problemen veroorzaakte werd in 1967 besloten om een gezamenlijk 'Centrum voor Kerkelijke Studies' (CKS) op te richten in Leuven. Daarmee werd het seminarie in Izegem opgeheven.

De ***Stedelijke Nijverheidsschool*** was in 1960 gevestigd in de de Pélichystraat 5. Daar werden georganiseerd: schilderen en versieringstekenen, bedrijfsafdeling, boekhouden, steno-dactylo, Frans, Engels en Duits. Begin 1960 waren er 220 leerlingen, 105 jongens en 115 meisjes. De directeur was Pieter Tanghe, die ook directeur was van de Stadsschool, en er waren 11 leerkrachten met een onvolledige opdracht. In november 1963 werd Pieter Derieuw directeur. Vanaf dat jaar werd aan het einde van het schooljaar een palmares uitgegeven. Vanaf 1966 werden drie lokalen gehuurd in de Vakschool, Wijngaardstraat, en daar werd de teken- en schilderafdeling ondergebracht. Vanaf het schooljaar 1967-1968 werd daar ook met een creatieve jeugdgroep gestart. In 1967 werden de afdelingen boekhouden en steno-dactylo erkend als Hoger Secundair Onderwijs (HSO), in 1970 gebeurde hetzelfde voor de talenafdeling Frans, Engels en Duits.

In 1971 kocht de stad de gebouwen van de vroegere Vakschool in de Wijngaardstraat, en de ***Stedelijke Leergangen*** verhuisden naar daar. De gebouwen in de de Pélichystraat werden ingenomen door de Stadsschool, en later door het Borstelmuseum. In 1990 werd Guido Eeckhout waarnemend directeur, in 1991 werd Hendrik Willaert aangesteld als directeur. In 1991 werd gestart met modulair onderwijs. In 1998 werd de kaap van de duizend leerlingen overschreden. In 1999 veranderde de naam in ***Centrum voor***

Fraters-studenten en lectoren van het groot seminarie van de Kapucijnen in Izegem in 1961. Bemerk de vijf zwarte studenten op de eerste rij.

Volwassenenonderwijs (CVO). In 1999 werd het Kunstonderwijs overgeheveld naar Roeselare (zie verder meer daarover onder SASK). Sinds 1999 vond de hele school onderdak in gebouwen van het Sint-Jozefscollege, Meiboomstraat 8. In 2001 openden de Leergangen vestigingsplaatsen in Ardooie, Koekelare, Reninge, Houthulst en Kortrijk, om samen met Eduwest.be vzw een aantal opleidingen aan te bieden via internet. Vanaf 2003 werden de technische afdelingen zoals houtbewerking, decoratieve technieken, elektriciteit en metselen ingericht, in samenwerking met het VTI van Izegem. Vanaf 2006 werden sommige opleidingen ook aangeboden in de Tinnenpotstraat.

In september 2008 fuseerden de Stedelijke Leergangen met het PTI (Provinciaal Technisch Onderwijs)-CVO te Kortrijk. De fusieschool kreeg de naam ***Provinciaal Centrum voor Volwassenenonderwijs (PCVO) West-Vlaanderen***. Het PCVO sloot aan bij de onderwijskoepel Provinciaal Onderwijs Vlaanderen (POV) en het provinciebestuur werd Inrichtende Macht. Voortaan bood het PCVO opleidingen aan in Izegem en in Kortrijk, zowel op niveau secundair als hoger onderwijs (HBO). Het hoofdadres bleef Meiboomstraat 8 Izegem. Vanaf 2008 werden Tuinbouw- en Textielopleidingen, Elektronica, Bedrijfsautomatisatie en Industriële Informatica ingericht. In de jaren die volgden werd het aantal vestigingsplaatsen nog uitgereid. Zo werden er cursussen aangeboden in de jeugdgevangenis van Ruiselede, in De Leest en uiteraard in Kortrijk. Vanaf 2010 werden opleidingen gegeven in samenwerking met diverse partners, zoals Comenes. De volgende opleidingen werden begin 2010 georganiseerd: Frans, Engels, Italiaans, Spaans, Duits en Nederlands voor anderstaligen, Mode, Huishoudelijk Onderwijs, Bouw, CAD-Bouwkundig Tekenen, Onderhoud en Herstellingen, Textiel, Land- en Tuinbouwopleidingen, Elektronica, Informatica, Bedrijfsautomatisatie en Industriële Informatica. Begin 2010 waren er 2000 cursisten, er waren 3619 modules, 417 klassen en 96 leerkrachten. Thomas Heus is de directeur sinds 2006.

Demonstratie van de taallabo's in de Stedelijke Leergangen, met links vooraan burgemeester André Bourgeois.

Bij de Rijksmiddelbare School, nu Gemeenschapsschool, hoort ***De Avondschool***, Bellevuestraat 28. Reeds in 1960 werd daar technisch avondonderwijs gegeven in Snit en Naad, Schoeisel, Schoenstikken, Steno-Dactylo, Boekhouden-Secretariaat en Talen. Er waren 188 leerlingen, in 21 klassen. De directeur was dezelfde als die van de Rijksmiddelbare School, namelijk Prosper Deman, sedert 1992 was het Geert Duyck. Sinds enkele jaren is de Izegemse Avondschool opgenomen in het Centrum Volwassenen Onderwijs (CVO)-GO! groep Oostende, met afdelingen in Roeselare, Torhout, Koekelare en Izegem. De school heet nu ***CVO-De Avondschool Campus Izegem***. De directeur is die van Oostende, de coördinator ter plaatse is Dirk Poppe. Het aanbod 2010 omvat: Informatica, Bedrijfsbeheer, Kleding, Voeding-Hotel, Nederlands voor anderstaligen, Vreemde Talen, Technieken en Maritiem Medewerker.

Op 28 mei 1959 werd principieel en op 22 januari 1960 definitief door de gemeenteraad beslist dat Stad Izegem zijn stedelijke muziekschool zou oprichten, met overname van het personeel van de vroegere muziekschool. Het werd de ***SAMW (Stedelijke Academie voor Muziek en Woord)***, Kruisstraat 15. Sinds 1939 bestond er in Izegem een vrije muziekschool. De lessen werden (vanaf het schooljaar 1955-1956) gegeven in lokalen van de verbouwde cichoreifabriek Vandekerkhove in de Kruisstraat, verder in het Sint-Jozefscollege en nog elders. Het eerste schooljaar, 1959-1960, waren er in Izegem 244 leerlingen maar 359 cursusvolgers en 18 leerkrachten. Herman Roelstraete was directeur. De groei was jarenlang spectaculair, tijdens het schooljaar 1960-1961 waren er al 527 leerlingen en 753 cursusvolgers, de afdelingen Ardooie

en Sint-Eloois-Winkel inbegrepen. In de loop van 1960 werd het schoolgeld afgeschaft en werden de klassen in het Sint-Jozefscollege ontruimd.
Bij de aanvang in 1960 was er al gunstig advies gegeven voor oprichting van afdelingen in Ardooie, Sint-Eloois-Winkel, daarna ook in Ingelmunster. Later volgden nog méér afdelingen: Oostrozebeke, Lendelede, Kachtem en Emelgem. Terzelfdertijd werden in Izegem ook lessen notenleer gegeven in de H.-Familieschool en de Sint-Rafaëlsschool.

Op 16 februari 1960 werd het dossier voor het bouwen van een nieuw gebouw behandeld. Op 11 november 1966 werden de nieuwe gebouwen ingehuldigd: een auditorium, acht klaslokalen, loges en een kleine conferentiezaal. In 1978 kreeg de school haar modern voorgebouw. In 1997 werd weer bijgebouwd: een auditieruimte, een slagwerkklas, een toneelklas en een klas voor samenspel. Op 1 februari 1997 waren er de hele dag feesten en concerten onder de titel 'Futuroscoop', met als motto de vraag 'Hoe zal de muziekacademie er uitzien in 2050?' Herman Roelstraete vroeg in mei 1977 zijn pensioen aan als directeur en hij werd, na een interim van enkele maanden door Gabriël Deklerck, in november 1978 opgevolgd door Mieke Vanhaute.

Begin 2010 werden de volgende cursussen ingericht. Richting muziek: een initiatiecursus, voor kinderen vanaf zes jaar, twee leerjaren; in de lagere graad: algemene muzikale vorming, samenzang en instrument; in de middelbare graad: de opties instrument, samenspel, algemene muzikale theorie en algemene muziekcultuur; in de hogere graad: dezelfde plus de optie muziekgeschiedenis. Richting woord: in de lagere graad: algemene verbale vorming; in de middelbare graad: dramatische expressie en toneel en voordracht; in de hogere graad: dramatische expressie plus toneelcultuur of voordracht, en toneel en voordracht. De Academie biedt ook cursussen voor volwassenen aan, zowel voor muziek als voor woord. Er zijn tegenwoordig 1368 personen die ofwel muziek, ofwel woord, ofwel beide volgen, in Izegem of in een van de afdelingen. In totaal zijn er 2196 cursusvolgers muziek en 1188 cursusvolgers woord.

Ook Jan Michiels zette zijn eerste muzikale stappen in de SAMW.

Naast de SAMW bestaat in Izegem sinds 1993 ook de ***Privé Muziekschool 'De Stemvork',*** Gentsestraat 12. Alle instrumenten kunnen er worden aangeleerd, de lessen worden op het hetzelfde adres gegeven. De school richt zich tot jong en oud. Begin 2010 is de jongste leerling een kleuter van vijf jaar die viool studeert, de oudste is zeventig en leert keyboard en piano. Het aantal cursisten is de laatste zes, zeven jaar sterk aangegroeid tot momenteel 135. Er zijn acht lesgevers en de school wordt geleid door Trui Werbrouck. De Stemvork is aangesloten bij de Yamaha-liga. De cursussen worden door Yamaha ontworpen en de school gebruikt ook Yamaha-instrumenten.

De ***Stedelijke Academie voor Schone Kunsten (SASK)***, Wijngaardstraat 7, maakte tot 1999 deel uit van de 'Stedelijke Nijverheidsschool', de Pélichystraat, later 'Stedelijke Leergangen', Wijngaardstraat. In 1960 bestond daar het onderdeel 'academie' onder de naam 'schilderen en versieringstekenen (B6/B5)' en ze telde drie klassen. De directeur van de school was Pieter Tanghe. In 1963 werd Pieter Derieuw en in 1991 Hendrik Willaert directeur van de Stedelijke Leergangen (zie hoger). Op 1 september 1999 werd de afdeling Sierkunsten van de Stedelijke Leergangen een filiaal van de Stedelijke Academie voor Schone Kunsten van Roeselare, als afdeling 'Schilderkunst' en 'Beeldende Vorming'. De lessen bleven doorgaan in de Wijngaardstraat 7. Er zijn tegenwoordig 184 leerlingen, verdeeld over negen klassen (lagere graad: algemene beeldende vorming, 159 leerlingen, zeven klassen – middelbare graad: beeldende vorming, 25 leerlingen, twee klassen), en 65 volwassen leerlingen verdeeld over zes klassen schilderkunst. De directeur van de SASK Roeselare was tot 31 december 2009 Peter Decan, vanaf 1 januari 2010 is hij ad interim opgevolgd door Pierre Goetinck.
Een paar woorden over vijf andere 'instellingen' die passen bij het Kunstonderwijs. De balletscholen ***Menuet*** en ***Petroesjka*** ontstonden in de jaren 1980, maar verdwenen. ***So-Fit***, Roeselaarsestraat 102, leidt jonge mensen op, vanaf kleuters, in allerlei dansvormen. Wekelijks sporten er ongeveer 500 mensen. So-Fit werd op 1 september 1997 opgericht. Sophie Decoutere en Olivier De Gryse zijn de verantwoordelijken. In 2001 werd de ***Izegemse Dansacademie***, opgericht. Sinds een paar jaar wordt er gedanst in de Molenweg 13/3. Hadewijch Oplinus is de oprichter, bezieler en tevens een van de

Jaarlijks hielden en houden de Stedelijke Leergangen/de SASK een tentoonstelling.

dansdocenten. Begin 2010 waren er 425 ingeschrevenen. En ook het in 2005 opgerichte ***Life Danscenter***, Kortrijksestraat 278, noemt zich wel eens een dansschool. De oprichter en verantwoordelijke is Davy Desloovere. Deze instellingen worden beschreven in het hoofdstuk 'cultuur'.

In 1959 waren de ***Leersecretariaten 1 en 2 van de Middenstand*** gefuseerd tot één. Het leersecretariaat trad op als tussenpersoon voor het afsluiten van leercontracten. In 1962 waren er 160 contracten, een aantal dat nogal varieerde van jaar tot jaar. Naast de beroepspraktijk bij een erkend vakman kregen de cursisten twee namiddagen per week theorie. Voor het onderdeel 'algemene kennis', dat vier uur per week gegeven werd, waren er in Izegem in 1961-1962 vier leerjaren, zeven leergangen. Voor het onderdeel 'theoretische beroepskennis' werd samengewerkt met andere leersecretariaten, in Izegem werden enkel de cursussen hout- en metaalbewerking ingericht, samen vijf leergangen, eveneens vier uur per week. Er werd ook nog een facultatieve cursus Frans ingericht, voor twintig leerjongens. Alle lessen gingen sinds begin jaren vijftig door in twee klaslokalen in de Meiboomstraat 4. In 1962 stond het Leersecretariaat zijn initiatiefrecht tot het organiseren van leergangen af aan het ***Vormingsinstituut van Roeselare***. Het Vormingsinstituut voor kleine en middelgrote ondernemingen was in 1960 opgericht op initiatief van Mgr. De Smedt, bisschop van Brugge, en telde zes campussen in West-Vlaanderen. Het nam in de streek alle vormen van middenstandsonderwijs over. Zeker al in 1967 werden in Izegem geen lessen meer gegeven, omstreeks 1980 werd ook het Leersecretariaat van de Middenstand - Izegem overgebracht naar het NCMV-gebouw in Roeselare. Sinds 2002 is de naam Vormingsinstituut gewijzigd in ***Syntra West.***

In Izegem was in september 1959 ook een ***Centrum voor Patroonsopleiding*** gestart, eveneens in de Meiboomstraat 4. De leergangen 'algemene kennis' werden in 1959-1960 gegeven aan 32 cursisten, twee leerjaren, drie uur per week. De gegeven vakken waren boekhouding, bedrijfsrekenen, moedertaal, bedrijfsleer, verkoopkunde, handelstechniek, sociale wetgeving, economische evolutie, fiscaal recht, burgerlijk recht en beroepsplichtenleer. In Izegem werden geen 'beroepslessen' gegeven. De volgende jaren kenden een wisselend aantal cursisten, en vanaf 1962-1963 werd samengewerkt met het ***Vormingsinstituut*** van Roeselare. Vanaf 1975 werden de lessen gegeven in de Vandenbogaerdelaan 72, tot en met het schooljaar 1982-1983.

In de Jaarboeken van Stad Izegem is er nog sprake van verschillende leergangen voor sociale promotie. In de ***Vrije Vakschool*** bestond er in 1959-1960 nog een cursus patroonmaken in avondschool, 73 leerlingen, drie klassen, vijf groepen. In 1960-1961 staan nog 31 leerlingen vermeld, maar het schooljaar daarna komt deze leergang niet meer voor. In de ***H.-Familieschool*** ging op woensdagnamiddag een leergang naaien door. In 1959-1960 waren er 17 leerlingen, één klas. Jaar na jaar blijft deze cursus vermeld en quasi ongewijzigd, met in 1969-1970 en 1970-1971 een aangroei tot 40 en 38 leerlingen, tot in 1971-1972 de vermelding 'geen' voorkomt. In de ***Sint-Vincentiusschool Emelgem*** werd op zaterdagnamiddag een cursus snit en naad gegeven. Hij komt de eerste keer voor in 1967-1968, met zestien leerlingen in één klas. De laatste vermelding komt voor in 1973-1974, met tien leerlingen in één klas. In verschillende jaargangen van het Jaarboek worden eveneens stadstoelagen vermeld voor het inrichten van cursussen, o.m. aan 'landbouwleergangen, huishoudleergangen, K.M. Boomteeltkring, Vlaamse Leergangen KU Leuven en Werk van de Akker'.

Aan de rand van de onderwijsinstellingen mag een dienst niet ontbreken, omdat hij alles met onderwijs te maken heeft: het ***Centrum voor Leerlingenbegeleiding (CLB)***, Meensestraat 171 (naam sinds 2000), die na 1981 PMS (Psycho Medisch Sociaal Centrum) heette en nog vroeger Dienst voor Studie- en Beroepsoriëntering**.** In 1960 was het Izegemse vrij onderwijs voor medisch schooltoezicht en voor studiebegeleiding nog aangewezen op de (beperkte) hulp van de Dienst voor Studie- en Beroepsoriëntering en het Medisch Schooltoezicht van Roeselare. Pas in 1965 werden deze diensten in Izegem ingericht, in de Vandenbogaerdelaan 60. Gerard Wulleman was de eerste directeur. Op 20 oktober 1977 verhuisde de Dienst naar een nieuw gebouw in de Meensestraat.
Het CLB begeleidt leerlingen uit zowel kleuter-, lager als secundair onderwijs. Hoe ouder de leerlingen zijn, of hoe meer problemen er (kunnen) zijn, hoe intensiever de begeleiding is. Telkens is er een team beschikbaar, dat bestaat uit een arts, een verpleegkundige, een pedagoog of psycholoog en een maatschappelijke werker. Voor het opstarten van CLB-begeleiding in het secundair onderwijs is de toelating van de leerling noodzakelijk. Er zijn specifieke projecten bij het einde van het

tweede en het zesde jaar secundair onderwijs, omdat er dan een keuze in de schoolloopbaan gemaakt moet worden. De ouders kunnen steeds een beroep doen op het CLB, kosteloos, discreet en vrijblijvend. Voor het BLO is de begeleiding nog intensiever. De preventieve gezondheidszorg, de periodiek verplichte onderzoeken, de maatregelen bij besmettelijke ziekte en de hulp bij psychische problemen vormen een belangrijk deel van de opdracht van het CLB. Behalve de vrije basis- en secundaire scholen van Izegem begeleidt ons CLB ook de scholen van alle buurgemeenten, behalve Roeselare. In 2010 begeleiden ze zo'n 7250 leerlingen. De huidige directeur is Kris Supply.

De Gemeenschapsscholen van Izegem worden begeleid door het **CLB van het GO** van Roeselare, dat altijd met een permanentie aanwezig is in de Bellevuestraat 28.

Tot slot. Hedendaagse geschiedenis schrijven is niet zonder risico. We moeten ons hier beperken tot hoofdzakelijk feiten en cijfers, maar een school is uiteraard veel meer dan dat. In de bladzijden die we toegewezen kregen, probeerden we een beknopt maar correct beeld te schetsen van elke school. Als over de ene school wat meer gegevens staan dan over de andere, dan is dit omdat we over die ene meer gepubliceerd vonden of omdat de school meer informatie meedeelde. Voor een uitvoerige geschiedenis verwijzen we naar bestaande (zie literatuurlijst) of toekomstige publicaties.

Bronnen

Luc BILLIOUW en Antoon VANDROMME (redactie), *St.-Jozefscollege jubileert,* drukkerij Strobbe, (1967).
Bart BLOMME, *School H.-Familie Bosmolens Izegem 1898-1998,* eigen uitgave (1998).
André DEMEURISSE, *30 jaar Muziekacademie, - Ten Mandere* nr. 26, 1970, p. 3-28.
Kurt HIMPE, *Van Vrije Vakschool tot Vrij Technisch Instituut, 1906-2006, - Ten Mandere* nr. 135, 2006.
Jean-Marie LERMYTE (o.l.v.), *Geschiedenis van Izegem,* Ten Mandere Izegem 1985.
Jean-Marie LERMYTE, *Sint-Jozefscollege, honderd jaar middelbaar (1894-1994),* uitgegeven in opdracht van het Sint-Jozefscollege 1994.
Jean-Marie LERMYTE, *Een eeuw middenstandsleven in Izegem,* uitgave NCMV-Izegem, 1996.
André MISTIAEN, *60 jaar terug: van Knapenkoor tot Zingende Matroosjes, - Ten Mandere* nr. 134, 2006, p. 27-34.
Gaston PAUWELS, *60 jaar Onderwijs in de H.-Hartschool, - Ten Mandere* nr. 44-45, 1976, p. 3-91.
Gaston PAUWELS, *Van lager onderwijs te Izegem vroeger en nu, tot 75 jaar H.-Hartschool voor meisjes te Izegem, 1903-1978,* eigen uitgave.
Raf VANDENBERGHE, *Geschiedenis van 20 jaar Buitengewoon Onderwijs te Izegem, - Ten Mandere* nr. 67, 1983, p. 187-211.
Antoon VANDROMME (o.l.v.), *125 jaar Lagere Afdeling Sint-Jozefscollege, van Broederschool tot Sint-Jozefscollege,* uitgeverij Hochepied 1992.
Antoon VANDROMME, *75 jaar Stedelijke Leergangen te Izegem, - Ten Mandere* nr. 41, 1975.
Jacques VIAENE, *Geschiedenis van het vrij onderwijs in Kachtem van 1819 tot nu,* eigen uitgave, 2005.
X, *Stad Izegem, Verslag over het beheer en de toestand der gemeentezaken*, dienstjaren 1959-1960 tot 1979-1980.
X, *De leerkracht basisonderwijs tijdens de laatste halve eeuw,* artikel verschenen in Christene School, blad van het COV (Christelijk Onderwijzers Verbond), 23 januari 1993.
De websites van verschillende onderwijsinstellingen en van het Ministerie van Onderwijs.
Het secretariaat van het Stadhuis en coördinator H. Dejonckheere deelden recente cijfergegevens mee.
Lieve Dekeersschieter werkte mee voor het vrij kleuteronderwijs.
Roger Staelens en Julien Vervaeck werkten mee voor het basisonderwijs.
Adrien Vanderheeren, Geert Feys en Chris Demuynck werkten mee voor het vrij secundair onderwijs.
De verschillende scholen verschaften informatie en eventueel foto's.

VIJFTIG JAAR GODSDIENSTIG LEVEN

Jean-Marie Lermyte

In dit hoofdstuk geven we eerst een reeks feiten over de parochies met de kerkgebouwen en enkele kapellen, daarna over de kloostergemeenschappen, vervolgens over de 'bedienaars van de eredienst', om uiteindelijk veel langer stil te staan bij een reeks uitingen van godsdienstig leven. We baseerden ons op *Kerk en Leven* dat we in dit hoofdstuk de volkse benaming van parochieblad zullen geven en waarvan de dekenij en Ten Mandere samen een zo goed als volledige collectie hebben, de *actueeltjes* in *Ten Mandere* en de boeken die over de diverse kerken werden geschreven.[1]

Jarenlang kreeg de Izegemse bladzijde van Kerk en Leven *deze krantenkop. V.l.n.r. de Sint-Tillokerk, de H.-Hartkerk, de H.-Familiekerk, de Sint-Pieterskerk, de Sint-Rafaëlskerk en de Sint-Jan-de-Doperkerk.*

De parochies

Izegem zelf bestaat uit vier parochies: de Sint-Tilloparochie, de H.-Hartparochie, de H.-Familieparochie en de Sint-Rafaëlsparochie. De gemeentegrens van Emelgem en Kachtem valt samen met die van de Sint-Pietersparochie en de parochie Sint-Jan-de-Doper. Van die zes parochies ontstonden er twee in de periode die dit boek bestrijkt en waarmee we beginnen.

De parochie Heilige Familie werd canoniek opgericht op 13 december 1941 en ligt op Izegems en Lendeleeds grondgebied. Tot 1964 diende het huidige parochiecentrum als voorlopig kerkgebouw. Na tal van plannen van architect Emiel Allewaert – het eerste in juni 1944 – werd op 1 oktober 1962 aan de bouw begonnen door de pvba Deveeuw Gebroeders uit Wevelgem. Op zondag 26 oktober 1964 werden de klokken die gegoten waren door Petit en Fritsen uit het Noord-Brabantse Aarle-Rixtel gewijd door deken Andries Kindt en op 20 december 1964 de kerk zelf door Mgr. Emilius Josephus De Smedt. De pastorie kon eind maart 1967 betrokken worden. In het voorjaar van 1972 werd het Ter Beursplein aangelegd; de naam kwam er op voorstel van de heemkundige kring Ten Mandere en verwijst naar het oud leen dat daar gelegen was. Eind 1991 vierde de H.-Familieparochie haar halve eeuw bestaan. Bij het zestigjarige bestaan werd op 2 december het boek met de geschiedenis van de Heilige-Familieparochie van historicus Jean-Marie Lermyte voorgesteld. Op 2 december 2007 kwam bisschop Vangheluwe het nieuwe altaar en het vernieuwde koor inwijden.

Op 16 juli 1961 was er de eerstesteenlegging van de Sint-Rafaëlskerk, waarvan de architect S. Wylein en de aannemers Spriet en Boutte zijn. Het duurde evenwel tot 1 oktober 1963 voordat de Sint-Rafaëlsparochie canoniek werd opgericht. De onderpastoor die de wijk bediende, was eerst enkele maanden dienstdoende pastoor, voordat hij op zondag 19 januari 1964 werd geïnstalleerd. Op 2 april 1966 werd het jeugdhuis Uilenspiegel ingezegend. Lange tijd was er sprake van een nieuw kerkgebouw – er waren zelfs al omhalingen voor –, maar het bleef bij plannen. In september 1988 vierde de parochie

Bouw van de Sint-Rafaëlskerk in 1961.

haar 25-jarige bestaan. Op 16 augustus 1989 begon de restauratie van het gebouw en verhuisden de gewone kerkdiensten naar de leegstaande fabriek van Defauw in de Gentsestraat.
In 1968 moest de deken een groot deel van zijn tuin afstaan voor een parkeerplaats aan de Sint-Tillokerk en voor de verbinding van het Kerkplein met de Papestraat. In het najaar van 1968 werd begonnen met de modernisering van het Parochiaal Centrum Sint-Tillo (de oude congregatiegebouwen). Tot 1973 was de zogeheten Baronskapel (de rechterkruisbeuk, met de rouwkaders) met een houten traliewerk afgesloten van de rest van de kerk. Vanaf eind 1972 werd de spits van de Sint-Tillokerk vernieuwd en op 12 oktober 1973 kon de nieuwe haan op de toren worden geplaatst. De beiaard in de toren van de Sint-Tillokerk is eigendom van de stad Izegem. Op 18 december 1982 kon de beiaard na jaren opnieuw bespeeld worden; Frank Deleu speelde de vernieuwde beiaard in. In 2008 vierde Izegem 25 jaar beiaardconcerten, met weer een reeks beiaardconcerten. In 1989 kreeg Izegem een postzegel, met als beeltenis de Sint-Tillokerk. In de lente van 1989 verhuisde het orgel naar de werkplaats van de firma Loncke uit Kortemark-Zarren, om bijna volledig nieuw in september 1992 teruggeplaatst te worden; omwille van werkzaamheden aan de toren en het portaal werd het pas op 9 oktober 1993 gewijd en door Johan Huys, directeur van het Koninklijk Muziekconservatorium in Gent, ingespeeld. In 1993 stond de toren inderdaad weer in de steigers en kreeg het portaal een dubbele sluis. In 1996 kreeg de kerk haar huidige kleuren. In september 1998 was de Sint-Tillokerk Kerk van de Maand, wat gepaard ging met plechtige eucharistievieringen, beiaardconcerten, een gregoriaanse vesperdienst, geleide bezoeken, een expo van het rijke

De afsluiting van de Baronskapel in de Sint-Tillokerk verdween in 1973.

kerkelijke vaat- en zilverwerk en een brochure over de kerk, geschreven door Jean-Marie Lermyte. In de rand van het gebeuren was in zaal Nele de tentoonstelling 'Rond Sint-Crispijn' te bezoeken. Ook de jaarlijkse Open Monumentendag stond toen in het teken van Sint-Tillo en de Wijk achter de Kerk. Vanaf september 2005 zette de Sint-Tilloparochie de viering van 150 jaar nieuwe Sint-Tillokerk in, want die was op 2 september 1855 ingewijd. Een van de activiteiten was de religieuze kunsttentoonstelling 'Over tekens heen' van 1 oktober tot 6 november. In het begin van de 21ste eeuw had de monumentenwacht op de slechte staat van de toren gewezen, maar het duurde nog tot 2007 vooraleer aan de restauratie werd begonnen. Na bijna twee jaar konden de stellingen afgebroken worden.

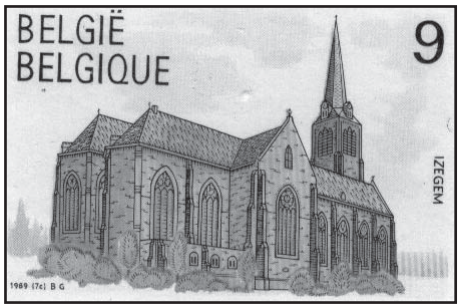

In 1989 kreeg de Sint-Tillokerk een eigen zegel. Meteen de eerste Izegemse postzegel.

Op 10 december 1962 werden in de H.-Hartkerk twee nieuwe klokken gewijd en bij de andere twee opgehangen. In 1967 moest het parkje in de Ommegangstraat aan de westzijde van de H.-Hartkerk plaats maken voor een parking. Het 75-jarige bestaan van de Heilig-Hartparochie werd plechtig gevierd op 17 oktober 1982. De plechtige eucharistieviering met dertig priesters die ooit verbonden waren aan de parochie werd voorgegaan door de bisschop. Tijdens de ontvangst op het stadhuis overhandigde Gaston Pauwels het eerste exemplaar van zijn monografie over de H.-Hartparochie. Tijdens het stormweer in de nacht van 26 op 27 november 1983 moesten ook de haan – vier dagen nadat hij na restauratie weer op de toren was gezet – en het kruis op de torenspits van de H.-Hartkerk eraan geloven.

In 1963 en 1964 werden in Emelgem de graven vóór en rechts van de kerk overgebracht naar het verruimde kerkhof, waardoor de huidige parking kon ontstaan; alleen de pastoor was minder blij geweest met de uitbreiding van het kerkhof, want hij was een deel van zijn tuin kwijt. Eind september werd het kerkorgel voor een grondige herstelling overgebracht naar de Firma Loncke. Op 3 oktober 1970 werd het orgel gewijd door Mgr. De Keyzer, speelde Jozef Sluys het in en gaf priester Deschrevel uitleg over de orgelbouw. Pastoor Albert Maertens komt ongetwijfeld de verdienste toe de aandacht op 'zijn' kerk te hebben gevestigd, want toen hij eind 1969 pastoor in Emelgem werd, was het gebouw toch wat verwaarloosd.

Restauratiewerken aan en in de Sint-Pieterskerk van Emelgem (1981-1983). Links Philippe Despriet.

De Sint-Pieterskerk is de oudste van Groot-Izegem en werd op 5 december 1974 het eerste geklasseerde monument van Izegem. Er vonden o.l.v. de Emelgemnaar Jozef Depoortere van de firma Vandekerckhove grote restauratiewerken plaats van maart 1981 tot 1983, waarbij zoveel mogelijk werd teruggekeerd naar de situatie vóór 1769. Tijdens die restauratiewerken legde de Archeologische Stichting van Zuid-West-Vlaanderen de resten van een klein romaans kerkje uit de 11de of 12de eeuw bloot. Bij het einde van de werken kon Philippe Despriet zijn monografie over de kerk voorstellen. En nieuw werk over de kerk zag het daglicht naar aanleiding van Kerk van de Maand in december 1992.

Het huidige binnenzicht van de Sint-Janskerk in Kachtem dateert van de beginjaren 1960. In de zomer van 1960 werd de sacristie rechts van het hoofdkoor volledig afgebroken en door een grotere vervangen. In februari 1975 werd het linkergedeelte van het kerkhof ingezegend. In 1988 werd een nieuwe ommegangsweg aangelegd. Dat Kachtem de Sint-Jansparochie is, kan men sedert 22 juni 1989 nog beter zien, toen twee nieuwe Sint-Jansbeelden werden gewijd: een groot beeld van de hand van Antoon Tandt dat buiten de kerk staat en een bronzen Sint-Janshoofd op een koperen kaarsentafel

Inzegening van de Sint-Janskruisweg in 1991.

gemaakt door Willy Lammertyn. In 1991 werden de zeven bas-reliëfs, in de vorm van een Sint-Janskruisweg rond de kerk, gemaakt door Pierre Opsommer, ingezegend. Het portaal werd eind 1998 en begin 1999 vernieuwd en bevat sedertdien een bas-reliëf van Sint-Jan die Christus doopt in de Jordaan. In juni 1999 was de kerk van Sint-Jan-de-Doper Kerk van de Maand. Een jaar later werd na tien jaar restauratiewerken, op 24 september de nieuwe beiaard, met 23 klokken, gezegend door de pastoor en ingespeeld door William Buyse. Van 1989 tot 2009 volgde een indrukwekkende reeks restauratiewerken, zowel aan de buitenkant als aan het kerkinterieur. Op zondag 27 september 2009 nodigde de kerkfabriek alle parochianen uit naar een dankviering, naar aanleiding van het einde van de werken. De tentoonstelling 'Renovatiewerken in de Sint-Jan-de-Doperkerk' gaf een overzicht van de werken tijdens de twee voorbije decennia.

Kapellen

De Stuiverskapel werd in 1976 afgebroken.

Over de kapellen schreef Antoon Vandromme in *Ten Mandere* een uitvoerig artikel in 1985 (*Ten Mandere*, nr. 72, jg. 25 nr. 2). Hier slechts enkele aanvullende gegevens. In oktober 1972 werd de gouden kapel van Ave Maria gerestaureerd en bij Koninklijk Besluit van 21 februari 1978 op de monumentenlijst opgenomen. In 1979 werd de Kruiskapel, een enclave van de Sint-Tilloparochie in de H.-Hartparochie, *volledig in het nieuw gebracht ter gelegenheid van 900 jaar Izegem. Mogen wij nu verwachten dat die plaats van bezinning beter in ere gehouden wordt, en beschermd wordt door de inwoners van de omgeving tegen brutale passanten, kruimeldieven en mensen die daar hun maaltijd komen nemen*, aldus het parochieblad van 3 januari 1980. Twintig jaar later was een nieuwe restauratie nodig, waarna de Kruiskapel op 26 november 2000, het feest van Christus Koning, plechtig ingewijd en heropend werd. Lang kon men van het interieur niet genieten: na nieuwe ernstige beschadiging werd de kapel weer gesloten. Op 19 maart 1980 kwam bisschop De Smedt de nieuwe kapel van de Sint-Jozefskliniek inzegenen; de oude kapel, in de volksmond de Stuiverskapel, was in 1976 afgebroken. Naar aanleiding van het 75-jarige bestaan van de H.-Hartparochie werden de straatkapelletjes op deze parochie in 1982 opgefleurd en werd eraan gedacht de verdwenen kapelletjes te vervangen. Die muurkapelletjes – 88 verspreid over heel Izegem – waren tussen 1 mei 1944 en 23 augustus 1944 geplaatst, opdat Izegem van oorlogsrampen als in Kortrijk (luchtbombardement van 26 maart 1944) zou worden gevrijwaard. Ook Kachtem heeft een Kruiskapel. Daar op het Hoge organiseerde men op 14 september 1983 – datum van het jaarlijks feest van de H.-Kruisverheffing – ter gelegenheid van het 100-jarige bestaan van de Kruiskapel een parochiale kruishulde; die Kruiskapel kwam er door Louis De Costere, die nadat hij pastoor-deken van de Sint-Petrus-en-Paulusparochie in Oostende was geweest, naar zijn geboortedorp Kachtem terugkeerde. Begeleid door de fanfare Vrede en Eendracht werd een tocht gehouden van de plaats tot op de weide aan de kapel waar een mis gecelebreerd werd en opgeluisterd door het Sint-Janskoor. Op 23 november 1985 werd gevierd dat de Sint-Antoniuskapel al 25 jaar hulpkerk was; bisschop Vangheluwe concelebreerde. De Sint-Antoniusschool werd gebouwd in 1869 – eerst als kantwerkschool – en de devotiekapel precies één jaar later. Op 1 april 1967 was de klokkentoren ingewijd. In Emelgem werd in 1988 een actie op het getouw gezet om de kapelletjes en de openbare kruisen op te frissen of op te knappen; ook daar waren op het einde van, en na de oorlog, overal straatkapelletjes ter ere van O.-L.-Vrouw opgericht. In Kachtem werd op 15 mei 1992 op de wijk De Jager een nieuw Fatimakapelletje ingezegend. In oktober 1992 schonk de vzw Onze-Lieve-Vrouw van Vrede het Blauw Kapelletje aan de kerkfabriek van Sint-Tillo. Een van de attracties tijdens de Open Monumentendag Vlaanderen van 2002,

Op woensdag 23 november 1960 kwam Mgr. De Smedt de nieuwe kapel aan de Sint-Antoniusschool plechtig inwijden.

met als thema ‘symbolen’, was een ‘Kapellekens-zoektocht’.

De kloostergemeenschappen

In Izegem zelf zijn er drie kloostergemeenschappen: de zusters van Maria van Pittem in Ave Maria, de zusters van Maria van Ingelmunster in de Sint-Jozefskliniek en de paters kapucijnen. De start van de Zusters van Maria, afhankelijk van het klooster in Pittem, situeert zich in juni 1806 toen de eerste steen werd gelegd van de armenschool. De school – Ave Maria – opende vijf jaar later. De eerste lesgeefsters werden op 11 september 1812 geprofest en op 11 oktober 1814 werd de kloostergemeenschap bisschoppelijk goedgekeurd onder de naam ‘Zusters van Maria’. De kloostergemeenschap van de kliniek gaat terug tot 31 juli 1817 toen Coleta Regina Vandaele in een klein huisje een kloostergemeenschap stichtte (in de Roeselaarsestraat, maar op een andere locatie). Gestart als Zusters van Liefde, werden de kloosterlingen na affiliatie Zusters van Maria van Ingelmunster.

Van de drie kloostergemeenschappen is de Izegemse bevolking het meest vertrouwd met ‘de paters’. In 1901 werd, op wat toen nog een uitkant van Izegem was, het klooster van de paters kapucijnen gebouwd. Tot 1967 was ook het grootseminarie van de kapucijnen erin gevestigd. Daarna begon een terugval, die zich bij de Izegemse bevolking in de jaren 1980 duidelijk uitte. In 1980 was voor het eerst openlijk sprake van de verkoop van het paterskloosters. Men zou een kleiner klooster achter de kerk optrekken, maar de kerk zelf laten staan. In plaats van naar een nieuw klooster verhuisden de paters op 30 november 1982 naar een burgerhuis in de Roeselaarsestraat 277 (van J. Quaegebeur-Mortier). Later keerden ze naar het klooster terug. In de oude gebouwen kwamen de volgende jaren de Harp, het Pandje en de Vierstee tot stand en op 6 juli 1985 werd de grote kloostertuin openbaar domein (maar bleef eigendom van de paters). De Harp was een bezinningscentrum voor groepen of individuen, waar in 1985 ook gestart werd met Harp-leesgroepen: mensen die hetzelfde boek lezen, bespreken, uitdiepen en kritisch benaderen. De Vierstee werd op 30 mei 1986 ingezegend en deed aan begeleid wonen. De Harp is inmiddels verdwenen en dat zal ook gebeuren met de Vierstee en dat ten voordele van het Pandje dat

De paters kapucijnen in 1991.

de laatste jaren geweldig uitbreidde en nog zal uitbreiden. Het Pandje herbergde aanvankelijk een achttal hulpbehoevende paters. Na Pasen 1992 werd voor het Pandje, dat toen achttien demente bejaarden telde, begonnen aan de bouw van twee huizen die elk elf demente bejaarden konden opvangen. Toen het Pandje op 1 mei 2009 zijn 25ste verjaardag vierde, waren er door de recente nieuwbouw van achtentwintig woongelegenheden en tien serviceflats op de eerste verdieping al 102 kamers; op de tweede verdieping kregen de paters redemptoristen uit Roeselare op rust twaalf studio's en een miniklooster. Op 14 april 1991 openden de cafetaria De drie Ghesellen en De Tau, een boetiek van religieuze voorwerpen en dito boeken, hun deuren. Op 7 mei 1994 had de officiële opening plaats van De Lochting, een project van de vzw Beschut Wonen Regio Izegem dat een vijftiental mensen te werk stelt in de biologische tuinbouw. In maart 2009 kochten de stad en het OCMW van Izegem de zogenaamde boerderij van de kapucijnen om er de voedselbank en het sociaal restaurant in te richten. De bestaande appartementen kunnen dienst doen voor crisisopvang. Er bestaan plannen om op de plaats van het kloostergebouw twintig serviceflats en veertig appartementen te bouwen.
Voor zover ze niet in het Pandje verblijven, wonen momenteel twee kapucijnen in de Krekelmotestraat 124 (het hoofdadres), één in de Roeselaarsestraat, één in Spiere-Helkijn en één in Meulebeke.

Het klooster van de zusters van de Heilige Vincentius a Paulo in Emelgem gaat terug tot in 1821. Francisca Debruyne, zus van de Izegemse pastoor Joannes Debruyne, ging er met drie andere 'liefdadigheidsdochters' van start, al duurde het nog tot 21 april 1856 voordat ze een kloostergemeenschap vormden. Op dit moment is het klooster opgegeven. Het wordt omgebouwd tot een complex met 43 wooneenheden voor senioren en achter het eigenlijke klooster komen vijftien serviceflats. Er wonen wel nog twee zusters in de Tinnenpot en drie zusters-gezusters Dewyspelaere (waarvan er twee in de missies hebben gewerkt) in de Kachtemsestraat nr. 3. Het klooster van Kachtem met zusters die uit Anzegem kwamen, kon in 2002 zijn 150-jarige bestaan vieren, want het ontstond in 1852. Momenteel verblijven er nog een achttal zusters.

Pastoors, medepastoors, diakens, parochieassistenten

Sedert 1960 fungeerden in de Sint-Tilloparochie vijf dekens: de pastoor-dekens Joseph Sobry (1948-1963) die in november 1953 de eerste deken werd, Andries Kindt (1963-1972), Albert Cauwe (1972-1988), Jozef Decoene (1988-2004) en pastoor-moderator Herman Lecluyse (sedert 18 januari 2004) die daarmee terugkeerde naar de parochie waar hij medepastoor was geweest. Op het Sint-Tillofeest van 2003 werd vijftig jaar decanaat o.a. gevierd met een plechtige mis met bisschop Vangheluwe, deken Jozef Decoene, ruim veertig priesters uit het decanaat, oud-pastoors en medepastoors, de diakens en een grote schaar acolieten. Diverse parochiale koren luisterden de dienst op. Van het decanaat Izegem maken twaalf parochies deel uit: Izegem met vier parochies, Kachtem, Emelgem, Ingelmunster met twee parochies, Ledegem (sinds begin 1990),

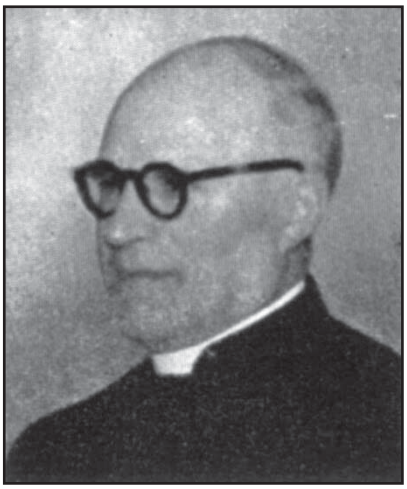

Joseph Sobry

Andries Kindt

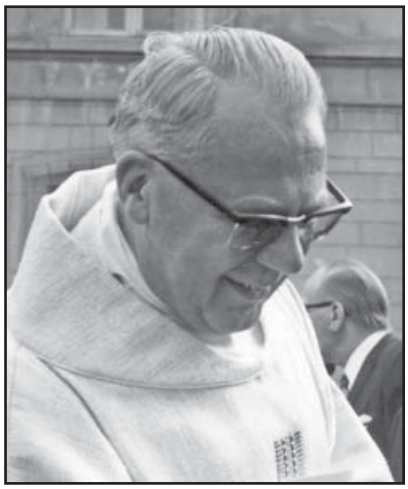

Albert Cauwe

Jozef Decoene

Herman Lecluyse

Rollegem-Kapelle, Sint-Eloois-Winkel en Lendelede.

Na Karel Sobry (1937-1954) werd de H.-Hartparochie nog door vier pastoors bediend: Jules Opsomer (1954-1967), Jan Clarebout (1967-1985), Hilaire Doom (1985-1992) en Staf Hanssens (1992-tot eind augustus 2008).

Tot nu toe telt de H.-Familieparochie vijf pastoors: Godfried Vandeputte (1942-1956), Michel Vanwijnsberghe (1956-1971), Gabriël Vergote (1971-1976), André Steyaert (1976-1998) en Ludwig Dubaere (sedert 1998).

Voor de Sint-Rafaëlsparochie zijn dat er vier: Gerard Feryn (1962/1964-1972), Michiel Doom (1972-1992), Frans Viaene (1992-1996) en Leo Loosveld (1996-eind 2005).

Op 6 maart 1960 werd Achiel Vansteelandt (in het midden) als pastoor van Kachtem geïnstalleerd.

Na Jozef De Lodder (1943-1954) en Lionel De Boodt (1954-1958) die buiten onze periode vallen, waren Florent Claeys (1958-1969), Albert Maertens (1969-1992) en André Vanneste (sedert 1992) de pastoors van de Sint-Pietersparochie.

De parochie Sint-Jan-de-Doper telt sedert 1960 vijf pastoors: Achiel Vansteelandt (1960-1974), Omer De Baere (1974-1989), Hendrik Deceuninck (1990-1993), Herman Delvoye (1993-2001) en Robert Driesens (sedert 2001). Antoon Delhaeye werd begin 1990 benoemd, maar kwam nooit in functie. Velen zullen zich nog herinneren dat de overplaatsing van Deceuninck lang niet door alle Kachtemnaren in dank werd afgenomen en dat in augustus 1993 het bisdom zelfs een administrator aanstelde om de gemoederen te bedaren; dat was districtvicaris Jaak Houwen. Wel kon de nieuwe pastoor, Herman Delvoye, die op 31 augustus werd ingehaald vlug op de sympathie van de lokale bevolking rekenen.
In deze naamlijst bemerkt men dat twee van de zes parochies, met name de H.-Hartparochie en de Sint-Rafaëlsparochie, geen pastoor meer hebben. In de loop van de laatste decennia verminderde het aantal roepingen en dus ook het aantal priesters. Eerst kregen kleinere parochies geen medepastoor meer. Het begrip medepastoor kwam in 1969 in de plaats van onderpastoor. Uiteindelijk had zelfs de deken van Izegem geen medepastoor meer. Kachtem heeft al sedert de benoeming van Godfried Plets in 1974 geen medepastoor meer. Met Willy Lucidarme zag de H.-Familieparochie de laatste medepastoor in 1987 vertrekken. Voor de H.-Hartparochie is de datum 1988 toen pater Wilfried Taveirne wegviel, omdat hij gardiaan van het kapucijnenklooster in Izegem werd. De Sint-Rafaëlsparochie zag Antoon Delhaye in 1990 vertrekken. Emelgem had een medepastoor tot 1992, maar André Vanneste kon daarna als pastoor op de parochie blijven. Met Luc Frenay verliet in 2003 de laatste medepastoor de Sint-Tilloparochie.

Onderpastoors werden in de mate van het mogelijke vervangen door een hulppriester (een gepensioneerd priester, denk aan Joël Vanderhaeghe in de H.-Familieparochie) of door een diaken. Kachtem was de eerste parochie zonder medepastoor, maar werd dan weer de eerste met een diaken: op 29 december 1973 kreeg postbode Adriaan Timperman in 1974 deze wijding toegediend; hij bleef in dienst tot in 2010. Op de Bosmolens kon de pastoor bijna dertien jaar lang rekenen op een diaken. De gepensioneerde hoofdcontroleur van belastingen Albert De Klerck werd plechtig gewijd en aangesteld op 16 december 1978; op 5 september 1991 verliet hij de parochie. In de Sint-Pieterskerk werd Pieter Vanderkerckhove op 22 september 1985 gewijd. Hij bleef nagenoeg 21 jaar in dienst en kreeg eervol ontslag op 30 augustus 2006.

Een andere oplossing zijn de parochieassistenten; zij ontvangen geen wijding en mogen geen sacramenten toedienen.
De eerste parochieassistenten op de Sint-Tilloparochie kwamen in augustus 1986 in dienst: Kaat (officieel Katlijne) Vandenberghe (gedurende twee jaar) en Raf Wydaeghe (tot 1995). Na een jaar proeftijd werden ze op 22 november 1987 in de mis van 11 uur aangesteld door districtvicaris Jaak Houwen. Kaat Vandenberghe behartigde samen met de pastoor-deken de vormselcatechese, de +13-werking en de wijkwerking en Raf Wydaeghe samen met de medepastoor het onthaal in de kerk, de ziekenzorg en de wijkwerking. Op 20 januari 1991 werd het parochiaal team uitgebreid met de kloosterzusters Lieve Lemarcq en Christiane Vantieghem en op 13 januari 1996 ook met de leken Jacqueline Breye (tot 18 januari 2004) en Erik Van Parijs (tot 1997 of 1998). Tijdens het Sint-Tillofeest van 15 januari 2000 werd afscheid genomen van de zusters Lieve Lemarcq en ChristianeVantieghem. In hun plaats werden Bernice Demasure en Rita Debusschere op 2 september 2000 plechtig aangesteld. In de Sint-Pietersparochie waren de eerste parochieassistenten Maria Winne en Luc Ghekiere; in september 1999 kwam Magda Vanderheere erbij. In juni 1999 werd een eerste decanale parochieassistent aangesteld, nl. Filip Mulier en eind 2000 een tweede, de Kachtemnaar Geert De Paepe. Alleen die laatste twee zijn bezoldigd. De parochieassistenten maken – met anderen – deel uit van een parochieteam. Het eerste parochiaal team op de Sint-Tilloparochie werd aangesteld op 22 november 1987 in de mis van 11 uur.

Op 18 januari 2004 werd door bisschop Vangheluwe een federatieteam aangesteld bestaande uit pastoor-moderator Herman Lecluyse, de pastoors Gustave Hanssens, Leo Loosveld en Ludwig Dubaere en de lekengelovigen Annemie Bontinck (H.-Hartparochie), Rita Debusschere (Sint-Tilloparochie), Bart Carlier (H.-Familieparochie) en Luc Detailleur (Sint-Rafaëlsparochie). Op 1 oktober 2006 werd ook Maria Debussche naast Bart Carlier teamlid in de H.-Familieparochie.

Het godsdienstig leven

Het Tweede Vaticaans concilie

Het is nauwelijks een boutade als men beweert dat de lezer die de periode vóór het concilie heeft beleefd ook weet hoe het enkele honderden jaren geleden eraan toeging. Het Tweede Vaticaans Concilie of Vaticanum II liep van 11 oktober 1962 tot 8 december 1965 en zou inderdaad een streep onder het verleden plaatsen. Dat werd in Izegem zelfs meteen al duidelijk, want de dag van de sluiting vond in de kapel van de congregatie een protestantse uitvaart plaats voor E. Meyer en geleid door dominee Jacques de Vries uit Roeselare.

Al in 1962 zagen heel wat priesters er revolutionair anders uit toen hun soutane plaats maakte voor de clergyman: het zwarte kostuum en de Romeinse boord. Onmiddellijke gevolgen van het concilie waren het invoeren van de volkstaal, de celebrant die niet langer met de rug naar het kerkvolk stond, in juni 1967 de zaterdagavondmis die als zondagsplicht telde, en sedert 1969 (geleidelijk aan) de handcommunie. In het parochieblad van 14 september 1967 stond de volgende oproep: *De liturgische vernieuwing in onze kerken brengt mee dat nu ook door de priesters het Canongedeelte met luider stem wordt gebeden en in het Nederlands – zodat we samen "bidden en offeren" kunnen met aandachtig toe te luisteren – doch vergeet niet dat ook de WOORDDIENST in het Nederlands gebeurt (lezing van epistel en evangelie). Wil iedereen zorgen dat hij (of zij) tijdig in de kerk aanwezig zij – om gans de eucharistieviering te kunnen meemaken. Dank U!* De dag van vandaag zijn de kerken misschien leeggelopen, maar in de jaren 1960 en 1970 vinden we herhaaldelijk oproepen om niet te laat te komen en de kerkdienst niet voortijdig te verlaten. Een gevolg van de vernederlandsing was ook dat zeker al in 1970 lectoren in de diverse parochies de dienst uitmaakten.

Bonden en Broederschappen

De aartsbroederschappen overleefden de Tweede Wereldoorlog en zeker het concilie nauwelijks; alleen in Kachtem wordt nog in 1965 de Confrérie van de Gelovige Zielen vermeld. Een H.-Hartbond is er alleen nog in de H.-Hartparochie. Wel zijn er nog altijd de Confrérie van Sint-Jan in Kachtem, de Confrérie van Onze-Lieve-Vrouw ter Ruste in Emelgem, de Broederschap van de H. Rita in de Heilig-Hartparochie, de Vrienden van Lourdes en de Sint-Christoffelgilde. Over enkele van die verenigingen hebben we het verder.

De Heilig-Hartbonden werden wel eens de Eerste Vrijdagbonden geheten, omdat de leden elke eerste vrijdag van de maand de communiemis bijwoonden. Die in Emelgem telde in 1963 nog 419 leden! Deze parochiale bonden verdwenen in (Groot-) Izegem in de late jaren 1970. Begrijpelijk dat die op de H.-Hartparochie het langst stand hield, maar ook daar was de bond op sterven na dood. Het was Hilaire Doom, die in 1985 pastoor op de H.-Hartparochie werd, die er nieuw leven inblies. Zeker in het najaar van 1986 waren er in zijn parochie (weer) vergaderingen voor de ijveraars van de H.-Hartbond en in het parochieblad van 24 september 1987 lezen we: *H. HARTBOND. Het bestuur van de H. Hartbond [van de H.-Hartparochie] is zoekende naar een intensere werking voor de bond. In vroegere tijden namen de mensen samen plaats in het midden van de Kerk op de eerste zondag van de maand. Nu gaan ze te communie regelmatig alleen. Daarom stelt de bond haar leden voor om elke eerste vrijdag in de parochiekerk van het H. Hart samen plaats te nemen in het midden vooraan.* In 1990 telde de H.-Hartbond 151 leden, waaronder 19 wijkmeesters of wijkmeesteressen die maandelijks de leden bezochten, en van die 19 waren er zes bestuurslid. De leden kregen maandelijks een boekje met gebeden en verdiepende lectuur en werden opgeroepen de eerste vrijdag van de maand de mis bij te wonen. In hetzelfde artikel lezen we: *De H. Hartbond was eenmaal een zeer bloeiende Communiebond. Mede door de werking er van, heeft de veelvuldige communie ingang gevonden en werden de meeste bonden sluimerend. Uit die slaap heeft pastoor Doom de bond gewekt*.

De Vrienden van Lourdes telden in 1974 1944 leden – 236 in de H.-Familieparochie, 593 in het H.-Hartparochie, 284 in de Sint-Rafaëlsparochie, 340 in de Sint-Pietersparochie en 491 in de Sint-Tilloparochie en Remi Kerckhof was recordijveraar

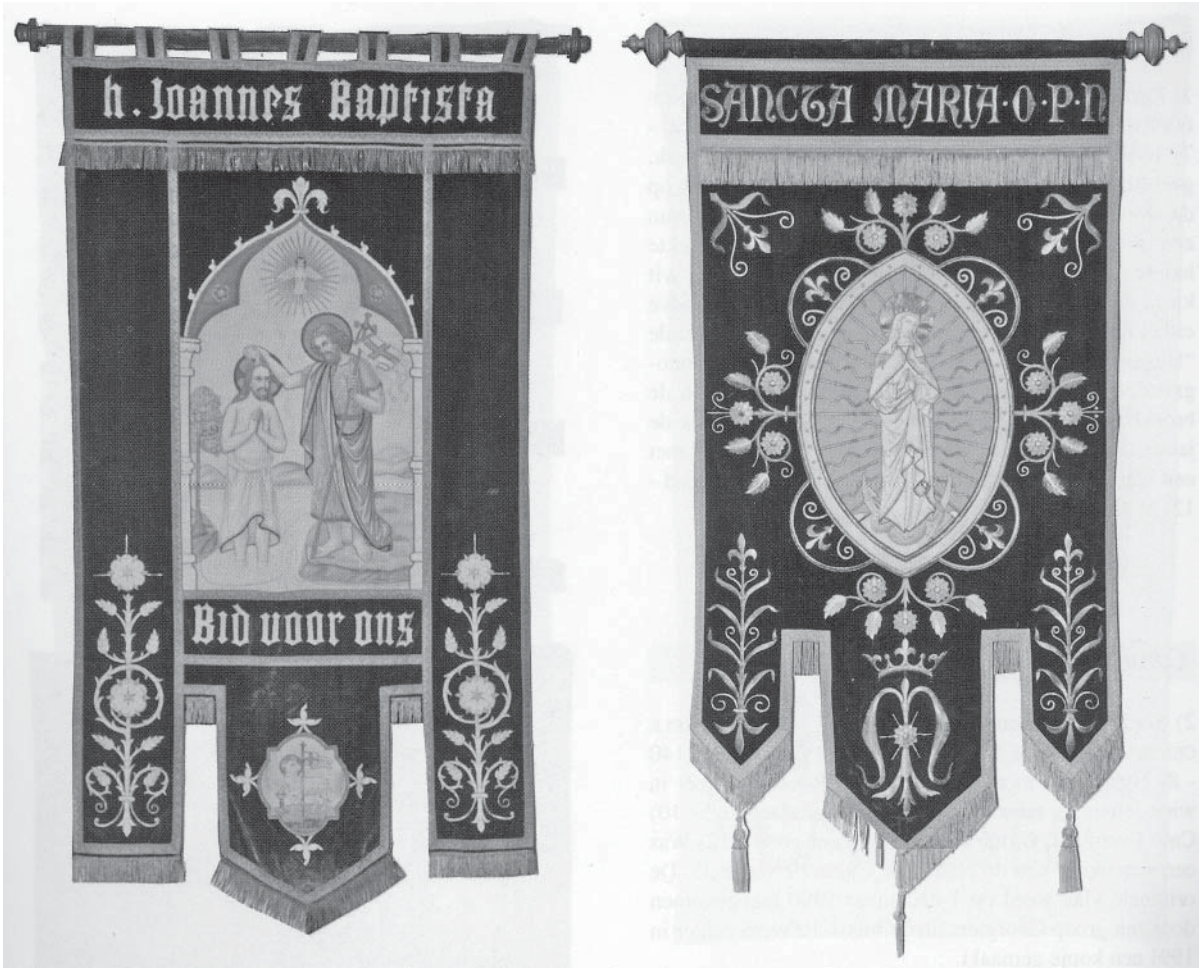

Vaandels van de Confrérieën van Sint-Jan (Kachtem) en van Onze-Lieve-Vrouw ter Ruste (Emelgem).

met 82 leden. Van Kachtem weten we dat het 'zijn eigen organisatie' had, maar cijfers worden nooit gegeven. In 1976 konden 22 Lourdesreizen onder de 2198 leden uitgeloot worden. In 1978 waren de cijfers voor die respectieve parochies 307, 617, 321, 659 (bijna een verdubbeling voor de Sint-Pietersparochie!) en 439 of 2343 in het totaal. Voor 1979 weten we dat er in die vijf parochies 2353 leden waren. In 1995 waren de respectieve cijfers: 273, 410, 201, 403 en 302, samen 1589, een achteruitgang van 108 leden tegenover het jaar voordien en in vergelijking met dertig jaar voordien (1976) meer dan een kwart minder. Latere cijfers worden niet meer opgenomen in het parochieblad.

De Sint-Christoffelgilde ontstond in 1951 en gaat nog altijd uit van de kapucijnen. Behalve een Sint-Christoffelmis met gelegenheidssermoen is er voor de leden de jaarlijkse autowijding. Op het hoogtepunt, zo'n twintig jaar geleden, telde de gilde meer dan 800 leden en nu nog altijd een 400-tal. Voor de wijding op 26 juni 1976 kregen gewone autobestuurders deze raad mee: *De gelovigen die vóór de mis hun auto in de kloostertuin hebben geparkeerd gelieven dadelijk na de mis te vertrekken, want éénmaal dat de file van de auto's in beweging komt, blijven ze voor minstens een half uur geblokkeerd.*

Processies en ommegangen

Berichten over processies zijn vaag en na het concilie waren er zelfs geen processies meer, op nog eventjes Kachtem na. Toen bisschop De Smedt op 12 september 1954 naar Izegem kwam, stapte in de processie een nieuwe groep mee onder de naam Maagd van Izegem. In Kachtem werden in de Kruisprocessie van 25 november 1956 nog ruim 600 volwassenen

Jaarlijkse autowijding vóór de Paterskerk.

geteld en de H.-Sacramentsprocessie is nog uitgegaan in 1963. In 1957 kende de Bosmolens nog een H.-Sacramentsprocessie en een bedevaart voor de vruchten der aarde, en tot 1964 ging de eerste zondag van oktober de Rozenkransprocessie uit. Zowel in de Sint-Tilloparochie als in Kachtem ging op 31 mei 1964 nog een H.-Sacramentsprocessie uit; de Kachtemse bevolking werd daarbij gevraagd de huizen te bevlaggen.

In Kachtem was er nog een H.-Hartprocessie op 28 mei 1967. *Na de Hoogmis: PROCESSIE. Alle bonden met vlaggen, bestuur en burgerlijke overheid en heren van de Kerkraad. De ruiters met hun paarden op de kop. Het muziek. Juist voor het Allerheiligste: het Sint-Janskoor. Twee beelden worden gedragen in de processie: het beeld van O.L.Vrouw en dat van Sint-Jan* (…) *De parochianen gelieven hun huizen te willen bevlaggen in de kom van de parochie en in de straten waar de processie voorbijkomt. Ook het beeld van O.L.Vrouw te plaatsen aan het venster tussen brandende kaarsen; buiten te willen komen wanneer de processie voorbijkomt en als 't kan zij die vrij zijn mee te gaan in de processie bij de biddende groep juist voor het H. Sacrament.* Het volgende jaar is ook in Kachtem al geen sprake meer van de traditionele processie. *Feest van het H. Hart. De parochianen gelieven hun huizen te willen bevlaggen en het beeld van het H. Hart of kruisbeeld te plaatsen aan het venster tussen brandende kaarsen.* (…) *'s Avonds te 7 u. vertrekken we van de parochiale zaal naar het beeld van het H. Hart met alle bonden en verenigingen met het* (sic) *vlag, 't muziek aan de kop – Burgerlijke Overheid – de Kerkheren en alle parochianen.* Over de vroegere H.-Hartviering in Kachtem schrijft het parochieblad op 31 mei 1979: *In de meeste parochies werd het dorp toegewijd aan het H. Hart van Jezus. Bij ons gebeurde dat in 1927. Velen herinneren zich de maandenlange voorbereiding, papieren rozen, praalbogen. Ieder huis kocht een H. Hartbeeld dat versierd voor het venster stond. Een feeststoet kwam van 't Hoge, wagens, muziekkorpsen. Volk, men kon op de koppen lopen… Het groot H.*

Tot aan het Vaticaans Concilie trok op 15 augustus de processie door de centrumstraten.

Hartbeeld, dat nu buiten tegen het koor der kerk staat is van Leo Delaey, uit Roeselare. Stond oorspronkelijk aan de kerkdeur, later op het voetstuk tegen de Gilde en in 1962 kreeg het zijn huidige plaats. Sedert 1927 kenden wij een intense viering van eerste vrijdag en H. Hartfeest in juni, een bloeiende H. Hartebond. Naar vorm en inhoud is de H. Hartviering op heden wel veranderd.

Tot 1970 was er nog wel een zogeheten H.-Sacramentsprocessie in de Sint-Tilloparochie, maar ook die ging uit na de avondmis. Uitgaan is een groot woord, want in 1969 is sprake van 'een bidprocessie buiten de kerk' en in 1970 van 'een bidprocessie waarin het Allerheiligste wordt meegedragen rond de parochiekerk'.

Wat wel nog behouden bleef was de biddag voor het Heilig Sacrament. Voor Emelgem viel die dag altijd op 12 december. *Wij voorzien de uitstelling van het Allerheiligste op woensdag 12 december [1984] te 16 u. tot aan de avondmis te 19u. in de St.-Pieterskerk. Wij vragen aan onze gelovigen voor deze aanbidding een beetje tijd te reserveren om deel te nemen aan deze aanbidding van de parochiegemeenschap. Het zou toch schoon zijn moest er van elk gezin iemand of meerderen opdagen in naam van geheel het gezin.* Voor de Sint-Jansparochie lezen we: *Parochiale biddag valt altijd op de 9de december. Elke parochie in ons bisdom heeft een biddag toegewezen. Dit jaar* [1984] *valt dat op een zondag. Wij organiseren dat in de namiddag van 15 tot 16 uur. Eerst persoonlijk stil gebed het eerste half uur. Dan geleid met lof en zang. Gelieve u talrijk vrij te maken.* In de Sint-Rafaëlsparochie was er zelfs een maandelijkse biddag, want de pastoor schreef: *Donderdag 6 december* [1984] *de eerste donderdag van de maand, dat zegt ons de maandelijkse aanbidding van het Allerheiligste Sacrament in de kerk om 19 u. We bevelen deze oefening ten zeerste aan als een teken van ons geloof in Gods tegenwoordigheid vooral in de Eucharistie. We willen tevens wat eerherstel brengen voor de grote ondankbaarheid en onverschilligheid van vele mensen tegenover de gever van alle goed. We willen ook voor de vrede bidden en ook voor mekaars intenties*.

Bosmolens-Ommegang (in 2012 wordt dat de 125ste keer) is nooit een kerkelijk feest geweest.

In Emelgem is er wel de noveen voor Onze-Lieve-Vrouw ter Ruste en in Kachtem de noveen voor Sint-Jan-de-Doper, maar in de eerste gemeente was er al lang geen ommegang meer en ook in Kachtem kon men nauwelijks nog van een echte, traditionele ommegang spreken. Getuige hiervan deze tekst uit het parochieblad van 22 juni 1967: *Kachtem, meestbezochte 1000-jarige bedevaartplaats van St.-Jan de Doper in ons land. Vrijdag 23 juni 's avonds te 7.15 u. opening van de Noveenstoet van de parochiale zaal naar de kerk. Avondmis voor de leden van de Confrerie. Zondagavond 2 juli, te 6 u. sluiting van de Noveen met avondmis en processie. Aloude duizendjarige en historische ommegangbedevaart naar het heiligdom van St.-Jan de Doper te Kachtem, alwaar zijn heilige relikwieën berusten en Hij sinds "aloude en immemorabele tijden vereerd en aanroepen wordt om door de voorspraak van Sint-Jan, bij God almachtig, naar het lichaam van alle ongemakken zoals vallende ziekte, abcessen en stuipen bij kinderen, hoofdzweren, kommer en zorgen en een onvoorziene dood bevrijd en verlost te worden en naar de ziel van alle geestelijke kwellingen gespaard te worden en alzo tot de eeuwige zaligheid te geraken".* Na de avondmis was er die dag (hier dus 23 juni 1967) *Processie met deelname van al de maatschappijen met vlag. "Te Deum tot lof en dank aan onze grote Beschermheilige St.-Jan de Doper. Zegen met het H. Sacrament en met de H. Relikwie.* Ook de volgende jaren wordt gevraagd in de dorpskom te huizen te bevlaggen gedurende de hele noveen van Sint-Jan. Zeker al in 1973 is van een 'processie' geen sprake meer en nauwelijks nog van de noveen. Er is enkel op zondag 24 juni: *Zegen na iedere Mis 's morgens en 's avonds en namiddag vanaf 2.30 u. tot 's avonds*.

Nadat de Sint-Jansommegang op sterven na dood was, kwam er in 1977 een nieuwe editie. Het parochieblad schrijft in 1977: *Door verplaatsen van waarde-accenten en de gewijzigde tijdsgeest verloor deze ommegang in de laatste jaren veel van zijn belangstelling, maar enkele mensen probeerden daar verandering in te brengen.* Later op het jaar heet het dat het *een historische en folkloristische stoet* wordt. Tot 1987 waren er daarvan zes edities. In 1988 beperkte de ommegang zich tot *omgaan rond de kerk begeleid door onze fanfare en wegzetten van het beeld.* In 1993 werd opnieuw het initiatief gelanceerd om met de novene van Sint-Jan zoveel mogelijk de huizen te bevlaggen en was er elke dag van de noveen zegening van de kinderen met de speciale relikwie van Sint-Jan. De volgende jaren gebeurde die zegening blijkbaar slechts op de feestdag zelf. In het millenniumjaar 2000 ging de Sint-Jansstoet nog een laatste keer uit. Ook nu was het naast een historische

evocatie van het leven van Sint-Jan vooral een folkloristisch gebeuren. En hoe ver we verwijderd zijn van de vroegere Sint-Jansviering blijkt hieruit: in 2004 wordt in het parochieblad reclame gemaakt voor de 'exclusieve Kachtemse Sint-Janstaart' die te koop was bij bakker Ruben Cools. De ingrediënten werden gewijd tijdens de openingsviering van Sint-Jan. *U helpt ermee de Kachtemse verering van Sint-Jan levendig te houden.* Ook de volgende jaren lezen we dat de taartingrediënten gezegend worden, maar nu zonder persoonlijke reclame.

Heiligenverering

Behalve in de Sint-Jansparochie wordt alleen in de H.-Hartparochie, de kapucijnenkerk en de Sint-Tilloparochie de patroonheilige gevierd.

Voor de H.-Hartparochie moet gezegd dat daar al een aantal jaren nog weinig van te merken is en nu de pastoor er is weggevallen zal het er niet op verbeteren. Het hoogfeest van het Heilig Hart van Jezus wordt gevierd de derde vrijdag na Pinksteren en dat is meestal in juni. De junimaand is de maand toegewijd aan het H. Hart. Het H.-Hartfeest werd overal herdacht[2], maar toch vooral in de H.-Hartparochie. Tot halfweg de jaren 1970 gebeurde dat met een triduüm, wat betekende dat er de drie dagen voor het eigenlijke H.-Hartfeest telkens in de avondmis een sermoen werd gegeven, door een priester vreemd aan de parochie. Op de feestdag zelf werd het H.-Sacrament uitgestald en werd de akte van toewijding aan het Heilig Hart beleden en was er bloemenhulde. De volgende jaren gebruikte men nog de naam triduüm, maar ging het om twee voorbereidende dagen. Over de feestdag zelf vernemen we in 1982: *'s Avonds: 19 u. concelebratie van alle parochiepriesters ter ere van H. Hart, waarna korte aanbidding voor alle aanwezigen, gevolgd door een plechtig lof met Latijnse zangen en toewijding van de parochie aan het H. Hart.* Een paar jaar later vielen die twee dagen weg en beperkte heel de viering zich tot uitstalling van het H. Sacrament op H.-Sacramentsdag en een feestelijke mis met bloemenhulde door de kinderen. Nog eens tien jaar later, halfweg de jaren 1990 dus, is er die vrijdag zelfs niets speciaals meer en wordt de viering naar het weekend verschoven. Zo was er in 1995 de zaterdagavondmis en de zondagmis van 11.30 uur waarbij *alle organisaties, bewegingen, scholen, machten en krachten* betrokken werden, met een gastpredikant, en na die missen een gezellig samenzijn op het pleintje. *Ballonnetjes en vredeswensen worden de wereld ingestuurd. Echte parochianen denken op deze dag* [enkelvoud] *aan het H. Hart en zijn van harte uitgenodigd tot dit feest.*

In de kerk van de kapucijnen wordt nog jaarlijks de noveen ter ere van Sint-Antonius gehouden. Dat gebeurt de negen dinsdagen vóór de feestdag van Sint-Antonius. Het gaat om de 12de-eeuwse Sint-Antonius van Padua die op 13 juni gevierd wordt en niet om de Sint- Antonius Abt – die met het varkentje – wiens naamdag op 17 januari valt. In 1989 lezen we: *Minstens 450 mensen die gedurende de negen dinsdagen gebeden, geofferd en eucharistie gevierd hebben.* In de kapucijnenkerk bestaat er een verering voor pater Pio.

De wat feestelijker viering van Sint-Tillo op of rond 7 januari de laatste decennia mag op conto geschreven worden van Jozef Decoene, die in 1988 pastoor-deken van de Sint-Tilloparochie werd. Behalve een mis beperkte het patroonsfeest zich bijvoorbeeld in 1973 tot het volgende: *De parochianen zullen eraan houden in de namiddag een kerkbezoek te doen en de Heer bedanken voor zijn aanwezigheid midden onder ons. Het Feest van onze Patroonheilige weze een gelegenheid om te bidden voor het tijdelijk en geestelijk welzijn van onze Parochiegemeenschap.* Een hoogtepunt was de Sint-Tilloviering op 15 januari 2000 met een plechtige concelebratie van de deken met achttien priesters en de assistentie van twee diakens en waarbij de kerk in het bezit van een nieuwe reliek van Sint-Tillo kwam. Ze werd in een mooi foedraal overhandigd door abbé Fr. de Laval van Pleaux Brageac, namens de nieuwe pastoor van Solignac. Samen met de wijding van het nieuwe Sint-Tillokruis Flava werd een jubileumsteen geplaatst waarop gegrift staat: Averniae saxo crux Tillonis Bragectie his ivbilantibvs amice traditia" (Uit een rots van Auvergne werd het kruis van Tillo van Brageac aan degenen die hier jubileerden, in vriendschap overgebracht). Tijdens de eucharistieviering werd het nieuwe, meerstemmige Sint-Tillolied gezongen.

Het is wel niet de patroonheilige, maar in de H.-Hartparochie wordt de Heilige Rita van Cassia speciaal vereerd. We mogen

zelfs zeggen dat de H. Rita het H. Hart naar de kroon heeft gestoken, want ter harer eer is er de jaarlijkse noveen van negen donderdagen, telkens met een mis met sermoen – gewoonlijk over haar leven en verdiensten – en met zegening van haar reliek. Met de opbrengst van de lidgelden van de Broederschap van de H. Rita worden het hele jaar door missen voor haar ter intentie van een overleden lid opgedragen. Over de H.-Ritabedevaart hebben we het verder.

Het feest van Onze-Lieve-Vrouw Lichtmis (2 februari), met de opdracht van Maria in de tempel, werd in de beginjaren 1970 in de parochies een reden om die dag of de volgende zondag de jonge moeders uit te nodigen naar de mis. Ze werden er verwacht met het kind dat het vorige kalenderjaar was geboren. Soms gebeurde dat na de middag, zoals in de H.-Familieparochie in 1973: *Houdt uw namiddag vrij voor de Plechtige Zegening van de kinderen. Op O.L.Vrouw Lichtmis 2de febr. te 3 u. eucharistieviering, Lichtmisprocessie. Binst de ommegang is de zegening voorzien van de kinderen*; zeker die keer werden er gedachtenissen met de namen van de in 1972 geboren kinderen en een Lichtmiskaars uitgedeeld. Soms was er na de mis een 'gezellig samenzijn', zeker in 1979 in de parochiezaal van de H.-Familieparochie, in 1985 in de Gilde van Emelgem en in 1988 in 't Brugske in Kachtem. Die viering met zegening van de kinderen vindt tot op vandaag in de zes parochies plaats, maar al heel gauw werden ook de vaders, het hele gezin en zelfs de grootouders mee uitgenodigd.

Bedevaarten

De meimaand is de Mariamaand. De traditie van de 1 Meibedevaart naar het Mariaoord in Dadizele is tot op vandaag blijven bestaan. Daarbovenop organiseerde en organiseert de Sint-Pietersparochie rond die periode een bedevaart naar de grot in de Mariastraat. Vermoedelijk werd een gelijkaardig initiatief in Kachtem alleen in 1980 genomen. We lezen dat jaar in het parochieblad: *Meistoet naar de Mariakapellen. Op vrijdag 23 mei. Vertrek om 19 u. aan het Kachtemse plein. (Na de avondmis). Een uur gaans. St.-Jansstr., Hondsmertjesstr., 't Hoge, Mezegemstr., 11 julistraat, Hogestraat. Wij bidden voor onze zieken voor trouw en vreugde in onze gezinnen, voor vrede en eendracht in onze parochie en dit onder de zegen van O.L.Vrouw.*

Donderdagavond 14 aug. [1986] a.s. te 17 u. start de noveen van O.L.Vrouw te Ruste. Na elke H. Mis gedurende de noveen wordt gezegend met de relikwie van O.L.Vrouw, ook op 15 aug. en de zondag in de noveen vanaf 14 u. tot na de avondmis. 15 augustus is het feest van Onze-Lieve-Vrouw Tenhemelopneming en is voor kerkelijk Emelgem nog altijd een hoogtepunt. Dat werd

Traditionele 1 Meibedevaart naar Dadizele.

In 2005 trok men voor de twintigste keer op bedevaart naar Halle.

het nog meer vanaf 1987. Van Sinksen 1987 tot 15 augustus 1988 liep het Mariajaar en werd afgesproken dat elke dekenij op bedevaart naar een Mariaoord zou gaan. De dekenij Izegem koos voor Emelgem. Daarom was er op 29 november 1987 een decanale Mariaviering, waarbij vanuit de elf parochies biddend naar Onze-Lieve-Vrouw ter Ruste werd getrokken. De volgende jaren en tot vandaag vond de decanale tocht naar Emelgem plaats op 15 augustus.

Andere Mariabedevaartplaatsen zijn Oostakker, Beauraing, Banneux en Halle. Op 23 september 1973 trokken alle parochies van het bisdom naar het Mariaheiligdom in Oostakker dat precies honderd jaar voordien was gebouwd en waar enkele jaren later Pieter Derudder wonderbaarlijk genas. Zeker ook de volgende jaren organiseerde de H.-Familieparochie 'onze jaarlijkse bedevaart naar Oostakker'. Op 3 oktober 1982 reisden vier autocars vanuit de dekenij naar Beauraing waar van 29 november 1932 tot 3 januari 1933 Onze-Lieve-Vrouw 33 keer aan vijf kinderen was verschenen. Al vóór 1983 organiseerde de Derde Orde, dat is de lekenorde van de kapucijnen, een bedevaart naar Banneux (zeker in 1979). Voor Banneux was 1983 een speciaal jaar, omdat vijftig jaar voordien Onze-Lieve-Vrouw acht keer was verschenen aan de elfjarige Mariette Beco. Niet alleen nam de dekenij dat jaar op 21 augustus met 240 inschrijvingen deel aan de diocesane bedevaart naar Banneux, ook in Izegem werd op 8 oktober 1983 '50 jaar Banneux' herdacht. De mis zelf in de paterskerk werd voorgegaan door bisschop De Smedt en opgeluisterd door de kerkkoren van de verscheidene parochies die samen de Missa in honorem Sanctae Bernadette, gecomponeerd door Daniël Clement, uitvoerden. Het was de bedoeling daarna in kaarsjesprocessie naar de Dankkapel te trekken, maar door het barslechte weer kon die niet uitgaan. Deze Dankkapel, werk van architect Roger Vandommele en een vier keer grotere kopie van de kapel van Banneux, werd in 1946 ingezegend en drukte de dankbaarheid van de Izegemse bevolking uit die de oorlog al met al goed had doorstaan. De bedevaart naar Banneux (in de provincie Luik) zelf vindt nog altijd plaats. Over de bedevaart naar Halle vinden we zo goed als nooit iets in het parochieblad, al vond die nog dit jaar plaats. Wel op 27 mei 1976: vertrek op vrijdag 4 juni om 8.30 uur aan het huis van Leon Quatanne in de Hogestraat 103 (bij wie verdere inlichtingen te bekomen zijn) en aankomst de zaterdagnamiddag, onmiddellijk gevolgd door een eucharistieviering. Een jaarlijkse activiteit van de Derde Orde is de meibedevaart naar Meulebeke, meer bepaald naar de Onze-Lieve-Vrouw Bezoekingkapel in het gehucht Marialoop. En nog dichterbij: zeker nog in de jaren 1990 was er in de meimaand elke dinsdag een optocht van de Sint-Rafaëlskerk naar de Katteboomkapel.

Er zijn niet alleen Mariabedevaarten die een lange traditie kennen of kenden. De H.-Hartparochie trekt al sedert decennia jaarlijks op bedevaart naar de H. Rita van Cassia. Dat is naar de bedevaartskerk voor de Heilige Rita (Sainte Marguerite) in Bouge, een deelgemeente van Namen, of naar de Sint-Ritakerk in Kontich.

Een andere populaire heilige is Sint-Jozef. Jaarlijks wordt op bedevaart naar Sint-Jozef in Leuven getrokken, waar (o.a.) het graf van pater Damiaan bezocht wordt. Volgens de Leuvenaars zijn die 'Jefkes' op zoek naar een man. In de jaren 1970 en 1980 werd met de radiotrein gereisd, voor- en nadien met één of meerdere bussen.

Vanaf medio de jaren 1980 en zeker nog in 1988 ging de Sint-Rafaëlsparochie enkele keren op bedevaart naar de Heilige Gohard (of Goewaert) in het Frans-Vlaamse Arneke. Het parochieblad schrijft daarover in 1987: *Bedevaart en reis. Sedert een drietal jaren doet St.-Rafaël een bedevaart naar de H. Goewaert in Arneke (Fr.), heilige vereerd tegen sciatiek, reuma en dergelijke. Indien we kandidaten genoeg hebben tegen 1 mei, organiseren we tegen einde mei een bedevaart.*

Ook de bedevaarten naar broeder Mutien Marie in Malonne worden tot op vandaag georganiseerd en dat al sedert 1987[3]. Op 10 december 1989 werd de zalige Mutien Marie heilig verklaard. *Dat is sedert het Concilie van Trente, na St.-Jan Berchmans, de tweede heiligverklaring van een landgenoot*, aldus het parochieblad. In november 1995 werd een beeld van de heilige in de H.-Hartkerk geplaatst.

We vernoemden eerder al een bedevaart voor de vruchten der aarde. Dat waren de kruisdagen, waarover het parochieblad in 1987 schrijft: *Kruisdagen. Betekende in vroegere jaren een bedetocht met het Kruis vooraan vanuit de kerk door de velden heen om te bidden voor de groei en de beveiliging van de vruchten der aarde. Dit gebruik met zeer goede en vrome inhoud is om vele praktische redenen eerder vervallen. Het druk verkeer onder andere is één der oorzaken. Maar toch blijft de gelovige gemeenschap bidden in de kerk, na de mis op de drie Kruisdagen die het feest van O.-H.-Hemelvaart onmiddellijk voorafgaan.* Door de velden trekken gebeurde toen al lang niet meer, ook al nam men in sommige parochies in de jaren 1960 nog het woord 'Kruisprocessie' in de mond. In de drie deelgemeenten voerde de Boerengilde in 1979 de Kruisdagen weer in, maar dat betekende een mis bij de een of de andere landbouwer, eventueel met rondgang op de hoeve, maar zeker met een gezellig samenzijn. Die manier van vieren bestaat nu nog.

In de grote vakantie van 1993 ging een vijftigtal mensen o.l.v. deken Jozef Decoene op bezoek naar Sint-Tillo, meer bepaald

In 1987 werden de kruisdagen opnieuw ingericht in Emelgem.

naar Solignac en Brageac waar hij geleefd had, en verder naar Lourdes. In augustus 1996 deed een volle autocar de reis over. Vanuit Brageac werden toen uit de omgeving van de kluis van de heilige drie authentieke stenen meegebracht, die in een muur van de Sint-Tillokerk ingemetseld werden.

Omhalingen

Bij tal van gelegenheden zijn er 'speciale' omhalingen in de kerken of aan huis, veel te veel om allemaal op te sommen. De bekendste zal wel Broederlijk Delen zijn, waarmee in 1961 werd gestart. In het kader van Broederlijk Delen werden in een paar parochies vanaf 1974 op Aswoensdag of Goede Vrijdag 'hongermalen' of solidariteitsmaaltijden ingevoerd, maar die waren toen dus niet maandelijks. Voor maandelijkse solidariteitsmaaltijden (met uitzondering van de grote vakantie) is het in de Sint-Tilloparochie wachten tot 1979. In de Sint-Jansparochie was de eerste keer 1 oktober 1980 's avonds in 't Brugske, dat officieel geopend was op 4 mei 1980: *Voortaan bereidt de werkgroep Broederlijk Delen van Kachtem elke eerste woensdag van de maand een solidariteitsmaal. Alleen worden uitgenodigd enkelingen en gezinnen*. Op Aswoensdag 4 maart 1981 schoven 120 mensen aan in Uilenspiegel voor het allereerste solidariteitsmaal in de Sint-Rafaëlsparochie. Alleen in de Sint-Tilloparochie en de H.-Familieparochie is de maandelijkse maaltijd gebleven. In Kachtem bestaan de solidariteitsmaaltijden ook, maar ze zijn niet maandelijks.

Een bekend fenomeen was Oostpriesterhulp, een werk dat in 1947 opgestart werd door pater Werenfried van Straaten, bijgenaamd de Spekpater. Aanvankelijk ging het om de inzameling van geld, kleren en onbederfelijke eetwaren voor de (anticommunistische) vluchtelingen in Duitsland, maar halfweg de jaren 1960 was de organisatie ook in de Derde Wereld actief. Er werd niet alleen in de kerken voor dit werk gepredikt en met de schaal rondgegaan, er was ook de kapelwagen die in de straten van alle Izegemse parochies inzamelde. Die kapelwagen kwam tot 1984 om de twee jaar rond. Daarna kreeg het werk een andere naam. *Wat vroeger gedaan werd door "Oostpriesterhulp – Kerk in Nood" wordt nu overgenomen door "Wereldmissiehulp"*, lezen we in 1986 in het parochieblad, en daarvoor wordt er tot op vandaag ingezameld.

Er was nog een kapelwagen die de parochies om de twee jaar bezocht: *Rondgang van de kapelwagen ten voordele van Spullenhulp. Hulp aan minder bedeelden van ons land. Verzameling van klederen, niet bederfelijke eetwaren enz. Van 4 tot 14 juni [1973] in onze* stad, lezen we in het parochieblad voor een omhaling die door Caritas Catholica werd aanbevolen. Het ging om een werk dat priester Edouard Froidure voor de oorlog had opgestart om meubelen en kledij voor de armen in de Brusselse volksbuurten in te zamelen. In 1955 werd de draad weer opgenomen. Zeker nog in de beginjaren 1980 haalde Spullenhulp op het einde van het jaar in de Izegemse parochies om de twee jaar niet bederfbare waren, kleren, ondergoed en linnen op.

Dit werk mag niet verward worden met de omhalingen in de kerk ten voordele van Welzijnszorg dat in 1969 tot stand kwam en zich tot op vandaag eveneens inzet voor de Vierde Wereld (de armen bij ons) en al tientallen jaren in de adventstijd collecteert en zowat de tegenhanger van Broederlijk Delen in de vastentijd is. Behalve een collecte en een homilie was er op 15-16 december 1979 de mogelijkheid om een petitie te ondertekenen *voor een menswaardig bestaansminimum; voor gemeentelijk stemrecht en verkiesbaarheid op gemeentelijk vlak van gastarbeiders; voor recht op eerlijke verdeling van de basisbehoeften voor de armsten van de Derde Wereld.*

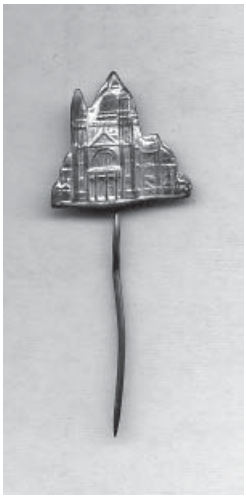

Het speldje t.v.v. Koekelberg.

Wie begon zich op de duur niet te ergeren aan de omhalingen voor de basiliek van Koekelberg? We lezen in het parochieblad in de rubriek Sint-Tillo: *Diezelfde zondag [26 oktober 1969] is er een laatste omhaling voor de afbouw van de basiliek van Koekelberg.* Toch wordt in de Sint-Pieterskerk zeker nog in 1982 en 1983 – maar niet meer in 1984 – voor Koekelberg met de schaal rondgegaan.

De twee(?)jaarlijkse omhaling voor het Blindenwerk Licht en Liefde vanaf de jaren 1970 – waar is de tijd van het blindenbloempje? – kan op meer sympathie rekenen.

Er waren of zijn ook de pauselijke werken, waaronder de vroegere Sint-Pieterspenning.
In verband met deze omhaling schrijft het parochieblad van 17 september 1970 (rubriek H.-Hartkerk): *Ten allen tijde is ons Vlaamse volk de Paus van Rome trouw gebleven. Gaarne zullen we dan onze bijdrage geven, om de paus in de gelegenheid te stellen hulp te bieden, daar waar de nood het nijpendst is. De paus kan niets zonder de gelovigen. Het weze tevens een gelegenheid om onze aanhankelijkheid aan de Kerk van Rome te bewijzen.* Misschien was de pastoor van de H.-Hartkerk niet bij de les als hij nog in 1980 een omhaling voor de Sint-Pieterspenning aankondigde, want al in 1976 staat in het parochieblad in de rubriek Sint-Rafaëlskerk: *Op Pinksteren heeft de jaarlijkse omhaling plaats voor de Voortplanting van het Geloof en het Sint-Petrusliefdewerk tot vorming van de inlandse clerus. Deze collecte moet het oud systeem van Sint-Pieterspenning vervangen.*

Dit Pauselijk Missiewerk voor Landeigen Priesters bestaat nog altijd. Daarmee worden priesters uit de ontwikkelingslanden zelf bedoeld. Met de omhalingen wordt dan de seminarieopleiding in een ontwikkelingsland betaald. Niet van zomaar een anonieme seminarist. Enkele voorbeelden uit een hele reeks: de H.-Hartparochie betaalde sedert 1976 de studie van Samuel Kujur uit Indië en toen die tijdens zijn opleiding overleed die van zijn landgenoot Thomas Gnanadurai; in 1979 steunde de Sint-Jansparochie de Indische priesterstudent Johnny Thonipara; dat jaar werd de Oegandees Jozef Etelu priester gewijd en zijn studie hadden de Sint-Pietersparochie en een privépersoon gesteund; op paasmaandag 1989 werd Cajetan d'Ouza uit India tot priester gewijd en hij had steun gekregen vanuit de H.-Familiekerk; in 1993 steunde de Sint-Tilloparochie de Congolees Franklin Cyrille die op 15 augustus 1993 priester werd gewijd.

Daarmee niet te verwarren is de jaarlijkse omhaling voor diocesane priesters in zending. Dat zijn priesters van het bisdom Brugge die zich inzetten in de ontwikkelingslanden. In 1995 waren dat er een dertigtal.

Op kerstdag is er nog altijd de jaarlijkse omhaling voor het Pauselijk Missiewerk der Kinderen (Heilige Kindsheid), maar de formulering is wel sterk gemoderniseerd in vergelijking met veertig jaar geleden. Twee citaten uit het parochieblad van december 1969 tonen goed de toenmalige tijdsgeest aan. *De kinderen zijn de grote slachtoffers in onze moderne wereld met zijn zoveel niet-christelijken die bovendien in diepe ellende leven in de ontwikkelingslanden. De Heer, die als klein kind tussen ons kwam leven nodigt ons uit aan die kleinen te denken en ze te helpen.* (…) *Denken we even aan alle kinderen die de gave van kristelijke ouders nog niet mochten ontvangen en de komst van God als Verlossend mensenkind nog niet kennen. We bidden en geven om het mogelijk te maken dat zij deelachtig mogen worden aan onze grootste Bron van geluk: kind van God te mogen zijn en lid van de Kerk, zijn volk op weg.*

Wat vroeger de Opiniemachten heette, is nu Mediazondag of Dag der Media. Maar niet alleen de naam veranderde. In 1990 was de formulering de volgende. *Daarmee wordt bedoeld: dat deze geldinzameling ten goede komt aan alle activiteiten die aan de dag worden gelegd om de opiniemachten (pers, T.V., radio) te beïnvloeden, zodat zij de christelijke levenswaarden naar voor brengen en niet in de vergetelhoek duwen of bekampen*. In 2006 werd de Dag der Media nodig geacht, om te blijven *investeren in de middelen om de Blijde Boodschap voluit en aanstekelijk te laten klinken in een niet altijd even geloofsvriendelijke wereld.* Een beetje zielig was dat op 22 september 1983 in *Kerk en Leven* de parochiekroniek niet kon verschijnen 'ingevolge de staking van de openbare diensten' en dat de abonnees meegedeeld werd dat de uitgave misschien vertraging kon oplopen. *Wij wilden dit speciaal nummer over de Opiniemachten onze lezers toch niet* onthouden aldus de Dienst Parochiebladen.

Voor de jeugd

Het is ook al weer een tijdje geleden dat de jeugd opgeroepen werd om tijdens de vakantie op een weekdag de mis bij te

Eerste communicantjes verzamelen in mei 1982 op de speelplaats van de Heilig Hartschool.

wonen. *Aan al onze schoolgaande kinderen, aan al onze studenten en studentinnen wensen wij een aangenaam verlof met veel zonnige dagen! Maar we durven verhopen dat zij elke week de woensdag en de vrijdag zullen aanwezig zijn in de H. Mis van 7.30 u.*, schrijft de pastoor van de H.-Familiekerk in 1964. Ook de andere parochies deden tot de beginjaren 1970 een oproep voor de jeugdmis de woensdag- en de vrijdagmorgen. Al in de latere jaren 1970 was dat herleid tot één keer: in de Sint-Pietersparochie elke donderdag *een jongeren-eucharistieviering, die door hem* (sic) *zelf mag opgeluisterd, mede mag voorbereid worden. Wij denken aan muzikale begeleiding, teksten voor lezingen, voorbeden, plaats nemen in de kerk!* (citaat 1980). Ook voor de Sint-Tillokerk weten we – althans voor 1987 – dat deze vakantiemissen speciaal verzorgd werden 'met tekst, muziek en creatieve vormgeving', telkens door een bepaalde (genoemde) jeugdgroep. In de Sint-Tillokerk, de Sint-Janskerk en de H.-Familiekerk was de vakantiemis de woensdag en in de Sint-Rafaëlskerk de dinsdag. In 1987 hoopte de pastoor van de H.-Familieparochie *dit jaar meer jongeren te ontmoeten de woensdag. Daarom hebben we de Eucharistieviering een uur later gesteld*; dat was nu de 9 uur mis geworden, een kwartiertje later dan in de Sint-Rafaëlskerk en soms een uur vroeger dan in een paar andere parochies. In de jaren 1990 is de toon anders geworden. *Zal O.-L.-Heer ook de kinderen in zijn huis zien? 's Zondags moet dat eigenlijk, en in de week kan dat! Elke dinsdag van het verlof is er om 9.30 u. H. Mis in de kerk. We verwachten er veel!*, schrijft de pastoor van de Sint-Rafaëlsparochie in 1990. *Rust ook even uit bij de Heer. Neem je tijd om je hart wakker te laten worden voor Hem. Ga even een kerk binnen. Kom naar de H. Eucharistieviering, ook in de week. Van harte welkom!*, zijn dan weer de woorden van de deken hetzelfde jaar en zeker in zijn parochie zijn de vakantiemissen naar de woensdagavond verschoven.

Belangrijker dan de (vrije) vakantiemissen op een weekdag, waren de (verplichte) weekendmissen voor de jeugd en de pastorale jeugdzorg. In de H.-Hartparochie was er op zondag 27 mei 1973 voor het eerst een jeugdmis. Dat was de eucharistieviering van 11.30 uur *onder bevoegde leiding van een groep jongeren* (…) *met instemming en medewerking van de Geestelijkheid*. Die leiding berustte bij de aalmoezenier van de kliniek Luc Vansteenkiste en VTI-leraar Homez. Het initiatief verdween met de totstandkoming halfweg de jaren 1970 van Happy People. Dat was een bezinningsgroep voor jongeren die interscolair werkte en geregeld meditatieavonden en weekends voor de leerlingen van de hogere cyclus verzorgde, in 1977 bv. over 'Geluk' en 'Ontmoeten bevrijdt'. De thuisbasis was het VTI. Tegen 1979 of ten laatste begin 1980 was ook Happy People verdwenen. In maart 1980 startte JOPA, de afkorting voor Jongeren Pastoraal, die het hele religieuze aanbod aan jongeren tussen 12 en 18 jaar uit alle Izegemse scholen groepeerde. Jos Remaut was ervoor vrijgesteld. In samenwerking met de Sint-Tilloparochie verzorgde JOPA vanaf 24 februari 1980 gedurende een aantal jaren maandelijks een jeugd- of gezinsmis in de Sint-Tillokerk. In het parochieblad van 15 oktober 1981 wordt JOPA zo omschreven: *Jongerenpastoraal is een werkgroep. Met aandacht voor alle jongeren tussen 13 en 18 jaar. Studerenden en werkenden.* (…) *Telkens kansen om elkaar te ontmoeten. Dergelijke kansen zijn de wekelijkse jongerenkerk in de* (sic) *VTI, de maandelijkse jongerenkerk in de St.-Tillokerk, de Oriëntatiegesprekken voor de +16 en de boeiende themadagen voor de +13.* In de kerstvakantie van 1982 werd de ruimte van

de voormalige bibliotheek in de Papestraat ter beschikking gesteld van JOPA en vonden de jongerenmissen (vanaf 15 jaar) daar plaats. In het parochieblad vinden we tot begin 1985 een rubriek 'Jongerenpastoraal', die getuigt van een vrij intense werking.

Met de +13-werking, voor jongeren die net hun plechtige communie hadden gedaan, was men zeker al in 1981 begonnen, en ze kwam in de zes parochies tot stand. Zeker al in 2000 kwam het tot samenwerking tussen de (klein-)Izegemse parochies, want het parochieblad schrijft op 17 mei 2000: *De vier Izegemse parochies (H. Hart, H. Familie, St.-Rafaël en St.-Tillo) slaan de handen in elkaar en gaan van start met de +13-werking. Wat wij daar allemaal doen? Vanalles. We praten, zingen, bidden, knutselen, gaan op bezoek, trekken de natuur in, luisteren naar elkaars verhaal, maken plezier, gaan op daguitstap,… en nog meer. Alle 12-14 jarigen worden er alvast verwacht.(…) In het volgende schooljaar zal er maandelijks een activiteit doorgaan.* (Het ging om een nieuwe start). In Izegem bestaat er (voorlopig?) geen +13-werking meer, wel nog in Kachtem onder de naam PLUSKA.

Twee jaar na het verdwijnen van JOPA nam de pastoor van de H.-Hartparochie de draad weer op, meer bepaald op 1 maart 1987: *Om 11.30 u. verzorgde jeugdmis. Na de mis: mini-aperitief in de zaal van de A.S.L.K. waarop alle jongeren boven de zestien uitgenodigd worden.* Een paar jaar lang (zeker nog in 1989) beperkte de werking zich niet tot de zondagsmis, maar waren er ook discussieavonden, bijvoorbeeld ook over relatievorming. Ook de H.-Familiekerk organiseert nog altijd jongerenmissen. Het parochieblad: meldde: *Zaterdag 9 september [1995] hebben we opnieuw onze jongerenmis. Tot nu toe was het heer Patrick Leenknecht die deze HH. Missen geleid heeft. Maar hij is intussen benoemd tot medepastoor in Waregem.* Wie hem zou vervangen, wist men niet, maar er zou wel iemand worden gevonden. Patrick Leenknecht was op 1 september 1990 godsdienstleraar in het Sint-Jozefscollege geworden.

In 1996 ontstond een Decanale Jeugddienst met als lokaal De Golfbreker, in de Kerkstraat 11. *De Decanale Jeugddienst serveert een werkjaar lang, diverse zingevende, verdiepende of geloofsopbouwende initiatieven voor jongeren tussen 12 en 25 jaar*, schrijft het parochieblad in 2000, maar zes jaar later vernemen we meer. De decanale jeugddienst startte in september 1996 onder impuls van toenmalig deken Jozef Decoene en met Viviane Tyberghien aan het roer als halftijdse beroepskracht. In augustus 1999 nam Filip Mulier het roer over als voltijdse kracht en een jaar kwam met Geert De Paepe nog een extra beroepskracht in dienst.

Tot nu toe hadden we het over de jeugd, maar er was in sommige parochies ook aandacht voor kinderen. Er werd voor het eerst op 1 december 1974 – het begin van de advent – in de Sint-Tillokerk een 'kinderdienst' gehouden, d.w.z. een aangepaste woorddienst voor kinderen die hun eerste Communie al gedaan hadden. Het experiment – de woorden van het parochieblad – hield enkele jaren stand. Begin 1978 startte de H.-Familieparochie met een gelijkaardig initiatief. *Voor jongens en meisjes beneden 12 jaar zal vanaf 15 januari elke zondag een catechist ter beschikking zijn in de hoogmis om de kinderen te helpen in de winterkapel tot na het sermoen. De kinderen moeten vóór de mis begint in de kapel zijn.* Ook hier is er geen verder nieuws. In augustus 1978 raadpleegde ook de pastoor van Emelgem de lezers. Hij vond het nuttig gedurende één avondmis de zaterdag en één morgenmis de zondag een kinderopvang te organiseren. *Uw mening daarover te vernemen zou nuttig en noodzakelijk zijn. Dank U!*

Het parochieblad van 22 februari 1979 vermeldt dat elke zondagse 11-uurmis van de Sint-Tilloparochie een familieviering is, met babysit en een woorddienst voor de kinderen.
De woorddienst in de weekkapel verdween in de loop van 1999 en de kinderopvang in de sacristie in de loop van 2001. Met een woorddienst voor kinderen in de Sint-Pietersparochie werd in 1983 begonnen, wat daar steevast 'nevendienst voor onze jongeren in de weekkapel' werd betiteld. De Sint-Rafaëlsparochie startte eind november 1984 met 'kindvriendelijke vieringen', *een eucharistieviering, waarin we de kreativiteit van de kinderen laten aan bod komen. Een spelend bewegen voor Gods aanschijn. Een viering waarin kinderen en volwassenen zich thuis voelen; een echte gemeenschap van klein en groot.* Maar daar ging het inderdaad om de gewone zondagmis, verzorgd door leerkrachten en leerlingen van de Sint-Rafaëlsschool. De H.-Hartparochie begon met een opvangdienst voor kinderen onder de zes jaar op 7 september 1986, zodat jonge mensen

de gelegenheid hadden samen de mis te kunnen vieren. Het initiatief bloedde (ook daar) dood, getuige dit bericht van de pastoor in oktober 1990: *Sommige ouders ervaren de moeilijkheid om hun kinderen enthousiasme bij te brengen voor de eucharistievieringen. Reeds twee jaar leveren wij op de parochie elke maand een inspanning om kinderen de eucharistie beter te doen begrijpen en beleven, daarvoor die kindervriendelijke vieringen*. Zeker al in 1993 zijn die vieringen weggevallen en was er ook geen opvang meer.

De woorddienst voor kinderen (die hun eerste communie hadden gedaan) en de jeugdmissen vielen weg, omdat de parochies overgingen tot gezinsvriendelijke missen. Begin 1993 vinden we in de interparochiale rubriek over de gezinsvieringen in de Sint-Antoniuskapel: *Twee jaar gezinsvieringen op "Tinnen Pot". Twee jaar, de tijd gaat snel. Op ons eerste briefje stond te lezen: "Wat lang moet leven, moet langzaam geboren worden". Het is geen eendagsvlieg geworden. De gezinsvieringen kwamen na een periode in onze dekenij waar buiten de kerk als liturgische ruimte gekozen werd voor jeugdvieringen. Deze tendens stopte. De werkgroep koos (en kiest nog altijd) voor een gezinsviering omdat een "zuivere" jeugdviering niet mogelijk is! Het tijdperk van de gespecialiseerde vieringen voor kinderen, tieners, ouders en bejaarden is allang voorbij.* Minstens elf jaar lang was er de derde zaterdag van de maand in de Sint-Antoniuskapel een gezinsviering, die door een werkgroep werd voorbereid met een bepaald thema. Ouders konden hun kleuters meenemen, want er was opvang voorzien, en voor kinderen onder de tien was er een kindvriendelijke nevendienst – telkens 50 à 60 kinderen – en de andere kinderen volgden de mis in zijn geheel mee. In februari 1995 startte ook de H.-Familieparochie met een gezinsvriendelijke mis elke tweede zaterdag van de maand, juli en augustus uitgezonderd. Ook al de andere parochies kennen, meestal één keer in de maand een gezinsvriendelijke viering.

De Sint-Michielsbeweging hoort enigszins in dit onderdeeltje thuis, want het gaat om een katholieke missionaire beweging voor jongeren van zestien tot vijfendertig. De beweging ontstond in 1993 in de Kortrijkse Sint-Michielskerk – vandaar de naam – en geeft spirituele en materiële hulp aan wie het moeilijk heeft. Eind 2003 kwam er o.l.v. Johan en Mieke Vandezande-Quaegebeur ook in Izegem een afdeling, eerst in de ruimte achter het koor van de kapucijnenkerk. In oktober 2008 werd verhuisd naar de hoek van de Roeselaarsestraat en de Bellevuestraat en in 2009 werd uitgeweken naar een huis in de Papestraat.

Nog meer of... minder

In 1952 bracht de bisschop het stoelgeld op een halve frank. In 1974 werd dat twee frank, maar in december van dat jaar reclameerde de pastoor van de H.-Familieparochie in het parochieblad dat nog een tiental mensen slechts een halve frank betaalden en nog anderen de daartoe bestemde offerblok gewoon voorbijgingen. En we lezen in het parochieblad van 9 januari 1975 in de rubriek H.-Hartkerk: *Het stoelgeld en de kerkgave (2de frank) doen ons besluiten dat we een lichte achteruitgang boeken van misgangers.* In september 1989 werd het stoelgeld vijf frank en bij de invoering van de euro in 2002 werd dat twintig cent (of 8,07 oude Belgische franken).

De laatste grote Heilige Zendingen dateren van de late jaren 1960, maar de fameuze donderpreken behoorden toen eigenlijk al tot het verleden. Van 7 tot 21 november 1956 woonden in de kerk van Kachtem nog 1061 mensen minstens één avond bij, 467 zelfs minstens vijf avonden en 580 gingen te biecht. De laatste H. Zendingen in de paterskerk, de H.-Hartkerk (met Passionisten), de Sint-Rafaëlskerk (3 tot 10 maart) en de Sint-Tillokerk dateren allemaal van 1968. Bij de sluiting van de missie op 10 maart 1968 noteerde de pastoor van de H.-Familieparochie in het Liber Memorialis: *De Missie voor de volwassenen valt niet mee. De Paters doen het goed, maar wij bereiken een derde van opkomst vergeleken met 1960!*

In januari 1967 werd de wet op het vleesderven opgeheven, maar daarover schreef de pastoor van Emelgem in 1973: *U weet dat de wet op het vleesderven sinds enkele jaren reeds, helemaal opgeheven is. U weet dat de vrijdag evenwel een verplichte boetedag blijft, d.w.z. dat alle gelovigen, vanaf de leeftijd van 14 jaar, zich op die dag een boete, naar eigen keuze, zullen opleggen. U weet dat Aswoensdag en Goede Vrijdag vastendagen blijven.*

De persoonlijke biecht in de biechtstoel is zo goed als verdwenen. Waar is de tijd dat *er elke morgen in de week vanaf 6.30 u. biechtgelegenheid tot na de morgenmissen (is). 's Avonds gedurende de avondmis. Zie daarnaast de aangegeven uren voor de zaterdagavond.* (1968, Sint-Tillokerk). Dat er al in 1973 in de parochiale rubrieken van *Kerk en Leven* zo werd op aangedrongen zijn Pasen te houden met een privé-biecht, wijst erop dat dit sacrament toen al sterk in verval was. Even tekenend is dat in voorbereiding van Pasen er op maandag 20 maart 1989 een viering was in de kapucijnenkerk (er zouden 2 à 300 mensen zijn geweest) en expliciet niet in de vier (klein-)Izegemse parochies (waar wel nog individueel kon worden gebiecht) en dat in de Sint-Rafaëlsrubriek te lezen was: *De paasbiecht is nog niet afgeschaft. Ons Heer maakte geen sacramenten om ze af te schaffen.* Een groot deel van 1989 probeerde deken Decoene (anoniem) in 24 stukjes in het parochieblad (reacties op 'slogans') mensen van het nut van de biecht te overtuigen.

De Week van de Soldaat (in 1987 de 40ste) werd jaarlijks in het parochieblad gememoreerd, maar viel natuurlijk weg toen de legerdienst in 1993 werd afgeschaft. Er was al lang niets kerkelijks meer aan, tenzij men bv. de omhaling in 1981 er bij rekent toen Milac dertig jaar bestond. Dat was bijvoorbeeld anders in 1957 toen er nog op 4-5 en op 18-19 maart in Emelgem een 'retraite voor militianen' werd gehouden, of zelfs nog in 1968, toen er gevraagd werd die week te bidden voor 'onze jongens in legerdienst', of in 1974 toen pater Lievens, die onderpastoor in de H.-Hartparochie was, maar ook proost van de Milacwerking, in Emelgem *in al de H. Missen (kwam) prediken over Milacwerking en [het] belang ervan in het leven van de jongens-soldaten zelf, familie en gemeenschappen, Kerk en Land.*

Tot 2004 werd de verloofden in de interparochiale rubriek in *Kerk en Leven* uitdrukkelijk gevraagd een 'verloofdenontmoeting' te volgen. Er was keuze tussen een avondcursus, een decanale cursus van vier bijeenkomsten in zaal Nele, een verloofdenweekend in een aantal plaatsen van het bisdom waaronder Izegem, of informatieavonden elke derde vrijdagavond van de maand.

Veel over de gezinskringen vernemen we in het parochieblad niet, al zijn er tot op vandaag in Izegem[4]. In de jaren 1950 was in het bisdom Brugge het Werk voor Huwelijks- en Gezinsspiritualiteit opgericht door priester Ghyssaert. Dit resulteerde in de stichting van gezinskringen waarin gewoonlijk een tiental koppels en een 'aalmoezenier' over het huwelijk, de kinderen, het geloof…van gedachten wisselden. Die bijeenkomsten vonden (meestal) maandelijks om beurt bij een van die koppels plaats. Na de inleiding door een gastspreker volgde het gesprek. Die kringen waren bedoeld voor een cyclus van drie jaar, maar veelal kwam men nog jaren en jaren lang samen. De eerste kring in Izegem werd gesticht door Fernand en Madeleine Sagon-Vanden Avenne en priester Daniël Outtier (van 1959 tot 1971 onderpastoor op de Sint-Tilloparochie). Iets anders waren de ten huize van, die in Emelgem (zeker in 1980), de Sint-Tilloparochie en de Sint-Rafaëlsparochie bestonden. Dat waren bijeenkomsten van mensen uit dezelfde buurt die met een van de parochiepriesters in een gastgezin samenkwamen. Die bijeenkomsten waren vaak eenmalig en situeerden zich vooral in de vastenperiode. Ze waren een uitloper van de vastenconferenties van de jaren 1975-'80.

Vooral toen er nog veel missionarissen waren, draaide de missiewerking op volle toeren, maar niet alleen toen. In alle parochies kwamen er missiewerkgroepen tot stand, met vrouwen die voor de missies naaiden en breiden en gewoonlijk één keer in de maand samenkwamen. Soms werden ze missienaaikring geheten en in de H.-Familieparochie heette dat 'knutselnamiddag ten voordele van onze missionarissen'. Wat gemaakt werd verhuisde naar de missies of werd verkocht ten voordele van de missies. De bedrijvigheid nam dan ook telkens toe in het vooruitzicht van een van de vele missietentoonstellingen of missiekermissen. En hoeveel breughelmalen, mosselsoupers of andere etentjes werden niet georganiseerd ten voordele van de missies? De refter van het Sint-Jozefscollege was vanaf 1972 jaarlijks de plaats waar de Sint-Tilloparochie ten voordele van de missies aan tafel schoof; in 1976 bv., was dat het vijfde missiefeest, met 470 inschrijvingen. Al zijn er minder missionarissen, de missiewerking is gebleven. De oktobermaand is nog altijd de missiemaand met missiezondag (in 2001 75 jaar missiezondag).

Verminderd kerkbezoek en priestertekort

In dit hoofdstuk zijn we wegens plaatsgebrek niet op alle aspecten kunnen ingaan. Er zijn zeker zaken aan onze aandacht ontsnapt, soms ook omdat ze niet worden vermeld in *Kerk en Leven* of via andere kanalen bekend werden gemaakt. We hadden geen aandacht voor onder meer de internationale bidweek voor de eenheid onder de christenen (januari), de geloofsdagen, de wekelijkse kruisweg tijdens de vasten, de gespreksavonden, de vastenconferenties, de ziekendagen, de bijbelgroepen in een aantal parochies… Er zijn ook tal van initiatieven genomen (geweest) door extraparochiale organisaties, met name door de christelijke socioculturele verenigingen. Daarvoor verwijzen we naar de boeken van Jean-Marie Lermyte over het ACW, de middenstand- en boerenorganisaties in Izegem.

Dat belet niet dat het beeld vrij negatief is geëvolueerd. We denken aan de verminderde kerkelijkheid en het heel laag aantal roepingen. Eind 1962 vervulde in Izegem nog 55% van de mannen en 75% van de vrouwen hun zondagsplicht en nog 80% hield zijn Pasen. In de arbeiderswijken werd minder gepraktiseerd en de vervulling van de zondagsplicht verminderde bij mensen tussen de 20 en de 50 jaar. In 1961 en 1962 werd maar 0,5% van de kinderen niet gedoopt en waren er respectievelijk zeven (5,2%) en acht (5,8%) niet-kerkelijke huwelijken en vijf (3%) en zes (3,1%) niet-kerkelijke begrafenissen. Dat lezen we in de antwoorden van de plaatselijke ACW-afdeling ter voorbereiding van het nationale ACW-congres in 1964.

Veel gegevens over het aantal uitgedeelde communies vinden we in het parochieblad niet. Alleen de pastoor van de Sint-Pietersparochie gaf ze enkele decennia jaarlijks. Zo weten we dat het aantal communies tussen 1970 en 1987 daalde van 76.000 naar 56.700, dat is een kwart minder en de ontkerkelijking was toen nog niet op het hoogtepunt. In de H.-Hartkerk was de daling tussen 1972 (62.500 communies) en 1986 (56.000), dat is iets meer dan tien procent. In een interview merkte de pastoor van de H.-Familieparochie in 1996 op dat er de laatste twintig jaar 2000 parochianen waren bijgekomen, wat een verdubbeling betekende, maar het aantal kerkgangers in de weekendmissen van 1000 naar 500 was gedaald. Wat bij al die speciale omhalingen in de schaal werd gelegd werd geregeld in het parochieblad genoteerd, maar geven we hier niet weer. De dalende inkomsten in heel wat gevallen kunnen een aanwijzing zijn voor de populariteit van het werk, maar al evengoed voor het sterk verminderd aantal kerkgangers.

Door het dalend kerkbezoek, en nog onnoemelijk meer in de week, werden de kerken te groot. Kleinere ruimtes werden omgebouwd tot wat eerst winterkapel en later weekkapel werd genoemd. In H.-Hartkerk bijvoorbeeld werd de sacristie in 1973 omgebouwd tot winterkapel met plaats voor veertig mensen en in Emelgem werd bij de restauratie van de kerk in 1981-1983 met afbraakstenen een weekkapel gebouwd.

Heel het bisdom Brugge telde begin 2010 nog 25 priesters onder de veertig jaar, waarvan slechts vier onder de dertig! Waar is de tijd dat de pastoor van de H.-Familieparochie de oproep lanceerde: *Vandaag [6 juli 1969] wordt een van onze parochianen priester gewijd. Wij nodigen alle parochianen uit tot de plechtige wijding* (…) *Wij bevlaggen onze huizen om onze vreugde te uiten!* Het ging om Paul Coucke, de eerste die in de H.-Familiekerk werd gewijd. Het is al weer van 26 augustus 2006 geleden dat in Izegem nog iemand priester werd gewijd: Vincent Duyck in de H.-Familiekerk.

Er is nog altijd de jaarlijkse collecte voor het Werk van Priesterroepingen. Een citaat uit het parochieblad van 28 april 1977: *Werk van de Priesterroepingen. Om roepingen tot het priesterschap (die gebeurlijk hun studies niet helemaal kunnen betalen) te helpen bij de lange jaren studie, bestaat er in ons bisdom een "Werk der Priesterroepingen" die na aanvraag en bij onderzoek jongeren helpen om deze gebeurlijke financiële hinder weg te nemen. Gaat op 1 mei 77 door in alle kerken van het bisdom.* Precies twintig jaar later heette het: *Het Grootseminarie is geen gesubsidieerde onderwijsinrichting. Voor alle personeels- en werkingskosten moet het in zijn eigen financiering voorzien. De studenten dragen naar vermogen bij in de leef- en studiekosten*. Daarnaast waren er ook gebedsavonden voor roepingen. Onder andere in de Sint-Tillokerk op 24 maart 1982: *Daaraan zullen deelnemen alle priesters en zusters van onze dekenij* en er werd gehoopt dat ook andere mensen van de parochie aanwezig zouden zijn. De 'Roepingendag' op 6 mei 1990 in de Sint-Tillokerk werd gecelebreerd door districtvicaris

In de Heilige Familiekerk werd op 26 augustus 2006 Vincent Duyck tot priester gewijd.

Jaak Houwen (die de bisschop verving) en door bijna 25 concelebranten: de priesters van de Sint-Tilloparochie en priesters van deze parochie afkomstig of die er werkzaam zijn geweest. Ook heel wat kloosterzusters waren aanwezig en de plechtigheid werd opgeluisterd door het Sint-Gregoriuskoor. In 1995 werd de interparochiale 'Gebedswake voor roepingen' in de kerk van Kachtem gehouden. Roepingenzondag bestaat nog altijd.

Precies de combinatie van minder roepingen en dus een oud priesterkorps en de sterk verminderde kerkgang noopte de bisschoppen tot inkrimping van het aantal missen en het ontstaan van federaties. Voor Izegem gebeurde dat op 18 januari 2004. In de federatie Izegem zijn de vier Izegemse parochies gegroepeerd. De deelgemeenten Emelgem en Kachtem vormen de federatie Kachtem-Emelgem. Begin 1989 waren er in de zes parochies (de kapucijnenkerk en de Sint-Antoniuskapel inbegrepen) nog 33 zaterdag- en zondagmissen (parochieblad, 2 februari). Dat aantal veranderde maar lichtjes (nog 29) toen vanuit het bisdom om twee redenen een vermindering werd opgelegd: minder missen betekende meer volk en dus meer gemeenschapsgebeuren, en er was het slinkend aantal parochiepriesters. In 1993 waren er nog 25 weekendmissen, in 2004 nog 19 en anno 2010 nog 15 in de zes parochiekerken en de kapucijnenkerk. En de tijd dat de priesters al de huisgezinnen van hun parochie(onderdeel) bezochten ligt mijlenver achter ons.

Noten

[1] Jean-Marie LERMYTE, *De Sint-Tillokerk in Izegem*. Izegem, Sint-Tilloparochie, 1998, p. 61-62 (Het boek van Jozef GELDHOF over de Sint-Tillokerk bestrijkt niet onze periode); Gaston PAUWELS, *Kroniek van een parochie. 75 jaar H.-Hartparochie te Izegem. 1907-1982*, Izegem, Jubelcomité H.-Hartparochie, 1982, 199 p.; Jean-Marie LERMYTE, *De H.-Familieparochie Izegem-Lendelede*, Stuurgroep 60 jaar H.-Familieparochie Izegem-Lendelede, 2001, 111 p.; Raf HERMAN, *Bronnenverzameling tot de geschiedenis van de Sint Pieterskerk te Izegem*, s.l., s. ed., 1971, 352 p.; Philippe DESPRIET, *De Sint-Pieterskerk in Emelgem. Geschiedenis, opgravingen, kunstbezit*, (Archeologische en Historische Monografieën van Zuid-West-Vlaanderen, 6), Kortrijk, Archeologische Stichting voor Zuid-West-Vlaanderen, 1983, 95 p.; Jean-Marie LERMYTE, *De Emelgemse Sint-Pieterskerk*, Izegem, Hochepied, 1992, 111 p.; Jean-Marie LERMYTE, *De kerk van Sint-Jan-de-Doper in Kachtem*, Kachtem, Parochie Sint-Jan de Doper, 1999, 63 p.

[2] Bij de biddag ter ere van het H.-Hart – dus met uitstalling van het H. Sacrament – in de Sint-Rafaëlskerk stelde de pastoor in 1980 zelfs een uurregeling voor de diverse straten van zijn parochie voor (zodat er altijd mensen aan het bidden zouden zijn).

[3] Twee berichtjes spreken elkaar wat tegen. In 1988 is er sprake van ‘weerom’, maar in 2006 lezen we: *Nog een paar jaar en dan zal het 20 jaar geleden zijn dat de eerste autocars uit Izegem vertrokken.*

[4] Voor de gegevens in deze alinea danken we daarom Willy en Maria Vanlerberghe-Florizoone. We contacteerden hen omdat we in het parochieblad in 1979 lazen dat zij samen met Herman Lecluyse (medepastoor in de Sint-Tilloparochie van 1976-1986) toen de verantwoordelijken waren voor de gezinskringen van het gewest.

ERELEDEN

(afgesloten op 1 december 2010)

in Izegem

Acx-Delforce, Elf-Julistraat 18
Allewaert, Luc & Ingrid, Nieuwstraat 27 bus 2
Basisschool Sint-Pieter, Prinsessestraat 15
Berlamont, Paul, Kasteelstraat 38
Bogaert, Jan, O.-L.-Vrouwestraat 20
Boucherie, Christiane, Abelestraat 61
Boucherie, N.V., Bart, p.a. Stuivenbergstraat 106
Bourgeois, André, Sint-Tillostraat 9
Bourgeois-Hoste, Geert, Baronielaan 12
Bral-Dejonghe, Rudi, Ardooisestraat 62
Bruyneel, Roger, Ingelmunstersestraat 57
Cappelle, Nicolas, Vuurkruiserslaan 7
Carette, Adhémar, Sint-Jorisstraat 59
Christiaens, Roselin, Grote Markt 17
Claeys, Jozef, Manegemstraat 39
Compernolle-Devlieghere, Etienne, Heibrugstraat 17
Cornillie, Ann, Kruisstraat 4
Debacker, Herman, Henri Dunantstraat 52
Debosschere, Jean-Pierre, Reperstraat 65
Declercq, Rik, Stationsstraat 36
Decoene, Pierre, Kortrijksestraat 319
Decoopman, Dirk, Populierenstraat 8
Deforce, Marie-Claire, Nederweg 55
De Forche, Christiaan, Nieuwstraat 27 bus 6
Derhore, Roger, Rozemondlaan 1
Derluyn, Jan, Meensesteenweg 83
Derolez, Jacques, Bellevuestraat 45
De Smedt, Dirk, Boomforeeststraat 3
Desmet, Georges, Visschersdreef 3
De Vlieghere, Luc, Melkmarktstraat 1-3
Dewitte, Erik, Katteboomstraat 21
D'Hulster Kurt, Anne Frankstraat 16
Dubaere, Ludwig, E.H., Ter Beursplein 1
Duhamel, Frank, Merelstraat 4
Dumoulin, Christiaan, Kerelsstraat 4
Dupont, Jim, Baron de Pélichystraat 34
Duyck, André, Sint-Jorisstraat 55
Duyck, Jean-Pierre, Bellevuestraat 2
Duyvejonck, Paul, Pieter Baesstraat 23
Eeckhout, Gabriël, Heilig-Hartstraat 7 bus 5
Eeckhout, Geert, Baronielaan 2
Flamez, José, Bosbeekstraat 3
Gevaert-Tant, Filip, Rode Poortstraat 19
Gezinsbond Izegem, Emiel Neirynckstraat 33
Guillemyn, Antoon, Meensesteenweg 90
Gyselinck, Wouter, Baronielaan 56
Handsaeme, Roland, Gentseheerweg 82
Herreman, Danny, Sint-Jansstraat 35
Himpe, Kurt, Baronstraat 4
Hotel-Restaurant Royal, Stationsstraat 3
Houthoofd-Feys, Antoon, Steenovenstraat 9
Huysentruyt-Vandenberghe, Romain, Hogestraat 91
KBC-Bank, Gentsestraat 46
Kemp, Marc, Gentseheerweg 45
Kinderdagverblijf Engelbewaarder, Ommegangstraat 41
Kints-Verhaeghe, Jean-Pierre, Sint-Crispijnstraat 50
Lambert, Robert, Burgemeester Vanden Bogaerdelaan 66
Lannoo, Luc, Vlietmanstraat 2
Madou, Chris, Kokelarestraat 89
Maertens, Erik, Kerelsstraat 13
Maes, Bernard, Gentseheerweg 102
Maeseele, Jef, Rumbeeksestraat 25/1
Malfait, Luc, Schoolstraat 32
Marrannes, Valère, Ingelmunstersestraat 70
Mattan, Erik, Henri Dunantstraat 45
Meirhaeghe, Jan, Steenovenstraat 6
Missiaen-Debruyne, Hugo, Hondekensmolenstraat 57
Mylle, Gerda, Hondekensmolenstraat 12
Naessens, Maurice, Ingelmunstersestraat 50
Nollet-Vanneste, Tony, Kardinaal Cardijnlaan 1
Notariaat Loontjes, A. & L., Nieuwstraat 22
Notariaat Sagon, Luc, Gentsestraat 36
Notariskantoor Laga, Stefaan, Gentseheerweg 44
Nuijttens, Marcel, Boomforeeststraat 39
Opsomer-Raedt, Maureen, Hogestaat 98
Orgaer, Geert, Krommestraat 12
Pareit, Hans, Nieuwstraat 19
Parochiaal archief Sint-Tillo, Kerkstraat 13
Parochie Sint-Jan-de-Doper, Hogestraat 12
Pattyn, Hélène, Boomforeeststraat 38
Pattyn, Theo, Lindestraat 11
Priem, Hendrik, Henri Dunantstraat 33
Reynders-Frederix, Victor, Wallemotestraat 84
Roels, Noël, Baronielaan 57
Rommel, Bart, Baronielaan 52
Rommel-Mistiaen, Thierry, Wilgenstraat 15
Ronse, Chris, Vlietmanstraat 6
Rosseel-Pottie, Luc, Molstraat 73
Sagon-Vanden Avenne, Fernand, Gentsestraat 17
Seynaeve, Jozef, Burgemeester Vanden Bogaerdelaan 93
Seynaeve, Paul, Meensesteenweg 191
Sint-Jozefscollege (sec.), Burg. Vanden Bogaerdelaan 53
Sintobin, Philippe, Gentsestraat 34/8
Sintobin, Pol, Meensesteenweg 89
Sintobin, Stefaan, Emiel Neirynckstraat 20
Snoeck, Marc, PVBA, Stationsstraat 38
Spriet, Aurel, Baronstraat 110
Spriet, Christophe, Rumbeeksestraat 47
Spriet, Noël, Sint-Antoniusstraat 17
Strobbe, Johan, Sint-Jorisstraat 37

Strobbe, Michaël, Groenstraat 5
Strobbe, Firma, Kasteelstraat 1
Strobbe-Cardoen, Dirk, Gentseheerweg 98
Strobbe-Hochepied, Marc, Wallemotestraat 77
Strobbe-Staessens, Luc, Vredestraat 1
Taeymans, Wilfried, Pieter Baesstraat 11
Terryn-Declercq, Rik, Melkmarkt 2 bus 3
Thibau, Eric, Rozenlaan 75
Vanacker, Robert, Steenovenstraat 10
Vanackere, Herwig, Prinsdomlaan 39
Vanbeckevoort, Jaak, Meensestraat 133
Vancalbergh, Jenny, Esdoornstraat 42
Van Der Haegen, Filip, Dam 38
Vandewalle, Jos, Rozenlaan 70
Vanden Avenne, Zeno, Populierenstraat 3
Vanden Bogaerde, Philippe, Kokelarestraat 81
Vandenbroucke, Guido, Leenstraat 135
Vandenbussche, Lieve, Nieuwstraat 9
Vandeputte, Didier, Nederweg 14/7
Vandeputte, Genoveva, Gentsestraat 84
Vanderheeren-Anseeuw, Lucien, Zevekotestraat 15
Vanderhelst-Deprez, Guido, Prinsdomlaan 30
Vandevoorde-Desmet, Wilfried, Korenmarkt 11/3
Vandommele, Koenraad, Voetbalstraat 8
Vandommele, Kris, Mgr. Bouckaertstraat 1
Vandorpe-Dedeede, Roeselaarsestraat 457
Vandromme, Philippe, Dam 25
Vanfleteren, Jean-Paul, Kachtemsestraat 45
Vanhaverbeke, houthandel, Ambachtenstraat 22
Vanlerberghe, José, Hogestraat 41
Vanlerberghe, Myriam, Blekerijstraat 3
Vanneste, André, E.H., Emelgemseplein 3
Van Walleghem, Dirk, Slagmeersenstraat 41
Velghe, Joris, Kortrijksestraat 42
Verbeke, Chris, Kruisstraat 18
Verbeke, Jan, Heilig-Hartstraat 9
Vercruysse-Colpaert, Hilde, Middenweg 11
Verduyn, Gaby, Wallemotestraat 65
Verhaeghe, Frits, Wijngaardstraat 11/1
Verhaeghe, Mia, Roeselaarsestraat 382
Verhaeghe-Vanderheeren, Luc, Oekensestraat 29
Verhelst, Gezusters, Hogestraat 14
Verstraete, Jacques, Guido Gezellestraat 9
Werbrouck-Houthoofd, Jean-Paul, Bellevuestraat 73
Willem, Francky, Katteboomstraat 9
Wybo, Monique, Kokelaarsestraat 107
Wylein, Freddy, Elf-Julistraat 11
Zusters van Maria, Gentsestraat 31
Zusters van Liefde, Roeselaarsestraat 47

Buiten Izegem

Ameye, Joseph, Melkerijstraat 1/1, 8850 Ardooie
Decock, Albert, Koebroeksdreef 11, 8020 Oostkamp
Decoene, Jozef, E.H., Blekerijstraat 8, 8800 Roeselare
Defauw-Verhoestraete, Leon, Zwinlaan 7 app. 13, 8300 Knokke-Heist
Deforce-Van Hijfte, Lothariusstraat 17, 9032 Wondelgem
Demiddele, Hendrik, Keizerstraat 12, 8780 Oostrozebeke
Descheemaeker, Annemie, Schardouwstraat 17, 8880 Ledegem
Depoorter-Decoopman, Frans, Van Weelystraat 15, 2678 Ade Lier – Nederland
Descheemaeker, Annemie, Schardouwstraat 17, 8880 Ledegem
Feys-Braekevelt, Henri Blommelaan 19, 8210 Loppem
Haesevoets, Patrick, Meidoornhof 16, 3290 Diest
Haspeslagh, Stefaan, Brandstraat 104, 9830 Sint-Martens-Latem
Lagae, Rik, Kwameers 15, 8560 Gullegem
Landuyt, Peter, Izegemsestraat 201, 8770 Ingelmunster
Maes, Willy, Dwarsstraat 33, 8531 Bavikhove
Meyfroidt, Armand, Vlasschaardstraat 12, 8770 Ingelmunster
Missiaen, Jan, Lijsbrugstraat 37, 8770 Ingelmunster
Mistiaen, Frans, Koninginnelaan 141, 1030 Schaarbeek
Parmentier, Gerard, Arch. Vanhoornelaan 89, 8560 Wevelgem-Moorsele
Priem, Jacques, Amedé Brackestraat 10/2, 1950 Kraainem
Projectvereniging TERF, Polenplein 15, 8800 Roeselare
Sintobin, Jozef, Oude Pittemstraat 58, 8700 Tielt
Strynckx-Van Hassel, Jan, Rotsstraat 60, 9240 Zele
Vanantwerpen, Lucien, Korenstraat 19, 9800 Deinze
Vanneste, Guido, Tarwestraat 10, 8770 Ingelmunster
Vantomme, Erik, Vijverstraat 36, 8800 Roeselare
Verhelst, Eric, Neerhofstraat 11, 8560 Wevelgem
Verhelst-Vanbeveren, Ysselmeersstraat 2, 8850 Ardooie
Verleden, Evie, Izegemstraat 347, 8501 Heule-Kortrijk
Vermander-Deputter, Geert, Keyersberg 7, 1760 Roosdaal

BESTUUR

Voorzitter en redactielid
Dr. JEAN-MARIE LERMYTE
Kortrijksestraat 323, 8870 Izegem
tel. 051/30 39 99
jean-marie.lermyte@tenmandere.be

Ere-ondervoorzitter
ANTOON VANDROMME
Blauwhuisstraat 52
8870 Izegem
tel. 051/30 31 35

Secretaris
FREDDY SEYNAEVE
Elegastlaan 14, 8870 Izegem
tel. 051/30 58 31
freddy.seynaeve@tenmandere.be

Penningmeester
ANDRE MISTIAEN
Hondekensmolenstr. 24, 8870 Izegem
tel. 051/30 36 69
andre.mistiaen@tenmandere.be

Archivaris
BERTRAND NOLF
Zevekotestraat 27, 8770 Izegem
tel. 051/30 74 30
bertrand.nolf@tenmandere.be

Ondervoorzitter, hoofdredacteur en webmaster
BART BLOMME
Europastraat 13, 8770 Ingelmunster
tel. 051/30 03 67
bart.blomme@tenmandere.be
Bibliothecaris en redactielid

JACQUES VIAENE
Bremstraat 7, 8870 Izegem
tel. 051/30 20 56
jacques.viaene@tenmandere.be

Redactielid
Raf VANDENBERGHE
Meensesteenweg 77, 8870 Izegem
tel. 051/30 46 23
raf.vandenberghe@tenmandere.be

Leden
ANDRE BOURGEOIS
Sint-Tillostraat 9, 8870 Izegem
tel. 051/30 19 06
andre.bourgeois@tenmandere.be

CHRISTIAAN DE FORCHE
Nieuwstraat 27/7, 8870 Izegem
tel. 0475/30 56 89
christiaan.de.forche@tenmandere.be

KURT HIMPE
Baronstraat 4, 8870 Izegem
tel. 0486/63 46 13
kurt.himpe@tenmandere.be

Robrecht VANHAESEBROUCK
Emiel Neirynckstraat 10
8870 Izegem
tel. 051/30 80 68
robrecht.vanhaesebrouck@tenmandere.be

e-mail: info@tenmandere.be
URL: www.tenmandere.be

HEEMKUNDIGE KRING TEN MANDERE
IZEGEM
Aangesloten bij Heemkunde West-Vlaanderen

Provincie West-Vlaanderen
Door mensen gedreven

€ 25,-

DRUK JAN BOGAERT • IZEGEM